

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗΣ

Εκτός βεληνεκούς επιχειρήσεων στη Συρία η Κύπρος

Παρέμβαση στις εξελίξεις στην περιοχή κάνει με συνέντευξή του στην «Κ», ο τέως ΥΠΕΣ, σημειώνοντας μεταξύ άλλων ότι η Κύπρος ανήκει στην Ε.Ε. άρα και στη Δύση, ωστόσο, δεν είναι εχθρός με την οποιαδήποτε Ανατολή. Μιλάει και για τον ρόλο της Τουρκίας, εκτιμώντας πως παρά την επιθετική ρητορική του Ερντογάν, Ρωσία και ΗΠΑ θέλουν την εύνοια της Τουρκίας. **Σελ. 4**

NEW ALFA ROMEO STELVIO

από **€35.900**
2.2 Diesel Αυτόματο

Alfa Romeo Stelvio 2.2 Diesel Αυτόματο:
Μικτή κατανάλωση από 4.7 l/100km | Εκπομπές CO₂ από 124g/km.
Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

Εξαιρετική αξία ποιότητας

AUTOMASTERS
Λευκωσία • Τηλέφωνο: +357 22 7777370 | 7777370
www.alfaromeo.com.cy

ΜΥΡΩΝ ΝΙΚΟΛΑΤΟΣ

Δεν μας χρειάζεται Σχολή Δικαστών

Σε μια αποτίμηση του έργου στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης προχωράει ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου, Μύρων Νικολάτος. Εκθειάζει την εντιμότητα των δικαστών και την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και θεωρεί μέγα πρόβλημα τις καθυστερήσεις. Υποστηρίζει πως εάν δεν προχωρήσουν οι μεταρρυθμίσεις το σύστημα κινδυνεύει με κατάρρευση. **Σελ. 10**

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

Στροφή Κυπρίων στο «on demand»

Οι on demand πλατφόρμες, όπως το Netflix, κερδίζουν συνεχώς έδαφος, γεγονός που διαφοροποιεί το τηλεοπτικό τοπίο. Ανησυχούν τα τοπικά παραδοσιακά τηλεοπτικά κανάλια, τα οποία αναμένεται να απαντήσουν με νέες παραγωγές. Ταράζει τα νερά η εξαγορά του Alpha Κύπρου, η οποία αναμένεται να δώσει νέα δυναμική στον σταθμό. **Οικονομική, σελ. 6**

Προς αναμέτρηση Δύσης-Ανατολής στη Συρία

Με χειρουργικές πυραυλικές κινήσεις αλλά και ανοικτή επικοινωνία, ΗΠΑ και Ρωσία, αλλάζουν το χάρτη

Η επίθεση με χημικά όπλα στην Ντούμα της Συρίας, πριν από οκτώ μέρες, ήταν απλώς η αφορμή που οδηγεί στην κορύφωση της κρίσης. Αυτή θα εκδηλωθεί με γενικότερη ανάφλεξη επί του εδάφους είτε θα περιοριστεί σε χειρουργικά πυραυλικά χτυπήματα από τον δυτικό συνασπισμό, επί

στρατιωτικών στόχων του καθεστώτος Ασαντ, όπως εκτιμούν διπλωματικές πηγές. Πάντως, επισημαίνεται ότι οι δύο υπερδυνάμεις θα είναι αρκούντως προσεκτικές στις επιχειρησιακές τους κινήσεις. Μάλιστα, για να μην υπάρξουν απρόοπτα διατηρούν ανοικτό κανάλι επικοινωνίας. Ωστόσο, πλυν

της Ρωσίας και των ΗΠΑ, στο πολεμικό πεδίο είναι και άλλοι δύο ισχυροί περιφερειακοί αντίπαλοι, το Ιράν και το Ισραήλ, που ήδη απειλούν να σβήσει ο ένας τον άλλο από τον χάρτη. Πάντως, η πρωτοφανής συγκέντρωση στρατιωτικών δυνάμεων πέντε πυρηνικών κρατών ενισχύει τις ανη-

συχίες για το ενδεχόμενο να βγει η σύγκρουση εκτός ελέγχου. Είναι, ωστόσο, κοινώς παραδεκτό ότι η κατάληξη της διελευστίνδας Δύσης-Ανατολής θα είναι η αλλαγή του χάρτη της περιοχής, με την Κύπρο, τη μόνη ευρωπαϊκή χώρα στο υπογάστριο της Μέσης Ανατολής. **Σελ. 4, 16.**

Βυθισμένο καράβι της ανθρωπότητας

Την ώρα που η Μεσόγειος φλέγεται φορτωμένη πολεμικά καράβια και πυραύλους και ο άνθρωπος τρομάζει μπροστά στο φάσμα μιας μεγάλης ανάφλεξης, έρχεται το άγγιγμα της Τέχνης από το χέρι του μαθητή Στυλιανού Τηλαύγη να απαθανάτισει στα θλιμμένα χρώματα του δειλινού το βυθισμένο καράβι της χαμένης αξιοπρέπειας της ανθρωπότητας. Πρώτο βραβείο στον «4ο Παγκύπριο Μαθητικό Φωτογραφικό Διαγωνισμό 2018, της Φωτογραφικής Εταιρείας». **Τέχνες, σελ. 2**

Τρίμηνο εξελίξεων σε ΔΗΣΥ και ΔΗΚΟ

Στίνονται οι ομάδες αρχηγών

Μετά και τις προεδρικές, Αβέρωφ και Νικόλας στρέφονται στις εσωκομματικές διεργασίες. Ενόψει συνεδρίων –αν και χωρίς ανθυποψηφίους, θα στήσει ο καθεὶς την ομάδα του και θα αναδιοργανώσει το κόμμα του, δίνοντας πλέον δικό του πολιτικό στίγμα. **Σελ. 10**

Προσδοκούν σε δείπνα τα Η.Ε.

Για να αρχίσει διαδικασία

Ενόψει του αυριανού δείπνου Αναστασιάδη-Ακιντζι, ΟΗΕ και ΗΠΑ ανησυχούν για την έλλειψη ενδιαφέροντος από πλευράς Τουρκίας. Αναγνωρίζουν ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης επιθυμεί επανάληψη της διαπραγματεύσεως βάσει των εισηγήσεων Γκουτιέρες. **Σελ. 9**

Ασφαλής προορισμός η Κύπρος

Καμιά ανησυχία για τον τουρισμό - Ψήφος εμπιστοσύνης από ξένους

Τη διαβεβαίωση ότι οι εξελίξεις στη Συρία δεν πρόκειται να επηρεάσουν τον τουρισμό της Κύπρου δίδουν πολιτικοί και τουριστικοί παράγοντες. Επισημαίνουν ότι δεν υπήρξαν ακυρώσεις κρατήσεων και όλα εξελίσσονται ομαλά. Ψήφο εμπιστοσύνης

στην Κύπρο για το επίπεδο ασφαλείας δίνουν και ξένοι τουριστικοί φορείς. Γιατί η βουτιά της τουρκικής λίρας στέλνει περισσότερους ρώσους τουρίστες στην Τουρκία και πώς μπορεί να επηρεαστεί η Κύπρος μακροπρόθεσμα. **Οικονομική, σελ. 4**

Πανάκριβα F-16 εναντίον τουρκικών drones

Για την παρακολούθηση ενός μόνον τουρκικού Μη Επανδρωμένου Ιπτάμενου Οχήματος (UAV) τύπου AN-KA-B (φωτ.) που εισήλθε στον ελληνικό εναέριο χώρο χρειάστηκε να απογειωθούν τέσσερα F-16 της Πολεμικής Αεροπορίας. Το κόστος πτήσης ενός τέτοιου μαχητικού υπολογίζεται σε 10.000-10.500 ευρώ ανά ώρα. **Σελ. 20**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Χαμένοι του πολέμου

Δεν υπάρχει δόξα στον πόλεμο που να αξίζει το αίμα που κοστίζει, είχε πει ο Ντούαϊτ Αϊζενχάουερ, Αμερικανός στρατηγός και Πρόεδρος, οποίος είχε ιδίαν εμπειρία. Είναι όμως λόγια τελικά που τα παίρνει με τη βία από τη μήτρα της ανθρωπίνης ιστορίας η κλαγγή των όπλων και τα μεταφέρει στις τέσσερις γωνίες της γης, αλλά χωρίς να είναι πια δυνατόν να τα ακούσει κανείς. Η μακρινή τους πηγή έφτασε και στη Συρία. Ελπίζουμε, σαν γράφονται αυτές οι γραμμές, να έχει επικρατήσει ο ψυχραιμίας και κοινός νους που δεν προτάσσει μια επίθεση στη Συρία, ακόμη κι αν όλα τα σημάδια ήταν στην αντίθετη κατεύθυνση. Κανένας πόλεμος δεν μπορεί να είναι κερδοσώμενος, εφόσον χαμένη τελικά βγαίνει αυτή καθαυτή η ψυχή της ανθρωπότητας.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΜΟΥΣΙΚΗ

Τα σάουνττρακ του σινεμά ξεπερνούν τα άλμπουμ

Τον μήνα Φεβρουάριο, το κορυφαίο μουσικό άλμπουμ του μεγάλου αμερικανικού billboard (top 200) ήταν το σάουνττρακ του «Black Panther», της πρόσφατης ταινίας της Marvel. Οι μεγάλες πωλήσεις δεν σημαίνουν απαραίτητα και οσκαρική.

ΘΕΑΤΡΟ

Η Χρ. Κωνσταντίνου στη «Φαίδρα» του Ρίτσου

Η Χριστίνα Κωνσταντίνου συναντάει τον μουσικό Γιώργο Καλογήρου υπό τις σκηνοθετικές οδηγίες των Αλέξανδρου Αχτάρ και Παναγιώτη Μηρατάκου στη Φαίδρα του Γιάννη Ρίτσου. «Ανατρίχιασα με το πόσο σπαρακτικός μπορεί να είναι ο έρωτας χωρίς ανταπόκριση», λέει στην «Κ».

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

16ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογραφικές Μέρες

Το Φεστιβάλ πραγματοποιείται από τις 19 μέχρι και τις 28 Απριλίου, στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό και στο Ζήνα Πάλας στη Λευκωσία. Η Τώνια Μισιαλή μέλος της τριμελούς επιτροπής λέει στην «Κ» ότι το φεστιβάλ είναι μία καλή ευκαιρία να γνωρίσει τον κοινό και κύπριους δημιουργούς.

ZENITH
SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1885

LEGENDS ARE FOREVER

CHRONOMASTER | El Primero Classic Cars

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

Mineralize Your Life

GEROLSTEINER
Sparkling Mineral Water

LOUNIC
since 1965

Αφούσιωση στην Ποιότητα!
www.lounic.com.cy
www.facebook.com/lounicld

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Ο παλιός δόλος

Όσο βλέπω τα πολεμικά πλοία να μαζεύονται στις θάλασσές μας φορτωμένα θάνατο για να τον ξεράσουν στην κατασπαράγμένη Συρία, θυμάμαι τη φωνή του Ελύτη, στο «Προφητικόν» του, από το Άξιον Εστί, μετά τη λαίλαπα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου των εκατομμυρίων νεκρών και των αγριολτίπων των ναζιστικών στρατοπέδων συγκέντρωσης, να ρωτά: εξόριστε Ποιητή, στον αιώνα σου, λέγε, τι βλέπεις; Και μαζεύω απαντήσεις από τον ίδιο: «Βλέπω τα έθνη, άλλότες αλαζονικά, παραδομένα στη σφήκα και στο ξινοχορτο. Βλέπω τα πελέκια στον αέρα σκίζοντας προτομές Αυτοκρατόρων και Στρατηγών. Βλέπω τους εμπόρους να εισπράττουν σκύβοντας το κέρδος των δικών τους πτωμάτων». Εκείνο που δεν βλέπω είναι την ελπίδα «ότι καιρός να λάβουμε τα όνειρα εκδίκηση», στις αφιλόξενες αμμουδιές που ξεβράζονται πνιγμένα μωρά. Εκεί που εκατομμύρια πρόσφυγες ζητιανεύουν μια άλλη πατρίδα. Όταν εκατοντάδες χιλιάδες νεκροί γίνονται λίπασμα σε μια γη που δεν μπορεί πια να καρπίσει. Με εκείνους που έμειναν στα ματωμένα χώματα να ζουν στην εφιαλτική σκιά κάποιου έξυπνου πυραύλου που μια νυχτιά θα τον εκτοξεύσει από την παλάμη της Μεσογείου ένα αεροπλανοφόρο. Τα όνειρα ποτέ δεν θα καταφέρουν να πάρουν εκδίκηση, από τα ανθρωπόμορφα κτήνη που στο όνομα της δημοκρατίας κατασφάζουν λαούς, για το κέρδος. Και απορώ και εξίσταμαι που ακούω, από επίσημα χείλη, ότι τούτο το μικρό νησί, κάτι μίλια από την καθημαγμένη Συρία, δεν κινδυνεύει από κανένα κι από τίποτα. Τη στιγμή που από τη μια είναι παραταγμένοι οι Αμερικάνοι κι από την άλλη οι Ρώσοι, με τα δάκτυλα στα κουμπιά των πιο προηγμένων πυραυλικών συστημάτων. Την ώρα που το Ισραήλ χτυπά βάσεις Ιρανών μέσα στη Συρία γιατί προμηθεύουν πυραύλους στη Χεζμπολάχ στον Λίβανο για να χτυπά ιραναλίνες πόλεις κι αμφότερες οι δύο χώρες απειλούν να εξαφανίσουν η μια την άλλη από το χάρτη. Όταν το Ριάντ βομβαρδίζει την Υεμένη αλύπητα και οι Χούτι χτυπούν με πυραύλους την ισχυρή εταίρο στη δυτική συμμαχία, Σαουδική Αραβία. Στη συγκυρία που

οι Κούρδοι, οι μόνοι επί του εδάφους που χτύπησαν στην καρδιά το «Ισλαμικό Κράτος», μαχαιρώνονται πίσω-πλάτα, χάριν της Τουρκίας από τους Ρώσους στο Άφριν, ενώ ο Ερντογάν στην Άγκυρα, επιάρεται για τριμερή σύμπραξη με Ρωσία και Ιράν, κουνώντας το δάχτυλο στην Ουάσιγκτον και μετά ψηφίζει υπέρ των ΗΠΑ στο Συμβούλιο Ασφαλείας. Κι όταν οι Times, εκτιμούν πως πιθανή εμπλοκή των Βάσεων Ακρωτηρίου στους επερχόμενους βομβαρδισμούς της Συρίας θα μετέτρεπε την Κύπρο αυτόματα σε στόχο της συριακής-ρωσικής αεράμυνας, κάτι σημαίνει. Φυσικά η Λευκωσία νομιμοποιείται να διακηρύττει ότι «δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος ασφάλειας για την Κύπρο από πιθανές επιχειρήσεις κατά της Συρίας», αλλά δεν θα ήταν σοφό να το πιστεύει και η ίδια. Με το φυτίλι της τεράστιας αυτής πυριτιδαποθήκης να κρέμεται προκλητικά δίπλα στο αναμμένο σπίρτο της περιοχής, η Κύπρος που με τον ένα πνεύμονα αναπνέει από τον τουρισμό και τον άλλο από τις υπηρεσίες, είναι αφελές να εφνουχάζει. Όπως αφελές, υπό τας περιστάσεις μιας ευρείας σύρραξης, θα ήταν να πιστεύει κανείς ότι με το δείπνο Αναστασιάδη-Ακιντζί θα επαναρχίσουν οι συνομιλίες για λύση του Κυπριακού στο πλαίσιο Γκουτιέρες. Όλα εκείνα εξέπνευσαν στο Κραν Μοντάνα και το Κυπριακό θα ακολουθήσει τη μοίρα της περιοχής μας. Το αυριανό δείπνο μοιάζει με την ικανοποίηση της τελευταίας επιθυμίας μελλοθανάτων, να παίξουν ένα παιχνίδι πρέφας, που ως γνωστόν, αν το θελήσουν οι ίδιοι, δεν τελειώνει ποτέ. Κι επειδή στο Κυπριακό, η πλέον προσοδοφόρα επένδυση των ένθεν και ένθεν εξουσιαστών είναι η διαιώνιση του στάτους κβο, θεωρώ και την έκκληση, που υπογράφεται από γνωστούς συμπολίτες μας μεταξύ των οποίων και ο πρώην Πρόεδρος Γιώργος Βασιλείου, προς τους δύο ηγέτες «να αναλάβουν υποχρέωση απέναντι στους Κυπρίους και τη διεθνή κοινότητα ότι θα καταλήξουν σε συνολικά συμφωνία σε σύντομο χρονικό διάστημα», μάταιη. Γιατί δυστυχώς οι άνθρωποι ξαναπαίνουν τον παλιό δόλο των θεών, στον αιώνα των αιώνων.

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Τα κουπέπια της Σπέχαρ και οι ριπές του ΑΚΕΛ κατά ΡΙΚ

«Δεν ξέρω αν θα έχεις κουπέπια αλλά μια μπουκάλια ζιβανία θα τη χρειαστούμε. Μη σου πω και δύο».

σχει στις τηλεοπτικές συζητήσεις του ΡΙΚ τις επόμενες μέρες, χωρίς να λείι μέχρι πότε, αποτελεί έμπρακτη διεκδίκηση του δικαιώματός του να τυχάνει ισότιμης και αντικειμενικής προβολής. Η κυρία Γιαννούλα, πάντως, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους του κόμματος και ακόμη περισσότερα, μου ανέφερε πως για το συγκεκριμένο θέμα υπάρχει και η αντίθετη άποψη στο κόμμα. «Κάποια στελέχη ανέφεραν πως τέτοιες αποφάσεις μόνο αδυναμία δείχνουν και όχι δυναμική και διεκδικητική στάση» μου ανέφερε.

Το θέμα συζητήθηκε αρκετά και στο ίδρυμα, το ΡΙΚ εννοώ, την περασμένη Παρασκευή. Όπως με πληροφόρησε πηγή μου που άκουσε μια από τις πολλές συζητήσεις, δύο ήταν τα ερωτήματα που κυριαρχούσαν: 1. Γιατί το ΑΚΕΛ αποφάσισε να τιμωρήσει και να τσουβαλιάσει όλους τους δημοσιογράφους και εργαζόμενους στο ίδρυμα και 2. Γιατί η Ένωση Συντακτών δεν αντιδρά για την απόλυτη στάση που τηρεί το κόμμα και προσβάλλει τους δημοσιογράφους που ετοιμάζουν τα δελτία του ΡΙΚ; Η ίδια πηγή μου ανέφερε πως την παρόμοια στάση τήρησε και παλαιότερα το ΑΚΕΛ κατά του ΡΙΚ με ανάλογες αντιδράσεις από τους εργαζόμενους στο ίδρυμα.

Και αφού βρίσκομαι στα δημοσιογραφικά σας μεταφέρω και μια αποκάλυψη: Γνωρίζατε ότι μέλος του Δ.Σ. της ΕΣΚ εργάζεται κανονικά και με τον... νόμο σε πρεσβεία μεγάλης ευρωπαϊκής χώρας; Καλά ο συντάκτης-διπλωμάτης δεν αντιλαμβάνεται το ασυμβίβαστο. Ο πρόεδρος της ΕΣΚ και οι άλλοι του Δ.Σ.; Τουλάχιστον επί Καννάουρου δεν υπήρχε περίπτωση να επιτρέπονται τέτοιες τεράστιες εκπτώσεις.

Σε δημοσιογραφικό πηγαδάκι ακούστηκε πρόσφατα το ερώτημα: «Τι θα γίνει εάν με τις εξελίξεις στην περιοχή μας κληθεί η ΕΣΚ να εκδώσει ανακοίνωση για θέμα που αφορούν τη συγκεκριμένη χώρα; Θα το πάει ο συντάκτης-διπλωμάτης κατευθείαν στον πρόεδρο που τον εργοδοτεί;».

ΚΟΝΪΖ: Ποιος από την πριγκιπική αυλή στοιχημάτιζε προχθές ότι «η Αναστασία δεν πρόκειται να τοποθετηθεί επίσημα στο πρόστιμο των 3.000 ευρώ που της επέβαλε η Λοϊζίδου;». Πρόσθεσε μάλιστα πως «το ποσό είναι τόσο μικρό για την ίδια που θα το πληρώσει χωρίς άλλη κουβέντα. Δεν πρόκειται να διακινδυνεύσει να ανοίξει ξανά μια συζήτηση που μπορεί να της στοιχίσει πολύ περισσότερα. Όπως μια νέα καριέρα».

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Ανούσκα Θεολόγιεβιτς ψηλοπόδαρις, το γένος τρεχαγύρευιτς από το Στάλινγκρατ, report for duty!

Αυτά πάνε μαζί πολλές φορές, να το ξέρετε και να το παίζετε.

5 Στο δείπνο. Ένα πράγμα θέλω να δω αύριο στο δείπνο. Να έχει ξυρίσει ο αδερφός Μουσταφάς το μουστάκι. Μόνο τότε θα με πείσει πως είναι έτοιμος να λύσει το Κυπριακό και έτοιμος για τη νέα Κύπρο με τον καπετανάκη Νικολάκη Healthy Αναστό. Αν κατέβει στο δείπνο ένα χρόνο μετά το Κραν Μοντάνα σαν τον Αναστό-

πουλο, το αδιέξοδο είναι δεδομένο.

6 Στο οικόπεδο. Έρχεται ο Κοτζιάς μας 7 του Μάη στην Κύπρο, αλλά όχι για να μας δει. Για να δει τι και πώς έγινε μπάχαλο η κατάσταση με το οικόπεδο απέναντι από τον Κύκκο που θα έχιζε πρεσβεία η Ελλάδα. Δεν ξέρω αν θα δει τον Αναστασιάδη, δεν αποκλείεται, εκείνος που σίγουρα δεν θέλει να τον δει είναι ο Κύκκου Νικηφόρος. Ούτε ζωγραφιστό.

8 Στη σκούπα. Ε και τι που πιάσανε σκούπα και φαράσι στο ψηφιδωτό για να το καθαρίσουν; Δεν φταίει ο καθαριστής, αλλά ο εντολέας. Αν εκείνος σεβόταν την κληρονομιά του, θα είχε διδάξει χωρίς άλλη κουβέντα. Δεν πρόκειται να διακινδυνεύσει να ανοίξει ξανά μια συζήτηση που μπορεί να της στοιχίσει πολύ περισσότερα. Όπως μια νέα καριέρα».

8 Στα ρώσικα. Αγαπητή Άννα μου Θεολόγου μου, καλωσορίζουμε εσένα και το θεόσταλτο επίθετό σου (που ταιριάζει γάντι με τα ρωσοχριστιανικά ιδεώδη) στο ρωσικό κόμμα της Κύπρου. **Прову на борт, лейтенант.** Αυτό σημαίνει βέβαια «καλωσορίσατε υποπλοίαρχε» και μου έμεινε από το Θωρηκτό Ποτέμκιν. Ταϊνάρα. Άσχετο θα μου πεις, αλλά πόσο σχετική είναι η φήμη που θέλει την Αννούλα μας στην αγκαλιά των Ρώσων; Ε;

9 Στην εκπρόσωπο. Πώς την είπαμε την αναπληρώτρια; Στόμα έχει και μιλία δεν έχει. Έχει όμως twitter και όμορφο πρόσωπο.

10 Στον Πρόεδρο. Μα πού είναι σιορ η healthy προεδρία; Είπαμε να ξεκουραστεί λίγο μετά τις εκλογές αλλά σε λίγο θα πιάσουμε τρίμηνο. Αυτόματος πιλότος.

Κινητήρες βενζίνης & πετρελαίου με απόδοση μέχρι 510 PS
0-100 km/h σε 3,6"
Κατανάλωση από 4.8 l/100km

Οι αριθμοί τα λένε όλα. Εκτός από την ασύγκριτη αίσθηση και οδηγική εμπειρία που θα ζήσεις κάθε δευτερόλεπτο μαζί της, στον δρόμο.

NEW SUV ALFA ROMEO
STELVIO

La meccanica delle emozioni

AUTOMASTERS
Λευκωσία • Αθήνα • Λεμεσός | 17777370

www.alfaromeo.com.cy

SUCCESS. IT'S ELECTRIFYING.

THE FIRST-EVER BMW 5 SERIES PLUG-IN HYBRID.

iPERFORMANCE

The Ultimate
Driving Machine

BMW 530e €49.900*

• Αυτόματο κιβώτιο 8 σχέσεων • Δερμάτινο σαλόνι • Σύστημα Πλοήγησης Professional • Φώτα τεχνολογίας LED • Πολυλειτουργικός πίνακας οργάνων

Χαρ. Πηλακούτας Λτδ, Παγκύπριος Αριθμός: 77 77 16 00.

BMW 530e: μικτή κατανάλωση καυσίμου: 2,1-1,9 l/100 km, εκπομπές ρύπων CO₂ 49-44 g/km
- κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος 14,1-13,1 kWh/100 km

* Στην τιμή δεν συμπεριλαμβάνονται τα τέλη εγγραφής και η άδεια κυκλοφορίας. Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

60
XPONIA
από το 1958

ΧΑΡ. ΠΗΛΑΚΟΥΤΑΣ ΛΤΔ
ΟΔΗΓΟΥΜΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Ένα και χειρουργικό το χτύπημα στη Συρία

Μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων υπάρχει κανάλι επικοινωνίας, διότι καμία δεν θέλει να προκληθεί οποιαδήποτε σύγκρουση μεταξύ τους

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Παρά τα αλλοπρόσαλλα «τιτίβισμα-τα» Τραμπ περί του χρονικού σημείου που θα χτυπήσει τη Συρία, δυτικοί διπλωμάτες που έχουν γνώση των πραγμάτων, θεωρούν αναπόφευκτο ένα στρατιωτικό χτύπημα από μέρους της δυτικής συμμαχίας. Χτύπημα που προσδιορίζεται μάλιστα ως «χειρουργικό», με στόχο χώρους αποθήκευσης όπλων αλλά και «περίπλοκο», γιατί δεν θα πρέπει να πληγούν δυνάμεις άλλων χωρών που βρίσκονται εντός Συρίας ή στη θαλάσσια περιοχή της. Ευρωπαίος διπλωμάτης με μακρόχρονη θητεία, μίλησε στην «Κ» υπό καθεστώς ανωνυμίας, υποδεικνύοντας ότι «μετά την προφανή χρήση χημικών όπλων που είναι έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, καθώς απευθύνεται αδιακρίτως επί του πληθυσμού και δεν μπορεί να περνά ατιμώρητο, θα πρέπει να θεωρείται σίγουρο, «ένα χειρουργικό –πολύ δυνατό πιθανότατα, χτύπημα από πλευράς ΗΠΑ, Βρετανίας, Γαλλίας, μόνο εναντίον χώρων αποθήκευσης όπλων, υπό την προϋπόθεση ότι θα λειτουργήσει σωστά το intelligence της όλης επιχείρησης».

Όπως επισημαίνεται, ο κίνδυνος για τέτοιου είδους επιχειρήσεις είναι ότι στο θέατρο των εχθροπραξιών της Συρίας βρίσκονται συγκεντρωμένες πολλές στρατιωτικές δυνάμεις, μεταξύ των οποίων ΗΠΑ, Ρωσία, Γαλλία και Ιράν και επομένως ένα χτύπημα πρέπει να είναι «χειρουργικό και καλά μελετημένο» ώστε νη μην πλήξει δυνάμεις των παραπάνω χωρών και άλλων, πράγμα που θα δημιουργήσει κίνδυνο περαιτέρω ανάφλεξης. Η ίδια πηγή, περιγράφοντας τους περιορισμούς που ενέχει ένα τέτοιο πυραυλικό χτύπημα, σημειώνει σχετικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων, να μη χτυπηθεί π.χ. ρωσικό πολεμικό πλοίο, με συνέπεια την απάντησή με ανεξέλεγκτες επιπτώσεις. Υπενθυμίζεται δε ότι πέρυσι όταν έγινε παρόμοιο χτύπημα εναντίον βάσης

Στόχο χώρους αποθήκευσης όπλων θα έχει το χτύπημα που προσδιορίζεται ως «χειρουργικό», αλλά συνάμα και «καλά μελετημένο», ώστε να μην πληγούν δυνάμεις άλλων χωρών που βρίσκονται εντός Συρίας ή στη θαλάσσια περιοχή της.

αιπ' όπου εξόρμησαν αεροπλάνα που έριξαν αέριο στο Ιντλίπ, η Μόσχα είχε προειδοποιηθεί αρκετές ώρες προηγουμένως και μετακίνησε δυνάμεις της από την περιοχή, ενώ την Πέμπτη, όπως μετέδωσε το ρωσικό πρακτορείο Interfax, ρωσικά πλοία απέπλευσαν από τη ναυτική βάση της Ταρτούς στη Συρία: «Ένα κανάλι επικοινωνίας μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων υπάρχει, διότι καμία δεν θέλει να προκληθεί εξαιτίας αυτού του γεγονότος οποιαδήποτε σύγκρουση μεταξύ τους».

Ιράν Vs Ισραήλ

Άλλη μια επιπλοκή που κυφορεί κινδύνους περαιτέρω ανάφλεξης, πρέπει να θεωρείται η ανοικτή σύγκρουση Ιράν-Ισραήλ, σύμφωνα με

Άλλη μία επιπλοκή που κυφορεί κινδύνους περαιτέρω ανάφλεξης πρέπει να θεωρείται η ανοικτή σύγκρουση Ιράν-Ισραήλ.

την ίδια πηγή: «Οι «Φρουροί της Επανάστασης» βρίσκονται κατά χιλιάδες, μαζί με «εθελοντές», διάσπαρτοι σε όλη τη Συρία, με βάσεις όπου συγκεντρώνουν διάφορα οπικά συστήματα. Το γεγονός ότι από αυτά τροφοδοτείται η Χεζμπολάχ, με πυραύλους που έχουν τη δυνατότητα από τον Λίβανο να πλήξουν

οποιαδήποτε πόλη στο Ισραήλ, είναι η αφορμή να ρυμουλκείται και το Ισραήλ στην ανάφλεξη, όπως έγινε πρόσφατα με τον βομβαρδισμό της βάση Τ4 κοντά στην Χολмс από τους ισραηλινούς. Το Ιράν απειλεί ότι θα προβεί σε αντίποινα με χτυπήματα εντός του Ισραήλ και πιθανόν να είναι μια άλλη δυσάρεστη εξέλιξη. Άρα τα πράγματα είναι πολυσύνθετα και ιδιαίτερα επικίνδυνα». Παρ' όλους τους κινδύνους που υποδεικνύονται, ο δυτικός διπλωμάτης θεωρεί ότι η στρατιωτική απάντηση στη χρήση χημικών όπλων είναι αναπόφευκτη.

Ο Άσαντ και τα χημικά

Στην παρατήρηση περί αμφισβήτησης χρήσης χημικών, ο ευ-

Το ηθικό ζήτημα με τους Κούρδους

Το θέμα των Κούρδων είναι ένα τεράστιο ηθικό ζήτημα που τίθεται ενώπιον της Δύσης, όπως εκτιμάται από πολλές ευρωπαϊκές και γενικά δυτικές χώρες και αυτό επιβεβαιώνεται από τον διπλωμάτη που μίλησε στην «Κ»: «Τον πόλεμο εναντίον του Ισλαμικού Κράτους επί του εδάφους τον διεξήγαγαν οι Κούρδοι, αφημώντας κάθε είδους κίνδυνο. Αυτό δημιουργεί υποχρέωση έναντι του λαού των Κούρδων, ο οποίος μέχρι σήμερα στερείται του δικαιώματός να έχει το δικό του κράτος. Η πολιτική για δημιουργία κουρδικού κράτους, που μέχρι πριν από λίγα χρόνια ήταν ταμπού, άρχισε να εξετάζεται σοβαρά από πολλούς κύκλους διεθνώς. Επί τούτου τείνουν να συμφωνούν - αν και μεταξύ τους έχουν πολλά προβλήματα - και το Ιράκ και η Συρία κ.ά. και γι' αυτό αντιδρά τόσο έντονα ο κ. Ερντογάν, χαρακτηρίζοντας τους Κούρδους τρομοκράτες. Δεν ξέρω τι ρόλο παίζει η Ρωσία που μάλλον πρέπει να είναι εναντίον, εφόσον τους Κούρδους υποστηρίζουν οι ΗΠΑ».

ρωπαίος διπλωμάτης σημείωσε ότι έχει γίνει πολύς λόγος στο Σ.Α. για έναν ανεξάρτητο μηχανισμό που να επιβεβαιώσει τη χρήση των χημικών όπλων και να διαπιστώσει από πού προήλθε. Δυστυχώς φάνηκε ότι μεγάλες δυνάμεις δεν αφήνουν το Σ.Α. να πάρει τέτοιου είδους αποφάσεις (βλ. βέτο): «Η αμφισβήτηση πάντα θα υπάρχει. Δεν ξχνάμε ότι ο πόλεμος του Ιράκ έγινε στη βάση αεροφωτογραφιών από πλευράς της CIA και της Intelligence Service για όπλα μαζικής καταστροφής που αποθήκευε ο Σαντάμ Χουσεΐν και αποδείχτηκε ότι ήταν ψέμα. Από την άλλη όμως εδώ έχουμε ένα συνθήη ύποπτο τον Άσαντ ο οποίος δεν δίστασε στο παρελθόν να χρησιμοποιήσει χημικά όπλα.

Εκτός βεληνεκούς επιχειρήσεων στη Συρία η Κύπρος

Ανήκουμε στη Δύση, αλλά δεν είμαστε εχθροί με την οποιαδήποτε Ανατολή, λέει στην «Κ» ο τέως ΥΠΕΕ Ιωάννης Κασουλίδης

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Η Κύπρος θα βρίσκεται εκτός του βεληνεκούς των επιχειρήσεων, αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρώην υπουργός Εξωτερικών Ιωάννης Κασουλίδης σχετικά με τις εξελίξεις στην περιοχή και τον κίνδυνο εχθροπραξιών. Εκτιμάει πως η Κύπρος δεν κινδυνεύει από αρνητικές συνέπειες, εξαιτίας των νέων δεδομένων, ωστόσο, επισημαίνει πως θα πρέπει να είναι έτοιμη να παράσχει βοήθεια προς όφελος της ειρήνης και της ασφάλειας, ως έδρα πολεμικών πλοίων που θα απομακρύνουν χημικά όπλα από την Συρία. Σημειώνει πως η Κύπρος ανήκει στη Δύση, από τη στιγμή που επέλεξε να είναι κράτος μέλος της Ε.Ε., ωστόσο, υπογραμμίζει πως δεν είναι εχθρός με την οποιαδήποτε Ανατολή. Μιλάει και για τον ρόλο της Τουρκίας στο γεωπολιτικό παιχνίδι που στήνεται στη Συρία εκτιμώντας πως παρά την επιθετική ρητορική του Ερντογάν, τόσο η Ρωσία, όσο και οι ΗΠΑ, θέλουν την εύνοια της Τουρκίας. Στέλνει παράλληλα το μήνυμα πως η ανεξέλεγκτη στάση της Τουρκίας καταδεικνύει πως πλέον δεν υπάρχει το δίλημμα είτε προχωράμε προς λύση είτε μένουμε ως έχει.

–Ποια είναι η θέση της Κύπρου στο σκληρό που εξελίσσεται στη γύρω περιοχή;

–Παρόλο που η Κύπρος βρίσκεται εγγύτερα από πολλές άλλες χώρες στο θέατρο των επιχειρήσεων, εντούτοις είναι βέβαιο ότι θα είναι εκτός βεληνεκούς των επιχειρήσεων, καθώς οι επιχειρήσεις θα κατευθύνονται στην αντίθετη πλευρά

Η Κύπρος δεν κινδυνεύει να υποστεί οποιαδήποτε αρνητική συνέπεια, έστω κι αν ξεκινά κάποια ανησυχία γύρω από τον τουρισμό, καθώς οι εχθροπραξίες θα είναι μικρής διάρκειας και θα ξεχαστούν γρήγορα.

από την οποία βρίσκεται η Κύπρος. Το ορμητήριο θα είναι από θαλάσσης και οι τελευταίες πληροφορίες αναφέρουν πως δεν θα εξορμήσουν τα Tornado, εκτός αν χρειαστεί να λάβουν μέρος σε μία αναπάντεχη περίπτωση αερομαχίας, ούτως ώστε να προστατεύσουν τον βρετανικό στόλο που βρίσκεται στην περιοχή. Οι εξορμήσεις θα γίνουν από τα αμερικανικά αεροπλανοφόρα ή τα πολεμικά της Γαλλίας και της Βρετανίας, με πυραύλους, καθώς είναι πολύ δύσκολο εγχείρημα να πετάξουν πάνω από τον ενέριο χώρο της Συρίας. Και αυτό γιατί η αεράμυνα της Ρωσίας είναι πολύ ανώτερη από εκείνη του Άσαντ. **–Το γεγονός ότι η Κύπρος είναι και μέλος της Ε.Ε. να υποθέσουμε ότι καθορίζει περίπου και τη θέση της;** **–**Η Κύπρος δεν κινδυνεύει να υποστεί οποιαδήποτε αρνητική συνέπεια, έστω κι αν ξεκινά κάποια ανησυχία γύρω από τον τουρισμό, καθώς οι εχθροπραξίες θα είναι μικρής διάρκειας και θα ξεχαστούν γρήγορα. Εκείνο, ωστόσο, που μπορεί να χρησιμεύσει είναι κάτι ανάλογο με την περίοδο που η Κύπρος

Το δίλημμα, λύση ή να μείνουμε ως έχει, δεν υπάρχει πλέον. Δεν θα πρέπει να μείνουμε όπως είμαστε, διότι θα είμαστε στο έλεος της Τουρκίας. Το είδαμε και με το ζήτημα της ΑΟΖ, με τις απογοητευτικές δηλώσεις, Μόσχας, Λονδίνου και Ουάσινγκτον. Όλοι μιλούν για το δικαίωμά μας επί της ΑΟΖ, ένα δικαίωμα, ωστόσο, που η Τουρκία παρεμπόδισε να ασκήσουμε και πέτυχε τον στόχο της.

συμμετείχε ενεργά φιλοξενώντας τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών για την απαγόρευση της διάδοσης των χημικών όπλων (OPWC). Η Κύπρος τότε φιλοξένησε πολεμικά πλοία διαφόρων χωρών, μεταξύ των οποίων και της Κίνας. Πιο συγκεκριμένα συνόδευε το πλοίο που συνόδευε χημικά όπλα εκτός Συρίας για την καταστροφή τους σε χώρο στην Ιταλία. Και παλαιότερα, ωστόσο, υπήρξε έδρα εκπροσώπων για παρόμοια περίπτωση στο Ιράκ. Επομένως, αν χρειαστεί και πάλι πρέπει να είναι έτοιμη να παράσχει αυτού του είδους βοήθεια προς όφελος

της ειρήνης και της ασφάλειας. **–Η Κύπρος είναι στον δυτικό συνασπισμό;** **–**Αυτό το ζήτημα υπήρξε αντικείμενο πολλών συζητήσεων. Προσωπικά δηλώνω ότι η Κύπρος ανήκει στη Δύση. Η Ε.Ε. είναι στη Δύση και από τη στιγμή που η Κύπρος επέλεξε να είναι στην Ε.Ε., τότε και η Κύπρος ανήκει στη Δύση. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι επειδή η Κύπρος ανήκει στη Δύση πρέπει κατ' ανάγκη να είναι εχθρός της οποιασδήποτε Ανατολής. Εξού και υπάρχουν διάφορες αναβαθμίσεις στο πώς συμπεριφέρεται κάθε κρά-

Η Κύπρος δεν λειτουργήσει ποτέ εναντίον της Ρωσίας, καθώς υπάρχουν παραδοσιακές σχέσεις. Μία μικρή χώρα, όπως είναι η Κύπρος, δεν μπορεί να αντιπαρτίθεται με οποιοδήποτε μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας.

τος μέλος, νοουμένου ότι δεν παρεμποδίζει τις κοινές αποφάσεις που χρειάζονται ομοφωνία. Αυτό το είδαμε, άλλωστε, από το γεγονός ότι η Κύπρος δεν λειτουργήσει ποτέ εναντίον της Ρωσίας, καθώς υπάρχουν παραδοσιακές σχέσεις. Μία μικρή χώρα, όπως είναι η Κύπρος, δεν μπορεί να αντιπαρτίθεται με οποιοδήποτε μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας. Για διάφορους λόγους η Κύπρος και η Ελλάδα έδειξαν κάποια διακριτή πολιτική έναντι της Ρωσίας. Αλλά σε κοινές αποφάσεις, όπως τα την Ουκρανία, η Κύπρος δεν νομιμοποιείτο να σπάσει την ομοφωνία.

–Ποια είναι η εκτίμησή σας για το γεγονός ότι η Τουρκία συνυπόγραψε και εν πολλοίς υποστήριξε την αμερικανική θέση στο Συμβούλιο Ασφαλείας;

–Αυτό σίγουρα είναι κάτι που πρέπει να προβληματίσει. Δεν το είδα να δημοσιεύεται πουθενά όμως άκουσα από τα διεθνή δελτία ειδήσεων ότι το ψήφισμα που κατέθεσαν οι ΗΠΑ και ψήφισαν Βρετανία, Γαλλία και δώδεκα άλλες χώρες, το συγγράφηε μεταξύ άλλων και η

Θυμάστε ότι πραγματοποιήθηκε στο παρελθόν μια τεράστια επιχείρηση στην οποία έλαβαν μέρος πολλές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος, για τη μεταφορά των χημικών εκτός Συρίας και την καταστροφή τους στην περιοχή της Ιταλίας. Φαίνεται ότι ο Άσαντ το επανέλαβε με τη χρήση χλωρίου. Τα θύματα είναι εκεί. Είναι δύσκολο να πει κάποιος ότι οι εικόνες των θυμάτων είναι παλιές και κάποια από τα θύματα που επέζησαν είναι μάρτυρες».

Πού στέκει η Ευρώπη

Με την Άγκελα Μέρκελ να έχει ήδη ξεκαθαρίσει ότι «η Γερμανία δεν θα πάρει μέρος σε μια ενδεχόμενη στρατιωτική δράση στη Συρία» και τον Μανουέλ Μακρόν να ηγείται της ευρωπαϊκής παρουσίας στον δυτικό συνασπισμό, τα βλέμματα στρέφονται στη Βρετανία. Όπως επισημαίνεται από την ίδια πηγή, Βρετανία Η η Τερέζα Μέι έχει δύο επιλογές, είτε θα πάρει την έγκριση της Βουλής των Κοινοτήτων, πράγμα πολύ δύσκολο λόγω ισχνής πλειοψηφίας (υπήρξε και το προηγούμενο Κάμερον το 2013 που απερρίφθη παρόμοιο αίτημα) είτε θα παρακάμψει τη Βουλή δια του δικαιώματος της Βασιλίσσας και θα λάβει μέρος στην επιχείρηση κατά της Συρίας, αφού διέταξε ήδη βρετανικά υποβρύχια να κινηθούν προς την περιοχή εντός εμβέλειας πυραύλων: «Στην πρόσφατη υπόθεση της δολιτηπρίας του Ρώσου πρώην πράκτορα Σκριπάλ, η Μέι ζήτησε τη συμπαράσταση ΗΠΑ και Ε.Ε. και την έλαβε, επομένως τώρα είναι υποχρεωμένη να σπηρίξει τις ΗΠΑ. Θα είναι δύσκολο να κάνει πίσω και για ένα επίσης λόγο. Αν το Παρίσι μετέχει και το Λονδίνο όχι, θα είναι πλήγμα στη εξωτερική πολιτική της Βρετανίας, η οποία θέλει να συνεχίσει να είναι ο κύριος εταίρος των ΗΠΑ στη διεθνή εξωτερική πολιτική. Επομένως, για όλους αυτούς τους λόγους, η Βρετανία θα συμμετάσχει στην επίθεση».

ALFA ROMEO STELVIO.

από **€35.900**

2.2 Diesel Αυτόματο

MORE THAN AN SUV.
AN ALFA ROMEO.

Alfa Romeo Stelvio 2.2 Diesel Αυτόματο: Μικτή κατανάλωση από 4.7 l/100 km | Εκπομπές CO₂ από 124g/km.
Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

La meccanica delle emozioni

Λευκωσία • Λεμεσός • Λάρνακα | 77777370

alfaromeo.com.cy

Σε πολεμική διάταξη η ανατολική Μεσόγειος

Το ισοζύγιο των στρατιωτικών δυνάμεων που συνωστιζονται στην περιοχή - Η δύναμη πυρός και η θέση της Κύπρου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

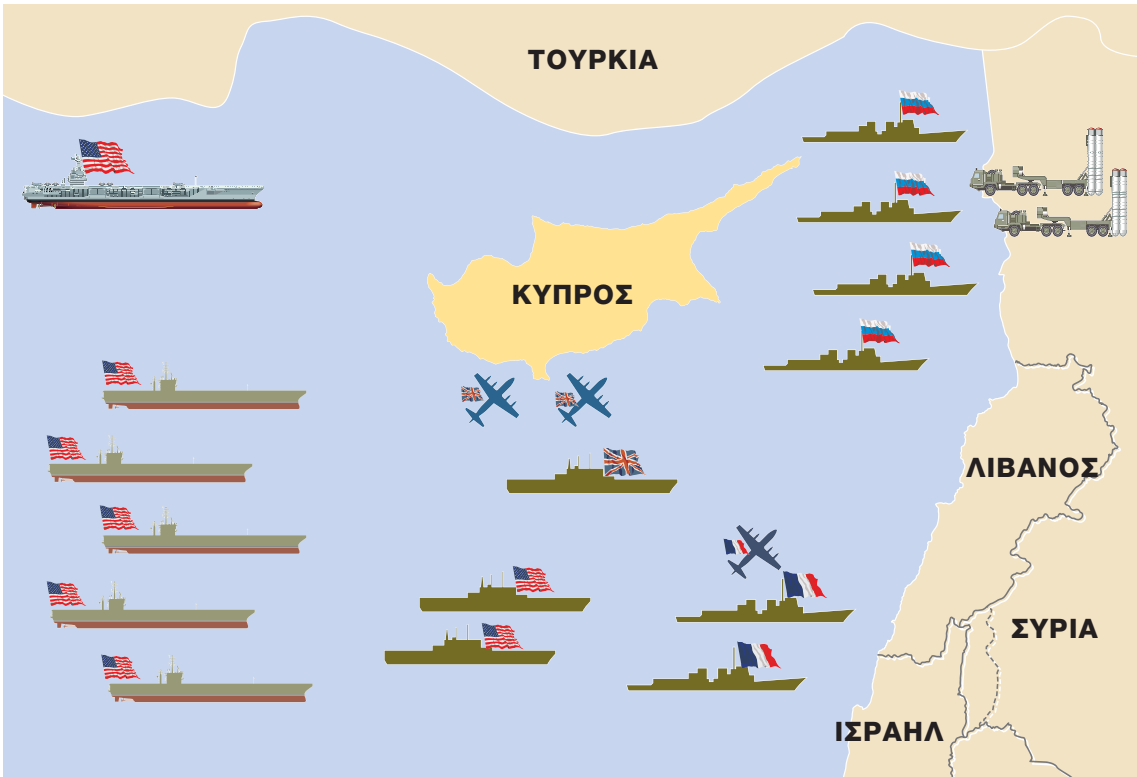
Σκηνικό 2013 και του πολέμου κατά του Ισλαμικού Κράτους θυμίζει η περιοχή της ανατολικής Μεσογείου, με μοναδική διαφοροποίηση ότι στην προκειμένη περίπτωση ο στόχος είναι το καθεστώς της Δαμασκού. Τα τελευταία εικοσιτετράωρα, στην περιοχή παρατηρείται συνωστισμός πολεμικών μέσων, του δυτικού συνασπισμού τα οποία έχουν λάβει θέσεις μάχης αναμένοντας το πράσινο φως. Η έναρξη μιας νέας «Καταιγίδας», όπως εκτιμούν πολιτικοί και στρατιωτικοί αναλυτές, μπορεί να συμβεί ανά πάσα στιγμή. Ένα κομμάτι της αναμενόμενης στρατιωτικής δράσης, κατά της Συρίας θα ξεκινήσει από την ανατολική Μεσόγειο στην οποία έχει αναπτυχθεί, ήδη μια τεράστια δύναμη πυρός με θαλάσσια και εναέρια στρατιωτικά μέσα. Εάν και εφόσον τα τύμπανα του πολέμου δεν σιγήσουν, η ευρύτερη περιοχή, όπως όλα δείχνουν, θα αποτελέσει το ορμητήριο των Δυτικών, με πυραύλους μεγάλου βελαντικού αλλά και με βομβαρδιστικά αεροσκάφη, κάποια από αυτά από έδαφος των Βρετανικών Βάσεων στην Κύπρο. Με βάση τις στρατιωτικές δυνάμεις που έχουν συσταχθεί στην περιοχή, τον πρώτο ρόλο έχουν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, οι οποίες θα αναλάβουν το μεγαλύτερο κομμάτι της στρατιωτικής επίθεσης. Όπως και το 2013, όλα δείχνουν πως η Βρετανία θα έχει ενεργό συμμετοχή στο σκηνικό πολέμου που έχει στηθεί, από αέρα και θάλασσα. Η Γαλλία που μαζί με τις ΗΠΑ πρωτοστάτησε ώστε ο δυτικός συνασπισμός να απαντήσει, στην επίθεση με χημικά στην πόλη Ντούμα της Συρίας, θα συνεχίσει επίσης.

Αιχμή του δόρατος

Με βάση τις πληροφορίες που υπάρχουν, ο βασικός όγκος πυρός που έχει συγκεντρωθεί στην περιοχή προέρχεται από τη στρατιωτική μηχανή των ΗΠΑ, η οποία θα

Στρατιωτικές δυνάμεις, ναυτικές και αεροπορικές, από ΗΠΑ, Γαλλία και Αγγλία έχουν συνωστιστεί την περιοχή της ανατολικής Μεσογείου εν αναμονή του κτυπήματος του δυτικού συνασπισμού στη Συρία.

αποτελέσει την αιχμή του δόρατος από την ανατολική Μεσόγειο. Εμπροσθοφυλακή των Αμερικανών, αποτελούν το «Iwo Jima» που είχε ελλειμνιστεί πρόσφατα στη Λεμεσό, και το αντιτορπιλικό USS Donald Cook (DDG 75) το οποίο την περασμένη εβδομάδα σήκωσε άγκυρες από το λιμάνι Λάρνακας. Το συγκεκριμένο πλοίο φέρει 60 πυραύλους Tomahawk, οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν και τις προηγούμενες φορές για να πληγούν στόχοι στην ενδοχώρα. Το «Iwo Jima» μεταφέρει μεταξύ άλλων, 6 Harriers ή 6 F-35B Lightning IIs, 4 επιθετικά ελικόπτερα AH-1W/Z Super Cobra/Viper και 12 Ospreys, για επιχειρήσεις βομβαρδισμού/εγγύς υποστήριξης, 4 CH-53E Super Stallion για μεταφορές και 3-4 ελικόπτερα γενικής χρήσης Bell UH-1Y Venom. Η αμερικανική στρατιωτική παρουσία θα συμπληρωθεί με την έλευση του αεροπλανοφόρου «USS Harry S. Truman», το οποίο πλέει προς την περιοχή. Το αεροπλανοφόρο συνοδεύουν τα πολεμικά πλοία USS Arleigh Burke, USS Bulkeley, USS Forrest Sherman και USS Farragut, καθώς και το καταδρομικό USS Normandy. Το αεροπλανοφόρο μεταφέρει 80 μαχητικά αεροσκάφη, καθώς και πυραύλους Tomahawk. Πέρα από τις δυνάμεις στην ανατολική Μεσόγειο, οι Αμερικάνοι λέγεται ότι θα χρησιμοποιήσουν μαχητικά αεροσκάφη F-22 τα οποία σταθμεύουν στο Κατάρ, και μπο-

Στον χάρτη απεικονίζονται τα πολεμικά μέσα τρίτων χωρών που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου και έχουν πάρει θέσεις μάχης αναμένοντας το πράσινο φως από τις πολιτικές ηγεσίες για έναρξη των επιχειρήσεων εντός της Συρίας.

ρούν να αποφύγουν τα ρωσικά συστήματα αεροπορικής άμυνας του συριακού καθεστώτος. Επίσης, όπως εκτιμάται, εάν και εφόσον ξεκινήσουν κτυπήματα εντός της Συρίας θα χρησιμοποιηθούν και νέα οπλικά συστήματα, όπως τα πυραυλικά σύστημα JASSM το οποίο θα μεταφερθεί από βομβαρδιστικά B-1B και B-52 αλλά και από τα F-15E και F-16.

Το Ακρωτήριο

Για τη Βρετανία, ο ρόλος που φαίνεται ότι θα έχει στις επικείμενες επιχειρήσεις θα έχει ως αφετηρία τη βάση στο Ακρωτήριο. Παρά τα όσα λέγονται επίσημα, ο στρατιωτικός μηχανισμός της Βάσης είναι σε πλήρη ετοιμότητα με εμπροσθοφυλακή, οκτώ μαχητικά αεροσκάφη τύπου Tornado και τα ξέ-

τηρphoon. Σύμφωνα με πολιτικούς αναλυτές στο Λονδίνο, εάν οι βρετανικές δυνάμεις έχουν τελικά ενεργό εμπλοκή στους βομβαρδισμούς, αυτοί θα πραγματοποιηθούν από τα Tornado που δεν μπορούν να εντοπιστούν από τα εχθρικά ραντάρ. Συνάμα οι πύραυλοι που φέρει το συγκεκριμένο αεροσκάφος (Storm Shadow) του δίνει τη δυνατότητα να πληξει στόχους από απόσταση 300 μιλίων κυρίως αεροδρόμια, μεγάλα κτίρια και σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής. Στο παρελθόν κάτι ανάλογο συνέβη στον πόλεμο του Αφγανιστάν το 2002, στον Πόλεμο του Κόλπου το 2003, όπως και στη Λιβύη το 2011. Πληροφορίες από το Λονδίνο θέλουν στην περιοχή να βρίσκεται ένα υποβρύχιο τύπου Astute-class το οποίο επίσης φέρει πυραύλους To-

mahawk. Στο Λονδίνο γίνονται σενάρια και για υποστηρικτικό ρόλο των Βρετανών. Σε αυτή την περίπτωση στη διάθεση του δυτικού συνασπισμού θα τεθεί ένα αεροσκάφος ανεφοδιασμού καυσίμων και ένα αεροσκάφος επικοινωνιών, εντοπισμού στόχων και ηλεκτρονικού πολέμου, το οποίο, όπως λέγεται, σταθμεύει στο Ακρωτήριο.

Τα Rafale

Στην περίπτωση της Γαλλίας η εικόνα για την εμπλοκή της χώρας είναι σαφώς πιο ξεκάθαρη. Σύμφωνα με πληροφορίες από το Παρίσι, οι Γάλλοι επιτελείς παρουσίασαν το πλάνο των επιχειρήσεων. Ανάμεσα στα άλλα, σοβαρή εμπλοκή θα έχουν το μαχητικά Rafale αλλά και μία από τις δύο φρεγάτες που βρίσκονται στην ανατολική

Η βάση στο Ακρωτήριο θα χρησιμοποιηθεί από μαχητικά αεροσκάφη της βρετανικής RAF, τα οποία, όπως και στην προηγούμενη κρίση με τη Συρία, θα πραγματοποιούν εξορμήσεις σε συριακούς στόχους.

Μεσόγειο. Αυτό που παραμένει αδιευκρίνιστο είναι ο χώρος από τον οποίο θα ξεκινούν οι επιθέσεις των γαλλικών μαχητικών. Σύμφωνα με την εφημερίδα Le Figaro, το ένα σενάριο είναι να χρησιμοποιηθεί η βάση Saint-Dizier, στη βορειοανατολική Γαλλία και όχι οι βάσεις στη Μέση Ανατολή, όπως στην Ιορδανία ή τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Κι αυτό επειδή οι συγκεκριμένες χώρες δεν θέλουν να εμπλακούν σε στρατιωτικές επιχειρήσεις εναντίον της γειτονικής Συρίας.

Η Ρωσία

Το παζλ των στρατιωτικών δυνάμεων στην ανατολική Μεσόγειο συμπληρώνουν οι ρωσικές δυνάμεις, στα παράλια και εντός της Συρίας. Η Μόσχα διατηρεί στην περιοχή ικανοποιητικό αριθμό πολεμικών πλοίων, τα οποία το τελευταίο διάστημα πραγματοποιούν ασκήσεις σε περιοχή ανάμεσα σε Κύπρο και Συρία. Δυνατό χαρτί των Ρώσων αποτελεί η παρουσία του πυραυλικού συστήματος S-400 αλλά και η ελαφριά πτηνικά μέσα ηλεκτρονικού πολέμου. Μάλιστα, δημοσιεύματα στον ξένο Τύπο ήθελαν τα τελευταία προβλήματα που παρουσιάστηκαν στο σύστημα γεωγραφικού προσδιορισμού (GPS) πολιτικών αεροσκαφών, να οφείλονται σε ερρήνηση και μία νέα παρεμβολή και τυφλώματος των ραντάρ.

Το αντιτορπιλικό USS Donald Cook (DDG 75) μέχρι την περασμένη Δευτέρα βρισκόταν αγκυροβολημένο στη Λάρνακα.

Αποστάσεις από τα πολεμικά σενάρια

Για τη Λευκωσία, οι προετοιμασίες που λαμβάνουν χώρα στην περιοχή, παρακολουθούνται με ιδιαίτερη προσοχή και ένεκα των Βρετανικών Βάσεων. Παρά την τακτική των χαμηλών τόνων, η κατάσταση που επικρατεί σε διπλωματικό και στρατιωτικό επίπεδο, είναι η ίδια με την πρώτη κρίση στη Συρία όπου και τότε η περιοχή της ανατολικής Μεσογείου βρισκόταν σε εμπόλεμη κατάσταση. Στην περίπτωση που τελικά χρησιμοποιηθούν οι Βρετανικές Βάσεις, είναι βέβαιο ότι θα τεθεί σε εφαρμογή το πλαίσιο συνεργασίας, Εθνικής Φρουράς με τις χώρες του δυτικού συνασπισμού που έχουν δυνάμεις στην περιοχή. Κάτι που συνέβη για πρώτη φορά το 2013, όπου Αμερικανοί, Γάλλοι και Βρετανοί στην πυραυλική ομπρέλα που είχε στηθεί περιέλαβαν και την κυπριακή επικράτεια. Σε αυξημένη ετοιμότητα βρίσκεται και η Εθνική Φρουρά, υπό τον φόβο αντιποίνων του καθεστώτος της Δαμασκού. Την τελευταία φορά που παρατηρήθηκε κάτι ανάλογο στην περιοχή, σε αυξημένο βαθμό ετοιμότητας βρέθηκαν και τα οπλικά συστήματα της Ε.Φ. που έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν μια ενδεχόμενη πυραυλική επίθεση. Μάλιστα, κάποια από αυτά όπως ήμασαν σε θέση να γνωρίζουμε πήραν και τις τελικές τους θέσεις με βάση τα επιτελικά σχέδια που υπάρχουν στο ΓΕΕΦ.

Το «Iwo Jima» προτού μετακινηθεί ανοιχτά της Συρίας είχε κάνει ένα σύντομο σταθμό στη Λεμεσό.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ

Δεύτερες σκέψεις από ΗΠΑ για επίθεση κατά Άσαντ

Καθώς η συγκέντρωση αεροναυτικών δυνάμεων στην ανατολική Μεσόγειο συνεχίζεται η αμερικανική ηγεσία δείχνει να κάνει δεύτερες σκέψεις για το θέμα του τιμωρητικού κτυπήματος κατά Άσαντ. Ο αμερικανός ΥΠΑΜ κ. Μάττις δήλωσε ότι οι ΗΠΑ συνεχίζουν να διερευνούν το κατά πόσο έγινε επίθεση με χημικά στην Ντούμα. Αντίστοιχα νέο tweet από τον Πρόεδρο Τραμπ αφήνει να εννοηθεί ότι η επίθεση μπορεί να καθυστερήσει ή ακόμα και να μη συμβεί. Κάποιοι αναλυτές θεωρούν ότι η νέα πιότερη στάση των ΗΠΑ δεν είναι παρά κάλυψη για το ότι δεν υπάρχουν ακόμα στη θέση τους αρκετές δυνάμεις ώστε να πραγματοποιηθεί μιας ευρείας κλίμακας επίθεση.

Πάντως, ο ίδιος ο αμερικανός υπουργός Άμυνας άφησε να εννοηθεί ότι εκείνο που οδήγησε στις δεύτερες σκέψεις είναι το σοβαρό ενδεχόμενο για κλιμάκωση στην

περίπτωση που υπάρξει ισχυρή ρωσική αντίδραση. Το τελευταίο πλανάτι στον αέρα μετά από σχετικές δηλώσεις Ρώσων αξιωματούχων παρά το γεγονός ότι από κάποιους αυτό συνδέθηκε με το ενδεχόμενο να πληγούν ή να απειληθούν ρωσικές δυνάμεις. Πάντως, όταν ζήσαμε ανάλογες στιγμές, οι ΗΠΑ φρόντισαν να ενημερώσουν έγκαιρα τους Ρώσους ώστε να αποφευχθεί κάτι τέτοιο.

Σημειωτέον ότι Ρωσία και ΗΠΑ διατηρούν μηχανισμό για την αποφυγή ανεπιθύμητων επεισοδίων ανάμεσα στις δυνάμεις τους που επιχειρούν στη Συρία. Την ίδια στιγμή οι σύμμαχοι και εταίροι των ΗΠΑ σε Ευρώπη (Γαλλία και Ηνωμένο Βασίλειο) και Μέση Ανατολή (Σ. Αραβία, ΗΑΕ, Κατάρ και Ισραήλ) δηλώνουν έτοιμοι να συμμετάσχουν σε μία πολεμική επιχείρηση κατά του Άσαντ.

Οι νέες αυτές εξελίξεις λαμβάνουν χώρα, καθώς η ομάδα των εμ-

Αν τα αποτελέσματα της έρευνας είναι θετικά, και επ' αυτού επιμένει ότι κατέχει στοιχεία ο Μακρόν, τότε η οδός του πολέμου θα ανοίξει διάπλατα.

πειρογνομένων του Οργανισμού για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (OPCW) έτασε στον Λίβανο και αναμένεται να επισκεφθεί την Ντούμα για να διερευνήσει το κατά πόσο έγινε χρήση χημικών όπλων.

Ακόμα και αν η χρήση χημικών αποδειχθεί ο κανονισμός λειτουργίας του οργανισμού δεν επιτρέπει να κατονομαστεί ο δράστης αυτής της ενέργειας. Αυτό το σημείο απέτρεψε και την ουσία της πρόσφατης διαφωνίας στις συζητήσεις στο Συμβούλιο Ασφαλείας και την τελική απόρριψη του ψηφίσματος, που οι ΗΠΑ είχαν προτείνει, από τη Ρωσία.

Η νέα καθυστέρηση φαίνεται ότι θα επιτρέψει την ολοκλήρωση της έρευνας από τους εμπειρογνώμονες και σε περίπτωση αρνητικού αποτελέσματος να αποφευχθούν οι πολεμικές επιχειρήσεις. Αν όμως τα αποτελέσματα της έρευνας είναι θετικά, και επ' αυτού επιμένει ότι

κατέχει στοιχεία ο κ. Μακρόν, τότε η οδός του πολέμου θα ανοίξει διάπλατα. Στην περίπτωση αυτή υπάρχουν τρία δυνατά σενάρια. Τα μεγάλους κλίμακας κτυπήματα που απαιτούν μεγαλύτερη διάρκεια και επιχειρήσεις για καταστολή της συριακής αεράμυνας και επιπεριέχουν σοβαρό κίνδυνο κλιμάκωσης. Τα μεσαίους κλίμακας ώστε από τη μία να δοθεί αυστηρό μήνυμα στον Άσαντ να μην ξαναχρησιμοποιήσει χημικά αλλά ταυτόχρονα να ξαναβάλει τις ΗΠΑ και τους εταίρους της στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για το μέλλον της Συρίας. Τέλος ένα μικρό συμβολικό κτύπημα ανάλογο με το περυσινό εναντίον 2-3 αεροπορικών βάσεων από όπου επιχειρούν δυνάμεις που κάνουν χρήση χημικών όπλων. Το τρίτο ενδεχόμενο κρίνεται ως ανεπαρκές και το πρώτο ως πολύ επικίνδυνο.

Μάλλον οι ΗΠΑ θα κινηθούν στη λογική της μεσαίας κλίμακας

επίθεση. Όλοι γνωρίζουν ότι κάτι τέτοιο δεν πρόκειται να ανατρέψει τα δεδομένα επί του εδάφους όπου ο Άσαντ έχει κερδίσει τον πόλεμο κατά των αντικαθεστωτικών δυνάμεων.

Με ή χωρίς χρήση χημικών ο πληθυσμός της ανατολικής Γούτα την εγκαταλείπει μαζί με τους μαχητές στο πλαίσιο συμφωνίας με το καθεστώς Άσαντ και μεταφέρεται στην επαρχία της Ιντλίμπ, ένα από τα τελευταία προπύργια των αντικαθεστωτικών. Είναι σαφές πως όλες οι πλευρές (Άσαντ, Κούρδων και Τουρκοί) αλλάζουν την πληθυσμιακή σύνθεση των περιοχών που σήμερα ελέγχουν ώστε να μπορούν να τις κυβερνούν στο μέλλον χωρίς ισχυρές αντιδράσεις. Όλοι οι παίκτες ετοιμάζονται για την τελική διαπραγματεύση που θα οδηγήσει σε ειρήνευση και μία νέα κατάσταση πραγμάτων στη Συρία.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Ηγέτες και ΜΜΕ στήνουν μέτωπα στη Συρία

Οι διαφορετικές αναγνώσεις στη διπλωματία των εμπλεκόμενων χωρών και στη διάχυση ειδήσεων

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Με αφορμή το πακέτο των εξελίξεων στη Συρία και εσχάτως τους ισχυρισμούς για επίθεση με χημικά όπλα σε άμαχο πληθυσμό στα περικόχωρα της Δαμασκού, ένα παγκόσμιο power play εξελίσσεται με όλα τα μέτωπα να περιφέρονται στον άξονα Ρωσίας-ΗΠΑ. Οι οποίες «αναμετρώνται» για ακόμη μία φορά με πολεμικό περιεχομένου μηνύματα. Διπλωμάτες του Κρεμλίνου δεν διαστίζουν να απειλήσουν την Ουάσινγκτον με την κατάρριψη δυτικών και αμερικανικών πυραύλων και μαχητικών αεροπλάνων, τη στιγμή που ο Πρόεδρος Τραμπ δεν δείχνει διατεθειμένος να κάνει πίσω στην αντιπαράθεσή του με τη Μόσχα. Παράλληλα περιφερειακές δυνάμεις όπως η Γαλλία, η Τουρκία, το Ισραήλ και η Σαουδική Αραβία δείχνουν έτοιμες με τη σειρά τους να εμπλακούν στη Συρία, οπότε προκύπτει το συμπέρασμα πως δεν έχει ανέβει η θερμοκρασία μόνο στην ανατολική Μεσόγειο αλλά στην παγκόσμια διπλωματική σκηνή. Επιπλέον και ο Τύπος έχει μπει σε αυτή τη διεκδυστική, προτάσσοντας διαφορετικές αναγνώσεις για τα ελατήρια του κάθε γνήτη των προαναφερόμενων χωρών, στη Συρία.

Οι αναγνώσεις

Στην καρδιά των εξελίξεων βρίσκονται δυνάμεις, οι οποίες τα τελευταία χρόνια δίνουν αγώνα δρόμου για να εξασφαλίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο στα διπλωματικά, στρατιωτικά και ενεργειακά δρώμενα της περιοχής. Η Ρωσία, από τη στιγμή που εισήλθε στο πολεμικό πεδίο της Συρίας, καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες για να επεκτείνει την ακτίνα δράσης της διπλωματίας και του στρατού της στα παράλια της ανατολικής Μεσογείου.

Την τελευταία περίοδο, αυτή η προσπάθεια πλαισιώνεται από σειρά νέων κινήσεων, στρατηγικής σημασίας, στην Τουρκία και στην

Αίγυπτο. Η Δύση δεν βλέπει με καλό μάτι τις κινήσεις της Μόσχας στη Συρία και στην περιοχή. Έτσι, το τελευταίο διάστημα οι ΗΠΑ και οι συμμαχικές δυνάμεις έχουν εντατικοποιήσει την υποστήριξη που παρέχουν σε ομάδες της συριακής αντιπολίτευσης.

Οι ΗΠΑ ρίχνουν το βάρος τους στο βορειοδυτικό κομμάτι της Συρίας, όπου οι Κούρδοι δημιουργούν μια εναλλακτική, πολυπολιτισμική, κρατική δομή. Σύμφωνα με τον Αμερικανό διεθνολόγο Harry J. Kazianis, στη Συρία, οι βασικοί στόχοι των ΗΠΑ δεν είναι άλλοι παρά οι εξής δυο: Εξουδετέρωση του Ισλαμικού Κράτους και ανακαίτιση της Ρωσίας. Η τελευταία απαντά σε αυτήν την κίνηση των ΗΠΑ, δι-

«Η Τουρκία τερμάτισε την εξάρτησή της από τη Δύση. Δεν επιδιώκει όμως τη διακοπή των σχέσεών της με τη Δύση ή τη μετεξέλιξη σε δορυφόρο της Ρωσίας».

νοντας το πράσινο φως στην Τουρκία για εισβολή στο Άφριν και σφίγγοντας τον κλοιό γύρω από τα τελευταία προπύργια της αντιπολίτευσης. Άλλωστε με αφορμή αυτήν την κίνηση της ρωσικής πλευράς, πριν από λίγες ημέρες, η παγκόσμια κοινή γνώμη εστίασε στα όσα διαδραματίζονται στα περικόχωρα της Δαμασκού, μια εξέλιξη που έφερε μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα τις Μεγάλες Δυνάμεις στα πρόθυρα αντιπαράθεσης.

Αξίζει έτσι να σημειωθεί ότι οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοι τους ανεβάζουν τον πήχη στην Συρία και στην ευρύτερη περιοχή και όπως έχει καταγράψει η «Κ» στην Ουάσινγκτον εκπονήθηκαν σχέδια για τον διαμελισμό της Συρίας και το τέλος της επιρροής της Μόσχας και του Ιράν στην περιοχή. Θέτοντας επί τάπητος αυτά τα σχέδια, τα οποία τα χαρακτηρίζει ως επικίνδυνα για την ειρήνη και τη σταθερότητα σε ολόκληρη την υφήλιο, η Μόσχα προβάλλει την άποψη ότι ΗΠΑ, Βρετανία και Γαλλία, επιχειρούν να μετατοπίσουν την προσοχή της κοινής γνώμης δημιουργώντας κρίσις που δίνουν ανάσες. Το σενάριο αυτό επικρατεί κυρίως στα ρωσικά ΜΜΕ και προσδίδει σε καθέναν από τους ηγέτες των τριών χωρών και από μια δέσμη προβλημάτων στο εσωτερικό τους μέτωπο το

Όλες οι εξελίξεις οδηγούν την Τεχεράνη στο συμπέρασμα ότι δεν έχει άλλη επιλογή παρά να προετοιμαστεί για μια μεγάλη αναμέτρηση με τους εχθρούς της, ΗΠΑ, Ισραήλ, δυτικές δυνάμεις, αραβικές μοναρχίες, ενισχύοντας το οπλοστάσιό της και εντατικοποιώντας τη βοήθεια που παρέχει στη Συρία.

οποίο δικαιολογεί, κατά τα αυτά ΜΜΕ, την εύρεση διεξόδου στη Συρία.

Ο ιρανικός παράγοντας

Η αντιπαράθεση της Δύσης με τη Ρωσία δεν εληγεί από μόνη της τη μεγάλη κρίση που λαμβάνει διαστάσεις στη Συρία. Ένας άλλος παράγοντας που διαδραματίζει πρω-

ταγωνιστικό ρόλο ακούει στο όνομα της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν. Η Τεχεράνη, η οποία από το 1979 έχει θέσει ως απώτερο στόχο την προβολή της «ισλαμικής αναγέννησης» σε ολόκληρη τη Μέση Ανατολή, από τις αρχές του εμφυλίου πολέμου της Συρίας βρίσκεται στο πλευρό της Δαμασκού. Η λι-

πολάχ, και οι μονάδες του ιρανικού στρατού παρέχουν πολύτιμη υποστήριξη και βοήθεια στην Δαμασκό για την αντιμετώπιση και ανακαίτιση της δράσης διάφορων σουνιτικών, ισλαμιστικών οργανώσεων. Όλες οι εξελίξεις, λοιπόν, οδηγούν την Τεχεράνη στο συμπέρασμα ότι δεν έχει άλλη επιλογή παρά να προετοιμαστεί για μια μεγάλη αναμέτρηση με τους εχθρούς της – ΗΠΑ, Ισραήλ, δυτικές δυνάμεις, αραβικές μοναρχίες – ενισχύοντας το οπλοστάσιό της και εντατικοποιώντας τη βοήθεια που παρέχει στη Συρία. Πρόσφατο άρθρο της ιρανικής εφημερίδας «Καϊχάν», ρίχνει φως σε αυτό το σκεπτικό. «Ένας ψυχοπαθής οδηγεί τον λαό των ΗΠΑ σε ένα νέο Βατερλό», έγραφε πριν από λίγες ημέρες σε σχετικό άρθρο και προβάλλει την άποψη ότι η επίθεση με χημικά στη Συρία στήθηκε από τη Δύση με την υποστήριξη της Σαουδικής Αραβίας. «Η υπέρσπιση της εθνικής κυριαρχίας και εδαφικής ενότητας της Συρίας είναι ένα ισλαμικό καθήκον», ανέφερε επίσης η ίδια εφημερίδα.

Τουρκικό ανάγνωσμα

Στην κρίση της Συρίας πρωταγωνιστεί και ένας τρίτος παράγοντας, οι περιφερειακές δυνάμεις. Το Ισραήλ έχει στόχο την ανακαίτιση του Ιράν και αυτό τον συμμερίζονται οι αραβικές μοναρχίες, τις οποίες καθοδηγεί η νέα ηγεσία της Σαουδικής Αραβίας. Από την πλευρά της, η Τουρκία εισέρχεται δυναμικά στο πολεμικό πεδίο για να καταπολεμήσει τον μεγάλο «αντίπαλό» της, το κουρδικό κίνημα. Μέχρι στιγμής, οι συγκεκριμένες κινήσεις έχουν ως αποτέλεσμα την εμβάθυνση της κρίσης σε πολλά πεδία του εμφυλίου της Συρίας.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΣΑΜΜΥ ΡΕΒΕΛ**

Γιορτάζοντας την 70ή Επέτειο Ανεξαρτησίας του Ισραήλ στην Κύπρο

Αυτές τις μέρες γιορτάζουμε την 70ή επέτειο της ανακήρυξης της Ανεξαρτησίας του Ισραήλ. Είμαι ιδιαίτερα χαρούμενος και περήφανος που φέτος θα γιορτάσουμε αυτή την επέτειο εδώ στην Κύπρο, γείτονα χώρα, αληθινό φίλο και στενό συνεργάτη. Η ίδρυση του Κράτους του Ισραήλ το 1948 ήταν η εκπλήρωση ενός ονείρου 2.000 χρόνων για τον εβραϊκό λαό. Μετά από αιώνες εξορίας και καταπίεσης, πραγματώθηκε ο πόθος «ότι θα γίνουμε πάλι ελεύθερος λαός, στη Σιών και τη χώρα της Ιερουσαλήμ» (από τον εθνικό ύμνο του Ισραήλ-Χατικβά). Για τους Εβραίους επζώντες του Ολοκαυτώματος, η απόφαση του ΟΗΕ της 29ης Νοεμβρίου 1947 – που άνοιξε την πόρτα για την ίδρυση του Κράτους του Ισραήλ – ήταν ένα πραγματικό θαύμα.

Μια ιστορική στιγμή, που επέτρεψε την ανάδυση από τις στάχτες του Ολοκαυτώματος μιας νέας ζωής, σε ένα ανεξάρτητο κυρίαρχο εβραϊκό κράτος. Σε αυτή τη χρονική περίοδο οι δεσμοί μεταξύ του εβραϊκού και του κυπριακού λαού, οι οποίοι χρονολογούνται από την ελληνιστική περίοδο, απέκτησαν νέο νόημα. Οι ιστορικοί δεσμοί μεταξύ των δύο λαών μετατράπηκαν σε «συμμαχία καρδιάς», όταν περίπου 53.000 Εβραίοι, που προσπαθούσαν διαφύγουν από την Ευρώπη μετά

Τα τελευταία χρόνια, αυτή η «συμμαχία καρδιάς» συνδέεται και με μια «συμμαχία συμφερόντων». Σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και σε περιόδους κρίσης, η Κύπρος και το Ισραήλ στέκονται πλάι-πλάι.

τον Β΄ Π.Π., οδηγήθηκαν σε βρετανικά στρατόπεδα κράτησης στην Κύπρο. Κατά τη διάρκεια αυτών των δύσκολων ημερών, γεννήθηκε μια δυνατή φιλία με τον λαό της Κύπρου, που πιστός στις ηθικές προτιμήσεις του, άνοιξε την καρδιά του για να βοηθήσει τους Εβραίους κρατούμενους.

Αυτή η «συμμαχία καρδιάς» ενισχύεται περαιτέρω από τις κοινές αξίες που χαρακτηρίζουν τις δύο χώρες, όπως η προσήλωση στη δημοκρατία και την ελευθερία. Η Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας του Ισραήλ κατοχυρώνει την πλήρη ισό-

τητα της κοινωνικής, πολιτικής και θρησκευτικής ελευθερίας. Η εφαρμογή αυτής της ελευθερίας στην πράξη, συναντάται στην Παλιά Πόλη της Ιερουσαλήμ – την ιερή πόλη για τις τρεις κύριες μονοθεϊστικές θρησκείες – όπου οι Χριστιανοί βαδίζουν στον δρόμο προς το ναό του Παναγίου Τάφου, δίπλα από Μουσουλμάνους που εισέρχονται στο τζαμί για την προσευχή της Παρασκευής και τους Εβραίους που συγκεντρώνονται στο Τείχος των Δακρύων. Τα τελευταία χρόνια, αυτή η «συμμαχία καρδιάς» συνδέεται και με μια «συμμαχία συμφερόν-

των». Σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και σε περιόδους κρίσης, η Κύπρος και το Ισραήλ στέκονται πλάι-πλάι. Η επικείμενη Τριμερής Συννοδος Κορυφής μεταξύ των αρχηγών κρατών της Κύπρου, του Ισραήλ και της Ελλάδας τον προσεχή Μάιο, καταδεικνύει την ειλικρινή βούληση για συνεργασία σε ανώτατο επίπεδο. Σε περιφερειακό στρατηγικό επίπεδο, Ισραήλ και η Κύπρος, συνεργάζονται στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας, μαζί με άλλες χώρες της περιοχής που μοιράζονται το ίδιο όραμα προώθησης της σταθερότητας, ασφάλειας και

ειρήνης. Τα σημαντικά αποθέματα φυσικού αερίου στην ανατολική Μεσόγειο προσφέρουν επίσης μεγάλες ευκαιρίες και δυνατότητες για εμπορικές κοινοπραξίες και περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομικής μας συνεργασίας. Με περισσότερες από 80 πτήσεις την εβδομάδα μεταξύ των δύο χωρών, αριθμός ρεκόρ τουριστών απολαμβάνουν τα αξιοθέατα της πλούσιας πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς μας, ενώ οι επενδύσεις σε τουριστικές υποδομές, καταδεικνύουν μελλοντικές προοπτικές. Πιστεύω πως οι συνθήκες σήμερα ευνοούν ιδιαίτερα και τη σύνδεση Κύπρου - Ισραήλ στον σημαντικό τομέα της καινοτομίας και των νεοφυών επιχειρήσεων. Εμείς οι Ισραηλινόι είμαστε πολύ περήφανοι για τα πολυάριθμα επιτεύγματα μας.

Το Ισραήλ ήταν κυρίως μια γεωργική χώρα, τις τελευταίες δεκαετίες όμως έχει γίνει γνωστό ως «Start-up Nation». Όπως συνθίζουμε να λέμε χαριτολογώντας «Israel went from oranges to Apple». Το οικοσύστημα καινοτομίας του Ισραήλ και ισραηλινά startups έχουν συμβάλει σε σειρά καινοτόμων προϊόντων και μεθόδων σε πολλούς τομείς όπως της γεωργίας, πληροφορικής, ρομποτικής, βιοτεχνολογίας, μεταφορών, ναυτοτεχνολογίας κ.ά. Οι εορτασμοί για την 70ή επέ-

τειο της Ημέρας Ανεξαρτησίας του Ισραήλ στην Κύπρο φέτος, θα είναι ένας εορτασμός για την καινοτομία. Η Προσβία του Ισραήλ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών της Κύπρου, θα φιλοξενήσουν τον Saul Singer, συν-συγγραφέα του μπεστ σέλερ «Start-Up Nation: Η ιστορία του οικονομικού θαύματος του Ισραήλ». Το βιβλίο σκιαγραφεί τον τρόπο με τον οποίο το Ισραήλ πέτυχε μεγάλα άλματα στην οικονομία και στην επιχειρηματικότητα, δίνοντας έμφαση στο οικοσύστημα που παραγει ριζικά νέες επιχειρηματικές ιδέες. Είμαι πεπεισμένος ότι από κοινού θα συμβάλουμε στην οικοδόμηση μιας κουλτούρας καινοτομίας και να καλλιεργήσουμε ένα ευνοϊκό περιβάλλον για ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Αυτό θα αποτελέσει το εργαλείο-κλειδί για τις σύγχρονες προκλήσεις, αλλά και για τη μακροπρόθεσμη ευημερία για τις μελλοντικές γενιές. Στις σχέσεις μεταξύ των χωρών μας, σχέσεις που βασίζονται σε ιστορικούς δεσμούς, στη βαθιά φιλία μεταξύ Ισραήλ και Κύπρου, σε κοινές αξίες και ένα κοινό όραμα για το μέλλον, ανοίγεται τώρα ένα νέο συναρπαστικό κεφάλαιο. Shalom!

Ο κ. Σάμμι Ρεβέλ είναι Πρέσβης του Ισραήλ στην Κύπρο.

Στα βήματα της Γιουγκοσλαβίας η Συρία

Ο άμεσος κίνδυνος διαμελισμού, η ανθρωπιστική κρίση και η περιφερειακή σύγκρουση της Αμερικής με τη Ρωσία

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Η κατάσταση που εξελίσσεται στη Συρία είναι ταυτόχρονα γνωστή αλλά και άγνωστη. Γνωστή εφόσον τα συμβαίνοντα είναι εκεί και άγνωστη ως προς την κατάληξη που αυτά θα φέρουν. Τα σενάρια μέσα σε αυτό το δισυπόστατο πλαίσιο εδράζονται στον διαμελισμό της χώρας ως τελικό αποτέλεσμα, και ως τέτοιο επαναλαμβάνεται ακολουθώντας τα βήματα της πάλαι ποτέ Γιουγκοσλαβίας. Η μία περίπτωση δεν θα μπορούσε να μοιάζει απόλυτα με την άλλη, φέρουν όμως όμοια χαρακτηριστικά, ενώ είναι ενδιάφερουσα η τοποθέτηση της Τουρκίας και στις δύο περιοχές.

Στις ομοιότητες καταγράφεται η γεωγραφική πραγματικότητα της Συρίας, όπως προδιαγράφεται, η ανθρωπιστική κρίση και η περιφερειακή αναμέτρηση της Ρωσίας με τις ΗΠΑ. Άλλωστε, ανάμεσα στα πολλά που έχουν καταγραφεί ως αιτιάτα για τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία, ήταν και η αποκοπή της ρωσικής επιρροής στην περιοχή. Αξίζει δε να τονιστεί πως μιλώντας για τη Συρία και τη Γιουγκοσλαβία, μιλάμε για δύο χώρες που αποτέλεσαν, τότε, τον πρώτο πυρήνα χωρών του ΟΗΕ. Δεν μπορεί, ωστόσο, να πει κανείς με σιγουριά πως έχουν αυτό κατά νου παρατηρητές του Σώματος – τον ρόλο που έπαιξαν έλλαδη στη διαμόρφωση όχι μόνο του Σώματος αλλά και της ανατολικής Μεσογείου, χώρες όπως η Συρία – όταν δεν αποκλείουν με πίκρα ότι το σενάριο διαμελισμού της Συρίας είναι μια πιθανότατη εξέλιξη.

Ωστόσο, το ότι δεν φαντάζει αυθαίρετος ο ισχυρισμός πως με τις περιοχές που ελέγχονται από τώρα από συγκεκριμένους δρώντες στη χώρα, ο διαμελισμός είναι ήδη μία ανεπίσημη πραγματικότητα, είναι ενδεικτικό της όλης κατάστασης. Γιουγκοσλαβία και Συρία μοιάζουν να καταλήγουν στο ίδιο τέρμα, έχοντας παράλληλα καταστεί φορείς και γεννήτορες νέων συγκυρσιακών πεδίων, με ομάδες παραστρατιωτικές και τρομοκρατικές να έχουν τη μερίδα του λέοντος στις ανθρώπινες απώλειες. Είναι αυτονόητο ότι στο παρόν άρθρο δεν δύναται να καλυφθεί το πολυσχιδές των γεγονότων στις δύο χώ-

Η μία εικόνα δεν αναιρεί την άλλη, την επιβεβαιώνει ως προς την ανθρώπινη απώλεια. Δεξιά η Συρία και αριστερά το Σαράγεβο, σήμερα.

ρες, ωστόσο, εξετάζεται το περίγραμμα των αφετηριών και πώς, τουλάχιστον στην περίπτωση της Γιουγκοσλαβίας, οδήγησαν στην ιστορική διάλυσή της.

Από τοπικά, περιφερειακά

Το πολεμικό μέτωπο εντός της Συρίας, πέρα από τα εμφυλιακά χαρακτηριστικά των πρώτων χρόνων κυρίως και μετά την Αραβική Άνοιξη του 2011, μετακινήθηκε από τα τοπικά του χαρακτηριστικά που είχαν ως πρόταγμα την ανατροπή του Άσαντ σε περιφερειακή σύγκρουση με στοιχεία παγκοσμιοτήτας. Ο εθντικός και ο θρησκευτικός διαχωρισμός της Γιουγκοσλαβίας, στην περίπτωση της Συρίας έφερε χαρακτηριστικά μεταρρυθμισής και απαλλαγής από ένα καθεστώς εκτάκτου ανάγκης που επικρατούσε για 48 χρόνια. Αυτό ήταν εκ των βασικών προταγμάτων των επαναλαμβανόμενων διαδηλώσεων στη χώρα πριν από επτά χρόνια. Ωστόσο, και μετά την άρση αυτού (16 Απριλίου 2011), οι διαδηλώσεις δεν κόπασαν, με τον διεθνή πλέον παράγοντα να εμπλέκεται όλο και πιο ενεργά. Η Ρωσία για παράδειγμα, από το 2012 είχε αναλάβει πρωτοβουλίες, ερχόμενη και σε ρήξη με τις ΗΠΑ του Μπαράκ Ομπάμα,

ενώ τον Μάρτιο του 2012, ο πρώην γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Κόφι Ανάν, λειτουργώντας ως απεσταλμένος του Οργανισμού και του Αραβικού Συνδέσμου, συναντήθηκε με τον Μπασάρ αλ Άσαντ στο πλαίσιο ειρηνευτικών αποστολών στη Συρία.

Έκτοτε, όλες σχεδόν οι ειρηνευτικές προσπάθειες έπεσαν στο κενό, ο εμφύλιος σε ύφεση και σε έξαρση όπως και η αυξανόμενη εμπλοκή αριθμού χωρών. Είναι ενδεικτικό πως παλαιότερα ο Πρόεδρος της Ρωσίας Βλαντιμίρ Πούτιν είχε αναγγείλει το τέλος των επιχειρήσεων και την ανάκληση των στρατιωτών, που δεν έγινε, ενώ τον ίδιο δρόμο ακολουθεί πια και ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ με την ανακίνωση για επίκειμο χτύπημα προς τον Άσαντ, ενώ είχε ανακοινώσει εν μέρει αποχώρηση. Στη Συρία αυτή τη στιγμή βασικοί πρωταγωνιστές είναι ο Μπασάρ Αλ Άσαντ και οι δυνάμεις του, με την υποστήριξη της Ρωσίας, του Ιράν και σιιτών μαχττών, οι αντάρτες που επιδιώκουν την ανατροπή του και σχηματοποιούνται σε δύο ομάδες, τη Jaysh al Islam και την Ahrar Al Islam, στα βόρεια είναι οι δυνάμεις των Κούρδων που έχουν την υποστήριξη των ΗΠΑ

Παρατηρητές του ΟΗΕ δεν αποκλείουν ότι το σενάριο διαμελισμού της Συρίας είναι μια πιθανότατη εξέλιξη.

και τους οποίους πολεμεί ο Ερντογάν, καταγράφεται δε και η εμπλοκή του Ισραήλ που αποτελούσε και το μεγαλύτερο φόβο αλλά και παράλληλα ενδεχόμενο, στην αντιπαράθεσή του με το Ιράν που έχει ολόένα και αυξανόμενη επιρροή στην περιοχή, πάνω στα άρματα της Τουρκίας και της Ρωσίας. Εξ αυτού του σχηματισμού δεν λείπουν οι τζιχαντιστές του Ισλαμικού Κράτους, οι οποίοι είχαν αναπτυχθεί στην περιοχή έχοντας καταλάβει μεγάλες εκτάσεις της συριακής επικράτειας και του Ιράκ για να δημιουργήσουν το δικό τους κράτος της σαρίας, το Χαλιφάτο.

Η Γιουγκοσλαβία

Η εν λόγω περίπτωση, αν και παρουσιάζει παρόμοια χαρακτηριστικά, είναι και διαφορετική. Ξεκίνησε από πολιτικές εξελίξεις και είχε κατόπιν ως πυρήνα εθντικές

διαστάσεις. Ο θάνατος του Τίτο, η πτώση του κομμουνισμού και εκείνη του ενιαίου στρατού, τρία εκ των θεμελίων της Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας, είχαν ταραχθεί συθέμελα με τα πρώτα αποτελέσματα στην κήνη των όπλων να κάνουν την εμφάνισή τους ήδη από το 1991. Από εκείνη την περίοδο μέχρι και το 1999, οι εξελίξεις ήταν ραγδαίες με τον εμφύλιο να μαίνεται, τη μία χώρα μετά την άλλη να ανακηρύσσουν ανεξαρτησία, άρα ο διαμελισμός της Γιουγκοσλαβίας εξελισσόταν με το πέρασμα των χρόνων και ενώ τον πρώτο λόγο τον είχαν παραστρατιωτικές οργανώσεις, που με τη δράση τους μέσα στην πολεμική κατάσταση είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατο χιλιάδων.

Και ενώ μεσολαβούν συμφωνίες εκκευρίες, παραβιάσεις, εκθορραξίες που στην ουσία δεν σταμάτησαν ποτέ, και θα έπρεπε να αποτελούν διδάγμα για το τι πιθανώς έπεται στη Συρία όποια και να είναι η κατάληξη κι αν η χώρα διαμελιστεί ή όχι, στις 24 Μαρτίου του 1999, οι πρώτοι πύραυλοι που είχαν εκτοξευτεί από νατοϊκά πολεμικά πλοία στην Αδριατική έπληξαν συστήματα αεράμυνας, στο Κόσοβο, το Μαυροβούνιο και τη δυτική Σερ-

βία. Ακολούθησαν 78 ημέρες αλεπάλληλων βομβαρδισμών στρατιωτικών αλλά και πολιτικών στόχων. Στην περίπτωση της Συρίας, το όποιο χτύπημα αναμένεται, όπως λέγεται, να είναι «χειρουργικό». Η νατοϊκή επιχείρηση πάντως από την Αδριατική έφερε την ονομασία «ευσίπλαχνικός άγγελος» και συμμετείχαν 12 χώρες της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας. Αφορμή για την έναρξη των βομβαρδισμών αποτέλεσε η αποτυχία των συνομιλιών στο Ραμπουγί της Γαλλίας για το καθεστώς αυτονομίας του Κοσόβου, γεγονός που κρώθηκε στο καθεστώς Μιλόσεβιτς, κάτι που και αργότερα αμφοιβνητήθηκε. Οι βομβαρδισμοί έληξαν με την υπογραφή, στις 9 Ιουνίου 1999, της συμφωνίας του Κουμάνοβο (ΠΓΔΜ), που προέβλεπε την ανάπτυξη ειρηνευτικών δυνάμεων στο Κόσοβο υπό τη διοίκηση του ΟΗΕ μέχρι να διευθετηθεί το καθεστώς αυτονομίας του Κοσόβου. Τα αν υπάρχουν και ποια μέτωπα ακόμη ανοικτά στην περιοχή δεν μπορεί να είναι η έμπρακτη απόδειξη πως δεν κλείνει επί της ουσίας, πολιτικά, ένα θέμα με την υπογραφή μιας συμφωνίας, εφόσον καμία συμφωνία δεν μπορεί να ικανοποιεί όλες τις πλευρές στο έπακρο.

Οι 2,5 πόλεμοι της Τουρκίας και η θέση της στα Βαλκάνια

Μία εκ των ερωτήσεων που δεσπόζει ακόμη και σήμερα, επτά χρόνια μετά την έναρξη του εμφυλίου στη Συρία, αφορά την πολυσχιδή κατάσταση πραγμάτων στη χώρα που θέλοντας και μη, εμπεριέχει αντιφατικά γεωστρατηγικά και γεωπολιτικά συμφέροντα που δεν επιτρέπουν εξαιρέσεις. Δεν δύναται για παράδειγμα να βγει εκτός εξίσωσης αλλά πρέπει να εξεταστεί στην πιο μεγάλη εικόνα, η εκτίμηση ότι η ΑΟΖ της Συρίας έχει μεγαλύτερη περικεκτικότητα σε Φ.Α. από το κοίτασμα «Ζορ» της Αιγύπτου. Πριν από τον Απρίλιο του 2011 μάλιστα, είχαν υπογραφεί σχετικές συμφωνίες για έρευνες μεταξύ της Ρωσίας και της Συρίας.

Ο κύκλος των ιδίων συμφερόντων, όσο περνούσε ο καιρός, διευρύνονταν δίνοντας την ευκαιρία, εφόσον περί αυτού επρόκειτο, να εμπλακούν και άλλες χώρες. Έτσι και η Τουρκία παρά τις περιότι αντιθέτου κινήσεις και ρητορικές του νεοφανούς-νεοθωμανικού δόγματος Ερντογάν που πρότασσε μια ήπια λύση με τους Κούρδους (!), βρήκε ευκαιρία να προσάψει τα συμφέροντά του εισβάλλοντας στο Άφριν, μέσα στην ανάπτυξης της θεωρίας συντήρησης των 2,5 πολέμων που έχει από καιρό αντικαταστήσει το δόγμα Νταβούτογλου για μηδενικά προβλήματα με τους γείτονες. Τι προτάσσει αυτή η θεωρία; Ότι, όπως λένε και στελέχη της κυβέρνησης ΑΚΡ, η Τουρκία έχει να πολεμήσει με τη Συρία, την

Ελλάδα και εντός συνόρων με τους Κούρδους. Η εφημερίδα Yeni Safak, που πρόσκειται στον Ερντογάν, για να δικαιολογήσει την εισβολή του τουρκικού στρατού στο Άφριν επικαλέστηκε τον κίνδυνο διαμελισμού της Τουρκίας από μια διεθνή πολυεθνική συνωμοσία.

Οι ΗΠΑ από την πλευρά τους έχουν, με την αφαίρεση δυνάμεων στην περιοχή, δημιουργήσει ένα κενό που αναζητούσε νέα ηγεσία

Όπως λένε και στελέχη της κυβέρνησης ΑΚΡ, η Τουρκία έχει να πολεμήσει με τη Συρία, την Ελλάδα και εντός συνόρων με τους Κούρδους.

για να καλυφθεί. Το οποίο ήδη καλύπτει με την έντονη παρουσία της και τις πρωτοβουλίες της η Ρωσία, ωστόσο, η μεταξύ τους σύγκρουση, για ακόμη μία φορά στην ιστορία, είναι μεν περιφερειακή αλλά και γεωγραφικά εγγύς. Αυτό όμως, όπως προτάσσουν και αναλυτές, φαίνεται να έχει και μεγάλο εσωτερικό πολιτικό κόστος για τον Τραμπ που δεν θέλει να δει, όσο και αν έβαζε προεκλογικά την «Αμερική Πρώτα» να χάνεται η στρατιωτική, ηγεμονική θέση της χώρας του. Οι αναλύσεις που τον θέλουν πλέον να έχει μετανιώσει για το τί-

ming της απόσυρσης, επικρατούν. Το Ιράν από την άλλη, διατηρώντας υψηλά την ένταση με το Ισραήλ έχει αναγκάσει τον Μπέντζαμιν Νετανιάχου να εγκλωβιστεί στην αντιμετώπιση της Τεχεράνης, με απόλυτο θα έλεγε κανείς στόχο, να μην κερδίσει η τελευταία επιπρόσθετα ερείσματα στην περιοχή. Ούτως ή άλλως η ρητορική του Ισραήλ καταφέρονταν πάντα εναντίον του Ιράν και όχι σε πρώτο βαθμό προς το ΙΚ στη Συρία. Η εμπλοκή διογκώνεται βάσει των τελευταίων εξελίξεων, από τη στιγμή που Γαλλία και Βρετανία δηλώνουν έτοιμες για κινητικότητα στη Συρία, αν και αυτή αναμένεται να είναι μέσα στο πλαίσιο συμμαχίας και όχι μεμονωμένα.

Η Τουρκία στα Βαλκάνια

Ιδιάζουσα την ίδια ώρα είναι και η θέση της Άγκυρας και στα Βαλκάνια, όσο είναι και στα νότια σύνορά της με τη Συρία, οπότε και το επιχείρημα αντιστρέφεται και από τους διεθνείς αναλυτές. Ότι δημιουργείται λόγω Κοσόβου, μια νέα Συρία στα Βαλκάνια. Διάσταση η οποία ανοίγει από μόνη της μια άλλη συζήτηση. Δεν είναι λίγες οι φορές που ο Ερντογάν έχει πει ότι «όποιος τολμήσει να αγγίξει τους μουσουλμάνους της Βοσνίας θα βρει απέναντί του εκατό εκατομμύρια Τούρκους της Τουρκίας...». Έχει μάλιστα απειλήσει ότι θα στείλει πολεμικά πλοία να ναυλοχήσουν σ' ένα λιμανάκι της Βοσ-

Το Κόσοβο εξαπίας της παρατεταμένης φτώχειας, τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, τις ανύπαρκτες δομές και τις επικρατούσες εσωτερικές συνθήκες ασφαλείας, «πρωταγωνιστεί» στη Βαλκανική ως προς τη στελέχωση του στρατού του ISIS.

νίας, στη θάλασσα της Αδριατικής! Οκτώβριος του 2013, ευρισκόμενος στην Πρίστινα για τα εγκαίνια του αεροδρομίου, σε μια χειμαρρώδη ομιλία του διακήρυξε μεταξύ άλλων, ότι το «Κόσοβο είναι Τουρκία και η Τουρκία Κόσοβο». Μέσα στον νεο-οθωμανικό του παροξυσμό, είδε εαυτόν ως τον σουλτάνο Μουράτ έχοντας κατατροπώσει το 1389, τους Σέρβους στην ιστορική μάχη του Κοσσυφοπεδίου, κάτι που επέφερε αντιδράσεις και από τους Αλβανούς όσο και τους Σέρβους. Δεν είναι τυχαίο ότι η ισπανική εφημερίδα El Pais, μέσα στον Απρίλιο, σε άρθρο με τίτλο «Η μακριά σκιά

του Ερντογάν στα Βαλκάνια εκτείνεται σαν λεκές από μελάνι», ακτινογράφησε όλη αυτή τη στροφή που κάνει ο Πρόεδρος της Τουρκίας και σε εκείνη την περιοχή. Η οποία, ωστόσο, έχει να αντιμετωπίσει και έναν ακόμη κίνδυνο που διαφοροποιεί τα δεδομένα. Και αυτό είναι η επιστροφή μαχττών του Ισλαμικού Κράτους (ISIS) από τα μέτωπα της Συρίας στις πατρογονικές τους εστίες (Βοσνία, Αλβανία, Κόσοβο). Το Κόσοβο, εξαιτίας της παρατεταμένης φτώχειας, όπως έγραψε πρόσφατα ο διεθνολόγος Νικόλαος Πασούνης («Κοσσυφοπέδιο: προς μια 'νέα Συρία' στα Βαλκάνια»), τα

υψηλά ποσοστά ανεργίας, τις ανύπαρκτες δομές και τις επικρατούσες εσωτερικές συνθήκες ασφαλείας, «πρωταγωνιστεί» στη Βαλκανική ως προς τη στελέχωση του στρατού του ISIS (φωτόριο κατ' ουσία), καθότι η κοινωνία στρέφεται ταχύτατα προς το θρησκευτικό συντηρητισμό, και ιδιαίτεως οι νεαρές ηλικίες. Μάλιστα, η πόλη Kacanik απέκτησε το προσωνύμιο «Kosovo's jihadist capital», αφενός εξαιτίας της ραγδαίας ριζοσπαστικοποίησης του πληθυσμού της, αφετέρου διότι αποτελεί τη γενέτειρα του ηγετικού στελέχους του Ισλαμικού Κράτους Lavdrim Muhaxheri.

Για την ώρα ο γ.γ. του ΟΗΕ και οι Αμερικανοί βλέπουν με ανησυχία την έλλειψη ενδιαφέροντος από πλευράς Τουρκίας αλλά και ότι ο κ. Ακιντζί βρίσκεται σε δύσκολη θέση, ενώ αναγνωρίζουν ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης επιθυμεί επανάληψη της διαπραγμάτευσης βάσει των εισηγήσεων Γκουτιέρρες.

Προσδοκούν σε δείπνα για να δρομολογηθεί ο διάλογος

Η δεύτερη συνάντηση των δύο ηγετών θα γίνει σε τρεις και πλέον εβδομάδες

Ανάλυση-
Του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΟΥΠΝΙΑΩΤΗ**

Το δειννο της Δευτέρας μεταξύ του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη και του Τουρκοκύπριου ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί, ακόμη κι αν όλα «πάνε στραβά», δεν θα είναι το τέλος του δρόμου, είναι η εκτίμηση κυβερνητικών πηγών στη Λευκωσία.

Όπως ανέφερε, σε κανέναν από τους δύο ηγέτες δεν συμφέρει η παράταση του αδιεξόδου, ιδίως στον Τουρκοκύπριο ηγέτη, ο οποίος ήδη άρχισε να αισθάνεται την «πυεστική παρουσία» του νέου ευνοούμενου της Αγκυρας στα Κατεχόμενα, του Κουντρέρ Οζερσάι. «Όπως κι αν πάνε τα πράγματα, βλέπω να έχουν και άλλο δείπνο», πρόβλεψε. Αλλά και τα Ηνωμένα Έθνη ελπίζουν ότι το δείπνο δεν θα είναι το τέλος του δρόμου, γι' αυτό και τις μέρες αυτές η Ελίζαμπεθ Σπέχαρ,

Η ημερήσια διάταξη του κοινωνικού δείπνου είναι ανοιχτή και επαφίεται στον κάθε ηγέτη τι θα επιλέξει να εγείρει, κατά την Ελίζαμπεθ Σπέχαρ.

πεθ Σπέχαρ εργάζεται σκληρά για την προετοιμασία του και την Παρασκευή είχε συνάντηση και με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Όπως ανέφερε πηγή των Ηνωμένων Εθνών, το κύριο βάρος πέφτει στο να δρομολογηθεί ξανά η διαπραγματευτική διαδικασία. Πέραν τούτου, όμως, όπως ανέφερε η ειδική αντιπρόσωπος Ελίζαμπεθ Σπέχαρ, η ημερήσια διάταξη του κοινωνικού δείπνου είναι ανοιχτή και επαφίεται στον κάθε ηγέτη τι θα επιλέξει να εγείρει. Τις τελευταίες

ημέρες, οι προσπάθειες της Ελίζαμπεθ Σπέχαρ κινούνται σε τρεις άξονες. Πρώτον, να εργαστεί με τους ηγέτες για την επανάληψη της διαδικασίας. Δεύτερον, να φέρει μαζί τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας ώστε να ασκήσουν την επιρροή τους προς όλους τους εμπλεκόμενους και τρίτον, να αναδείξει τον ρόλο που διαδραματίζει η ΟΥΝΦΙΚΥΠ στη διαδικασία.

Μετά το δείπνο, η ειδική αντιπρόσωπος θα στείλει την αναφορά της στον Αντόνιο Γκουτιέρρες και στη συνέχεια θα απουσιώσει για διακοπές. Με βάση αυτά, το επόμενο δείπνο δεν θα πρέπει να αναμένεται πριν περάσουν τουλάχιστον δύο με τρεις εβδομάδες, εκτός κι αν γίνει κάτι ιδιαιτερό μόνο μεταξύ των δύο ηγετών. Να σημειώσουμε ότι μετά το δείπνο και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα βρίσκεται εκτός Κύπρου για λίγες μέρες.

Θέλουν αναβάθμιση της «ΤΔΒΚ»

Οι πληροφορίες που έχουν από τα Κατεχόμενα ξένες αντιπροσωπείες, είναι πως η Αγκυρα δεν ήταν ιδιαίτερα ικανοποιημένη από την αποδοχή εκ μέρους του Ακιντζί της πρόκλησης της Ελίζαμπεθ Σπέχαρ για δείπνο. Ανάλογη στάση με την Αγκυρα τηρεί και ο Οζερσάι, ο οποίος πιέζει για «διπλωματικές» αποστολές στο εξωτερικό μέσω των οποίων να αναλυθούν στα ΗΕ, τις Βρυξέλλες, τις ΗΠΑ και άλλες χώρες οι θέσεις των Τ/Κ. Είναι θετικό, πάντως, ότι δεν υπάρχει ενθάρρυνση από τους διεθνείς παράγοντες, οι οποίοι στέλνουν συντονισμένα το μήνυμα για επανάληψη της διαπραγματευτικής διαδικασίας.

Καλά τα ΜΟΕ, αλλά προέχει η διαδικασία λύσης

Στις δύο τελευταίες του εκθέσεις (στρατηγική αναθεώρηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ και κανονική έκθεση για την ανανέωση της ειρηνευτικής δύναμης), ο γ.γ. ανέδειξε σειρά θεμάτων για συνεργασία μεταξύ των δύο κοινοτήτων, αφενός για υποβοηθήσουν τον νέο ενισχυμένο ρόλο «συνδέσμου» της Δύναμης και αφετέρου για την ολοκλήρωση των Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης που εκκρεμούν. Στο πρώτο θέμα, ο κ. Γκουτιέρρες έγραψε το εξής στην έκθεσή του: «Στις ανταλλαγές με τις αρχές, η ομάδα αναθεώρησης διαπίστωσε ότι η πολιτική βούληση γι' αυτή τη συνεργασία υπάρχει και στις δύο πλευρές, κάτι που εκτιμάται ιδιαίτερα. Μακροπρόθεσμα, ελπίζω ότι οι δύο πλευρές θα συναντηθούν απευθείας για να επιλύσουν ορισμένες από τις διαφορές τους. Ένα καλό παράδειγμα αυτού υπάρχει ήδη στο Κοινό Δωμάτιο Επικοινωνιών, το οποίο φέρνει μαζί αστυνομικούς και οι εμπειρογνώμονες από τις δύο πλευρές, υπό την αιγίδα της UNFICYP, για να εργαστούν σε ποινικά θέματα».

Σε σχέση με τις προσπάθειες για τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος, ο κ. Γκουτιέρρες χαρακτήρισε στην έκθεση ευπρόσδεκτη τη δέσμευση και των δύο πλευρών για τη συνέχιση των εργασιών των τεχνικών επιτροπών, καλώντας τις να εξασφαλίσουν ότι οι επιτροπές μπορούν να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους με πρακτικό και προσαρμοσμένο προς τα αποτελέσματα τρόπο, χωρίς εμπόδια από γραφειοκρατικούς περιορισμούς. Ενώ για τα ΜΟΕ έγραψε: «Σε πολλές περιπτώσεις, παρότρυνε τις πλευρές να συμφωνήσουν και να εφαρμόσουν αμοιβαία αποδεκτά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης, τα οποία μπορούν να συμβάλουν σε ένα περιβάλλον που ευνοεί μια διευθέτηση. Τους επόμενους μήνες, ενθαρρύνω τις πλευρές να σημειώσουν πρόοδο, ακόμη και σε μικρά βήματα, προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης των δικών τους μηχανισμών για την άμβλυνση των εντάσεων. Η UNFICYP είναι έτοιμη να βοηθήσει τις πλευρές να δημιουργήσουν νέους μηχανι-

σμούς ή διαδικασίες στο θέμα αυτό». Πηγή των Ηνωμένων Εθνών ανέφερε ότι αυτή τη στιγμή προέχει το θέμα της επανάληψης της διαπραγματευτικής διαδικασίας και εδώ εστιάζονται όλες οι προσπάθειες. Κυβερνητική πηγή σημείωσε ότι σε σχέση με τις τεχνικές επιτροπές, με εξαίρεση αυτή για τα πολιτιστικά ζητήματα, οι υπόλοιπες υπολειπόμενες.

Πάντως, σύμφωνα με πληροφορίες, θα πρέπει να αναμένεται σύντομα το άνοιγμα του οδοφράγματος της Δερύνειας και λίγο αργότερα (έχει καθυστερήσει ο εργολάβος) το οδόφραγμα της Λεύκας. Όπως προνοεί το τελευταίο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας

Κυβερνητική πηγή σημείωσε ότι σε σχέση με τις τεχνικές επιτροπές, με εξαίρεση αυτή για τα πολιτιστικά ζητήματα, οι υπόλοιπες υπολειπόμενες.

για την Κύπρο, μέχρι τις 15 Ιουνίου ο γ.γ. του ΟΗΕ θα πρέπει να υποβάλει νέα έκθεση για την αποστολή των καλών του υπηρεσιών. «Μέχρι στιγμής, η έκθεση περιέχει πολύ λίγα πράγματα», είπε πηγή των Ηνωμένων Εθνών. Αν όμως περάσει και ο Απρίλιος χωρίς καμία πρόοδο, η έκθεση καλών υπηρεσιών και η έκθεση για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ που θα υποβληθεί μέχρι τις 10 Ιουλίου, θα αρχίσουν να χρεοκοπούνται ως μοχλοί πίεσης. Το «εναντίον ποιου» θα ξεκαθαριστεί αργότερα των εξελίξεων. Για την ώρα και ο γ.γ. του ΟΗΕ και οι Αμερικανοί αναγνωρίζουν ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης επιθυμεί επανάληψη της διαπραγματεύσεως στη βάση των εισηγήσεων Γκουτιέρρες. Για την Τουρκία, βλέπουν με ανησυχία την έλλειψη ενδιαφέροντος, ενώ για τον Μουσταφά Ακιντζί εκτιμούν ότι βρίσκεται σε δύσκολη θέση. Το πώς όλα αυτά θα κρατήσουν ανοικτό το παράθυρο ευκαιρίας που υπάρχει μέχρι τα μέσα φθινοπώρου, απομένει να το δούμε.

Με γνώριμους στόχους πάει στην συνάντηση ο Ακιντζί

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

«Συνεχίζουμε από το σημείο που διακόψαμε στο Κραν Μοντάνα; Δεν τίθεται τέτοιου είδους ζήτημα. Άλλωστε, αν είναι συμβεί κάτι καινούργιο, αυτό θα συμβεί με μια νέα αντίληψη. Σε περίπτωση που ξεκινήσει μια νέα διαδικασία, οπωσδήποτε δεν θα είναι ίδια με την προηγούμενη. Εκείνη η παλαιά διαδικασία ολοκληρώθηκε, ανήκει στο παρελθόν. Αυτό το υπογραμμίζω, διότι πέρασαν 50 χρόνια. Δεν μας οδηγεί πουθενά μια αναποτελεσματική διαδικασία, με ανοιχτή την άκρη, στο ίδιο πλαίσιο». Το συγκεκριμένο μήνυμα έστειλε ο ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας Μουσταφά Ακιντζί, την προηγούμενη εβδομάδα, μόλις λίγα εικοσιτετράωρα πριν από την συνάντησή του με τον Πρόεδρο Νίκο Αναστασιάδη. Στη νέα περίοδο του Κυπριακού, ο κ. Ακιντζί στοχεύει στην τροποποίηση των βασικών όρων και προϋποθέσεων των συνομιλιών εφόσον επικρατεί η άποψη ότι με βάση τις τελευταίες πολιτικές εξελίξεις στην Άγκυρα και στην τ/κ κοινότητα, ένα σχέδιο λύσης που δεν θα συμπεριλαμβανέ τον όρο της ίσης συμμετοχής των Τ/κ στην ομοσπονδία και την κοινή διαχείριση των ενεργειακών κοιτασμάτων, δεν πρόκειται να έχει τη υποστήριξη της πλειοψηφίας της τ/κ κοινής γνώμης. Σε περίπτωση που η τ/κ πλευρά δεν λάβει υπόψη της αυτήν την πραγματικότητα, ο κ. Ακιντζί εμφανίζεται έτοιμος να συζητήσει εναλλακτικά σχέδια με την ε/κ πλευρά, μια επι-

λογή που δεν αποκλείεται να δρομολογηθεί κατά τη διάρκεια της συνάντησης.

Η αρχή της πολιτικής ισότητας αποτελεί την κόκκινη γραμμή της ηγεσίας Ακιντζί. Σε περίπτωση που η ε/κ πλευρά δεν αποδεχθεί πλήρως την αποτελεσματική εκπροσώπηση των Τ/κ σε όλες τις βαθμίδες της ομοσπονδίας, το σχέδιο λύσης θα καταψηφιστεί στο τ/κ δημοψήφισμα. Σε αυτό το συμπέρασμα οδηγούν οι τελευταίες πληροφορίες από την τ/κ πλευρά, με έμφαση σε δύο πεδία: στην εκ περιτροπής προεδρία και στην αποτελεσματική εκπροσώπηση των Τ/κ στις δομές της ομοσπονδίας. «Πρόκειται για

Πολιτική ισότητα και συνδιαχείριση των ενεργειακών κοιτασμάτων είναι οι βασικές προτεραιότητες του Τ/κ ηγέτη

ένα ζωτικής σημασίας ζήτημα, το οποίο θα αναπτύξει κατά την διάρκεια της συνάντησής του με τον κ. Αναστασιάδη, ο κ. Ακιντζί, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο. Δεν είναι δυνατόν να συζητούμε τη λύση, αμφισβητώντας μία από τις βασικές παραμέτρους της λύσης, το γεγονός ότι η τ/κ πλευρά δεν είναι μειονότητα και έχει το δικαίωμα να συμμετάσχει με ίσους όρους στην κοινή διακυβέρνηση του νησιού», τονίζει στην «Κ» τ/κ πηγή που παρακολουθεί από κοντά τη γραμμή του Μ. Ακιντζί στο Κυπριακό. Από τη

Ο Μουσταφά Ακιντζί και οι συνεργάτες του θεωρούν ότι η καθυστέρηση των εργασιών στην ΑΟΖ δεν πρόκειται να δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα.

σκοπιά αυτή, η εκ περιτροπής προεδρία είναι ένα «προσυμφωνημένο εργαλείο» που εξασφαλίζει σε πρακτικό και συμβολικό επίπεδο την ισότητα των Τ/κ. Την ίδια στιγμή, ενισχύει τη θέση του κ. Ακιντζί και των τ/κ δυνάμεων της λύσης απέναντι στην τ/κ Δεξιά που τηρεί αρνητική στάση απέναντι στην προοπτική της ομοσπονδιακής λύσης. Επιπλέον υπάρχει στο κάδρο και η αποτελεσματική συμμετοχή. «Πώς είναι δυνατόν να γίνεται αποδεκτή αυτή η αρχή σε επίπεδο προεδρίας και κυβέρνησης της ομοσπονδίας

και ν' απορρίπτεται στην περίπτωση πιο χαμηλών βαθμίδων και υπηρεσιών της νέας κρατικής δομής;», θέτει το ερώτημα η ίδια πηγή η οποία προβάλλει και την άποψη ότι «ο Ακιντζί δεν πρόκειται να αποχωρήσει από τη συνάντηση προτού ξεκαθαρίσει αυτό το σημείο».

Συνδιαχείριση ή αναβολή

Η ενέργεια διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο σε όλες τις εξελίξεις που αφορούν την Κύπρο. Για αυτόν τον λόγο, ξεκινώντας με τη συνάντηση της 16ης Απριλίου, η ηγεσία

του κ. Ακιντζί προτίθεται να φέρει στο προσκήνιο δύο προτάσεις για το κυπριακό φυσικό αέριο. «Εφόσον συμφωνήσουν οι δύο πλευρές, οι εργασίες στην κυπριακή ΑΟΖ θα μπορούσαν να αναβληθούν για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, ενδεχομένως μέχρι την τελική συμφωνία στο Κυπριακό ή τα ξεχωριστά δημοψηφίσματα». Οι τελευταίες πληροφορίες δείχνουν ότι αυτή η προοπτική αποτελεί τη μία από τις δύο επιλογές της τ/κ πλευράς για την κυπριακή ΑΟΖ. Ο Μουσταφά Ακιντζί και οι συνεργάτες του θεωρούν ότι η καθυστέρηση των εργασιών στην ΑΟΖ δεν πρόκειται να δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα. Άλλωστε, σε αντίθετη περίπτωση, αν δηλαδή συνεχίσουν κανονικά οι εργασίες στην κυπριακή ΑΟΖ, η στρατιωτική αντιπαράθεση στην περιοχή δεν πρόκειται να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα των δύο πλευρών. Τι θα συμβεί σε περίπτωση που στις 16 Απριλίου ή κατόπιν, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης δεν δώσει τη συγκατάθεσή του για την προαναφερόμενη πρόταση; Τότε, η τ/κ πλευρά ετοιμάζεται να επαναφέρει στο προσκήνιο την πρόταση περί δημιουργίας δικονομικής επιτροπής που θα αναλάβει το έργο της συνδιαχείρισης της ΑΟΖ. Φυσικά, σε αυτήν την περίπτωση θα πρέπει να αναθεωρηθούν όλοι οι ενεργειακοί σχεδιασμοί, με την ενεργή συμμετοχή της τ/κ πλευράς. Με άλλα λόγια, η απλή συμμετοχή των Τ/κ στα κέρδη από την ΑΟΖ δεν ικανοποιεί την τ/κ πλευρά και την Άγκυρα, η οποία επιμένει για τη μεταφορά του κυπριακού φυσικού αερίου μέσω της Τουρκίας στη Δύση.

Παράλληλα φαίνεται ότι υπάρχουν και άλλα, τα οποία θα φέρει στο προσκήνιο ο Ακιντζί στο πλαίσιο της συνάντησής του με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη. Ένα εξ αυτών είναι ο τρόπος με τον οποίο θα συνεχιστούν οι συνομιλίες στη νέα περίοδο. Θα καθοριστεί χρονοδιάγραμμα, ποια θα είναι η θέση της ε/κ πλευράς απέναντι στην προοπτική της επιδιαιτησίας, πότε και πώς θα αναδυθεί το τελικό σχέδιο λύσης, πότε θα κλείσουν τα κεφάλαια, στα οποία σημειώθηκε μερική πρόοδος και πότε θα τεθούν επί τάπητος εκ νέου οι χάρτες στο Εδαφικό, είναι τα ερωτήματα που εμπεριέχονται εδώ. Την ίδια στιγμή, υπάρχουν και ένα άλλο ζήτημα που απασχολεί την τ/κ πλευρά: Τι θα συμβεί σε περίπτωση που στα δημοψηφίσματα δεν υπερισχύσει το «να»; Ο Τ/κ αναλύτης Μετέ Τούμερχαν εστιάζει σε αυτό λέγοντας πως «σε περίπτωση που υπάρξει μια αποτυχία στο τέλος, θα υπάρξουν οπωσδήποτε ευθύνες αναλόγως. Εφόσον ξεκινήσουν οι συνομιλίες, στο τέλος τους θα πρέπει να είναι ξεκάθαρο το ποιος θα φέρει την ευθύνη για το ενδεχόμενο του αδιεξόδου». Με άλλα λόγια, σε περίπτωση αποτυχίας, η τ/κ πλευρά ζητάει την άρση της διεθνούς απομόνωσης, ενώ καταληκτικά, στο δείπνο η τ/κ πλευρά ετοιμάζεται να θέσει και ένα άλλο αίτημα. «As ξεκαθαρίσει η ηγεσία του κ. Αναστασιάδη τη στάση της απέναντι στα περιθώρια εναλλακτικά σχέδια». Αυτό ξεχωρίζει στους κύκλους του «Προεδρικού», λίγα εικοσιτετράωρα πριν από τη συνάντηση των δύο ηγετών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Δεν θα ήθελα να αλλάξει το σύστημα επιλογής των δικαστών

Σε πολύ καλά επίπεδα η απονομή δικαιοσύνης στην Κύπρο με μεγαλύτερο πρόβλημα τις καθυστερήσεις

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Σε μία εφ' όλης της ύλης αποτίμηση του έργου που επιτελεί το σύστημα απονομής δικαιοσύνης στην Κύπρο προχώρησε ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε συνέντευξή του στην «Κ». Ο Μύρων Νικολάτος σε μία από τις λιγοστές δημόσιες εμφανίσεις του εκθειάζει το σύστημα απονομής Δικαιοσύνης για την ανεξαρτησία του και την εντιμότητα των λειτουργιών. Παράλληλα, δεν διστάζει να πει ανοιχτά ότι το σύστημα κινδυνεύει εάν δεν προχωρήσουν οι μεταρρυθμίσεις. Απαντάει, επίσης και για τα όσα επικριτικά ελέγχονταν για την αυτο-εξαίρεση των δικαστών από τις μισθολογικές αποκοπές.

- Ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου πώς αξιολογεί το σύστημα απονομής δικαιοσύνης στην Κύπρο;
- Το σύστημα έχει αδιαμφισβή-

“

Εκεί που υστερούμε είναι οι μεγάλες καθυστερήσεις στην απονομή δικαιοσύνης, οι οποίες δυστυχώς είναι της τάξης των 5 και 6 ετών στις αστικές υποθέσεις, σε πρώτο βαθμό, και άλλα 5 με 6 χρόνια στον δεύτερο βαθμό.

ητες αρετές. Διακρίνεται για την ανεξαρτησία του, καθότι στο δικό μας σύστημα απονομής δικαιοσύνης δεν υπάρχει οποιαδήποτε παρέμβαση από την εκτελεστική ή τη νομοθετική εξουσία. Αυτό δυστυχώς δεν συμβαίνει σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, και πολύ λιγότερο στον υπόλοιπο κόσμο. Διακρίνεται, επίσης, το σύστημά μας για την εντιμότητά του, υπό την έννοια ότι μέχρι σήμερα δεν υπήρξε οποιαδήποτε καταδίκη οποιουδήποτε δικαστή για ανεντιμότητα. Σε πολύ ελάχιστες περιπτώσεις, δικαστές υποχρεώθηκαν σε παραιτήση αλλά όχι για λόγους εντιμότητας. Θεωρώ επίσης ότι η ποιότητα απονομής της δικαιοσύνης στην Κύπρο είναι υψηλή. Αυτό είναι κάτι που το διαπίστωσε και η Ε.Ε. πριν από την ένταξή μας το 2004. Άρα ως προς την ακεραιότητα, την ποιότητα και την εντιμότητα των δικαστών και του όλου συστήματος απονομής της δικαιοσύνης θεωρώ ότι βρισκόμαστε σε πολύ καλά επίπεδα. Εκεί όμως που υστερούμε είναι οι μεγάλες καθυστερήσεις στην απονομή δικαιοσύνης, οι οποίες δυστυχώς είναι της τάξης των 5 και 6 ετών στις αστικές υποθέσεις, σε πρώτο βαθμό, και άλλα 5 με 6 χρόνια στον δεύτερο βαθμό. Οι ποινικές υποθέσεις διεκπεραιώνονται πολύ πιο γρήγορα, παίρνουν ένα με δύο χρόνια στον πρώτο βαθμό και τον ίδιο χρόνο στον δεύτερο βαθμό. Οι διοικητικές υποθέσεις, επίσης, έχουν σημαντική καθυστέρηση αλλά με την ίδρυση του Διοικητικού Δικαστηρίου από την 01/01/2016 η κατάσταση έχει βελτιωθεί. Όμως αυτή είναι η αξιόλιπος πτέρνα του συστήματός μας και εδώ είναι που επικεντρωνόμαστε και αγωνιζόμαστε να φέρουμε τέτοιες αλλαγές οι οποίες θα μας βοηθήσουν να επιταχύνουμε σημαντικά τον ρυθμό απονομής της δικαιοσύνης.

- Τα προβλήματα τα οποία εντοπίζονται πού οφείλονται;
- Σε διάφορους παράγοντες. Θα πρέπει να σας πω ότι σε τρεις εκ-

Ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου Μύρων Νικολάτος απορρίπτει κατηγορηματικά τα όσα αποδίδονται στους δικαστές για αυτο-εξαίρεσή τους από τις μισθολογικές αποκοπές ένεκα κρίσης. Υποστηρίζει πως αν και δεν υπήρχε νομική υποχρέωση οι δικαστές εθελοντικά συνεισέφεραν το 20% των αποδοχών τους.

θέσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το 1989 υπό τον κ. Πική, το 2012 υπό τον κ. Κραμβή και το 2016 υπό τον κ. Ερωτοκρίτου, Επιτροπές του Ανωτάτου Δικαστηρίου ανέλυσαν τα προβλήματα και εισηγήθηκαν λύσεις. Καταρχάς υπάρχει υποστελέχωση των δικαστηρίων τόσο σε δικαστές όσο και σε προσωπικό. Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών επηρέασε αρνητικά και τα δικαστήρια.

Οι κτηριακές εγκαταστάσεις δεν είναι επαρκείς, ιδιαίτερα στην πρωτεύουσα όπου είναι απαράδεκτες. Δεν έχουμε μηχανογράφηση του όλου συστήματος και βασιζόμαστε στις παλαιές μεθόδους των φακέλων, οι οποίες έχουν ξεπεραστεί. Βεβαίως γίνεται σημαντικότερη προσπάθεια αυτή τη στιγμή για εισαγωγή της μηχανογράφησης και της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και ελπίζω ότι εντός του 2018 αυτό το πρόβλημα θα έχει επιλυθεί. Έχουμε επίσης πεπαλαιωμένους θεσμούς πολιτικής δικονομίας από τη δεκαετία του 1950, πριν από την ανεξαρτησία. Οι θεσμοί αυτοί έχουν ξεπεραστεί και χρειάζονται απα-

ραίτητα εκσυγχρονισμό. Γι' αυτό το ζήτημα έχουμε ζητήσει τη βοήθεια της Ε.Ε. και εργαζόμαστε στενά με ευρωπαίους εμπειρογνώμονες για να πετύχουμε τον στόχο μας. Επίσης, δεν έχουμε επαρκές σύστημα διοίκησης, διαχείρισης των δικαστηρίων από ειδικευμένους διευθυντές. Χρειάζεται καλύτερη διαχείριση και του χρόνου αλλά και της όλης λειτουργίας των δικαστηρίων. Επομένως υπάρχουν αρκετοί παράγοντες οι οποίοι δυστυχώς δημιουργούν αυτά τα προβλήματα. Ακόμη θα έλεγα ότι χρειάζονται και άλλα εξειδικευμένα δικαστήρια, όπως το Εμπορικό το οποίο επίσης βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο δημιουργίας του. Χρειάζεται ακόμα τρίτος βαθμός απονομής της δικαιοσύνης. Δηλαδή το Ανώτατο Δικαστήριο να παραμείνει ως το Ανώτατο Συνταγματικό και το Τριτοβάθμιο Δικαστήριο της χώρας και να παρεμβληθούν μεταξύ του Ανωτάτου και των πρωτόδικων δικαστηρίων διάφορα τμήματα Εφετείων τα οποία θα επιλαμβάνονται των εφέσεων, αστικών, ποινικών, διοικητικών και άλλων. Αυτό

νομίζω ότι έφθασε η ώρα να υλοποιηθεί.

- Αυτές οι αλλαγές έχουν καθυστερήσει;

- Θα έπρεπε να είχαν γίνει αλλαγές, επισημάνθηκαν τα προβλήματα, έγιναν εισηγήσεις. Δυστυχώς, οι περισσότερες εισηγήσεις δεν έχουν υλοποιηθεί. Νομίζω και πως θα ήταν πολύ καλύτερα αν είχαν γίνει πολλές από αυτές τις αλλαγές. Όμως και τώρα είναι απολύτως απαραίτητο να γίνουν οι αλλαγές που χρειάζονται ώστε να λύσουμε το μεγάλο πρόβλημα των καθυστερήσεων.

- Ηπειρωτικό ή αγγλοσαξονικό δικαιο;

- Στην Κύπρο υπάρχει μεικτό σύστημα απονομής δικαιοσύνης. Το αγγλοσαξονικό δικαιο ισχύει στους τομείς του ιδιωτικού δικαίου. Στο δημόσιο δικαιο, το διοικητικό, έχουμε ηπειρωτικό σύστημα απονομής της δικαιοσύνης. Έχουμε και τα δύο ευρωπαϊκά συστήματα και νομίζω ότι και τα δύο λειτουργούν αρκετά καλά στην Κύπρο. Δεν νομίζω ότι είναι το νομικό μας σύστημα που φταίει.

- Οι αλλαγές που εισηγούνται οι Ιρλανδοί εμπειρογνώμονες τι θα προσφέρουν;

- Οι Ιρλανδοί εμπειρογνώμονες μελέτησαν εις βάθος τα προβλήματα. Τα ευρήματά τους δεν μπορούν να πω ότι ήταν άγνωστα. Ήταν γνωστά από τις προηγούμενες εκθέσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Απλώς τώρα έχουμε και την εμπειρία των Ιρλανδών οι οποίοι αντιμετώπισαν στη χώρα τους διάφορα προβλήματα, και πολλά τα έλυσαν με επιτυχία. Η εμπειρογνώμοσή τους θα βοηθήσει να πεισθεί η Πολιτεία ότι χρειάζονται να γίνουν άμεσα οι αλλαγές. Δεν ανακάλυψαν πράγματα που δεν τα ξέραμε. Η έκθεσή τους, όμως, είναι σοβαρή και ενδελεχής και υποστηρίζει το αίτημά μας για άμεσες αλλαγές και μεταρρυθμίσεις.

- Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση, στο υποθετικό σενάριο που δεν προχωρήσει, τι επιπτώσεις θα επιφέρει στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης;

- Εάν παραμείνει το σύστημα ως έχει, χωρίς μεταρρύθμιση, νομίζω ότι θα καταρρεύσει, υπό την

έννοια ότι θα είναι τόσο αργό που δεν θα είναι, στην πραγματικότητα, απονομή δικαιοσύνης.

- Η έκρηξη που παρατηρείται στο δικηγορικό επάγγελμα μέσω ιδιωτικών σχολών λειτουργεί θετικά ή αρνητικά;

- Η ύπαρξη νομικών σχολών στις οποίες διδάσκεται και το κυπριακό δικαιο νομίζω είναι θετικό στοιχείο. Πριν άλλοι πήγαιναν στην Ελλάδα, άλλοι στην Αγγλία και αλλού και σπούδαζαν τα νομικά συστήματα άλλων χωρών. Όμως ο μεγάλος αριθμός των νέων δικηγόρων που εισέρχονται κάθε χρόνο δημιουργεί βέβαια κάποια πίεση υπό την έννοια ότι θα πρέπει το επίπεδο των δικηγόρων να παραμείνει ψηλό. Ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος θα πρέπει να προσέξει ούτως ώστε να τηρείται αυστηρά η δικηγορική δεοντολογία, διότι όσο πιο πολλοί είναι οι δικηγόροι τόσο μεγαλύτερη, ίσως, πίεση υπάρχει ένεκα του συναγωνισμού.

- Η Κύπρος πρέπει να υιοθετήσει την πρακτική άλλων ευρωπαϊ-

“

Ο μεγάλος αριθμός των νέων δικηγόρων που εισέρχονται κάθε χρόνο δημιουργεί βέβαια κάποια πίεση υπό την έννοια ότι θα πρέπει το επίπεδο των δικηγόρων να παραμείνει ψηλό.

κών χωρών για δημιουργία σχολών λειτουργιών της δικαιοσύνης

- Το αγγλικό σύστημα επιλογής δικαστών που ακολουθούμε στην Κύπρο δεν περιλαμβάνει την ύπαρξη Σχολής Δικαστών. Οι δικαστές επιλέγονται από τις τάξεις των δικηγόρων που βρίσκονται στη μαχόμενη δικηγορία. Θεωρώ ότι η άσκηση της δικηγορίας είναι ίσως η καλύτερη δοκιμασία στην οποία μπορούν να υποβληθούν οι δικηγόροι, διότι εκεί δοκιμάζεται και το ήθος και η ικανότητα. Άρα δεν θα ήθελα να δω να αλλάζει το σύστημα επιλογής των δικαστών. Όμως όταν κάποιος επιλεγεί στο δικαστικό λειτουργήμα, νομίζω, εκεί είναι που μπορεί να υποστεί μια ταχύρυθμη εκπαίδευση. Ήδη έχουμε εισαγάγει αυτό το σύστημα και οι δικηγόροι που διορίζονται δικαστές υφίστανται μια ταχύρυθμη εκπαίδευση μερικών εβδομάδων υπό την καθοδήγηση εμπειρών δικαστών. Πέραν τούτου έχει δημιουργηθεί και το Τμήμα Επιμόρφωσης Δικαστών υπό τον κ. Ερωτοκρίτου, πρώην δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου, και το Τμήμα αυτό θα μετεξελιχθεί, ελπίζω, σε μια μόνιμη σχολή επιμόρφωσης των δικαστών έτσι ώστε οι, εν ενεργεία, δικαστές να έχουν το όφελος της συνεχούς επιμόρφωσης.

- Σε ό,τι αφορά το Ανώτατο Δικαστήριο σας προβληματίζει η αύξηση των προσφυγών στο ΕΔΑΔ, και η δικαίωση σε αρκετές περιπτώσεις

- Εμείς σεβόμαστε πλήρως το δικαίωμα της ατομικής προσφυγής στο ΕΔΑΔ και βεβαίως παρακολουθούμε στενά τη νομολογία του, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την Κύπρο. Κάνουμε κάθε δυνατή προσπάθεια τάχιστα συμμόρφωσης με τη νομολογία του ΕΔΑΔ. Πρόσφατα τροποποιήσαμε τη σχετική εγκύκλιό μας αναφορικά με την εξαίρεση δικαστών ώστε να συμμορφωθούμε καλύτερα με τη Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Οι δικαστές εθελοντικά συνεισέφεραν στην οικονομική κρίση

- Γιατί αυτοεξαίρεθήκατε από την αποκοπή μισθών που ίσχυε για όλους και από το Πόθεν Έσχες;
- Το ζήτημα της μείωσης των μισθών των δικαστών διέπεται από συγκεκριμένες ρητές διατάξεις του Συντάγματος. Για σκοπούς προστασίας της ανεξαρτησίας, ένας δικαστής δεν μπορεί να αποπεμφθεί από την υπηρεσία, εκτός εάν συντρέχουν συγκεκριμένοι λόγοι, και η αντιμισθία του δεν μπορεί να μειωθεί κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του ή και μετά. Στην υπόθεση «Φυλαχτού» το Ανώτατο Δικαστήριο ερμηνεύοντας τη σχετική διάταξη του Συντάγματος αποφάνθηκε ότι δεν ήταν Συνταγματική η μείωση της αντιμισθίας των δικαστών. Όμως το σύνολο των δικαστών της Κύπρου, με ευαισθησία και σεβόμενο τα προβλήματα που αντιμετώπιζε τα τελευταία χρόνια ο λαός, εθελοντικά συνεισέφεραν το 20% του μισθού του για περίπου τρία χρόνια. Νομίζω ότι αυτό δείχνει την ευαισθησία με την οποία αντιμετώπισαν οι

δικαστές το όλο θέμα παρόλο που δεν είχαν νομική υποχρέωση. Για το Πόθεν Έσχες, η νομοθετική εξουσία σεβόμενη την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας θεώρησε ότι δεν θα ήταν σωστό να ελέγχεται η δικαστική εξουσία από τη νομοθετική. Πλην όμως εμείς οι ίδιοι αυτοελεγχόμαστε και μπορούμε να ζητήσουμε στοιχεία αναφορικά με συγκεκριμένους δικαστές εάν θεωρήσουμε ότι κάτι τέτοιο πρέπει να γίνει.

- Ο πολίτης πρέπει να εμπιστεύεται την Δικαιοσύνη;

- Ο κόσμος πρέπει να εμπιστεύεται το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης στην Κύπρο, το οποίο είναι και έντιμο και ανεξάρτητο και σε καλό επίπεδο. Τα προβλήματα των καθυστερήσεων προσπαθούμε να τα επιλύσουμε. Ελπίζω ότι σύντομα η δικαιοσύνη στην Κύπρο θα είναι και καλή ποιοτικά και θα απονέμεται εντός εύλογου χρόνου.

Τρίμηνο εξελίξεων σε ΔΗΣΥ και ΔΗΚΟ

Στήνουν την ομάδα τους Αβέρωφ Νεοφύτου και Νικόλας Παπαδόπουλος και προετοιμάζουν το σκηνικό για τις ευρωεκλογές

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Δύο και πλέον μήνες μετά την εκλογική αναμέτρηση των προεδρικών εκλογών, οι Αβέρωφ Νεοφύτου και Νικόλας Παπαδόπουλος άφησαν πίσω τους την προεκλογική αρένα και άρχισαν να τακτοποιούν το εσωκομματικό τους πεδίο. Αν και οι δύο ανανεώνουν την εντολή τους ως πρόεδροι του κόμματος, ξεκινούν από διαφορετικές αφετηρίες και με διαφορετικά δεδομένα. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου, με τον αέρα του νικητή των εκλογών, και ο Νικόλας Παπαδόπουλος, από την άλλη, στη στενωπό που τον έθεσε η ήττα, επικεντρώνονται στον κομματικό τους σχεδιασμό για να δώσουν το δικό τους πολιτικό στίγμα στο κόμμα τους. Συγκεκριμένοι είναι οι πολιτικοί τους σταθμοί αλλά και το στοίχημα που θα κερδίσουν με τελική κατάληξη ένα δυνατό αποτέλεσμα στις επικείμενες ευρωεκλογές.

Ανασυντάσει το κόμμα

Όταν ο Αβέρωφ Νεοφύτου παρακολουθούσε στο επιτελείο τη δεύτερη Κυριακή το αποτέλεσμα των εκλογών και το σαφές προβάδισμα του υποψηφίου του Νίκου Αναστασιάδη, γνώριζε πως η επόμενη μέρα δεν ήταν μέρα πανηγυρισμών, αλλά ώρα για να θέσει τις βάσεις για τη δημιουργία ενός σύγχρονου κόμματος που θα φέρει και το δικό του στίγμα και θα σιγήσει τις όποιες φωνές αμφισβήτησης είχαν προηγηθεί το προηγούμενο διάστημα. Καθόλου τυχαίες οι παραινέσεις του στους οπαδούς που γιουχάζιζαν τους ανθυποψηφίους να σταματήσουν αλλά και οι αναφορές του στις παραδοσιακές αρχές του ιδρυτή του κόμματος Γλαύκου Κληρίδη. Μετά και την ολοκλήρωση του εκλογικού συνεδρίου στις 12 Μαΐου, ο Αβέρωφ Νεοφύτου είναι έτοιμος για την ανακοίνωση των αλλαγών που θα προωθήσει στο κόμμα, αλλά και των προσώπων που θα βρίσκονται στη στενή ομάδα του και θα τον βοηθήσουν στην παραγωγή πολιτικής.

Γραφεία μελετών

Ένα από τα ζητήματα που προβληματίζουν τον Αβέρωφ Νεοφύτου στον τρόπο λειτουργίας του κόμματος είναι οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα στελεχών και έμμοσθου προσωπικού. Καθόλου τυχαίο ότι

Στις 12 Μαΐου ανακοινώνει τις αλλαγές αλλά και τη νέα ομάδα του ο Αβέρωφ Νεοφύτου, μελετώντας αξιοποίηση παλαιότερων στελεχών και τεχνοκρατών από την κοινωνία. Σημαντικές αλλαγές στην ηγεσία του ΔΗΚΟ αναμένονται που θα καταδείξουν αν ο Νικόλας Παπαδόπουλος κάνει άνοιγμα στο παραδοσιακό ΔΗΚΟ ή αν θέλει να κλείσει περαιτέρω το κόμμα.

μελετάται η καταστατική πρόνοια ώστε ο πρόεδρος να μπορεί να καταργεί ή να δημιουργεί διευθύνσεις. Σε αυτό το πλαίσιο μελετάται το ενδεχόμενο δημιουργίας γραφείων μελετών, στο πρότυπο δηλαδή του ΑΚΕΛ, σε ό,τι αφορά τα κρίσιμα ζητήματα όπως η οικονομία, το Κυπριακό, τα ευρωπαϊκά θέματα και το ενεργειακό. Το αν θα ονομάζονται γραφεία μελετών ή αν θα έχουν

άλλη ονομασία ακόμα δεν έχει αποφασιστεί. Το σίγουρο είναι πως θα υπάρχουν συγκεκριμένα καθήκοντα στους επικεφαλής αλλά και σε όσους συμμετέχουν στην κάθε ομάδα μελετών. Ανάμεσα στους στόχους είναι και η εμπλοκή παλαιότερων αξιωματούχων αλλά και πρώην μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, βάσει των γνώσεων και των εμπειριών τους. Σε αυτό το

πλαίσιο, ο Ιωάννης Κασουλίδης αναμένεται να λάβει τη θέση του προέδρου του Ινστιτούτου Ευρωπαϊκής Δημοκρατίας «Γλαύκος Κληρίδης», ενώ ενδέχεται και συμμετοχή και άλλων πρώην υπουργών.

Ονοματολογία της ομάδας

Το ποιοι θα είναι επικεφαλής των εν λόγω γραφείων παραμένει προσώρας ανοικτό, ωστόσο, ανά-

μεσα στους στόχους είναι και η εμπλοκή τεχνοκρατών από την κοινωνία, οι οποίοι θα εμβολιάσουν το κόμμα με προτάσεις τόσο στην ενέργεια, όσο στην οικονομία και το Κυπριακό. Ήδη ο Αβέρωφ Νεοφύτου έχει ξεκινήσει επαφές και διεργασίες για τη νέα ομάδα του. Ανάμεσα στη διευθυντική πυραμίδα αναμένονται μικρές αλλαγές, ο διευθυντής του γραφείου του Προέδρου και στενός συνεργάτης του Αβέρωφ Νεοφύτου Γιώργος Γεωργίου παραμένει στη θέση του, όπως το ίδιο αναμένεται και για τον διευθυντή επικοινωνίας Παναγιώτη Τσαγγάρη. Αλλαγή, όπως ανέφερε και στο παρελθόν η «Κ», αναμένεται να γίνει στη θέση του διευθυντή του κόμματος, με τον Δημήτρη Στυλιανού να παραδίδει τη σκυτάλη στον Γιώργο Λυσανδρίδη. Το αν

Αναδιαμορφώνει τη λειτουργία του κόμματος ο Αβέρωφ Νεοφύτου, βάζοντας συγκεκριμένα καθήκοντα για στελέχη και έμμοσθου προσωπικό.

θα αλλάξουν ή αν θα συγκεκριμενοποιηθούν τα καθήκοντά τους είναι ένα ζήτημα ανοικτό. Στη στενή ομάδα του Αβέρωφ Νεοφύτου αναμένεται να μείνει και ο Χαράλαμπος Σταυρίδης. Αν θα ανανεώσει τη θέση του ως γραμματέα πολιτικού σχεδιασμού, θα διαφανεί το επόμενο διάστημα.

Για τη θέση του εκπροσώπου Τύπου, όπως επεσήμανε και στο παρελθόν η «Κ», φέρεται να προορίζεται ο Δημήτρης Δημητρίου, ενώ ανοικτό είναι τι θα κάνει η αναπληρώτρια εκπρόσωπος Τύπου Σταυριάννα Κοφτερός. Η ίδια είχε συμβάλει καταλυτικά σε ζητήματα νεοφυών επιχειρήσεων και καινοτομίας, τόσο σε ό,τι αφορά το κόμμα, αλλά και στο προεκλογικό πρόγραμμα του Νίκου Αναστασιάδη, δίδοντας αέρα εκσυγχρονισμού. Το αν θα μετακινηθεί σε μία θέση που θα συμβάλει πιο αποτελεσματικά σε αυτό τον τομέα, ή αν θα διατηρήσει τη θέση της ως αναπληρώτρια εκπροσώπου Τύπου και να εκτελεί παράλληλα καθήκοντα και στον εν λόγω τομέα, θα φανεί το επόμενο διάστημα.

Πέντε σταθμοί το στοίχημα του Νικόλα

Όταν ο Νίκος Αναστασιάδης υποσχόταν το βράδυ της εκλογής του από το στάδιο «Ελευθερία» το καλύτερο στους Κύπριους πολίτες για τη νέα πενταετία, ο Νικόλας Παπαδόπουλος βρισκόταν ήδη σε μία διαδικασία περισυλλογής. Περισυλλογής, όχι μόνο για το εκλογικό αποτέλεσμα που τον έθεσε εκτός της κούρσας του β' γύρου, αλλά και για το ποια θα είναι τα επόμενα βήματά του. Αυτός, άλλωστε, είναι και ο λόγος που τόσο με τις εξελίξεις στην ΑΟΖ, αλλά και στη Συνεργατισμού επέλεξε να κρατήσει χαμηλούς τόνους, εκτιμώντας πως η «ισχυρή νωπή εντολή» που πήρε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης από την πλειοψηφία των πολιτών δεν του έδινε και πολλά περιθώρια επικρίσεων, τουλάχιστον επί του παρόντος.

Το επόμενο τρίμηνο είναι ιδιαίτερα κρίσιμο για τον Νικόλα Παπαδόπουλο, καθώς η προσοχή του θα στραφεί στα εσωκομματικά. Πρώτος στόχος η επουλώση των εσωκομματικών πληγών που προκάλεσαν οι διαγραφές, στη συνέχεια η ολοκλήρωση του πολιτικού και καταστατικού συνεδρίου που στόχο έχει να επαναφέρει το κόμμα στην κεντρικά κατεύθυνσή του και μετέπειτα το εκλογικό συνέδριο. Από εκεί θα προκύψει η νέα ηγεσία και η ομάδα που θα στήσει γύρω του με στόχο τον ανασχηματισμό του κόμματος. Το αν θα υπάρξουν μετακινήσεις και αλλαγές ρόλων λόγω της εκλογικής ήττας θα φανεί το επόμενο διάστημα. Το σίγουρο είναι πως οι εν λόγω σχεδιασμοί, έχουν ως κύριο στόχο ένα πολύ δυνατό εκλογικό αποτέλεσμα στις ευρωεκλογές του 2019.

Πρώτο βήμα μετά την εκλογική ήττα των προεδρικών εκλογών ήταν οι διαγραφές των στελεχών που θεωρήθηκαν πως λειτούργησαν εναντίον της υποψηφιότητας Νικόλα Παπαδόπουλου. Στελέχη του κόμματος θεωρούν πως η εν λόγω κίνηση έγινε την κατάλληλη στιγμή, ούτως ώστε το όλο ζήτημα να σβήσει τις αντιδράσεις μέχρι και το καταστατικό συνέδριο. Ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος βρίσκεται το τελευταίο διάστημα σε διαδικασία συνεχών επαφών και συ-

Ο Νικόλας στοχεύει στο να υπογραμμίσει την κεντρικά ιδεολογική ταυτότητα του ΔΗΚΟ, ενώ σκέψεις γίνονται για το πώς θα φέρει κοντά παραδοσιακά ΔΗΚΟϊκά στελέχη για μείωση των διαρροών σε ΔΗΚΟ.

ναντίσεων με παραδοσιακά στελέχη του κόμματος, σε μία προσπάθεια να αποτρέψει το ενδεχόμενο διαρροών από το ΔΗΚΟ στη Δημοκρατική Παράταξη. Σε αυτό το πλαίσιο, άλλωστε, επιπίπτει και προώθηση της δημιουργίας πολιτικής επιτροπής στην οποία θα συμμετέχουν πρώην αξιωματούχοι του κόμματος. Το αν θα καταφέρει να επουλώσει τις πληγές θα διαφανεί σίγουρα στο συνέδριο. Το σίγουρο είναι πως με αυτή την τακτική κατάφερε να αποδυναμώσει

τις όποιες φωνές αντίδρασης αλλά και την όποια φιλοδοξία στελεχών διαφορετικής φιλοσοφίας με τον ίδιο να διεκδικήσουν εκλογή τους.

Κεντρικά φιλοσοφία

Στο πλαίσιο διατήρησης των παραδοσιακών στελεχών του ΔΗΚΟ, ο Νικόλας Παπαδόπουλος αναμένεται να επαναβεβαιώσει την κεντρικά ιδεολογία του κόμματος στο πολιτικό και καταστατικό συνέδριο, όπως επίσης και τις πάγιες θέσεις του κόμματος στο Κυπριακό. Με αυτό τον τρόπο θέλει να σιγήσει και τις όποιες φωνές επικρίσεων κάνουν λόγο για ακραίες θέσεις για σιωπηρή αποκήρυξη της διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας και να κρατήσει κοντά το παραδοσιακό ΔΗΚΟ.

Και δοκιμασία

Ζήτημα εκλογών και συνεπώς επιβράβευσης ή αποδοκιμασίας της ηγεσίας μπορεί να μην τεθεί για τον Νικόλα Παπαδόπουλο, αλλά σίγουρα θα παίξει τον δικό της ρόλο η σειρά κατάταξης στην Κεντρική Επιτροπή των στελεχών που έπαιξαν ρόλο στον προεκλογικό του Νικόλα Παπαδόπουλου και που ήταν στη στενή του ομάδα. Η στενή ομάδα συνεργατών του, δεν αναμένεται να αλλάξει δραστηρικτικά, καθώς στο πλευρό του αναμένεται να βρίσκεται η Αναστασία Παπαδοπούλου – εάν δεν είναι υποψήφια στο ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών – ο Μενέλαος Κωμοδίνης ως γενικός διευθυντής του ΔΗΚΟ, ο διευθυντής του γραφείου του προέδρου Γιώργος Σολωμού, ο Άθως Αντωνιάδης και ο Χρύσης Παντελίδης ο οποίος

αναμένεται να διεκδικήσει θέση στο εκτελεστικό γραφείο του κόμματος. Το αν θα ενισχύσουν την ομάδα πρόσωπα, τόσο στο οργανωτικό σκέλος όσο και στο επικοινωνιακό, θα διαφανεί μετά το εκλογικό συνέδριο.

Το τελικό στοίχημα για τον Νικόλα Παπαδόπουλο είναι σίγουρα οι ευρωεκλογές, αφού ένα καλό ποσοστό αναμένεται να παραμερίσει τη δυσφορία και την αμφισβήτηση που έφερε το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών. Υποψήφιος για τις ευρωεκλογές θα είναι σίγουρα ο Κώστας Μαυρίδης, ενώ ενισχύονται οι φωνές που θέλουν την Αναστασία Παπαδοπούλου να λαμβάνει θέση στο ψηφοδέλτιο. Κάτι τέτοιο θα αποτελέσει το αντίβαρο της Στέλλας Κυριακίδου στον ΔΗΣΥ, καθώς η κα Παπαδοπούλου έχει μεγάλο έρεισμα στην κοινωνία λόγω της ανθρωπιστικής της προσφοράς. Το ερώτημα είναι αν θα είναι τελικά ο Μάρκος Κυπριανού υποψήφιος. Ο ίδιος αρχικά είχε ξεκαθαρίσει πως θέλει να κλείσει τον πολιτικό του κύκλο, ωστόσο, το τελευταίο διάστημα φαίνεται να κάνει δεύτερες σκέψεις. Γι' αυτό φαίνεται να πιέζει και ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος, καθώς η παρουσία του κ. Κυπριανού στο ψηφοδέλτιο θα φέρει κοντά την κυπριακή πτέρυγα του κόμματος, που ενδεχομένως να φλερτάρει με τη Δημοκρατική Παράταξη, στο ενδεχόμενο που θα τρέξει στις εκλογές του 2019. Γίνονται κρούσεις και για τη συμμετοχή στο ψηφοδέλτιο προσώπων που προέρχονται από τον ευρύτερο χώρο του Ενδιάμεσου και που στήριξαν στον προεκλογικό τον Νικόλα Παπαδόπουλο.

Αλλαγή ηγεσίας και ο Άγγελος Βότσης

Τι γίνεται όμως με το εκλογικό συνέδριο; Μπορεί να μην τίθεται ζήτημα αμφισβήτησης του προέδρου, ωστόσο η ηγεσία αναμένεται να αλλάξει με δεδομένο ότι ο αναπληρωτής πρόεδρος δεν επαναδιεκδικεί, οι θέσεις των αντιπροέδρων αυξάνονται και ο νυν γενικός γραμματέας διεκδικεί τη θέση του δεύτερου τής τάξης. Ο Μαρίνος Μουσιούττας είναι ο μόνος που έχει εκδηλώσει επίσημα το ενδιαφέρον του για τη θέση του αναπληρωτή προέδρου. Μαζί με τον ίδιο ακούγονται τα ονόματα της Χριστιάνας Ερωτοκρίτου και του Κώστα Μαυρίδη. Το ενδεχόμενο να βάλλουν και οι τρεις υποψηφιότητα θα ευνοήσει αναμφίβολα τον Μαρίνο Μουσιούττα, καθώς τα άλλα δύο στελέχη αντλούν ψήφους από το ίδιο περίπου ακροατήριο. Τον κ. Μουσιούττα ευνοεί και το γεγονός ότι, σε αντίθεση με τους άλλους δύο φερόμενους ως ενδιαφερόμενους, έχει ήδη καλύψει ένα μεγάλο μέρος της προεκλογικής του εκστρατείας. Ενδιαφέρον, πάντως, προκαλεί και η απαίτηση συγκεκριμένων δηκοϊκών στελεχών για υποψηφιότητα του Άγγελου Βότση. Μάλιστα, σύμφωνα με πηγές φέρεται να γίνονται κρούσεις στον ΔΗΚΟϊκό πρόεδρο για να του προτείνει να τρέξει ως δεύτερος τής τάξης. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο, ιδιαίτερα αν γίνει με πρωτοβουλία του Νικόλα Πα-

Στόχος το ψηφοδέλτιο

Μετά και την ολοκλήρωση των ανακατατάξεων, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου αναμένεται να επικεντρωθεί στο ψηφοδέλτιο του κόμματος για τις ευρωεκλογές. Στόχος είναι ένα ψηφοδέλτιο, που όχι μόνο θα διατηρήσει τα ποσοστά του ΔΗΣΥ, αλλά σύμφωνα με κάποιες πηγές, φιλοδοξία είναι ακόμα και η κατάκτηση της τρίτης έδρας. Ένα μεγαλεπήβολο σχέδιο. Δεδομένη θεωρείται η επαναδιεκδίκηση από τον αναπληρωτή πρόεδρο Λευτέρη Χριστοφόρου, ενώ έντονα ακούγεται και το όνομα της Στέλλας Κυριακίδου. Η αντιπρόεδρος του ΔΗΣΥ έχει καταφέρει μέσα από την έστω και παροδική παρουσία της στην προεδρία της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης να αποκτήσει ένα σημαντικό έρεισμα. Αν και από το περιβάλλον της επισπμίνεται πως είναι ιδιαίτερα νωρίς για τις όποιες αποφάσεις, συναγεμικά στελέχη επισημαίνουν πως η ίδια θα βρίσκεται στο ψηφοδέλτιο με σοβαρό ενδεχόμενο τη μετέπειτα μετακίνησή της στην Κομισιόν. Το μεγάλο ερώτημα που παραμένει είναι το τι θα γίνει με τον Χρίστο Στυλιανίδη, καθώς ο ίδιος φέρεται να έχει σημαντικές πιθανότητες να κερδίσει την αντιπροεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, όπως ανέφερε και στο παρελθόν η «Κ», ο Νίκος Αναστασιάδης θα αποφυγεί να τον μετακινήσει παρά το ψυχρό των σχέσεών τους. Στο πλαίσιο των ευρωεκλογών μπαίνει και το όνομα του τρίτου τής τάξης Νίκου Τορνάρη, ο οποίος το τελευταίο διάστημα μέσα από τη διπλωματική του δράση έχει το δικό του έρεισμα. Με το σενάριο εκλογής των Κυριακίδου και Τορνάρη, αναδιαμορφώνεται το προφίλ της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΔΗΣΥ, καθώς εισέρχονται οι Σάβια Ορφανίδου και Ξένια Κωνσταντίνου, ενώ ανοίγει και η θέση του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου.

παδόπουλου, θα ανοίξει την πόρτα σε παραδοσιακά ΔΗΚΟϊκά στελέχη. Πέραν όμως του αναπληρωτή προέδρου, ζήτημα τίθεται και για τους αντιπροέδρους. Κανένας μέχρι τώρα δεν έχει εκδηλώσει επίσημα ενδιαφέρον, καθώς οι θέσεις των αντιπροέδρων εξαρτώνται από το ποιοι θα είναι υποψήφιοι για την θέση του αναπληρωτή προέδρου. Ήδη ακούγονται ονόματα όπως του Αντώνη Αντωνίου, του Πανίκου Λεωνίδου αλλά και του Γιώργου Προκόπειου. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο επαρχιακός πρόεδρος Λευκωσίας Αλέκος Τρυφωνίδης για την ηγεσία, υπό προϋποθέσεις.

Μάλιστα, ο ίδιος ανακοίνωσε τις σκέψεις του στον κ. Παπαδόπουλο σε πρόσφατη συνάντηση. Θέση για την ηγετική πυραμίδα φαίνεται να σκέφτεται και ο εκπρόσωπος Τύπου του κόμματος Άθως Αντωνιάδης, με πηγές να κάνουν λόγο για τη θέση του γενικού γραμματέα. Ήδη ο Νικόλας Παπαδόπουλος είχε επαφή με ενδιαφερόμενα στελέχη ενθαρρύνοντας τους ενδιαφερόμενους να συμμετάσχουν. Αν το θέλουν, στην εκλογική διαδικασία. Το αν θα προωθήσει συγκεκριμένα πρόσωπα που βρίσκονται πιο κοντά στις θέσεις του, αλλά και που συνέβαλαν δραστηρικά στον προεκλογικό, θα διαφανεί το επόμενο διάστημα.

Δείπνα με πολλά μενού και χωρίς χωνευτικό

Με βαρύ στομάχι

Οι συνομιλίες στο Κυπριακό, όπως και ο έρωτας, φαίνεται να ξεκινούν από το στομάχι, με τα τόσα δείπνα που καταγράφονται στην ιστορία του προβλήματος. Ωστόσο, μυστικός δείπνος ζώπασα δεν ξανακούστηκε. Φυσικά, θα πείτε ότι είναι πολλά τα πρωτάκουστα που έγιναν στην Κύπρο και τα χωνέψαμε. Τούτη τη στράτα όμως οι συνδαιτυμόνες θα πάνε αύριο στο δείπνο με την Ελισάβετ με βαρύ στομάχι, αφού είναι σε όλους γνωστό ότι μεταξύ τους πλέον δεν χωνεύονται. Άσε που ο ένας για τον άλλο λένε κάμποσα γαλλικά...

Διάφορα μενού

Όπως και να έχει το πράγμα, Αναστασιάδης και Ακιντζί θα συναντηθούν για πρώτη φορά μετά το Κραν Μοντάνα αλλά όχι και μοναδική για να βρουν άκρη στο νήμα, αλλά προφανώς θα δοκιμάσουν διάφορα μενού. Παράλληλα, θα πρέπει όχι μόνο να θέλουν οι δύο τους να μπει το νερό στ' αυλάκι αλλά και ο Ταγίπ, ο οποίος όπως καταλαβαίνετε, τώρα έχει δουλειές με φούντες. Πότε μεσολαβώντας μεταξύ Μόσχας και Ουάσινγκτον και πότε τραβώντας γραμμές στον χάρτη της Συρίας για τα «οικόπεδα» της μοιρασιάς που προσδοκεί ότι θα αποκτήσει όταν θα γίνει το μεγάλο deal.

Να κλείσει στόματα

Πάντως, ο Νίκαρος θέλει να ξεκινήσει μια διαδικασία, αρχικά για να κλείσει πολλά στόματα που τον κατηγορούν ότι τα τίναξε όλα στον αέρα χάριν της προεδρίας και δευτερευόντως γιατί πιστεύει ότι δεν θα χρειαστεί να κουνήσει το δακτυλάκι του για να δώσει και να πάρει αφού ο «Σουλτάνος», δεν έχει πλέον την Κύπρο στις προτεραιότητές του. Εκείνο που έχει γίνει πεποίθηση στον Αναστασιάδη πλέον ότι η πλειοψηφία των Ε/κ δεν θέλει λύση. Έτσι γνωρίζοντας ότι ο Ακιντζί θα θέσει προϋποθέσεις στο δείπνο, όπως χρονοδιαγράμματα, ίσως και την από κοινού διαχείριση των ζητημάτων των υδρογονανθράκων, ο ίδιος θα «εξαπλώσει» αναπαυτικά πάνω στο πλαίσιο Γκουτιέρες και θα πει στην Ελισάβετ, «πες στον Πορτογάλο, ότι τα Τουρκοθήκια δεν θέλουν το πλαίσιο του. Άμα τους πείσει να το αποδεχτούν, εγώ είμαι εδώ και περιμένω να ξεκινήσουμε».

Με όσπρια

Ο Ιανός βρέθηκε προχθές, να τρώει όσπρια (μετά το τόσο κρέας του Πάσχα) με μια πα-

Πολεμικό Συμβούλιο ενόψει ενός δείπνου!

λιά παρέα με παρελθόν στο Κυπριακό και στη διαχείρισή του. Ρωτήσαμε λοιπόν για το ζήτημα των χρονοδιαγραμμάτων. Ο γηραιότερος, χαμογέλασε και είπε το εξής: Στα κλισέ της ξύλινης γλώσσας στο Κυπριακό και μία από τις ιερές αελάδες του 2004 ήταν τα ασφκτικά χρονοδιαγράμματα. Είναι όμως άλλο να απαιτεί η μια πλευρά μέσα σε ένα μήνα να λυθεί το Κυπριακό, για να μπει σε 40 μέρες και στην Ε.Ε. και άλλο να βάζει ένα περιθώριο έξι μηνών. Όταν όμως επιμένεις, όπως η πλευρά μας, σε άνευ χρονοδιαγραμμάτων διαπραγμάτευση για 14 χρόνια, τότε εμείς είναι που χάνουμε την αξιοπιστία μας. Άσε τώρα που στην περιοχή μπορεί από τη μια μέρα στην άλλη να αλλάξει ο χάρτης. Γι' αυτό πρέπει να είμαστε προμπεθίς.

Μέχρι τον Οκτώβριο

Έτερος των συνδαιτυμόνων έβαλε στο τραπέζι σαν υπόθεση εργασίας, το ενδεχόμενο ο Ακιντζί να θέλει χρονοδιάγραμμα π.χ. μέχρι τον Οκτώβριο. Τι θα απαντήσουμε; Ότι δεν δεχόμαστε χρονοδιαγράμματα; Ο πρώην διπλωμάτης εξήγησε ότι κατά την εκτίμησή του, όσο καίγεται η μια πλευρά για οριστική λύση για λόγους κυρίως ασφάλειας καίγεται και η άλλη λόγω διπλωματικής απομόνωσης, λόγω του ότι τους συντηρεί η Τουρκία, τους ποδηγεί και το χειρότερο πια είναι ότι κινδυνεύει και η κοσμική ταυτότητα των Τ/κ. Ο ίδιος είπε ότι αν δεχθούν οι πλευρές τον διορισμό ειδικού απεσταλμένου του γ.γ., ο οποίος θα προσπαθήσει να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις να κάτσουν οι δύο πλευρές στο τραπέζι ξανά θα είναι το πρώτο θετικό βήμα.

Εξ ιδίων

Επειδή όμως και η στήλη έχει τις δικές της διπλωματικές και άλλες πηγές θα σας πούμε πού συγκλίνουν οι πληροφορίες, που μαζέψαμε με όσπρια και καφέδες. Είναι ξεκάθαρο ότι η Ε/κ πλευρά θέλει να υπάρχει συνέχιση των διαπραγματεύσεων βάσει του πλαισίου Γκουτιέρες, για να μη χαθεί η κατάργηση των εγγυήσεων και η αποχώρηση των στρατευμάτων και τα συναφή. Ωστόσο, η άλλη πλευρά φαίνεται ότι πάει να ξεγλιστρήσει από το πλαίσιο Γκουτιέρες, προτάσσοντας και άλλα ζητήματα όπως τους υδρογονάνθρακες. Η Τουρκία δεν θα δεχτεί πλέον να επιστρέψει στο τραπέζι στη βάση του πλαισίου Γκουτιέρες και μόνο. Είναι γι' αυτό που και ο Ακιντζί δηλώνει ότι οι συνομιλίες δεν θα ξεκινήσουν από εκεί που έμειναν στο Κραν Μοντάνα.

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ντόναλντ Τραμπ

Ο Αμερικανός Πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ που επάξια κέρδισε αυτή τη βδομάδα τον τίτλο του τρελού του twitter.

Τα παλιά μας ΜΟΕ

Ο Γκουτιέρες πάντως στις δύο τελευταίες του εκθέσεις θέτει και θέμα συνεργασίας μεταξύ των δύο κοινοτήτων, με δύο πλέον εργαλεία, τα γνωστά Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης (ΜΟΕ) αλλά και το νέο ρόλο της ΟΥΝΙΚΥΠ ως συνδέσμου, πράγμα που λειτουργήσει μέχρι στιγμής πολύ καλά στο «Κοινό Δωμάτιο Επικοινωνιών», αστυνομικών και εμπειρογνομόνων των δύο πλευρών για ζητήματα ποινικής φύσεως. Σε ό,τι αφορά στα ΜΟΕ, εκείνο που πρέπει να θεωρείται σίγουρο είναι ότι αρχές καλοκαιριού θα ανοίξει το οδόφραγμα της Δερύνειας. Στη συνέχεια αν θέλει, όπως λένε έγκυρες πληροφορίες, ο εργολάβος παρακαλώ κάπου κοντά στο φθινόπωρο, Σεπτέμβριο-Οκτώβριο, θα ανοίξει και το οδόφραγμα της Λεύκας κοντά στο χωριό Αηλίκι.

Οι ξεροκέφαλοι

Ξεροκέφαλοι υπάρχουν πολλοί Ε/κ αλλά και οι Τ/κ δεν πάνε πίσω επιβεβαίωσε διπλωματική πηγή στη στήλη. Μας ελέχθη ότι στο ζήτημα της τηλεφωνίας προσκόμματα φέρνει η Τ/κ πλευρά, η οποία απαιτεί να γίνει συμφωνία μεταξύ της cyta και της αντίστοιχης εταιρείας της «ΤΑΒΚ», ενώ υπάρχει τρόπος να επιλυθεί απλά και χωρίς διαδικασίες το πρόβλημα. Για να αποκτήσουν πολιτικό πλεονέκτημα οι της «κυβέρνησης» των κατοχόμενων απορρίπτουν προτάσεις για παρόχους διεθνούς εμβέλειας ή ακόμα και συμφωνία με τουρκικές εταιρείες τηλεφωνίας. Αφού έτσι το θέλουν ας αναμένουν στο ακουστικό τους...

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΑΜΕΡΩΤΑ / Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ανήσυχη αισιοδοξία

Η αισιοδοξία που καταγράφεται στις εκτιμήσεις των Κύπριων CEOs για το 2018, στην ετήσια έρευνα της PWC, μπορεί κάποιος να πει πως είναι φυσιολογική. Μετά από τα δύσκολα χρόνια που ακολούθησαν το 2013, η σταθερότητα και η πορεία ανάπτυξης δικαιολογεί την αισιοδοξία των 67 CEOs, τόσο για την πορεία των οργανισμών που οι ίδιοι ηγούνται όσο και για την πορεία της Κύπρου. Τα ευρήματα στην Κύπρο δεν διαφέρουν πολύ με τα ευρήματα της ίδιας έρευνας στην Ευρώπη αλλά και στο παγκόσμιο. Η μόλιγκ μαζεμένη οικονομική ιστορία που έζησε ο πλανήτης τα τελευταία δέκα χρόνια ψάχνει διέξοδο στις καλύτερες μέρες που ήρθαν και έρχονται με σκληρή δουλειά και με κοσμογονικές αλλαγές πολλές φορές.

Ο δρόμος, βεβαίως, δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα. Και αυτό αναγνωρίζεται από όλους. Υπάρχουν οι κίνδυνοι και οι ανησυχίες για το μέλλον. Οι οποίοι κίνδυνοι χωρίζουν σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Στους κινδύνους για τους οποίους μπορούμε να επηρεάσουμε, να προστατευτούμε και να λειτούργησουμε προληπτικά και οι κίνδυνοι για τους οποίους το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να παρακολουθούμε αμήχανα. Η δεύτερη κατηγορία κινδύνων είναι σήμερα στο προσκήνιο. Αν η Συρία εξελιχθεί τις επόμενες μέρες σε πολεμικό πεδίο ανάμεσα στις μεγάλες δυνάμεις του κόσμου, οι επιπτώσεις στη μερίδα δεν μπορούν να υπολογιστούν από προηγούμενους. Άλλωστε, η γεωπολιτική αστάθεια είναι σημαντική απειλή για τους Κύ-

πριους CEOs με ποσοστό 78%.

Ας επικεντρωθούμε όμως σε όσα περνούν από το χέρι μας. Τις προκλήσεις, τις προοπτικές αλλά και τους κινδύνους. Η αξιοποίηση της τεχνολογίας και του ταλέντου είναι ψηλά στις προτεραιότητες. Πυλώνες συνδεδεμένοι με μεταρρυθμίσεις που πρέπει ως χώρα να κάνουμε. Η αξιοποίηση της τεχνολογίας δεν μπορεί να γίνει χωρίς βασικές υποδομές, χωρίς διαδικασία ψηφιοποίησης και χωρίς νοοτροπία διαφάνειας και καταπολέμησης της γραφειοκρατίας. Η διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και η ψηφιακή μετατροπή της παιδείας μας δεν μπορεί να γίνει ούτε με λόγια ούτε με ρητορείες. Αν δεν μεταρρυθμίσουμε βασικές δομές του εκπαιδευτικού συστήματος, τα ταλέντα που ψάχνουμε θα

συνεχίσουμε να τα ψάχνουμε.

Υπάρχουν βεβαίως και οι προκλήσεις. Η μεγαλύτερη ίσως για το 2018 είναι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια για την επίλυση του οποίου χρειάζονται βασικά στοιχεία από όλους. Πολιτική τόλη και αποφασιστικότητα, ειλικρίνεια και διαφάνεια, σωστά εργαλεία που να επιλύουν και όχι να προσθέτουν στο πρόβλημα. Η πορεία επίλυσης του ζητήματος αυτού θα επηρεάσει και πολλά άλλα. Αυτό είναι δεδομένο.

Η έρευνα της PWC είναι ένα χρήσιμο εργαλείο. Και γίνεται ακόμα πιο χρήσιμο δεδομένου της σύγκρισης που προσφέρει με προηγούμενα χρόνια. Από εκεί και πέρα η διάθεση δράσης ενός εκάστου κρίνεται. Είτε των 67 CEOs είτε όλων άλλων θέλουν να αξιοποιήσουν τα ευρήματα αυτά. Η αισιοδοξία από μόνη της μπορεί να μη λείει και πολλά. Η αισιοδοξία όμως που συνδέεται με συγκεκριμένους στόχους λείει πολλά. Η ανήσυχη αισιοδοξία μπορεί να γίνει περισσότερα. Δείχνει μια δημιουργική καχυποψία δεδομένου των δύσκολων χρόνων που περάσαμε. Μια ανησυχία που αποδεικνύει πως η αξιολόγηση των κινδύνων γίνεται με μεγαλύτερη σοβαρότητα και πως οι κεραίες όλων μας είναι πιο τεκτωμένες και πιο ευαίσθητες. Κεραίες που στρέφονται περισσότερο προς τα έξω παρά στο εσωτερικό. Και αυτό ίσως να είναι το μεγαλύτερο όφελος από την κρίση που περάσαμε. Πως δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να βράζουμε στο ζουμί μας και να αγνοούμε τι γίνεται πέρα από την θάλασσα της Κύπρου.

Βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας
twitter: @dmdemetriou

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗ

Ο Μακρόν και ο κίνδυνος της Ακροδεξιάς

Το πολιτικό εκκρεμές στην Ευρώπη και στην Αμερική κινείται προς τα δεξιά. Η κυκλοφορία ανθρώπων, αγαθών, κεφαλαίων, πληροφοριών και ιδεών, καθώς και τα μεταναστευτικά ρεύματα, έχουν δημιουργήσει, εκτός από τις συνθήκες οικονομικές ανησυχίες, πρόσθετα άγχη. Οι λαοί αναζητούν τις παλαιές σταθερές αναφορές, κατ'αυτομάτη αμφισβητημένες από τις κεντροαριστερές κοσμοπολιτικές ελίτ. Αν αυτή η πολιτική ζήτηση ανησυχίας ή αν, ακόμη χειρότερα, αντιμετωπιστεί υποτιμητικά, το συνεπαγόμενο πολιτικό και ιδεολογικό κενό θα καλυφθεί από εθνικιστές και ξενόφοβους.

Μισόν αιώνα πριν, η Ευρώπη αντιμετώπιζε, mutatis mutandis, ανάλογο πολιτικό διακύβευμα. Ο γαλλικός Μάιος 1968 εγκαινίασε ένα επικίνδυνο αριστερόστροφο ρεύμα, στο οποίο, όμως, οι κυρίαρχοι μετριοπαθείς αριστεροί ανταποκρίθηκαν αποτελεσματικά: ο Φρ. Μιτεράν συμμάχησε με το Κομμουνιστικό Κόμμα σε κοινό κυβερνητικό σχήμα το οποίο απέτρεψε το επαπειλούμενο πολιτικό χάος. Η αριστερότροπη πολιτική ενέργεια κατευθύνθηκε σταδιακά προς ισορροπημένες συμβιβαστικές επιλογές. Ενάμιση χρόνο πριν, οι Γάλλοι επέλεξαν ως πρόεδρο τον Εμανουέλ Μακρόν ο οποίος κατόρθωσε να παρουσιάσει τα παραδοσιακά γαλλικά κόμματα ως ανεπαρκή για δύσκολα μεταρρυθμιστικά έργα.

Ο Μακρόν και η κυβέρνησή του εφαρμόζουν σήμερα τη δεξιά μεταρρυθμιστική πολιτική πρόταση. Καθώς πλήττονται συντεχνιακά και συνδικαλιστικά συμφέροντα, η πο-

λιτική αυτή προκαλεί αντιδράσεις: οι σιδηροδρομικοί, οι εργαζόμενοι στην Air France, οι δικαστές, ένα μέρος των φοιτητών και των πανεπιστημιακών αντιστέκονται στις εξαγγελθείσες μεταρρυθμίσεις. Χρησιμοποιούν την παλαιά δοκιμασμένη «τεχνονομία» η οποία, μέχρι πρότινος, ανέκοπτε τις όποιες μεταρρυθμιστικές απόπειρες.

Εξαγγέλλεται ότι οι απεργίες, κυρίως των σιδηροδρομικών, θα παραταθούν ως το καλοκαίρι. Αν η κυβέρνηση, υπό την πίεση των τουριστικών συμφερόντων, αναγκαστεί να συμβιβαστεί, θα εξαρωθεί συνολικά η μεταρρυθμιστική δυναμική. Θα δημιουργηθούν, έτσι, ευνοϊκές προϋποθέσεις για την έλευση της Ακροδεξιάς. Καθώς βάλλεται από την Αριστερά, ο Μακρόν στρέφεται εμφανώς προς το δεξιό ακροατήριο – πρόσφατα και με ένα εντυπωσιακό «άνοιγμα» προς την Καθολική Εκκλησία. Ομως, οι παραδοσιακοί δεξιοί δεν κινητοποιούνται εύκολα άλλωστε, θεωρούν ότι ο Μακρόν

τούς «υφήρπασε» μια βέβαιη νίκη. Επιπλέον, οι κομματικοί μηχανισμοί της Δεξιάς είναι απονευρωμένοι από το σοκ της ήττας.

Η εξουσία του Μακρόν, εξαιρετικά ισχυρή στους κρατικούς θεσμούς και στα ΜΜΕ, είναι ανύπαρκτη κομματικά. Η υπεσχόμενη σύγκλιση Δεξιάς και Αριστεράς υπό την ηγεμονία του δεν έχει επιτευχθεί. Πιέζεται από τα αριστερά, χωρίς να μπορεί να στηριχτεί στη Δεξιά. Οι επόμενοι μήνες είναι πολλαπλώς κρίσιμοι για την Ευρώπη. Θα καθορίσουν τη γαλλική πορεία, από την οποία εξαρτάται ο δυναμισμός του γαλλογερμανικού άξονα. Οι όποιες εξελίξεις θα αποτελέσουν πρόκριμα ως προς την επιβαλλόμενη πολιτική μεθοδολογία. Στη Γαλλία συγκρούστηκαν δύο διαφορετικές τακτικές: η πρώτη θεωρεί ότι, καθώς τα μετριοπαθή φιλοευρωπαϊκά κόμματα έχουν απαξιωθεί, επιβάλλεται ριζική ανανέωση της πολιτικής προσφοράς η δεύτερη πιστεύει ότι, καθώς η παράδοση, οι υποδομές και οι ρίζες στην κοινωνία των παραδοσιακών κομμάτων συνιστούν πολιτικούς πόρους, είναι επικίνδυνη η «δημιουργική καταστροφή» του πολιτικού τοπίου χρειάζεται, επομένως, να διατηρηθούν και να εκσυγχρονιστούν οι υφιστάμενες δομές.

Με τον Μακρόν, η Γαλλία επένδυσε στην ανανέωση του πολιτικού σκηνικού. Σύντομα θα φανεί αν η επιλογή αυτή έκλεισε ή άνοιξε δρόμο για τις ακροδεξιές και αντιευρωπαϊκές δυνάμεις.

Ο κ. Γιώργος Πρεβελάκης είναι καθηγητής Γεωπολιτικής στη Σορβόνη (Paris I).

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Χρειάζεται πολιτική ενηλικίωση

«**Όσο ζω ελπίζω!**» ήταν η απάντηση του Νίκου Αναστασιάδη όταν ρωτήθηκε από δημοσιογράφο τι αναμένει από το δείπνο της 16ης Απριλίου με τον Τ/κ ηγέτη. Λίγο αργότερα προχώρησε στη Σύσκεψη Αρχηγών, ενημερώνοντας και διαβεβαιώνοντας τους πολιτικούς αρχηγούς ότι θέλει να επαναρχίσουν οι συνομιλίες και αυτό θα φροντίσει να διαφανεί κατά το δείπνο με τον Τ/κ ηγέτη. Οι πολιτικοί αρχηγοί του ενδιάμεσου χώρου εξέφρασαν τον προβληματισμό τους κατά πόσο το δείπνο ενδεχομένως να προκαλέσει αρνητικούς συνειρμούς, ενώ συγκεκριμένα ο Νικόλας Παπαδόπουλος εξέφρασε την απαισιοδοξία του για την έκβαση της κατάστασης, λόγω των τουρκικών δηλώσεων και τοποθετήσεων του ψευδοκράτους.

Αναμφίβολα το γυαλί ανάμεσα στους δύο ηγέτες έχει ραγίσει. Και αυτό είναι κάτι που παραδέχονται τόσο κυβερνητικές πλευρές όσο και τ/κ πηγές. Τίποτα δεν θυμίζει την περίοδο των κοινών μνυμάτων για μία κοινή πατρίδα, τις κοινές βόλτες, τους καφέδες και τους εναγκαλισμούς. Την ίδια στιγμή που η ε/κ πλευρά φαίνεται να πηγαίνει με βάρκα την ελπίδα και με την καλή θέληση, το ίδιο δεν φαίνεται να ισχύει και για τον Τ/κ ηγέτη. Ο ίδιος, σύμφωνα με το ρεπορτάζ του συνάδελφου Νίκου Στέλγια, πάει με συγκεκριμένη ατζέντα. Απατεί χρονοδιαγράμματα, έχει συγκεκριμένες απαιτήσεις για τους Τ/κ, ζητάει εξηγήσεις για τις διαρροές περί λύσης δύο κρατών αλλά και σχεδίου β'. Ξεκαθαρίζει πως τίποτα δεν είναι όπως πριν και σίγουρα δεν είναι διατεθειμένος να επιστρέψει εκεί που έμειναν οι δύο πλευρές επί Κραν Μοντάνα εποχή. Το πρόβλημα, ωστόσο, δεν είναι η απουσία κημείας μεταξύ των δύο ηγετών. Οι συναισθηματισμοί δεν έχουν χώρο στην πολιτική, ιδιαίτερα όταν το ζητούμενο είναι το εθνικό συμφέρον και η επανένωση της πατρίδας μας. Το κύριο ζήτημα είναι η πολιτική ενηλικίωση η οποία απουσιάζει από τους πολιτικούς παίκτες. Τα πάντα ρει και ουδέν μένει, σύμφωνα με τον Ηράκλειτο. Η διαλεκτική της ζωής εκφράζεται με τον καλύτερο τρόπο στο διπλωματικό σκηνικό και αυτό μπορεί να αποτυπωθεί πλήρως και στο Κυπριακό. Σε αυτό το πλήρες ευμετάβλητο διεθνές σκηνικό, με τις μεγάλες δυνάμεις να αλλάζουν από στιγμή σε στιγμή συμμαχίες και εξυπνήρηση συμφερόντων η Κύπρος πρέπει να έχει ένα ώριμο και σοβαρό πολιτικό σχεδιασμό και κυρίως αντανakaλαστική.

Όλα αλλάζουν συνεπώς. Και η δική μας πλευρά οφείλει να είναι προετοιμασμένη. Να έχει συγκεκριμένο σχεδιασμό, βάσει των νέων δεδομένων. Όχι τη νοοτροπία τα αντανakaλαστικά και τις ορολογίες της δεκαετίας του '80 και '90. Η κακή προετοιμασία στοίχισε πολλές φορές στην πλευρά μας και μας άφησε ανεπανόρθωτα εκτεθειμένους. Η απουσία πολιτικών αντανakaλαστικών, η υπερτίμηση των ικανοτήτων μας αλλά κυρίως οι ψευδαισθήσεις στις οποίες βαδίζουμε. Το είδαμε με την επιλογή των Αδεσμεύτων επί Μακαρίου, με την άρνηση του Σπύρου Κυπριανού να προβλέψει την ίδρυση του ψευδοκράτους, με την πυραυλολογία του Γλαύκου Κληρίδη, με την ψευδαισθηση του Τάσσου Παπαδόπουλου ότι ο Ντενκτάς θα ακολουθούσε την «πάγια τουρκική πολιτική» και να βρεθεί απροετοίμαστος, δεχόμενος επιδιαιτησία.

Το διεθνές πολιτικό σκηνικό αλλάζει πλήρως και δεν μπορεί σε αυτή την κατάσταση να μείνει αμετάβλητο το Κυπριακό. Φάνηκε άλλωστε από τις χλιαρές τοποθετήσεις της διεθνούς κοινότητας απέναντι στην εισβολή της Τουρκίας στην ΑΟΖ. Σε μία Ε.Ε. της οποίας αλλοιώνεται ολοένα ο ιδρυτικός χαρακτήρας της, με την επικράτηση εθνικιστικών και λαϊκιστικών κινημάτων, δεν μπορούμε να θεωρούμε τις πάγιες αρχές και αξίες της Ε.Ε. ως συνταγή διά πάσα νόσο και διά παντός προβλήματος. Αλλά ούτε μπορούμε να είμαστε αφελείς και να ονειρευόμαστε πως οι μεγάλες δυνάμεις, βάσει διεθνούς δικαίου, θα μας στηρίζουν μηχανικά. Η Ρωσία παρά τις ψευδαισθήσεις μας για το ξανθό γένος που θα μας σώσει, ουδέποτε υπήρξε σύμμαχος μας. Ούτε μπορούμε να μιλάμε πλέον για μία «πάγια τουρκική πολιτική», όταν η πολιτική Ερντογάν διαμορφώνεται αναλόγως συμφερόντων και δεδομένων, στρεφόμενη άλλοτε υπέρ των ΗΠΑ, άλλοτε υπέρ της Ρωσίας. Σε αυτό το πλέγμα δυνάμεων, δεν μας επιτρέπεται εφησυχασμός, αλλά ούτε αφέλεια. Είναι καιρός πλέον για ενηλικιωμένη πολιτικά και να αντιμετωπίσουμε τα δεδομένα, μακριά από συναισθηματισμούς και ευσεβοποθισμούς άλλων εποχών.

economidoum@kathimerini.com.cy

Επιβάτες χωρίς τρένα, λόγω απεργίας στη Γαλλία.**ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ** / Του **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Τα συλλυπητήρια της υποκρισίας

Είναι πολλοί οι νεκροί στο Αιγαίο. Πολλοί εκείνοι που χάθηκαν ακολουθώντας τον εναέριο παραλογισμό μιας πολιτικής που πάει χρόνια. Μιας πολιτικής που ζυμώθηκε στην υποχωρητικότητα της Ελλά-

δας και σε μια μη πραγματιστική απ' όλες τις απόψεις, κούρσα εξοπλισμών. Η οποία λάμβανε χώρα και προς όφελος τρίτων. Οπότε είναι τουλάχιστον υποκριτικό ο πρωθυπουργός ή ο όποιος Τούρκος αξιωματούχος να συλλυπείται την ελληνική πολιτεία για την πρόσφατη απώλεια ενός Έλληνα πιλότου. Θα ήταν ειλικρινές αν η Τουρκία, είχε εν γένει παύσει να δημιουργεί οποιασδήποτε φύσεως ένταση στο Αιγαίο. Αλλά αν είχε συμβεί αυτό, δεν θα μιλούσαμε για την Τουρκία στη Συρία, στα Βαλκάνια, για την Τουρκία που έχει φέρει τα πάντα κάτω στο εσωτερικό της και που εκτονώνει τα χρόνια εις βάρος της Ελλάδας και της Κύπρου. Και δεν έχει νόημα να μιλήσουμε για εκείνη την Τουρκία, μια ιδεατή χώρα στα πλαίσια της γεωγραφικής γειτονίας, εφόσον όχι μόνο δεν διαφαιίνεται καμία προοπτική προς εκείνη την κατεύθυνση, αλλά ακριβώς το απρόβλεπτο που την περιβάλλει, μας αναγκάζει να ασχολούμαστε διαρκώς μαζί της ως είναι. Οπότε με το να συμβαίνει αυτό, δύο τινά λαμβάνουν χώρα. Από τη μια καυτηριάζουμε τα όσα επαναλαμβανόμενα πράττει, από την ασέβεια και αδιαφορία προς κάθε τι που άπτεται ρυθμίσις από την πλευρά της ως προς την πορεία της στην Ε.Ε., για να φέρω ένα παράδειγμα μόνο και από την άλλη ν' αναλύουμε τις παραβατικές συμπεριφορές της. Οι οποίες γεννάνε ή οδηγούν προς τετελεσμένα χωρίς αρχή μέση και τέλος αν και στην πορεία των χρόνων υπάρχει μια τάξη, μια λογική στο χάος, όχι για κανένα άλλο λόγο απλά διότι και το χάος έχει μια δική του εγγενή λογική. Δεν μπορούμε έτσι να μιλήσουμε για καμία Τουρκία που δεν είναι. Μπορούμε να μιλήσουμε για την Τουρκία ως είναι,

ασεβή προς τις δικές εσωτερικές 72 εθνότητες και εθνικές ομάδες που ζουν στα εδάφη της, και που η συμπεριφορά της εναντίον τους, αν όχι προς όλες, δεν υστερεί προς τη συμπεριφορά της στην Κύπρο. Μιλώντας για το Άφριν και κάνοντας λόγο για εισβολή, οι παραλληλισμοί είναι εκεί. Μιλάμε για μια Τουρκία που όχι μόνο δεν μπορεί να «λυγίσει» τους θεσμούς της για να πλησιάσει στην ευρωπαϊκή της ένταξη, αλλά δε τη θέλει κιόλας. Είναι ευκολότερο να ανακατευεί τη σούπα εκτός κατσαρόλας, και να κατηγορεί και τα υλικά της σούπας πως δεν ψήνονται με αποτέλεσμα αυτή, σαν κατσαρόλα, να κάθεται παραπονόμενη για ώρα πάνω από τη φωτιά. Επίσης, δεν θέλει ένταξη στην Ε.Ε. γιατί όπως και να το κάνεις, είναι παρανοϊκό από τη μια να θέλει να υιοθετήσει το ευρωπαϊκό κεκτημένο, που πρέπει να το κάνει, και από την άλλη να μην αναγνωρίζει την Κύπρο και άρα να κλειστά λιμάνια και αεροδρόμια κλειστά για κυπριακά πλοία και αεροπλάνα. Αν ξεχνούσαμε όλα τα άλλα σημεία, στην πορεία ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε. και κρατούσαμε μόνο αυτό, και πάλι η όλη διαδικασία θα ήταν μάταιη. Γιατί απλά η Τουρκία δεν θα αποκοιι ποτέ από το DNA της, άρα δεν θα ασκήσει ποτέ μελλοντικά πολιτική που θα την αναγκάζει να αναιρέσει όσα

από τη μια να θέλει να υιοθετήσει το ευρωπαϊκό κεκτημένο, που πρέπει να το κάνει, και από την άλλη να μην αναγνωρίζει την Κύπρο και άρα να κλειστά λιμάνια και αεροδρόμια κλειστά για κυπριακά πλοία και αεροπλάνα. Αν ξεχνούσαμε όλα τα άλλα σημεία, στην πορεία ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε. και κρατούσαμε μόνο αυτό, και πάλι η όλη διαδικασία θα ήταν μάταιη. Γιατί απλά η Τουρκία δεν θα αποκοιι ποτέ από το DNA της, άρα δεν θα ασκήσει ποτέ μελλοντικά πολιτική που θα την αναγκάζει να αναιρέσει όσα

μέχρι σήμερα έχει πράξει. Ωστόσο, ίσως και λόγω μιας ουτοπίας αλλά και ελλείψεως άλλης επιλογής, η Ε.Ε. μιλάει με την Τουρκία για την Τουρκία που θα είναι και όχι τόσο για αυτό που είναι. Για αυτό που είναι πάντως, είναι υποκριτικό να συλλυπείται την ελληνική πολιτεία για την απώλεια ενός νεαρού ανθρώπου, πιλότου της πολεμικής αεροπορίας. Και παράλληλα τόσο τουρκικά δικό της, που δεν μπορεί να της αφαιρεθεί το δικαίωμα αυτό στην υποκρισία. Της ανήκει και το έχει κερδίσει με πολιτική χάραξη χρόνων, γραμμένη στο DNA της.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / Του **ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**

Το σύγχρονο φακέλωμα

Θυμάστε όσοι είμαστε / είστε γεννημένοι/ες πριν από το 1990 τους αγώνες και τη γενική κατακραυγή σε Κύπρο και Ελλάδα απέναντι στο φακέλωμα; Ήταν ένα θέμα της κοινωνίας και στις δύο χώρες που προκαλούσε πολλές εντάσεις στην πολιτική ζωή. Ο Αν-

δρέας Παπανδρέου το είχε αναγάγει σε μια από τις «σπ-μαίες» της πολιτικής του «αλλαγής». Άλλωστε το φακέλωμα μετά το τέλος του εμφυλίου πολέμου στην Ελλάδα ήταν μια συνήθης πολιτική που ακολουθήθηκε από τις δεξίες κυβερνήσεις και όχι μόνο. Ο σκοπός του ήταν η απομόνωση του κομμουνιστικού κινδύνου και φυσικά τα μεγαλύτερα θύματα ήταν οι αριστεροί. Σε πολλές συνεντεύξεις πολλοί σημαντικοί σήμερα καλλιτέχνες και προσωπικότητες μου διηγήθηκαν πόσο ταλαιπωρήθηκαν από το φακέλωμα στην Ελλάδα. Ο Κώστας Καζάκος π.χ. και ο Κώστας Βουτσάς υπήρξαν στιγματισμένοι από τα νιάτα τους λόγω των γονιών τους και της αριστερής τους ιδεολογίας και δεν είχαν το δικαίωμα να δώσουν εξετάσεις σε πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Η αρχή

για ξήλωμα του φακέλωματος έγινε όντως μετά την ανάληψη της πρωθυπουργίας από τον Ανδρέα Παπανδρέου το 1981. Στην Κύπρο απ' ό,τι θυμάμαι το φακέλωμα έπαιξε πολύ στην προεκλογική του '88 με τον Γιώργο Βασιλείου να μιλάει για την κατάργησή του. Το τότε φακέλωμα αφορούσε κοινωνικά φρονήματα, ιδεολογία, πολιτικά πι-

στεύω και διάφορες πληροφορίες προσωπικών δεδομένων. Γιατί τα γράφω όλα αυτά; Για να θυμηθούμε πόσο εύκολα τα ξεχάσαμε όλα αυτά μετά την επέλαση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Τώρα πλέον δεν υφίσταται το φακέλωμα αλλά το αυτοφακέλωμα μέσω των social media. Από το 2008 που ξεκίνησε το Facebook πολλοί απορούσαν πως ο άνθρωπος θα το έκανε οικειοθελώς και μάλιστα με μεγάλες προεκτάσεις.

Τώρα πλέον δεν υφίσταται το φακέλωμα αλλά το αυτοφακέλωμα μέσω των social media. Από το 2008 που ξεκίνησε το Facebook πολλοί απορούσαν πως ο άνθρωπος θα το έκανε οικειοθελώς και μάλιστα με μεγάλες προεκτάσεις. Τώρα δεν μιλάμε μόνο για πολιτικά φρονήματα αλλά για ένα πραγματικό «μεγάλο αδελφόν». Ούτε ο Όρσον Γουέλς δεν θα μπορούσε να το φανταστεί. Δεν ξέρω εάν τα πρόσφατα γεγονότα με το Facebook-gate αλλάζουν τα πράγματα και οι χρήστες των social media αντιδράσουν. Η εταιρεία Cambridge analytica παραδέχτηκε ότι χρησιμοποιούσε τα προσωπικά δεδομένα εκατομμυρίων χρηστών με τέτοιο τρόπο ώστε να τους επηρεάσει υπέρ του Τραμπ στις αμερικανικές εκλογές. Ο επικεφαλής της εταιρίας Στιβ Μπράντον ήταν ταυτόχρονα και σύμβουλος του Αμερικάνου Προέδρου όταν ήταν ακόμη υποψήφιος. Αυτό γινόταν μέσα από την εφαρμογή thisisyourdigitalife με σκοπό να ενισχύει την καμπάνια του σημερινού Προέδρου. Η πρόσφατη εμφάνιση του Μαρκ Ζουγκεμπεργκ στο αμερικανικό κοιγκρέσο αλλά και η καμπάνια διαφόρων σταρ που ξεκίνησαν καμπάνια για εγκατάλειψη του Facebook έριξαν την αξία του στο χρηματιστήριο και άνοιξαν μια μεγάλη ραγμή στην «παντοδυναμία» των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Μήπως παρακολουθούμε την απαρχή της προσπάθειας να τιθασευτεί όλη αυτή η ασυδοσία έκθεσις προσωπικών δεδομένων και πληροφοριών στο διαδίκτυο. Πώς φτάσαμε από τους αγώνες εναντίον του φακέλωματος στη μανία ανεβάρσματος οικειοθελώς κάθε προσωπικής μας στιγμής και πληροφορίας στα προφίλ μας; Θα «διорθωθεί» το όλο φαινόμενο ή θα ξεχαστεί σύντομα μπροστά σε κάτι νέο που θα ξεπηδήσει μέσα από την τεχνολογία;

trifonost@sppmedia.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Τα καύσιμα του πατριωτισμού μας

Μετά τα φάρμακα, ήρθαν τα καύσιμα. Ως νέα μονάδα μέτρησης του πατριωτισμού μας. Και της συνειδήσής μας. Και της ηθικής μας. Και κυρίως της αβυσταχτής ελαφρότητας

με την οποία σπεύδουμε να «νομιμοποιήσουμε» το κατοχικό καθεστώς για να γλυτώσουμε κάποιες ψυροδεκάρες. Τέτοιοι είμαστε, σύμφωνα με το προχθεσινό πρωτοσέλιδο του «Φ», ο οποίος αρέσκεται να μετρά τον πατριωτισμό και την ηθική μας και να μας υποδεικνύει το πόσο έχει αλλοτριωθεί η κρίση και η αντίληψή μας και κυρίως η εθνική μας συνείδηση. Γι' αυτό και παραθέτοντας ένα πρωτοσέλιδο ρεπορτάζ με τίτλο «Τα καύσιμα της παρανοήσις», μας ενημερώνει ότι πλέον «όχι μόνο ιδιώτες αλλά και γραφεία ταξί και φορτηγά και εμπορικά στέλνουν ομαδικά τον στόλο τους στα κατεχόμενα για να γεμίσουν καύσιμα

από τα ψευδοπρατήρια», κρούοντας έτσι τον κώδωνα του κινδύνου της αύξησης των εθνικά ασυνειδτών. Και βέβαια υπογραμμίζοντας εμμέσως πλην σαφώς πως όποιος δεν θεωρεί αυτή την πρακτική καταδικαστέα ώστε να στιγματίσει δακτυλοδεικνώντας τους «ανήθικους παρανοούντες» ανήκει στην κατηγορία των βαθιά αλλοτριωμένων οι οποίοι ελαφρά τη καρδία «νομιμοποιούν» το έγκλημα της κατοχής και ως εκ τούτου καταχωρούνται στη λίστα των μη πατριωτών. Διότι τι άλλο μπορεί να υποδεικνύει το εν λόγω πρωτοσέλιδο όταν συνοδεύεται από την υπογράμμιση πως παρότι ο Κανονισμός της Πράσινης γραμμής δεν απαγορεύει την προμήθεια καυσίμων από τα Κατεχόμενα, εν τούτοις η αποδοχή αυτής της πρακτικής ως «κάτι φυσιολογικό» αποδεικνύει την αλλοτρίωση της κυπριακής κοινωνίας και Πολιτείας.

Έχω κουραστεί πραγματικά μ' αυτές τις

απλοποιημένες ερμηνείες της έννοιας του πατριωτισμού, όπως επίσης και με τις μονάδες μέτρησης του που κατά καιρούς εμφανίζουν οι εκ του «ασφαλούς πατριώτες» σπειδόντας να στιγματίσουν ανθρώπους και σύνολα βάσει των δικών τους πεποιθήσεων και όχι βέβαια κάποιου ειδικού προνομίου που τους καθιστά άμεμπτους πατριώτες. Όπως επίσης έχω κουραστεί να μετριέται ο πατριωτισμός του καθενός μας αποκλειστικά και μόνο από τη στάση του σε σχέση με τους απέναντι και όχι σε σχέση με τους όποιους από εδώ χρησιμοποιούν τον πατριωτισμό ως πρόσχημα προκειμένου να εξακολουθήσουν τα οργανωμένα συμφέροντα να λειτουργούν εις βάρος της υγείας και της τσέπης του πολίτη αυτής της χώρας. Διότι σύμφωνα με αυτή τη «λογική» και την «ηθική ακεραιότητα» των εκ του ασφαλούς «πατριωτών», δεν είναι πατριώτης όποιος αγοράζει π.χ. φάρμακα από

τα Κατεχόμενα όπου είναι πολύ πιο φτηνά, ασχέτως αν το ίδιο το κράτος από εδώ τον έχει εξαναγκάσει, εφόσον δεν τον παρέχει κανένα υγιές σύστημα δημόσιας υγείας επειδή εδώ και χρόνια υποκλίνεται στα οργανωμένα συμφέροντα που αντιτάσσονται σ' αυτό, να προσπαθεί να διασώσει την υγεία και την τσέπη του. Όπως επίσης δεν είναι σύμφωνα με τη δική τους λογική πατριώτης όποιος έχει απευθυνθεί στην επιτροπή αποζημιώσεων των Κατεχομένων γιατί είχε ανάγκη να σπουδάσει τα παιδιά του και γιατί πλέον αντιλήφθηκε πως ο πατριωτισμός των πολιτικών που παρίσταναν τους θεματοφύλακες των συμφερόντων του, δεν ήταν τίποτα άλλο παρά ένα πρόσχημα προκειμένου να χτίσουν τις καριέρες τους εις βάρος της δικής του συνειδήσεως και εις εύνοια των οργανωμένων συμφερόντων που πλουτίζουν εδώ και χρόνια εις βάρος της δικής του τσέπης. Και υποθέτω

πως όλοι αυτοί οι εκ του ασφαλούς «πατριώτες» αν ήξεραν πως η γειτόνισιά μου πηγαίνει εκεί στα Κατεχόμενα γιατί εκεί μια ζει ο γιος της αφού έχει παντρευτεί Τουρκοκύπρια και αφού εκεί μεγαλώνει το εγγονάκι της, θα την έβγαζαν κι αυτήν πρωτοσέλιδο αφού η όλη της οικογενειακή πλέον ζωή υπογραμμίζει την εθνική μας αλλοτρίωση. Ας είμαστε λοιπόν λιγάκι πιο υποψιασμένοι για τι ποιος πλέον είναι σε θέση να παραδίδει μαθήματα πατριωτισμού και να βγάζει τις μονάδες μέτρησής του, στο σεργιάνι. Διότι η ζημιά που προκαλούν όλοι αυτοί οι αβυστοί διαχωρισμοί των πατριωτών και των μη πατριωτών από τους κατά καιρούς εκ του «ασφαλούς πατριώτες» είναι πολύ πιο μεγάλη και πολύ πιο σοβαρή από την προμήθεια καυσίμων από τα Κατεχόμενα.

elenixenou11@gmail.com

Ηρώων παρακαταθήκη

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η σημερινή στήλη είναι αφιερωμένη στη μνήμη του σμηνναγού Γιώργου Μπαλταδώρου, ο οποίος κηδεύεται σήμερα στην πατρίδα του στο Μορφοβούνι Καρδίτσας. Ο –εν ώρα καθήκοντος– θάνατος του 34χρονου αξιωματικού της Πολεμικής Αεροπορίας πρέπει να αποτελέσει έναυσμα σκέψης για ορισμένα ζητήματα που αφορούν τη δομή και την ιστορία του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Ο Γιώργος Μπαλταδώρος ανήκε σε μία από αυτές τις μικρές και σε γενικές γραμμές παραμελημένες ομάδες του κρατικού μηχανισμού, τα μέλη των οποίων διαθέτουν υψηλή κατάρτιση και εξειδίκευση, προσήλωση στον συλλογικό στόχο (εν προκειμένω, τη διαφύλαξη των εθνικών συνόρων) και αίσθηση καθήκοντος. Αν και στην περίπτωση των πιλότων της Π.Α. ο κίνδυνος είναι εκ των πραγμάτων πολύ μεγαλύτερος, ως εκ τούτου παροξύνει κάποια χαρακτηριστικά, όπως η υπερβολική αυτοπεποίθηση, σε γενικές γραμμές αυτό το τριπτύχο περιγράφει το πλαίσιο σκέψης και δράσης του συνόλου των μάχιμων στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων. Αυτό, πρακτικά, σημαίνει ότι οι συζητήσεις που κάνουμε οι υπόλοιποι, ευρισκόμενοι «έξω από τον χορό», σπάνια μπορεί να προσεγγίσουν ρεαλιστικά τις συνθήκες που αντιμετωπίζουν όσοι διακινδυνεύουν τη ζωή τους σε καθημερινή βάση πάνω από το Αιγαίο. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένα πράγματα που μπορούν να τεθούν επί τάπητος. Κατ’ αρχάς, να πάψει αυτός ο αδιανόητος ισοπεδωτισμός που επικρατεί στο Δημόσιο. Οι αξιωματικοί που υπηρετούν στις μάχιμες μονάδες δεν μπορεί να αμείβονται σαν μικρομεσαία στελέχη της δημόσιας διοίκησης. Ο ισοπεδωτισμός αυτός είναι φορέας στρεβλής αντίληψης και δεν προάγει καμία αίσθηση κοινωνικής δικαιοσύνης μέσα στην ίδια τη χώρα. Επίσης, ο θάνατος του άτυχου σμηνναγού, δυστυχώς, οδήγησε ακόμα μία φορά στην εμφάνιση των πιο ταπεινών ενστικτών πολιτικής εκμετάλλευσης. Παρακάμφθηκε κάθε έννοια σεβασμού και τήρησης μιας εθιμικής μιν, απαραίτητης δε, αυτοσυγκράτησης, ώστε να εξαπολυθούν φθηνές εθνικιστικές κορώνες, για πρόσκαιρο όφελος και εντύπωση στα σόσιαλ μίντια. Ευτυχώς, προς τιμήν του Κοινοβουλίου, ο πρόεδρος Νίκος Βούτσης προώθησε χωρίς δεύτερη σκέψη την πρόταση του Βαγγέλη Μείμαρκη για «υιοθέτηση» των δύο ανήλικων παιδιών του Γιώργου Μπαλταδώρου από τη Βουλή των Ελλήνων. Είναι το ελάχιστο που μπορεί να κάνει το ελληνικό κράτος για την οικογένεια ενός από τα πιο εκλεκτά μέλη του.

Γνήσιος Ικαρος

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Εχει ποτέ κανείς διερωτηθεί πάνω στο συμβολικό φορτίο που φέρει η ονομασία «Σχολή Ικάρων»; Ο μύθος, πασίγνωστος: ο Ικαρος έλλανσε να πετάξει με τα κέρνα φτερά του ως τον Ηλιο, τα φτερά έλιωσαν και ο υσιπέτης νέος (αυτός που πετάει ψηλά, δηλαδή –μα συνάμα και υσιπέτης: αυτός που πέφτει από ψηλά) γκρεμίστηκε και χάθηκε στο Βόρειο Αιγαίο, στα νερά που βαφτίστηκαν από εκείνον: το Ικάριο Πέλαγος. Δεν εννέει μια κάποια ποίηση το ότι μια στρατιωτική σχολή εμπνέεται όχι απλώς από έναν μυθικό ήρωα που θέλει να πετάξει όσο πιο ψηλά γίνεται αλλά και από την πτώση που εξαιτίας αυτού του ονειρίου; Φυσικά, σημασία εδώ δεν έχει η πτώση αλλά η πτήση. Επειδή όμως ο άνθρωπος είναι πλασμένος για να περπατά πάνω στη γη, το όνειρο αυτό έχει κάποτε το υψηλότερο τίμημα. Δεν ονομαζόταν πάντοτε «Σχολή Ικάρων» η ιστορική ανωτάτη σχολή ιπταμένων και άλλων ειδικοτήτων της Πολεμικής μας Αεροπορίας. «Σχολή Αεροπορίας» ονομαζόταν – προβλητική και συμβατική ονομασία. Ιδρύθηκε το 1931 ως αυτόνομος κλάδος των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων (σημειωτέον: η αμερικανική πολεμική αεροπορία αυτονομήθηκε μόλις το 1945). Μεταπολεμικά, στις εγκυκλίους διαταγές οι υποψήφιοι μόνιμοι αξιωματικοί χειριστές άρχισαν σιγά σιγά να αποκαλούνται «Ικαροι». Επισήμως, η ονομασία «Σχολή Ικάρων» δόθηκε τον Μάρτιο του 1957. Παρ’ όλα αυτά, δεν θυμάμαι ποτέ κανέναν παλαιό αεροπόρο να ονομάζει τη σχολή με άλλο όνομα πέρα από αυτή: Ικάρων.

Ο πατέρας μου ορκίστηκε ιπτάμενος ανθυποσμηναγός το 1950 με την 22η Σειρά της Σχολής Αεροπορίας, μέσα του όμως, και για εκείνον όπως και για τους συμμαθητές του, ήταν ξεκάθαρο: είχε αποφοιτήσει από την Ικάρων. Τριάντα δύο Ικαροι ορκίστηκαν στις 2 Νοεμβρίου του 1950, δεκαπέντε ημέρες μετά χάθηκαν οι πρώτοι δύο της σειράς. Έως το 1965 χάθηκαν άλλοι πέντε. Σχεδόν κάθε σειρά της Ικάρων έχει τους πεσόντες της και οι χειριστές εκείνων των γενεών έλεγαν για έναν συνάδελφό τους που έπεσε στο καθήκον: «Πήρε το φιλι του Χάρου μέσα στο αεροπλάνο». Ο,τι δυστυχώς συνέβη προχθές με τον 34χρονο σμηνναγό (Ι) Γιώργο Μπαλταδώρο, πατέρα δύο παιδιών. Στην Πολεμική Αεροπορία, τυχόν σοβαρός τραυματισμός εν πτήση έφερνε τον χειριστή στο καθεστώς της λεγόμενης «πολεμικής διαθεσιμότητας». Ο όρος είναι ιδιαίτερος τιμητικός: στον Στρατό Ξηράς σε πολεμική διαθεσιμότητα βγαίνει αποκλειστικά μόνιμος αξιωματικός που τραυματίζεται πολύ σοβαρά στο πεδίο της μάχης, εν καιρώ πολέμου. Πρακτικά αποστρατεύεται, ωστόσο συνεχίζει να παίρνει βαθμούς και μισθό σαν να ήταν εν ενεργεία. Στην Πολεμική Αεροπορία όμως αυτό ισχύει και για τους εν πτήση σοβαρούς τραυματισμούς σε καιρό ειρήνης. Γιατί; Μα λόγω της ακραίας επικινδυνότητας που χαρακτηρίζει την ιδιότητα του ιπταμένου.

Δεν ονομάστηκαν τυχαία Ικαροι. Και δεν είναι τυχαίο το ότι και οι ίδιοι αισθάνονται Ικαροι. Ανά πάσα στιγμή ριψοκινδυνεύουν τη ζωή τους και τη σωματική τους ακεραιότητα. Για τους ανθρώπους αυτούς, «ο ουρανός είναι το όριο». Το ίδιο ισχύει για τον Γιώργο Μπαλταδώρο. Υπήρξε γνήσιος, άριστος Ικαρος.

Όταν αλλού δεν πέφτει σταγόνα, στη Μιανμάρ γιορτάζουν το Φεστιβάλ του Νερού.

Δείπνο χωρίς μουσικά

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Το δείπνο ανάμεσα στον Πρόεδρο Αναστασιάδη και τον Τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί στις 16 Απριλίου εκ των πραγμάτων αποκτά καθοριστική σημασία για το μέλλον της Κύπρου. Η στασιμότητα των εννέα τελευταίων μηνών υπήρξε πλήρης. Και κάτι χειρότερο: η καμία επαφή επέτρεψε στις δυνάμεις της μη λύσης να οδηγήσουν τη δημόσια συζήτηση σε επικίνδυνες ατραπούς. Μια περιήγηση στον τρόπο που διεξάγεται ο δημόσιος διάλογος, η καθολική επίθεση κατά της ομοσπονδιακής λύσης από την πλειοψηφία των ε/κ ΜΜΕ, η ασύντακτη μάχη για την αποδομηση της εικόνας του Τ/κ ηγέτη στην ε/κ κοινωνία και η δημιουργία μιας ψευδούς αίσθησης ότι η λύση οδηγεί στην «τουρκοποίηση» της νήσου, δείχνει πόσες δυσκολίες συναντά μια σοβαρή διαπραγματευτική διαδικασία υπό τις παρούσες συνθήκες. Η απουσία κάθε επικοινωνίας επέτρεψε σε δυνάμεις που μέχρι τώρα έκρυβαν λόγια να μιλήσουν ανοικτά υπέρ της λύσης των «δύο κρατών» και, κυρίως, να επικειρούν να αλλάξουν τη δημόσια ατζέντα κατασκευάζοντας ψευδείς ειδήσεις που ωθούν τους ε/κ στην απελπισία και στην παραιτήση.

Η επανάληψη της διαπραγματεύσης με βάση το «Πλαίσιο Γκουτιέρες» και η ταχύτερη δυνατή ολοκλήρωση

της διαδικασίας ισοδυναμεί με την ίδια την τοποθέτηση πάνω στο δίλημμα «επίλυση μέσα στο 2018 ή χορός με τον μαρμαρωμένο βασιλιά». Οι διεθνείς παίκτες, πρώτα ο ίδιος ο ΟΗΕ, δεν φαίνεται ότι είναι έτοιμοι να ακολουθήσουν άλλο την τακτική της παραπομπής θεμάτων στον χρόνο. Όλοι γνωρίζουν πως ό,τι έχει απομείνει προς επίλυση δεν είναι θέμα χρόνου, αλλά θέμα πολιτικής βούλησης. Ο χρόνος είναι συμπληρωματικό στοιχείο. Η πολιτική θέληση συνιστά το κυρίαρχο στοιχείο. Αν δεν υπάρχει, ούτε ολόκληρο το 2018 μάς φτάνει.

Το ερώτημα αν το δείπνο της 16ης Απριλίου οδηγεί σε δημιουργία ενός μομέντουμ για επίλυση εξαρτάται πλήρως από τα όσα θα προηγηθούν: η κατ’ αρχήν συμφωνία Αναστασιάδη-Ακιντζί για την εκ περιτροπής προεδρία (5ετής θητεία με 2 χρόνια Ε/κ Πρόεδρο, 1 χρόνο Τ/κ και 2 Ε/κ), χρειάζεται να κλείσει θετικά και για τις δύο πλευρές. Η επιστροφή της Μόρφου υπό ε/κ διοίκηση δεν μπορεί να παραμένει σε εκκρεμότητα, ο ρεαλιστικός χάρτης που υπέβαλε ο Μ. Ακιντζί είναι εξίσου σημαντικό να παραμείνει σε ισχύ. Επιλυόμενα ταυτόχρονα αυτά τα δύο στοιχεία, μπορούν να ξεμπλοκάρουν τα σημερινά αδιέξοδα και να δώσουν πραγματικό υλικό για την ενίσχυση της συνολικής διαπραγματεύ-

σης. Τα ζητήματα της ασφάλειας παραμένουν, δικαίως, ύψιστης σημασίας για την ε/κ κοινότητα. Η ανάγνωση που έκανε ο γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρες στο Κραν Μοντάνα σχετικά με το ζήτημα της αποχώρησης του κατοχικού στρατού και της σχετικής με την κατάργηση των επεμβατικών και εγγυητικών δικαιωμάτων του 1960, περιέχει ισχυρές ενδείξεις ότι μπορεί να οδηγήσει στην οριστικοποίηση μιας νέας συμφωνίας ασφαλείας που να ανταποκρίνεται στις ανησυχίες των Ε/κ, καθώς και στις σημερινές ευρωπαϊκές και διεθνείς συνθήκες. Είναι εξαιρετικά σημαντικό ο Πρόεδρος Αναστασιάδης να κάνει ό,τι είναι αναγκαίο για να ανασυγκροτηθεί το «Πακέτο Γκουτιέρες» ως η ικανή συνθήκη που θα παρεμποδίσει την πορεία στο άγνωστο με βάρκα τα «δύο κράτη».

Στα θέματα που περιβάλλουν τη διαπραγματευτική διαδικασία σημειώνω: πρώτο, την επιδείνωση της επικοινωνίας ανάμεσα στην Αθήνα και την Άγκυρα, δεύτερο, τη μερική αναζωογόνηση της συνεννόησης ανάμεσα στην Ε.Ε. και την Τουρκία με βάση το πόρισμα της Βάρνας στις 26 Μαρτίου, τρίτο, την ισχυροποίηση του πολιτικού δεσμού ανάμεσα στην Τουρκία και τη Ρωσία, τέταρτο, τη δύσκολη συνεννόηση ΗΠΑ-Τουρκίας σε σχέση με το κουρδικό στη Συρία και, πέμπτο,

τον εμφανή πλέον υποτονικό ρόλο των ΗΠΑ στις διεθνείς υποθέσεις εξαιτίας της γενικότερης πολιτικής απόσυρσης από την παγκόσμια σκηνή που ακολουθεί η διοίκηση Τραμπ.

Η σημερινή στασιμότητα στην Κύπρο εγκυμονεί τον πιο καθαρό κίνδυνο για δημιουργία προϋποθέσεων για μονιμοποίηση της σημερινής κατάστασης πραγμάτων. Ταυτόχρονα, ολόένα και πληθαίνουν οι φωνές στις δύο κοινότητες που απηχούν την υιοθέτηση λύσης των «δύο κρατών» ως μιας μόνιμης διευθέτησης. Παραμένει, ωστόσο, για συζήτηση μια σχιζοφρενική διαπίστωση για μερίδα της ε/κ κοινότητας: αν οι Τ/κ, εκόντες άκοντες, οδηγηθούν σε λύση των «δύο κρατών», θα διατηρήσουν όλα τα κεκτημένα που προέκυψαν από την εισβολή, ενώ οι Ε/κ θα μείνουν ες αεί τα νέα οριστικά θύματα μιας νέας, μικρασιατικού τύπου καταστροφής. Αυτή τη φορά με την ψήφο μας. Σε αυτές τις σχιζοφρενικές εξελίξεις πιέζουν, από τη μία δυνάμεις στην τ/κ κοινότητα που μνησούν τον Ρ. Ντενκτάς, και από την άλλη, δυνάμεις που έχουν συγκροτήσει ένα ε/κ «βαθύ κράτος», που τρέφει και τρέφεται από τη διαίρεση, αδιαφορώντας για τις μακροχρόνιες επιπτώσεις από αυτή την επιλογή.

www.larkoslarkou.org.cy

Ελλάδα, Κύπρος και η απειλή ανάφλεξης

Του **ΙΑΝ ΛΕΣΕΡ**

Η Ανατολική Μεσόγειος έχει εισέλθει σε μια ανησυχητική περίοδο. Το στρατηγικό περιβάλλον είναι το πιο αβέβαιο και συγκρουσιακό που έχει καταγραφεί από την κρίση των Ιμίων το 1996. Οι πηγές των κινδύνων σήμερα είναι βαθύτερες και ευρύτερες από ό,τι σε προηγούμενες δεκαετίες. Η Ελλάδα, η Τουρκία και η Κύπρος ωφελήθηκαν από την εξομάλυνση που επικράτησε στην περιοχή από τα τέλη της δεκαετίας του ’90. Τα οφέλη αυτά έγιναν αισθητά ευρύτερα, στην Ευρώπη και στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Η Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ είχαν την πολυτέλεια να μην ανησυχούν για παραδοσιακά σημεία εντάσεων, όπως ο θαλάσσιος και ο εναέριος χώρος του Αιγαίου, η Κύπρος, τα Βαλκάνια και η Θράκη. Ωστόσο η πολιτική ηγεσία στην περιοχή και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού δεν έχει πλέον την πολυτέλεια του εφησυχασμού. Οι κίνδυνοι της ριψοκίνδυνης διπλωματίας και του ατυχήματος έχουν επανέλθει.

Κατ’ αρχάς, καμία από τις υποκείμενες πολιτικές και εδαφικές διαφορές δεν έχει επιλυθεί. Αυτό καθαυτό δεν αποτελεί άμεσο κίνδυνο, αλλά καθίσταται πιο προβληματικό σε συνδυα-

σμό με την αυξημένη ναυτική και αεροπορική δραστηριότητα στο Αιγαίο, αλλά και τις απόπειρες εμπορικής εκμετάλλευσης των ενεργειακών πόρων της περιοχής.

Η Ελλάδα, η Τουρκία, η Κύπρος, το Ισραήλ και η Αίγυπτος έχουν στην πραγματικότητα κοινό συμφέρον να εκμαιούσουν τη μεγαλύτερη δυνατή αξία από τους οικονομικούς πόρους της Ανατολικής Μεσογείου, συμπειριλαμβανομένης της ενέργειας και του τουρισμού. Η επικράτωση έντασης δυσχεραίνει την ανάπτυξη και την αξιοποίηση των πόρων αυτών. Ειδικά στον τομέα της εκμετάλλευσης υπεράκτιων ενεργειακών πόρων, όπου το κόστος των υποθαλάσσιων αγωγών είναι πολύ υψηλό, η περιφερειακή συνεργασία είναι ζωτικής σημασίας. Είναι επίσης το «κλειδί» για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών κινδύνων. Σε συνθήκες γεωπολιτικής αντιπαράθεσης, οι προοπτικές για την αξιοποίηση των ενεργειακών πόρων δεν είναι ενθαρρυντικές.

Δεύτερον, οι υψηλοί τόνοι και στις δύο πλευρές του Αιγαίου δυσχεραίνουν τη συνετή διπλωματία. Υπό φυσιολογικές συνθήκες, το περιστατικό με τους στρατιώτες που διέβησαν τα ελ-

λιντοτουρκικά σύνορα θα είχε επιλυθεί ταχέως και ισιωπνλά. Το γεγονός ότι δεν συνέβη αυτό είναι μια προειδοποίηση για πιθανά μελλοντικά ατυχήματα, στον αέρα και στη θάλασσα. Από τα Βαλκάνια ως την Εγγύς Ανατολή, οι κυβερνήσεις φοβούνται πάνω από όλα μη φανούν αδύναμες. Ο εθνικισμός είναι μια ισχυρή δύναμη στην περιοχή, ειδικά στην Τουρκία, που αντιμετωπίζει πολλαπλές προκλήσεις στο πεδίο της ασφάλειας. Δυστυχώς, δεν έχει υπάρξει διπλωματική πρόσδος για το Κυπριακό, παρότι η κατάσταση στο νησί έχει σταθεροποιηθεί. Η Κύπρος σήμερα ενδεχομένως να απειλείται περισσότερο από κινδύνους που συνδέονται με την ευρύτερη περιοχή παρά από οτιδήποτε αφορά το ίδιο το νησί. Τέλος, το περιφερειακό χάος που επικρατεί ενδέχεται να έχει διάρκεια στον χρόνο – και να αποτελέσει μαγνήτη για τριβές μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων. Η επιδείνωση της στρατηγικής εικόνας στην ευρύτερη περιοχή, από τη Λιβύη έως το Ιράκ, από τα Βαλκάνια έως το Αιγαίο, θα συνεχιστεί. Η Συρία μπορεί να μην αποκατασταθεί ποτέ εδαφικά. Αλλά ακόμα κι αν επανενωθεί υπό το καθεστώς Ασσαντ, με τη στήριξη της Ρω-

σίας και του Ιράν, αυτό δεν θα ήταν βελτίωση, ούτε από ηθική άποψη ούτε από την οπτική της ασφάλειας. Η διαιώνιση των συγκρούσεων θα συνεχίσει να δημιουργεί ροές προσφύγων και μεταναστών και να τροφοδοτεί τη διεθνή εγκληματικότητα, με μεγάλο ανθρώπινο κόστος.

Το χειρότερο σενάριο είναι η κρίση στη Συρία να προκαλέσει σύρραξη μεταξύ της Ρωσίας και του ΝΑΤΟ ή μεταξύ του Ιράν και των ΗΠΑ (ήδη διεξάγεται ένας πόλεμος χαμηλών τόνων μεταξύ του Ισραήλ και του Ιράν). Κανέναν εκ των παικτών, τοπικών ή εξωτερικών, δεν έχει συμφέρον να προκαλέσει μια ευρύτερη, ανοικτή σύγκρουση. Η Ιστορία ωστόσο είναι γεμάτη από περιπτώσεις χωρών που οδηγούνται μέσω ατυχήματος σε πόλεμο, σε ένα πλαίσιο ανταγωνισμού και αμοιβαίας έλλειψης εμπιστοσύνης. Η διεθνής σκηνή σήμερα έχει πολλά σημεία που είναι υποψήφια για ένα τέτοιο ατύχημα, από τη Βαλτική έως τη Χερσόνησο της Κορέας. Δυστυχώς, ένα από αυτά πλέον είναι και η Ανατολική Μεσόγειος.

Ο κ. Ιαν Λέσερ είναι αντιπρόεδρος του German Marshall Fund of the United States.

Η συνάντηση με Χαμπιαούρη δεν έφερε λύσεις

Κανονικά στις εξαγγελθείσες απεργίες την ερχόμενη Τρίτη προχωρούν οι εκπαιδευτικοί ολοήμερων σχολείων και ΚΙΕ

Του **ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Δεν βγήκε τελικά άσπρος καπνός από τη σύσκεψη της Παρασκευής στο Υπουργείο Παιδείας σχετικά με τα αιτήματα των εκπαιδευτικών, οι οποίοι απασχολούνται στα απογευματινά και νυκτερινά προγράμματα του Υπουργείου. Γεγονός που τους αναγκάζει να υλοποιήσουν τελικώς την πρόθεση που εξέφρασαν για πιο δυναμικά μέτρα αρχής γενομένης από την ερχόμενη Τρίτη, όπου τόσο οι εκπαιδευτικοί των Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης όσο και των προαιρετικών ολοήμερων σχολείων προχωρούν σε 24ωρη απεργία. Όπως σημειώνουν παρά τις συνεχιζόμενες συναντήσεις που είχαν τόσο με τον Υπουργό Παιδείας, όσο και στη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε ενώπιόν τους στην Επιτροπή Παιδείας της βουλής δεν έχουν γίνει δεκτά τα αιτήματά τους. Γεγονός που τους αναγκάζει, όπως υποστηρίζουν, να λάβουν δυναμικά μετρά με σκοπό την επιστροφή τους τόσο στο καθεστώς μισθωτού που είχαν πριν από το 2013, όπως επίσης και μοριοδότησή τους στο νέο σύστημα διορισμών. Όπως σημείωσαν στην «Κ» εκπαιδευτικοί των προγραμμάτων, στη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για συζήτηση της κατάργησης της αγοράς υπηρεσιών και της αναγνώρισης της εκπαιδευτικής πείρας των εκπαιδευτικών που απασχολούνται στα απογευματινά και βραδινά εκπαιδευτικά προγράμματα του Υπουργείου, δεν έγινε καμία ουσιαστική τοποθέτηση για κανένα από τα δύο ζητήματα από την πλευρά του τελευταίου. Όπως τονίζουν, εξήγησαν για ακόμη μία φορά την κοινωνική αδικία, την ανισότητα που έχει δημιουργηθεί με την εφαρμογή της αγοράς υπηρεσιών από το 2013, υποστηρίζοντας μάλιστα ότι με την αγορά υπηρεσιών έχουν χάσει το δικαίωμα του επιδόματος ανεργίας τους 4-5 μήνες που δεν έχουν απασχόληση και το δικαίωμα στην πληρωμή άδειας απουσίας.

Με 24ωρη απεργία απαντούν οι εκπαιδευτικοί των ΚΙΕ και των ολοήμερων στην άρνηση του Υπουργείου για επιστροφή τους στο καθεστώς μισθωτού.

Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως με το καθεστώς της αγοράς υπηρεσιών έχουν τη χειρότερη αντιμετώπιση συγκριτικά με όλους τους εργαζόμενους σε ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα.

Παράλληλα, σε επικοινωνία μας με επηρεαζόμενους εκπαιδευτικούς, τονίστηκε ότι θεωρούν πως με το καθεστώς της αγοράς υπηρεσιών οι εκπαιδευτικοί έχουν τη χειρότερη αντιμετώπιση συγκριτικά με όλους τους εργαζόμενους στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο διά-

λογος γι' αυτά τα ζητήματα ξεκίνησε από το 2013 με την κορύφωσή του να καταγράφεται τον περασμένο Ιανουάριο, εφόσον μετά από τη μη πληρωμή των δεδουλευμένων τους υπήρξε μαζική αντίδραση. Αυτό όπως υποστηρίζουν, κατέδειξε με τον πιο εκκωφαντικό τρόπο ότι δεν μπορούν πλέον να εργοδοτούνται στη δημόσια εκπαίδευση με το καθεστώς της αγοράς υπηρεσιών. Σημειώνουν δε ότι παρά τις όποιες δεσμεύσεις υπήρξαν από πλευράς κυβέρνησης, αυτές δεν υλοποιήθηκαν στις συναντήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα, καθώς όπως υποστηρίζουν, η κυβέρνηση δεν τοποθετήθηκε σε καμία συνάντηση επί της ουσίας.

Δεν αλλάζει το καθεστώς

Η όλη κατάσταση που δημιουργήθηκε και τελικώς οδηγεί σε απερ-

γίες τους εκπαιδευτικούς ήταν ένα από τα πρώτα προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει άμεσα με την ανάληψη των καθηκόντων του στο Υπουργείο Παιδείας, ο Κώστας Χαμπιαούρης ο οποίος επανέλημμένα τόνισε την προσπάθεια να λυθούν τα προβλήματα μέσα από διάλογο ώστε να μην υπάρξουν απεργίες. Αυτές με τη σειρά τους αναμένεται να δημιουργήσουν προβλήματα τόσο σε μαθητές όσο και σε γονείς οι οποίοι θα πρέπει να βρουν τρόπους για να παραλάβουν τα παιδιά τους νωρίτερα από τα σχολεία, κάτι που ίσως επηρεάσει και τις δικές τους εργασίες. Το Υπουργείο επαναλαμβάνει ότι είναι ανοικτό σε διάλογο με στόχο να αποφευχθεί οποιαδήποτε συγκρουσιακή κατάσταση που θα δημιουργήσει πρόβλημα στα σχολεία, ξεκαθαρίζοντας, ωστόσο, ότι αυτή

τη στιγμή δεν υπάρχει θέμα αλλαγής καθεστώτος για τους εκπαιδευτικούς, δείχνοντας έτσι ότι το Υπουργείο παραμένει προσηλωμένο στην αγορά υπηρεσιών για τα προγράμματα αυτά. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» το Υπουργείο Παιδείας στην προσπάθειά του να κερδίσει χρόνο και οι εκπαιδευτικοί να μην προχωρήσουν σε απεργίες, κάλεσε όλους τους εμπλεκόμενους του κάθε προγράμματος ξεχωριστά σε διάλογο, για να διαφανεί μέσα από πιο τρόπο μπορεί να γίνει εξορθολογισμός του καθενός εξ αυτών χωριστά. Γεγονός το οποίο έφερε και την αντίδραση των εκπαιδευτικών καθώς σημειώνουν ότι η προσπάθεια για εξορθολογισμό των προγραμμάτων έχει ξεκινήσει εδώ και πολύ καιρό χωρίς ουσιαστικά μέχρι σήμερα να γίνουν σημαντικά βήματα.

Δεν άγγιξε τα προβλήματα

Μιλώντας στην «Κ» για τους λόγους που οι εκπαιδευτικοί δεν έκαναν δεκτές τις εισηγήσεις που υπήρξαν από το Υπουργείο Παιδείας, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Παιδαγωγών των προαιρετικών ολοήμερων σχολείων Παναγιώτης Προκοπίου σημείωσε ότι στην ουσία οι προτάσεις του υπουργού Παιδείας δεν άγγιξαν καθόλου τα δικά τους θέλω. Ανέφερε συγκεκριμένα ότι το να έρθει το Υπουργείο Παιδείας και να προσφέρει εν μέρει κάποια αύξηση στον μισθό τους, μπορεί να τους βοηθήσει οικονομικά για την περίοδο που οι ίδιοι δουλεύουν, εξηγώντας, ωστόσο, ότι αυτό δεν λύνει το πρόβλημα, καθώς οι ίδιοι θα παραμένουν χωρίς εισοδήματα κατά τους μήνες που δεν εργάζονται. Κι αυτό γιατί το καθεστώς εργοδότησης (αορίστου χρόνου) δεν τους επιτρέπει λήψη ανεργιακού το διάστημα που δεν εργάζονται. Ανάφερε παράλληλα ότι το Υπουργείο δεν άγγιξε καθόλου ούτε και το θέμα μοριοδότησής τους στο νέο σύστημα διορισμών με αποτέλεσμα αν και πολλοί από τους εκπαιδευτικούς πέτυχαν στις εξετάσεις με υψηλούς βαθμούς να αλλάζει κατά πολύ η θέση τους στους νέους πίνακες διορισίμων καθώς αν και δουλεύουν πολλοί πάνω από μια δεκαετία στην εκπαίδευση δεν φαίνεται πουθενά η πείρα που έχουν.

Η σκόνη προκαλεί έξαρση χρόνιων παθήσεων

Ο πνευμονολόγος Μιχάλης Ροβανιάς μιλάει για τις ασθένειες των πνευμόνων και πώς μπορούμε να προστατευτούμε

Συνέντευξη στον **ΣΤΕΛΙΟ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Ο πνευμονολόγος Μιχάλης Ροβανιάς μίλησε στην «Κ» για τις παρενέργειες που μπορεί να επιφέρει η σκόνη στην ατμόσφαιρα στον οργανισμό μας. Το φαινόμενο της αφρικανικής σκόνης το τελευταίο διάστημα έχει γίνει καθημερινό φαινόμενο στη χώρα και ο ως υποστηρίζει ο δρ Ροβανιάς δεν επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τους υγιείς σε αντίθεση με όσους αντιμετωπίζουν χρόνια προβλήματα υγείας, καθώς μπορεί να τα οδηγήσει σε έξαρση. Αναφέρεται επίσης και στις ασθένειες που σχετίζονται με τους πνεύμονες και πώς αυτές μπορούν να θεραπευτούν.

Πώς μπορούμε σε γενικότερο πλαίσιο να προστατέψουμε τους πνεύμονες;

—Η καλύτερη προστασία είναι να απέχουμε από παράγοντες οι οποίοι μπορούν να προκαλέσουν οποιοδήποτε πρόβλημα. Παράλληλα, θα πρέπει να μην εκτιθέμεθα σε περιβαλλοντικούς παράγοντες, οι οποίοι μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα στους πνεύμονες. Έτσι είναι σημαντικό να προστατευόμαστε, όταν ασχολούμαστε με επαγγέλματα κατά τα οποία μπορεί να εισπνεύσουμε βλαβερές ουσίες. Στις περιπτώσεις αυτές θα ήταν καλό για τη δική μας προστασία, να χρησιμοποιούμε μάσκες.

—Το τελευταίο διάστημα η χώρα μας επηρεάζεται επανειλημμένα από την σκόνη στην ατμόσφαιρα. Ποιες επιπτώσεις μπορούν να δημιουργηθούν στους πνεύμονες από το φαινόμενο αυτό;

—Σίγουρα η σκόνη αλλά και κάποιοι άλλοι παράγοντες μπορεί να προκαλέσουν την έξαρση χρόνιων

παθήσεων που έχουν να κάνουν με τους πνεύμονες. Είναι καλό όμως να ξεκαθαριστεί ότι άμεσα, σε υγιείς ανθρώπους, η σκόνη δεν μπορεί να προκαλέσει προβλήματα, κάτι που δεν συμβαίνει σε άτομα που έχουν κάποιες χρόνιες παθήσεις. Για παράδειγμα ένα άσθμα το οποίο μπορεί να επιδεινωθεί, αλλά ακόμα και σε ανθρώπους οι οποίοι πάσχουν από χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια, η οποία και πάλι μπορεί να επιδεινωθεί και να έχει κάποιες εξάρσεις.

—Ποιες παθήσεις μπορούν να δημιουργηθούν στους πνεύμονες;

—Καταρχάς θα ήταν καλό να αναφερθούμε στο άσθμα το οποίο έχει πολλές μορφές, όπως για πα-

«Έχει εμφανιστεί καλύτερη πρόγνωση και καλύτερη ποιότητα ζωής σε ασθενείς οι οποίοι ήταν θετικοί σε μεταλλάξεις».

ράδειγμα το αλλεργικό άσθμα που έχει να κάνει με την έκθεση σε αλλεργιογόνες ουσίες ή το άσθμα από το οποίο υποφέρουν οι αθλητές και παρουσιάζει συμπτώματα κατά την άσκησή τους.

—Πιο πάνω έχετε αναφερθεί και στη χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια...

—Ακριβώς. Η χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια είναι μια νόσος η οποία παρουσιάζεται κυρίως στους καπνιστές ακόμα και σε ανθρώπους που είναι παθητικοί καπνιστές. Η ασθένεια αυτή μπορεί να παρουσιαστεί και σε ασθενείς που στο παρελθόν είχαν άσθμα και

Ο δρ Μιχάλης Ροβανιάς εξηγεί τις ασθένειες που σχετίζονται με τους πνεύμονες τονίζοντας ότι ο κάθε άνθρωπος θα πρέπει να λαμβάνει τα μηνύματα που του στέλνει ο οργανισμός του και να επισκέπτεται έγκαιρα τον γιατρό του.

δεν είχε δοθεί η σωστή θεραπεία ή αυτή η θεραπεία που δόθηκε να μην ακολουθήθηκε σωστά από τον ασθενή. Σίγουρα η ασθένεια αυτή στους πνεύμονες σχετίζεται άμεσα με το κάπνισμα και έχει να κάνει με την απώλεια της ελαστικότητας

στους πνεύμονες, η οποία μπορεί να παρουσιαστεί κάποια στιγμή ως άσθμα, αλλά να είναι τελικώς η ζημιά που έχει πάθει ο ασθενής από τη πίσσα που υπάρχει στον καπνό.

—Υπάρχει και ο καρκίνος των

πνευμόνων, που συνδέεται η ασθένεια με κάπνισμα.

—Σίγουρα ο καρκίνος των πνευμόνων συνδέεται άμεσα με το κάπνισμα. Παράλληλα, ωστόσο, υπάρχουν και κάποιοι άλλοι παράγοντες που σίγουρα αυξάνουν τον κίνδυνο. Για παράδειγμα ένας καπνιστής έχει περισσότερες πιθανότητες να νοσήσει από καρκίνο των πνευμόνων σε σύγκριση με κάποιον που είναι μη καπνιστής. Ρόλο στην εμφάνιση καρκίνου παίζουν και άλλοι παράγοντες, όπως η κληρονομικότητα, καθώς και καρκινογόνοι παράγοντες στους οποίους μπορούμε να εκτεθούμε.

—Ποια είναι τα στάδια αντιμετώπισής τους;

—Καταρχάς για να διαγνωστεί ο ασθενής που έχει κάποια συμπτώματα θα πρέπει να κάνει μια ακτινογραφία θώρακος, και αν η ακτινογραφία δείξει κάποια ύποπτα στοιχεία στους πνεύμονες τότε προχωράμε σε αξονική. Η οποία με τη σειρά της εάν επιβεβαιώσει την ύπαρξη καρκίνου τότε ο ασθενής θα παραπέμφτει στον ειδικό για να ξεκινήσουν οι διαδικασίες αντιμετώπισης της ασθένειας μέσα από εξειδικευμένες μεθόδους που μας βοηθούν να πλησιάσουμε πιο κοντά στη διάγνωση. Όσο πιο στοχευμένη είναι η διάγνωση τόσο πιο στοχευμένη θα είναι και η θεραπεία.

—Ποιες θεραπείες μπορεί να γίνουν;

—Σίγουρα υπάρχουν οι συμβατικές θεραπείες όπως η χημειοθεραπεία. Φυσικά υπάρχουν πολλών τύπων καρκίνοι του πνεύμονα με τις θεραπείες που απαιτούνται για κάθε τύπο να είναι διαφορετικές. Για παράδειγμα χρησιμοποιούμε για την αντιμετώπιση τους είτε τη χημειοθεραπεία ή την ακτινοθεραπεία ακόμα και συνδυασμό αυ-

τών των δύο θεραπειών. Σε περιπτώσεις που ο καρκίνος είναι σε στάδιο που επιτρέπει να αφαιρεθεί ή να χειρουργηθεί ο όγκος, μπορούμε να προχωρήσουμε και σε χειρουργική επέμβαση.

—Υπάρχουν νέες μέθοδοι αντιμετώπισης της ασθένειας;

—Υπάρχουν και οι πιο εξειδικευμένες μορφές θεραπείας που έχουν να κάνουν περισσότερο με μεταλλάξεις στο γενετικό υλικό του καρκίνου, για να δοθεί πιο στοχευμένη θεραπεία στον ασθενή. Μιλάμε για μεταλλάξεις, οι οποίες, εάν υπάρχουν, ο ασθενής έχει κάποιες περισσότερες ευκαιρίες και ο θεράπων ιατρός περισσότερες πιθανότητες για να επιλέξει ποια θεραπεία θα δώσει. Είναι καλό να αναφέρουμε ότι έχει εμφανιστεί καλύτερη πρόγνωση και καλύτερη ποιότητα ζωής σε ασθενείς, οι οποίοι ήταν θετικοί σε μεταλλάξεις. Παράλληλα, υπάρχουν και ορισμένες νέες μέθοδοι επεμβατικής θεραπείας, οι οποίες έχουν να κάνουν με τον καυτηριασμό του καρκίνου και τον εμβολισμό του μέσω της αποκοπής της τροφοδοσίας του όγκου με αίμα ή ακόμα και η αφαίρεσή του μέσω μιας κρυοθεραπείας.

—Ποιες συμβουλές θα δίνετε στο κοινό για έγκαιρη πρόληψη ασθενειών που προσβάλλουν τους πνεύμονες;

—Ο κάθε άνθρωπος θα πρέπει να εκλαμβάνει έγκαιρα τα μηνύματα που του στέλνει ο οργανισμός του, για να αποταθεί έγκαιρα στον ειδικό. Θα πρέπει για παράδειγμα όταν έχουμε βήχα που επιμένει ή μια αδικαιολόγητη βραχνάδα αλλά ακόμα και η απουσία να αποταθούμε στον ειδικό για να μπορέσουν να αντιμετωπιστούν έγκαιρα οι όποιες ασθένειες.

Η Συρία φλέγεται, ο κόσμος αγωνιά

Τα σενάρια για περιορισμένη εκστρατεία κατά του Ασαντ και οι φόβοι για μετωπική σύγκρουση ΗΠΑ - Ρωσίας

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

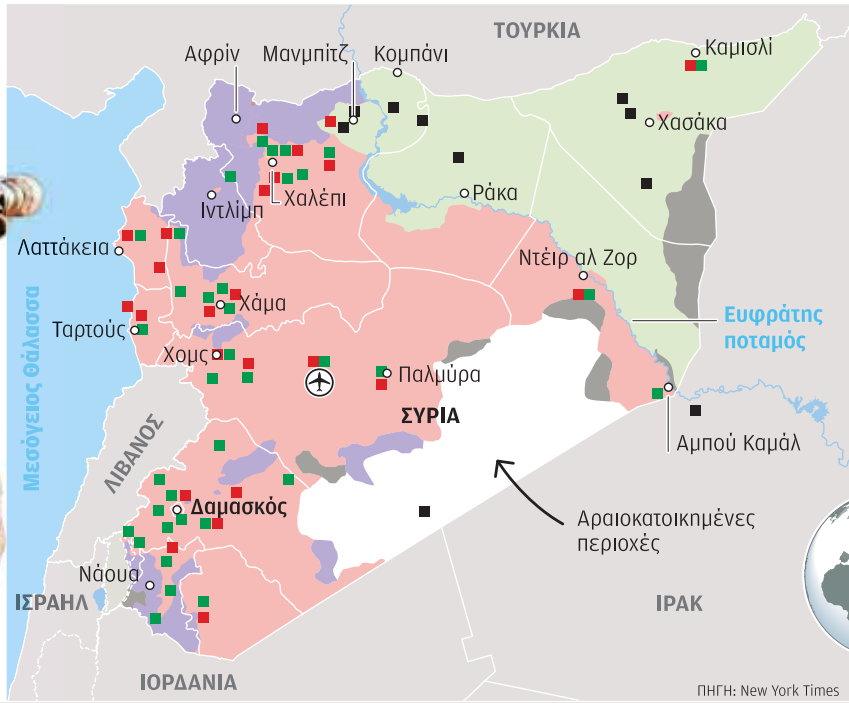
Στις 27 Απριλίου του 2016, ο προεδρικός υποψήφιος Ντόναλντ Τραμπ έδωσε την πρώτη του ομιλία για τα διεθνή θέματα. Μια από τις κεντρικές του ιδέες ήταν ότι η χώρα του «πρέπει να γίνει πιο απρόβλεπτη», ιδιαίτερα όταν πρόκειται για στρατιωτικές επεμβάσεις. Πολλοί είπαν τότε ότι ο παντελώς άσχετος με την εξωτερική πολιτική επιχειρηματίας απλώς έκανε την ανάγκη φιλοτιμία. Το βέβαιο είναι ότι, δύο χρόνια αργότερα, ο Τραμπ έχει όντως φέρει το απρόβλεπτο στην εξουσία.

Πέμπτη, 29 Μαρτίου 2018. Ο Αμερικανός πρόεδρος αιφνιδιάζει ακόμη και τους πιο στενούς συνεργάτες του, δηλώνοντας: «Θα φύγουμε σύντομα από τη Συρία, πολύ σύντομα. Θα αφήσουμε άλλες χώρες να ασχοληθούν με το πρόβλημα». Την ίδια ημέρα, ο υπουργός Άμυνας Τζιμ Μάτις ανέλαβε να τον διορθώσει, τονίζοντας ότι οι αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις που έχουν εγκατασταθεί στη Συρία (κάπου 2.500 πεζονάυτες) «πήγαν εκεί για να μείνουν». Μια δημόσια διαφωνία ανάμεσα στον Λευκό Οίκο και το Πεντάγωνο θα ήταν αδιανόητη για την προ-Τραμπ εποχή. Στους καιρούς που ζούμε, όμως, τίποτα δεν εκπλήσσει κανέναν.

Τετάρτη, 11 Απριλίου 2018. Επικαλούμενος τη θρυλούμενη με χημικά όπλα επίθεση του καθεστώτος Ασαντ στην Ντούμα της ανατολικής Γούτα, ο Ντόναλντ Τραμπ γίνεται ο πρώτος ηγέτης στην Ιστορία που αναγγέλλει πόλεμο μέσω Twitter. Στη διαβόητη ανάρτησή του προειδοποιεί τη Ρωσία να ετοιμάζεται γιατί οι αμερικανικοί πύραυλοι «έρχονται και θα είναι καινούργιοι, όμορφοι και έξυπνοι». Μέσα στις επόμενες ώρες, είχε δημιουργηθεί ατμόσφαιρα σύγκρουσης μεταξύ των δύο πυρηνικών υπερδυνάμεων, προκαλώντας παραλληλισμούς με την κρίση των πυραύλων στην Κούβα, το 1962.

Ολοι αναζητούσαν κάποιον ενήλικο στην Ουάσινγκτον για να συνεννοηθούν. Ο κλήρος έπεσε και πάλι στον Μάτις. «Δεν έχουμε πάρει ακόμη καμία απόφαση να εξαπολύσουμε επίθεση στη Συρία», δήλωσε ο υπουργός Άμυνας στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής των Αντιπροσώπων. Προέθεσε δε ότι το Πεντάγωνο δεν έχει ακόμη οριστικές αποδείξεις ότι ο Ασαντ διέταξε επίθεση με χημικά στην Ντούμα, αν και το «υποτινύεται». Επιπλέον, προειδοποίησε ότι μια επί-

Οι στρατιωτικές θέσεις ΗΠΑ, Ρωσίας και Ιράν στη Συρία

ΠΗΓΗ: New York Times

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η πρωτοφανής συγκέντρωση στρατιωτικών δυνάμεων πέντε πυρηνικών κρατών ενισχύει τις ανησυχίες για το ενδεχόμενο να βγει η σύγκρουση εκτός ελέγχου.

θεση στη Συρία θα μπορούσε να οδηγήσει σε «κλιμάκωση εκτός ελέγχου», σε μια χώρα όπου ήδη επιχειρούν οι ένοπλες δυνάμεις της Ρωσίας, της Τουρκίας, του Ιράν και του Ισραήλ. Την ίδια ημέρα, ο ίδιος ο Τραμπ δηλώνει ότι η επίθεση στη Συρία «μπορεί να γίνει πολύ σύντομα ή και καθόλου σύντομα».

Ισως ο Αμερικανός πρόεδρος εξακολουθεί να κυβερνά με τη νοοτροπία του επιχειρηματία, την οποία ανέπτυξε στο βιβλίο-μπεστ σέλερ «The Art of the Deal»: απειλούμε τον ανταγωνιστή μας με σοκ και δέος, για να κλείσουμε τελικά μια συμφωνία υπό τους καλύτερους δυνατούς όρους. Το κακό είναι ότι η τακτική αυτή, που μπορεί να αποδίδει στον κόσμο των επιχειρήσεων, δεν προσφέρεται για το ακόμη σκλη-

Το δίλημμα με Κούρδους και Τουρκία

«**Είθε ο Θεός** να αποτρέψει έναν τυχοδιωκτισμό στη Συρία σαν εκείνους στη Λιβύη και στο Ιράκ», δήλωσε σε συνέντευξη Τύπου, την Παρασκευή, ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ. Ωστόσο, ακόμη κι αν ήταν έτοιμοι να αναλάβουν το ρίσκο μιας απευθείας σύγκρουσης με τη Ρωσία, οι Δυτικοί θα προσέκρουαν σε ένα άλλο εμπόδιο: οι ίδιοι δεν έχουν σημαντικές δυνάμεις μέσα στη Συρία και όσοι έχουν είναι πολύ προβληματικοί ως δυνητικο σύμμαχοι. Αυτή τη στιγμή, ο Ασαντ ελέγχει το 75% της επικράτειας και τη συντριπτική πλειονότητα των αστικών κέντρων, ενώ οι Κούρδοι ελέγχουν το 20% και οι Τούρκοι με τους συμμάχους τους το 5%. Μια πυραυλική εκστρατεία εναντίον του Ασαντ μπορεί να στηριχθεί σήμερα, μέσα στην ίδια τη Συρία, μόνο από τους Κούρδους. Κι αυτό μπορεί να γίνει μόνο αν οι Αμερικανοί τούς υποσχεθούν σημαντική αυτονομία, κάτι που ωστόσο μπορεί να στρέψει την Τουρκία εναντίον τους και να προκαλέσει μοιραίο ρήγμα στο ΝΑΤΟ. Από την άλλη, το να στηριχθούν οι ΗΠΑ στην απρόβλεπτη Τουρκία του Ερντογάν και να «πουλήσουν» εντελώς τους Κούρδους, στους οποίους μέχρι τώρα βασιζόνταν για τον αγώνα κατά του Ισλαμικού Κράτους, θα είχε πολύ μεγάλο πολιτικό και ηθικό κόστος.

ρότερο πεδίο της διεθνούς πολιτικής, όπου οι λέξεις είναι σαν τις σφαίρες: αν βγουν από την «κάννη», δεν μπορούν να ξαναμπουν μέσα.

Με την αρχική, πολεμοχαρή του τοποθέτηση, ο Τραμπ πάτησε το κουμπί προς τη στρατιωτική σύγκρουση. Ενα αμερικανικό αντιτορπιλικό, φορτωμένο με 60 πυραύλους Τόμαχοκ-Κρουζ, και ένα αεροπλανοφόρο, με την αρμάδα του, κατευθύνονταν ήδη προς την Ανατολική Μεσόγειο. Ο Εμανουέλ Μακρόν έστειλε κι αυτός μια φρεγάτα, πρό-

θυμος να πάρει μέρος σε μια εκστρατεία εναντίον του Ασαντ, ενώ η Τερέζα Μέι έδινε διαταγή να πλεύσουν στα ανοικτά της Συρίας υποβρύχια του βασιλικού ναυτικού, φορτωμένα με πυραύλους. Από την πλευρά της, η Ρωσία έβγαζε από τη ναυτική βάση της, στην Ταρτούς της Συρίας, 11 πολεμικά πλοία και υποβρύχια, έτοιμα να αναλάβουν δράση. Αν βάλει κανείς στον λογαριασμό και το Ισραήλ, που είχε ήδη βομβαρδίσει, από τη Δευτέρα 9 Απριλίου, συριακή βάση με ιρανική

στρατιωτική παρουσία έξω από τη Χομς, τότε μιλάμε για μια πρωτοφανή συγκέντρωση ενόπλων δυνάμεων πέντε πυρηνικών κρατών, με το χέρι στη σκανδάλη.

Οι φόβοι για ανεξέλεγκτη σύγκρουση Δύσης - Ρωσίας δεν είναι θεωρητικοί. Ο Ρώσος πρεσβευτής στον Λίβανο Αλεξάντερ Ζασίπκιν προειδοποίησε ότι, αν δεχθεί επίθεση η Συρία, η Ρωσία θα πλήξει τους πυραύλους των Αμερικανών και των συμμάχων τους, και ότι αν πληγούν ρωσικά στρατεύματα, τότε θα μπουν στο στόχαστρο και οι βάσεις εκτόξευσης, δηλαδή τα πλοία και υποβρύχια των Δυτικών. Το ίδιο είχε πει νωρίτερα ο πολύ φειδωλός σε δηλώσεις αρχηγός του ρωσικού ΓΕΕΘΑ Βαλέρι Γκερασίμοφ, ο οποίος, ήδη από τις 13 Μαρτίου, είχε προειδοποιήσει ότι «ετοιμάζεται προβοκάτσια με δόνηση χρήση χημικών στην ανατολική Γούτα, ώστε να δικαιολογηθεί αμερικανική επέμβαση». Σύμφωνα με αξιόπιστη πηγή, ο Βλαντίμιρ Πούτιν κάλεσε στο Κρεμλίνο τον Αμερικανό πρεσβευτή Τζον Χάντσμαν και του ανακοίνωσε ορθόκορφα ότι, αν τα ρωσικά στρατεύματα δεχθούν επίθεση, τότε η Ρωσία θα πλήξει όχι μόνο τα συμμαχικά πλοία, αλλά και αμερικανικές βάσεις στη Μεσόγειο.

Με αυτά τα δεδομένα, η σύγκρουση στη Συρία έχει υπερβεί κα-

τά πολύ τη μοίρα του καθεστώτος Ασαντ και τα όποια γεωπολιτικά συμφέροντα. Αυτό που διακυβεύεται πλέον είναι το διεθνές κύρος των δύο πυρηνικών υπερδυνάμεων. Η Αμερική δεν μπορεί να αναδιπλωθεί, όπως έκανε τον Αύγουστο του 2013 ο Μπαράκ Ομπάμα, αφήνοντας στα κρύα του λουτρού τη Γαλλία που ετοιμαζόταν να στείλει αεροπλάνα να βομβαρδίσουν τον Ασαντ, απλούστατα γιατί ο Τραμπ, σε αντίθεση με τον προκατόχό του, προχώρησε τόσο πολύ, που η άνευ όρων υποχώρηση θα ήταν πραγματική ταπείνωση. Από την πλευρά της η Ρωσία δεν μπορεί να μην απαντήσει αν δεχθεί επίθεση ο Ασαντ, για την προστασία του οποίου έχει δαπανήσει τόσα πολλά τα τελευταία τρία χρόνια.

Με προειδοποίησης

Το λιγότερο ζοφερό σενάριο προβλέπει μάλλον περιορισμένα πλήγματα εναντίον του Ασαντ, με έγκαιρη προειδοποίηση των Ρώσων ώστε να αποφευχθεί το μοιραίο ατύχημα. Το BBC μίλούσε για βομβαρδισμό τριών θέσεων που σχετίζονται (υποτίθεται) με το χημικό οπλοστάσιο του Ασαντ, ενώ το CNBC τις ανέβαζε σε οκτώ και τουρκικά μέσα σε 22. Κάτι τέτοιο θα επέτρεπε στον Τραμπ να δείξει ότι «αντιδρά δυναμικά», αν και δεν είναι καθόλου σαφές τι ουσιαστικό θα του προσέφερε. Επιτέλους, κάτι παρόμοιο είχε κάνει και πριν από ένα χρόνο, όταν βομβάρδιζε συριακή βάση στη Χομς, αλλά αυτό δεν εμπόδιζε τον Ασαντ να επεκτείνει την κυριαρχία του. Τελευταίος σταθμός ήταν η άλωση ολόκληρης της ανατολικής Γούτα την εβδομάδα που πέρασε – κάτι που καθιστά αυτονόητο το ερώτημα: για ποιο λόγο να χρησιμοποιήσει χημικά ο Ασαντ τώρα που κερδίζει τον πόλεμο;

Περισσότερο «λογικό», όσο και εφιαλτικό, θα ήταν το σενάριο μιας εκτεταμένης, γεωγραφικά και χρονικά, εκστρατείας με στόχο να αποδυναμωθεί σοβαρά το καθεστώς Ασαντ, να επιβληθούν ζώνες απαγόρευσης πτήσεων από τους Δυτικούς και να συρθούν Δαμασκός, Μόσχα και Τεχεράνη στο πεδίο των διαπραγματεύσεων για το Συριακό από σαφώς ασθενέστερες θέσεις. Αν συμβεί όμως κάτι τέτοιο, δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι δεν θα οδηγηθούμε σε στρατιωτική σύγκρουση Ρωσίας - Δύσης ή και Ιράν - Ισραήλ, κάτι που ουδείς σάφρων άνθρωπος δεν θα ήθελε να δει ούτε στα πιο ταραγμένα όνειρά του.

Και ο Αμερικανός πρόεδρος «αποκαλύπτεται» σε... δόσεις

Τα αλληπρόσαλλα τουίτ του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ προβληματίζουν τους διεθνείς ηγέτες, που δεν ξέρουν πλέον τι από όλα όσα γράφει να λάβουν σοβαρά υπόψη και τι όχι. Είναι σαφές ότι πολλά από αυτά προορίζονται για εσωτερική κατανάλωση και έχουν στόχο τη συσπείρωση της εκλογικής του βάσης, ειδικά σε μια χρονική στιγμή που συσσωρεύονται οι αποκαλύψεις στο μέτωπο των ερευνών του ειδικού ανακριτή Ρόμπερτ Μιούλερ για την ανάμιξη της Ρωσίας στις αμερικανικές εκλογές του 2016. Τελευταίο επεισόδιο στην προεδρική σαπουνόπερα είναι η κυκλοφορία του βιβλίου του πρώην διευθυντή του FBI, Τζέιμς Κόουμι με τίτλο «A Higher Loyalty: Truth, Lies and Leadership», που θα διατίθεται κανονικά στα βιβλιοπωλεία μεθαύριο, Τρίτη 17 Απριλίου.

Ωστόσο, μεγάλες εφημερίδες στις ΗΠΑ έλαβαν αντίτυπα του αποκαλυπτικού βιβλίου, στο οποίο ο Κόουμι περιγράφει τον Τραμπ ως νονό της μαφίας και χαρακτηριστικά την προεδρία του εγωπαθή και επικεντρωμένη στην προσωπική πίστη προς το πρόσωπό του. Η αντίδραση του Τραμπ ήρθε φυσικά μέσω Twitter: «Ήταν τιμή μου που απέλυσα τον Κόουμι», διακήρυξε και τον αποκάλυψε «ψεύτη, γλοιώδη και άθλιο διευθυντή του FBI».

Την οργή του προκάλεσαν οι αναφορές του Κόουμι για τις συναντήσεις

των δύο ανδρών. Στο πόνημά του επισημαίνει ότι ο Τραμπ επιχειρήσει να τον πιέσει σε προσωπικό επίπεδο σχετικά με τις έρευνες για τη ρωσική ανάμιξη στις εκλογές. Ειδικά στο ζήτημα των υποτιθέμενων σεξουαλικών περιπτώσεων με Ρωσίδες πόρνες που ουρούσαν μπροστά του σε κρεβάτι μοσχοβίτικου ξενοδοχείου, ο Αμερικανός πρόεδρος του υποσχέθηκε να αποδείξει πως είναι ψέμα προκειμένου να καθοσυχάσει τη σύζυγό του, Μελάνια, για την οποία η υπόθεση είναι ιδιαίτερα επώδυνη. «Δεν

Τα αλληπρόσαλλα τουίτ του Τραμπ για τη Συρία, ίσως τελικά προορίζονται για εσωτερική κατανάλωση.

υπάρχει καμία περίπτωση να επέτρεπα σε ανθρώπους να ουρούν γύρω μου», τον διαβεβαίωσε, «καμία περίπτωση», επειδή όπως τον υπενθύμισε είναι μικροβιοφοβικός.

Ο πανύψλος πρώην διευθυντής του FBI εκμυστηρεύεται εξάλλου ότι στην πρώτη τους συνάντηση, ο Τραμπ του φάνηκε πιο κοντός από ό,τι περίμενε, με μια υπερβολικά μακριά γραβάτα και ολόλευκα μισοφέγγαρα κάτω από τα μάτια, πιθανότατα από τα προστατευτικά γυαλιά που φοράει όταν κάνει σο-

Ιανουάριος 2017. Ο Τραμπ χαιρετά τον τότε διευθυντή του FBI, Τζέιμς Κόουμι, που έγραψε ένα αποκαλυπτικό για τον Αμερικανό πρόεδρο βιβλίο.

λάριουμ. Παράλληλα, στην προσπάθειά του να ελέγξει την ακρίβεια των ισχυρισμών για το μέγεθος των χεριών του Τραμπ, είπε ότι ήταν μικρότερα από τα δικά του, αλλά όχι ασυνήθιστα μικρά. Κάνοντας μια αποτίμηση της μέχρι τότε προεδρίας του, ο Κόουμι καταλήγει ότι «η προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ απειλεί οτιδήποτε είναι καλό σε αυτή τη χώρα» και παρομοιάζει την

κυβέρνηση με «μια πυρκαγιά που δεν μπορεί να αναχαιτιστεί από τα ηθικά στοιχεία στο εσωτερικό της». Ήταν μια δύσκολη εβδομάδα για τον Τραμπ, αφού ξεκίνησε με την έφοδο ανδρών του FBI στο γραφείο και στο δωμάτιο του ξενοδοχείου του δικηγόρου του, Μάικλ Κοέν. Όπως αποκαλύφθηκε, ο δικηγόρος είχε τη συνήθεια να μαγνητοφωνεί τις τηλεφωνικές συνομιλίες με τους

πελάτες του και οι υποστηρικτές του προέδρου φοβούνται τώρα ότι όλες αυτές οι συζητήσεις βρίσκονται πλέον στα χέρια των ομοσπονδιακών αρχών, ένα εν δυνάμει χρυσωχείο για τους εισαγγελέis ή μια πολιτική ταφόπλακα για τον ίδιο τον Τραμπ. Ο ίδιος ο Κοέν επρόκειτο να ζητήσει από ομοσπονδιακό δικαστήριο του Μανχάταν να εμποδίσει το υπουργείο Δικαιοσύνης από την ανάγνωση του υλικού που κατασχέθηκε κατά την επιδρομή. Το γεγονός ότι το πράσινο φως για την έφοδο έδωσε ο διορισμένος από τον ίδιο τον Τραμπ αναπληρωτής υπουργός Δικαιοσύνης, Ροντ Ρότζενσταϊν, έχει εξωθήσει πολλούς ημέτερους να ζητούν την αποπομπή του.

Η επιτροπή Μιούλερ

Παράλληλα, οι «Τίμς της Νέας Υόρκης» έγραψαν ότι για δεύτερη φορά τον Δεκέμβριο ο Τραμπ επιχείρησε να απομακρύνει τον Μιούλερ και να αναστείλει τις έρευνες της επιτροπής του. Είναι, ωστόσο, μια εξαιρετικά ριψοκίνδυνη ενέργεια, που θα μπορούσε να οδηγήσει τον Τραμπ στα χνάρια του Ρίτσαρντ Νίξον αφοτό ξεσπασε το Ουότεργκεϊτ. Τη σχετική προειδοποίηση απηύθυνε δικηγόρος της πολυκροτης υποθεσης με άρθρο του στο περιοδικό «Ατλάντικ». «Ο Τραμπ μιμείται τον Νίξον στο ζήτημα της επιτροπής Μιούλερ», έγραψε χαρακτηριστικά ο Ρίτσαρντ Μπενβενίσσε και θυμισε

την κατάληξη που είχε ο πλέον αντιδημοφιλής πρόεδρος των ΗΠΑ. Οδηγήθηκε σε παραιτίση προκειμένου να μην παραπεμφθεί σε δικη και καθαίρεθεί.

Κι όλα αυτά ενώ αποκαλύφθηκε από το περιοδικό «Νιου Γιόρκερ» ότι το 2015 ένας πρώην θυρωρός του Τραμπ Τάουερ στην Νέα Υόρκη εκμυστηρεύθηκε σε δημοσιογράφο του ομίλου που εκδίδει το κουτσομπολίστικο «Νάσιοναλ Ενκουάινερ» πως ο σημερινός πρόεδρος είναι πιθανό να είναι πατέρας ενός εξώγαμου παιδιού από τη σχέση του με πρώην υπάλληλό του στη δεκαετία του '80. Πέρασε από αντισυμβαλλόμενος με επιτυχία και ο όμιλος του κατέβαλε 30.000 δολάρια για να δημοσιεύσει κατά αποκλειστικότητα την ιστορία. Όμως, ο πρόεδρος της εταιρείας, Ντέιβιντ Πέκερ, είναι στενός φίλος του Τραμπ και η υπόθεση αποσιωπήθηκε.

Το ύποπτο στοιχείο δεν είναι φυσικά η ύπαρξη ή μη του εξώγαμου, αλλά η συνδρομή του μεγάλου ομίλου ΜΜΕ στο «θάψιμο» της υποτιθέμενης είδησης. Πολλοί θυμίζουν ότι το περιοδικό καταφέρθηκε προεκλογικά εναντίον των εσωκομματικών αντιπάλων του Τραμπ στις προκριματικές εκλογές. Η οσμή σήψης στον Λευκό Οίκο ολοκληρώθηκε προχθές με το FBI να ψάχνει πιθανές συνδιαλέξεις μεταξύ του Πέκερ και του δικηγόρου του Τραμπ, Μάικλ Κοέν.

ΞΕΝΙΑ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ

Πότε θα είναι η κατάλληλη ώρα;

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Στη δική του εποχή, τότε που το Μιράζ ήταν στην αιχμή της τεχνολογίας και ο ίδιος ένας νεαρός πιλότος της Πολεμικής Αεροπορίας μας, το μίνιμουμ των ωρών πτήσης κάθε τύπου (με όργανα, χωρίς όργανα, μέρα, νύχτα κ.λπ.) ήταν οι 25 ώρες κάθε μήνα. Αυτό όριζε ο κανονισμός και ίσχυε για κάθε μάχιμο πιλότο. Σε γενικές γραμμές, μία ώρα πτήσης καθημερινά, εξαιρουμένων των Κυριακών. Χάρη σε αυτή την εκπαίδευση, οι πιλότοι μας είχαν κερδίσει την εξαιρετη φήμη τους στον κύκλο των νατοϊκών δυνάμεων. Η σχεδόν διαρκής ένταση ήταν απαραίτητη. «Επαιρνες δέκα μέρες άδεια το καλοκαίρι και, όταν επέστρεφες, ήσουν ντεφορμέ», θυμάται ο τότε νεαρός πιλότος και προσθέτει: «Εφθανε μια διακοπή τριών-τεσσάρων ημερών για να χάσεις τη φόρμα σου».

Σήμερα, αρκετές δεκαετίες έκτοτε, αυτό το μίνιμουμ που ορίζει ο κανονισμός έχει μειωθεί, λόγω της οικονομικής δυσπραγίας, στις 15 ώρες – ας πούμε, μία ώρα, μέρα παρά μέρα. Στην πραγματικότητα, όμως, εξαιτίας της έλλειψης καυσίμων και ανταλλακτικών, αυτό το μίνιμουμ έχει πέσει ακόμη περισσότερο – τρομακτικά περισσότερο, θα έλεγα. Αν τα λεγόμενα standards για την εκπαίδευση των πιλότων έχουν τόσο χαμηλώσει, από εκεί και πέρα ο καθένας αντιλαμβάνεται τι ισχύει κατ’ επέκταση και για τα πτητικά μέσα. Για όλα αυτά, ένας τόσο πεπειραμένος πιλότος όσο ο σημανγός Γιώργος Μπαλταδώρος έδωσε τη ζωή του – και όχι «έχασε τη ζωή του», όπως επαναλαμβάνουν απερισκεπτα διάφοροι, είναι τεράστια η διαφορά.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Τη Μεγάλη Τρίτη, σε συνέντευξή του, ο Κυριάκος Μητσοτάκης συνέστησε στον υπουργό Εθνικής Αμυνας, επί λέξει, «να μιλάει λιγότερο και να ασχολείται περισσότερο με το αξιόμαχο των Ενόπλων Δυνάμεων». Είχε προηγηθεί, τη Μεγάλη Δευτέρα, η συνεδρίαση της Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων. Την είχε συγκαλέσει εκτάκτως ο υπουργός Εθνικής Αμυ-

νας, σε κατάσταση πανικού. Εκεί, σε μια συνεδρίαση στην οποία –πρωτοφανώς– δεν κρατήθηκαν πρακτικά, παρουσιάσθηκε η πραγματικότητα και, για τον λόγο αυτόν, αποφασίσθηκε η δαπάνη ενός δισ. για επείγουσες ανάγκες των Ενόπλων Δυνάμεων σε υλικά. (Περίεργως, η πολιτική ηγεσία δεν είχε επιδείξει τη δέουσα σπουδή, όπως λ.χ. είχε κάνει στην περίπτωση της πώλησης

βλημάτων στους Σαουδάραβες...)

Η κατάσταση είναι δραματική και στην Πολεμική Αεροπορία. Πόσο δραματική δεν λέγεται! Θα ήταν προσβολή στη μνήμη του Γ. Μπαλταδώρου. Διότι γνώριζε τις κάθε είδους ελλείψεις ο πεσών και τις αντιμετώπιζε καθημερινά: παρ’ όλα αυτά, συνέχιζε με την ίδια προθυμία να κάνει το καθήκον

του, αψηφώντας τον αυξανόμενο κίνδυνο για τον ίδιο. Αυτή η επίγνωση κάνει ήρωα τον σημανγό Μπαλταδώρο. Οι παλικαράδες που κάνουν κουμάντο γενικώς, με τη «δημοκρατική» γαλαντομία που τους διακρίνει, έδωσαν στους πιλότους μας (επί ΣΥΡΙΖΑ θεσμοθετήθηκε και αυτό...) το δικαίωμα του συνδικαλιζέσθαι. Φυσικά οι πιλότοι δεν το χρησιμοποίησαν. Πώς θα επέτρεπε κάτι τέτοιο αυτό –πώς να το πω δεν ξέρω– που τους κάνει να διακινδυνεύουν τη ζωή τους πάνω από το Αιγαίο; Θα προτιμούσαν, νομίζω, να τους έδιναν καύσιμα και ανταλλακτικά. «Give us the tools, and we will finish the job», που είπε κάποιος μεγάλος.

Τις συνθήκες, που έκαναν τον σημανγό Μπαλταδώρο να δώσει τη ζωή του, τις διαμόρφωσε ο ανορθολογισμός των αμυντικών δαπανών της χώρας μας. Όπως ο πληθωρισμός καθηγητών και πανεπιστημίων αμφιβόλνης ποιότητας απαξιώνει τη δημόσια ανώτατη εκπαίδευση, ομοίως ο πληθωρισμός στρατοπέδων, διοικήσεων και στρατηγών –όλος αυτός ο μηχανισμός εργοδοσίας που φέρνει ψήφους και πολιτική επιρροή–, απορροφά δυσανάλογα μεγάλους πόρους και, εν τέλει, στραγγαλίζει το αξιόμαχο του στρατού μας. Πότε, επιτέλους, θα τολμήσουμε να θίξουμε αυτό το ταμπού; Τόσα χρόνια, έχω παρατηρήσει ότι ποτέ η περίπτωση δεν είναι κατάλληλη γι’ αυτή τη συζήτηση! Καταλαβαίνω γιατί! Ξέρουμε πια για ποιους ο πατριωτισμός είναι το τελευταίο καταφύγιο...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Εικονικές μάχες με αληθινά θύματα

Της ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

Το Αιγαίο δεν είναι μια θάλασσα ειρήνης. Σαράντα τέσσερα χρόνια τώρα, από το 1974 που η Τουρκία έπαψε να αναγνωρίζει το εύρος του ελληνικού εναέριου χώρου στα 10 ναυτικά μίλια, καθόρισε νέα γραμμή αναφοράς στο μέσον του Αιγαίου, στον 25ο μεσημβρινό, που συμπίπτει με τις διεκδικήσεις της, και αρνείται να υποβάλει σχέδια πτήσεων για τις εισόδους μαχητικών της εντός του FIR Αθηνών, οι ανακαιτίσεις αποτελούν καθημερινότητα για τους Έλληνες πιλότους. Είναι ένας συνεχής εικονικός πόλεμος με πραγματικά θύματα.

Από τις 3 Οκτωβρίου του 1977, οπότε κατέπεσε για πρώτη φορά αεροσκάφος κατά τη διάρκεια ανακαίτισης παρασύροντας στον θάνατο τους χειριστές Σταύρο Γιαννικάκη και Παναγιώτη Πετρούτσο, μέχρι την πρόσφατη πτώση του Mirage 2000-5 στη Σκύρο και την τραγική απώλεια του έμπειρου σημαναγού Γιώργου Μπαλταδώρου, δεκάδες αεροπόροι βρήκαν τον θάνατο σε ώρα καθήκοντος.

Μετάξυ αυτών, ο Νίκος Σιαλμάς, που έχασε τη ζωή του το 1992 στον Αν Στράτη όταν το Mirage F-16 που χειριζόταν, κατά την αναμέτρηση με τουρκικά F-16, καρφώθηκε στη θάλασσα· οι υποπλοίαρχοι Χριστόδουλος Καραθανάσης και Παναγιώτης Βλαχάκος και ο αρχικελευστής Εκτορας Γιαλοφός οι οποίοι επέβαιναν στο ελικόπτερο που κατέπεσε, το 1996, το βράδυ της κρίσης των Ιμίων· ο σημανγός Κώστας Ηλιάκης που έχασε τη ζωή του το 2006 στην Κάρπαθο, όταν το φτερό του τουρκικού F-16 εμβόλισε στην καλύπτρα του αεροσκάφους του. Και πλήθος άλλοι που θυσιάστηκαν κατά την εκπαίδευση, σε ασκήσεις...

Όταν η ένταση εκτοξεύεται, οι μηχανές αναπτύσσουν μεγάλες ταχύτητες, οι αντιπαλοί εγκλωβίζονται στα ραντάρ και τα φωτοπολυβόλα παίρνουν φωτιά (σε περιόδους ειρήνης, αντί πολυβόλων ή πυραύλων ενεργοποιούνται φωτοπολυβόλα που απλώς βγάζουν φωτογραφίες τον εισβολέα), δοκιμάζονται οι αντοχές των χειριστών. Και έρχεται κάποια στιγμή που το έργο της κόπωσης γίνεται αισθητό, τα αντανάκλαστικά σιωπούν και λάθη ή ο «χωρικός αποπροσανατολισμός», η «παραισθησιση σε χαμηλό ύψος»

απομονώνουν την αντίληψη από το αντικείμενό της.

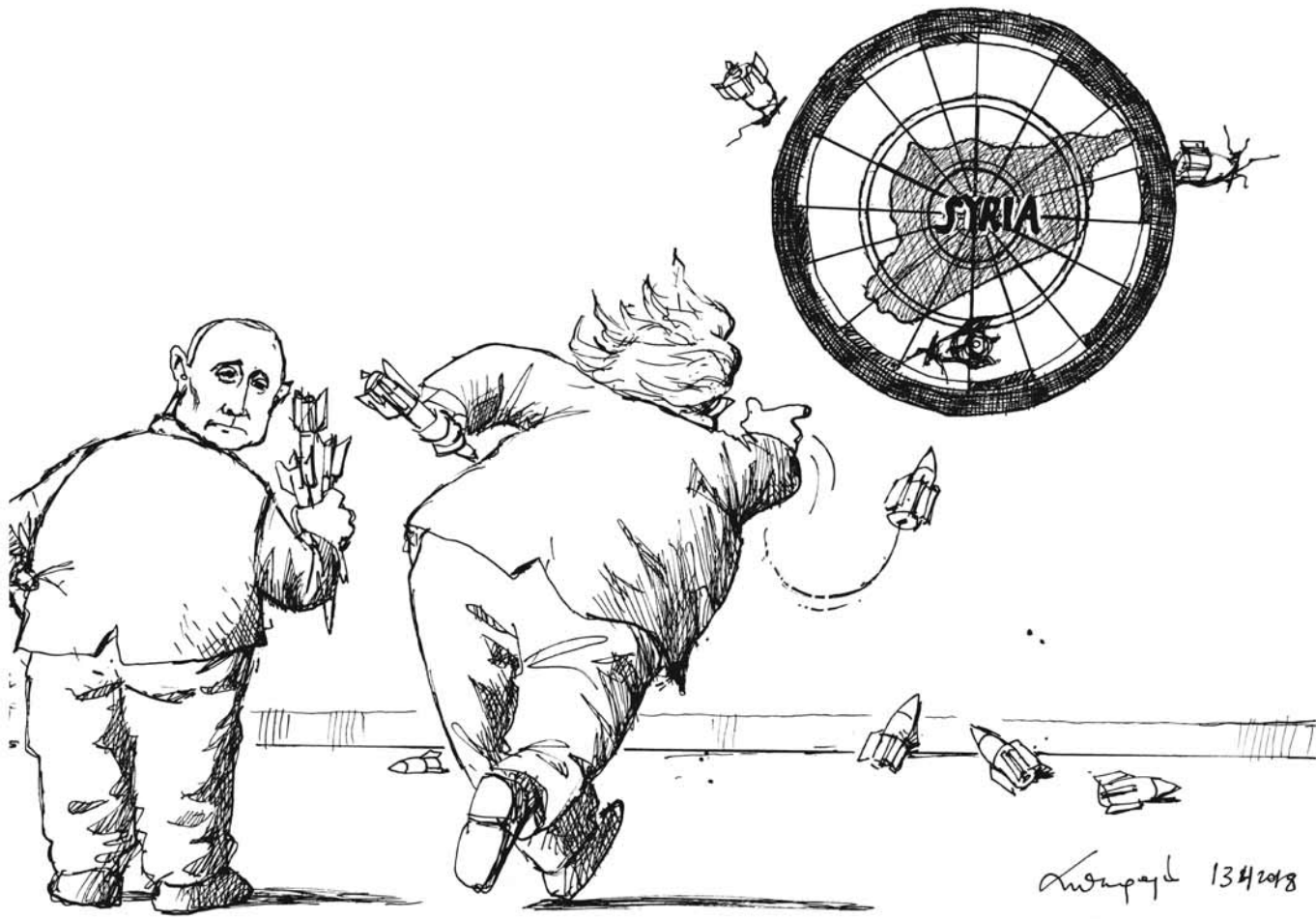
Διότι είναι διαρκείς και εξουθενωτικές οι τουρκικές παραβάσεις των κανόνων εναέριας κυκλοφορίας στο FIR Αθηνών, που εξελίσσονται συνήθως σε παραβιάσεις του εθνικού εναερίου χώρου και ενίοτε σε εμπλοκές (τελευταία φάση της ανακαίτισης που λόγω υψηλών ταχυτήτων και ελιγμών ενέχει μεγάλο κίνδυνο ατυχήματος).

Νυχθημερόν, από το χάραμα ως το σουρουπο και από τη βαθιά νύχτα ως το άλλο πρωί, οι πιλότοι βρίσκονται κατ’ επανάληψη με τους «απέναντι» «στα ψαλίδια» – τη φάση της αερομαχίας κατά την οποία τα μαχητικά διασταυρώνονται σε πολύ μικρές αποστάσεις. Μια τρομακτική παρέκκλιση από την κανονικότητα της ειρήνης, που εμείς, «έξω από τον χορό», συνηθίσαμε, όμως οι ιπτάμενοι υφίστανται, καθημερινά, στο ζενίθ της επικινδυνότητας.

Και όμως, δεν έχουν συντριβεί από την αδιάλειπτη επιθετικότητα του γείτονα, διαθέτουν υπέρτατους πόρους που παραμένουν εντός τους ως σταθερή παρακαταθήκη ενάντια στο κακό που εκπορεύεται από τις δυναμικές φαντασιώσεις της κατάκτησης.

Την περίοδο 2009-2017 καταγράφηκαν 13.872 παραβιάσεις και 6.928 παραβάσεις, συνολικά 20.800 συμβάντα (2.311 κατ’ έτος), που πύκνωσαν το 2017 με την επάνοδο της τουρκικής προκλητικότητας (4.420). Επίσης υπήρξαν 786 εμπλοκές. Αριθμοί εξαιρετικά υψηλοί, αν και όχι υψηλότεροι από τις περιόδους προ ατυχήματος Ηλιάκη –στη συνέχεια δόθηκε εντολή για αποφυγή των εμπλοκών– και προ κρίσης. Το 2002, π.χ., είχαν καταγραφεί 6.002 παραβιάσεις και παραβάσεις και είχαν σημειωθεί 1.017 εμπλοκές.

Συνολικά από το 1974, η προστασία των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων χρειάστηκε 150.000 ανακαιτίσεις και μια δυσθεώρητη δαπάνη –σε 10.000 ευρώ αποτιμάται κάθε ώρα πτήσης. Κάποτε, με υπεύθυνη πολιτική, χωρίς παραχωρήσεις και υποχωρήσεις, με προσφυγές σε διεθνείς οργανισμούς, με διπλωματικά και επιχειρησιακά μέσα, με ένα όπλο φοβερότερο από των επιτιθέμενων, την ύπαρξη σχεδίου, θα έπρεπε ο πόλεμος αυτός να τερματιστεί.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ. apetroulakis@kathimerini.gr

Ευκαιρία (ίσως) εκτόνωσης της έντασης

Του ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

Σε πρώτη ανάγνωση, η πρωτοβουλία του Τούρκου πρωθυπουργού Μπιναλί Γιλντιρίμ να εκφράσει τηλεφωνικά προς τον Αλέξη Τσίπρα τα συλλυπητήρια του ίδιου και του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν για τον θάνατο του σημαναγού Γιώργου Μπαλταδώρου ήταν μια ενθαρρυντική κίνηση. Πόσο μάλλον που η επικοινωνία των δύο πρωθυπουργών δεν περιορίστηκε στα τυπικά, κράτησε αρκετή ώρα και θα επαναληφθεί, σύμφωνα τουλάχιστον με πληροφορίες που κυκλοφορούν, προερχόμενες βέβαια από το Μέγαρο Μαξίμου. Μπορεί να πει κανείς ότι, με τον άδικο θάνατό του, ο Έλληνας πιλότος προσέφερε μία ακόμη μεγάλη υπηρεσία στην πατρίδα.

Προφανώς, δεν πρέπει να αναμένεται ότι η Τουρκία θα αλλάξει θέσεις και διαθέσεις στο Αιγαίο και το Κυπριακό εξαιτίας του άτυχου γεγονότος. Είναι όμως σίγουρο ότι δημιουργήθηκε μια ευκαιρία εκτόνωσης της έντασης, η οποία είχε κτυπήσει «κόκκινο» στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Είναι πολύ πιθανό ότι αυτό ήταν και το νόημα

της πρωτοβουλίας –σε συνδυασμό με την επιβολή χαμηλών τόνων στα τουρκικά μίντια– που πήρε ο Μπιναλί Γιλντιρίμ και στην οποία φαίνεται ότι έσπευσε να ανταποκριθεί ο Αλέξης Τσίπρας. Η συνέχεια θα δείξει, αλλά ένα ακόμη σχετικά «ευχάριστο» σύμπτωμα της τηλεφωνικής συνομιλίας τους είναι ότι άνοιξε επιτέλους ένας διάλογος εντασης που τροφοδοτούν οι φραστικοί παλικαρισμοί και τα νταβλίκια για εσωτερική κατανάλωση διαφόρων τόσο από την Τουρκία όσο και από την Ελλάδα. Αν μη τι άλλο, για να παίρνει η Αθήνα στα σοβαρά τις δηλώσεις τους Τούρκοι προέδρου και του πρωθυπουργού του και όχι των υπολοίπων που θέλουν να τους ξεπεράσουν σε πατριωτισμό και, αντιστοίχως, να παίρνει η Αγκυρα στα σοβαρά τις δηλώσεις του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα και των ανακινήσεων του Μαξίμου και

όχι άλλων κέντρων υφιστάμενης ή ανεύθυνος εξουσίας, που είτε προσπαθούν να εξασφαλίσουν την πολιτική επιβίωσή τους στο μέλλον είτε διακρίνονται για την παρεμβατικότητα και την ακατάσχετη φλυαρία τους.

Η συνομιλία με τον Τούρκο ομόλογό του είναι επίσης μια ευκαιρία για τον Αλέξη Τσίπρα να επιδείξει πλέον την πρωθυπουργική βούλησή του να επιβάλει κάποια πειθαρχία στην κυβέρνησή του και γενικότερα σε ευαίσθητα θέματα εξωτερικής πολιτικής, όπως τα ελληνοτουρκικά. Δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν τρία διαφορετικά κέντρα άσκησης εξωτερικής πολιτικής, ένα του Μαξίμου και του υπουργείου Εξωτερικών, άλλο του υπουργείου Αμυνας και τρίτο της Προεδρίας της Δημοκρατίας. Και δεν είναι ακόμη περισσότερο δυνατόν να εξαγγέλλει δημόσια ο υπουργός Αμυνας μετακινήσεις μονάδων, όπως έκανε πρόσφατα ο Π. Καμμένος από την Ικαρία. Αυτά, μαζί με τα tweets, είναι της σχολής Τραμπ και δημιουργούν αδιέξοδες καταστάσεις, για όποιον

φυσικά το αντιλαμβάνεται!

Ενα ερώτημα είναι γιατί επιχειρεί τώρα κάποια εκτόνωση της έντασης η Αγκυρα –αν όντως επιχειρεί και, όπως τονίστηκε παραπάνω, αυτό θα φανεί στη συνέχεια– ενώ πρωτοστάτησε στην επικίνδυνη υπερθέρμανση του κλίματος. Και όχι αποκλειστικά για εσωτερική κατανάλωση, όπως πολλοί στην Ελλάδα υποστήριζαν αφελώς, αλλά και γιατί εξυπηρετούσε βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους επεκτατικούς στόχους.

Η απάντηση σε αυτό το γιατί είναι ενδεχομένως η σοβαρότητα της κρίσης στη Μέση Ανατολή, όπου η Τουρκία κινδυνεύει να μπλέξει πολύ άσχημα, να βρεθεί στη μέση μιας ανάφλεξης με διαστάσεις ολικής σύγκρουσης και να είναι σύντομα αναγκασμένη να επιλέξει πλευρά. Ίσως γι’ αυτό επιθυμεί να ρίξει τους τόνους στο Αιγαίο –αν όντως θέλει–, αλλά και η πρόσκαιρη έστω αποφορτίση της έντασης δεν θα είναι δυσάρεστη. Δίνει τουλάχιστον χρόνο στη χώρα μας να σοβαρευθεί...

Μια «τρύπα στο νερό»;

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Οταν καμιά φορά κοιτάζω προς τα πίσω, στα χρόνια από την αρχή της κρίσης έως σήμερα, νιώθω ότι κάναμε μια «τρύπα στο νερό». Και ίσως νιώθω και λίγο αφελής. Γιατί πιστεύω ότι θα αλλάζαμε πραγματικά.

Δεν είχα, όμως, υπολογίσει ότι μερικά πράγματα δύσκολα αλλάζουν. Το πολιτικό μας προσωπικό ανατράφηκε μέσα στη φαυλότητα, στην κυριαρχία των κομμάτων και του συνδικαλισμού, και στην αναξιοκρατία. Δεν μπόρεσε να ξεφύγει από το DNA του. Είχαμε από τη μία τη Διαύγεια και από την

Μπορεί να καταφέραμε με πολύ κόπο και πόνο μια δημοσιονομική ισορροπία. Τα θεμέλια όμως της χώρας, οι θεσμοί της δηλαδή, είναι ακόμη σάπια.

άλλη το παλιό καλό βαθύ ΠΑΣΟΚ να μάχεται κάθε μεταρρύθμιση που αφορούσε το Δημόσιο. Το ίδιο συνεχίσθηκε με τη Ν.Δ. που ζούσε σε έναν διπολισμό, από τη μια ψήφιζε και εφάρμοζε τα μνημόνια και από την άλλη κυβερνούσε όπως... παλιά. Αφήνω, βεβαίως, την απουσία συναίνεσης, που, όπως πάντα, απέβη μοιραία για τον τόπο. Και μετά ήλθε ο ΣΥΡΙΖΑ στο όνομα της μάχης κατά της φαυλότητας των παλαιών πολιτικών. Ήταν σαν να έβαλε κανείς στο μπλέντερ τα συστατικά του βαθύτερου από το βαθύ ΠΑΣΟΚ και της πιο κακής εκδοχής ρουσφετολογικής παλαιοκομματικής Δεξιάς. Το αποτέλεσμα το βιώνουμε σήμερα καθώς η χώρα πάει ολοταχώς προς τα πίσω, σαν να θέλει να συναντήσει τον παλιό κακό της εαυτό της δεκαετίας του 1980. Δεν είχα, επίσης, υπολογίσει ότι η δήμευση ιδιωνουσα τάξη αυτής της χώρας δεν υπάρχει ή απλώς

βολεύεται, κάνοντας τη δουλειά της με όποιον κυβερνά. Ούτε επίσης μπορούσα να φαντασθώ ότι η ελληνική κρίση θα συνέπιπτε με την άνοδηση των Fake News, τα οποία ψέκασαν το μυαλό του απελπισμένου Έλληνα με θεωρίες συνωμοσίας και ψεύτικες ελπίδες για δήθεν μαγικές λύσεις. Εκτομμήρια Έλληνες πέρασαν άπειρες ώρες παρακολουθώντας «after TV» τις μεταμεσονύκτιες ώρες και με ανεξάντλητες περιπηθείς στο σκοτεινό και αταυτοποιητό Διαδίκτυο της εποχής.

Και δεν μπορούσα, βεβαίως, να υπολογίσω την τρομερή ικανότητα όλων των ελληνικών θεσμών, από τη Δικαιοσύνη έως τη δημόσια διοίκηση, να αντιστρατευθούν κάθε μεταρρυθμιστική προσπάθεια.

Τι άλλαξε, λοιπόν; Όσα έκοψε με βία η «τανάλια» των μνημονίων. Επесαν οι μισθοί και οι συντάξεις. «Λύθηκε» το ασφαλιστικό. Οι τράπεζες λειτουργούν πολύ διαφορετικά και έσπασαν μερικά πολύ ώριμα και εμφανή καρκινώματα διαφθοράς και διαπλοκής. Ξέρουμε, ως κράτος, πόσα εισπράττουμε και πόσα ξοδεύουμε.

Φοβάμαι, όμως, το αύριο. Μπορεί να καταφέραμε με πολύ κόπο και πόνο μια δημοσιονομική ισορροπία. Τα θεμέλια όμως της χώρας, οι θεσμοί της δηλαδή, είναι ακόμη σάπια. Η κουλτούρα του 80% του πολιτικού προσωπικού δεν έχει αλλάξει και δύσκολα ένας κύκλος θα φέρει την άνοιξη. Η συντριπτική πλειονότητα της κοινής γνώμης ακόμη δεν ξέρει γιατί χρεοκοπήσαμε. Οι ξένοι δεν δίνουν δέκα για να μας βαρεθώσαν ως «πρόβλημα», αρκεί να μην τους ζητήσουμε άλλα δανεικά.

Ένας βαθύτατα συντηρητικός φίλος με προτρέπει συχνά να εγκαταλείψω τις υπερβολικές προσδοκίες και να συμβιβασθώ με την ιδέα πως η Ελλάδα πάντοτε έτσι ήταν και έτσι θα πορευθεί ή θα συρθεί. Αρνούμαι να πιστέψω ότι έχει δικίο, γιατί αυτός ο τόπος διαθέτει τόσο δυναμικό και έχει τόσες δυνατότητες!

Πόλεμος και πολιτική

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Στα χρόνια των ποικίλων νεανικών αναζητήσεών μας—είναι αλήθεια πως έκτοτε πέρασε πολύς καιρός— μάθαμε από τον Κάρολο φον Κλάουζεβιτς, τον μέγα θεωρητικό της πολεμικής τέχνης, ότι «ο πόλεμος είναι η συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα». Δηλαδή, όταν η πολιτική, αυτή η ύψιστη άσκηση του νου στη διαχείριση των κοινών, φθάσει σε αδιέξοδο, λόγω κακής εκτιμήσεως των δεδομένων και άλλων παραμέτρων, τότε οι πολιτικός αποτυγχόντες ηγέτες καταφεύγουν στον πόλεμο, στην «άσκηση της βίας στον ανώτατο δυνατό βαθμό», κατά τη διατύπωση του ίδιου στρατηγού.

Το θνητόδες, με άλλα λόγια, έρχεται να καλύψει το έλλειμμα της διανοίας. Και επειδή η βία είναι σαφώς πιο άμεση αποτελεσματική, το «στρατιωτικό», ως το πλέον ιεραρχικώς οργανωμένο και πειθαρχημένο τμήμα μιας κοινωνίας, περιβάλλεται από αίγλη και δόξα έναντι του «πολιτικού», σαφώς πιο χαλαρού συστήματος και αυθαιρέτως ενεργούντος. Η πολιτική κάποιων μεγάλων δυνάμεων της Δύσεως, που αποφάσισαν να ανατρέψουν δικτάτορες σε κάποιες χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βορείου Αφρικής, δημιούργησε χάος, ανέδειξε τερατογενέσεις και υποβάρβισε την ανθρωπότητα ζώη στο ευτελέστερο επίπεδο των έμφυλων όντων του πλανήτη, σε μία εποχή που η ανθρωπότητα εμψυχώνονταν από την ανωτάτη σφαίρα του πολιτισμού.

Η τελευταία φάση του δράματος αυτού εξελίσσεται στη Συρία υπό την απειλή νέων πληγμάτων που επί της ουσίας δεν αναμένεται πως θα κλονίσουν το καθεστώς του Μπασάρ αλ Ασαντ. Και όλα αυτά εν ονόματι της δημοκρατίας, της απελευθερώσεως των κατοίκων των μουσουλμανικών κρατών από τους διάφορους δυνάστες.

Το πολιτικό αδιέξοδο στο οποίο οδηγείται η Δύση έχει ως αφετηρία μια διανοητική υπεροψία, ότι δηλαδή, ύστερα από πορεία δύο και πλέον αιώνων, κατέκτησε ένα επίπεδο δημοκρατικής λειτουργίας, το ανώτατο που επινόησε η ανθρωπότητα διάνοια, και έχει ως εκ τούτου την ηθική υποχρέωση να το εξαγάγει διεθνώς. Προσέδωσε, με άλλα λόγια, στην ορθολογική αντίληψη ζωής και διαχειρίσεως των κοινών μια μεταφυσική διάσταση.

Η ιδεολογική αυτή θεώρηση και τάση εδραιώθηκε στα χρόνια της αντιπαραθέσεως με την κομμουνιστική Ανατολή. Μόνον που ο φιλελευθερισμός και ο μαρξισμός προέκυψαν από την ίδια μήτρα του Διαφωτισμού και αποτελούν τις διαφορετικές όψεις του ίδιου νομισματός, καθώς ο κομμουνισμός είναι ακραία και στρεβλή εκδοχή του Διαφωτισμού. Η διαμάχη ως εκ τούτου γινόταν περί κοινού εδáfους. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο όταν η αντιπαράθεση αφορά οντότητες όλως διαφορετικών πολιτιστικών αντιλήψεων. Διανοητική ανελαστικότητα και απολυταρχισμός χαρακτηρίζει εν ολίγοις σήμερα τη Δύση. Στηρίζεται βεβαίως τη διαφορετικότητα, ευαγγελίζεται την ανοχή, υπό την προϋπόθεση ότι όλοι σκέφτονται με τον ίδιο τρόπο.

Με κίνδυνο να σκανδαλίσει κανείς τους πάσης φύσεως εκσυγχρονιστές της κοινωνίας και του πνεύματος, η αυταρχικότητα και απάνθρωπη, συχνά, Οθωμανική Αυτοκρατορία διαχειρίσθηκε δεξιοτερά πληθυσμούς με διαφορετική πολιτιστική, θρησκευτική και εθνική προέλευση. Είναι πιο εύκολα τα πράγματα όταν δεν προσπαθεί κανείς να αλλάξει τη φύση των ανθρώπων. Λαμπρό το οικοδόμημα της Δύσεως, αλλά όχι προς εξαγωγή διά της βίας.

Πέρασε το Πάσχα και μπήκαμε στην ευθεία για το καλοκαίρι, ένα καλοκαίρι που θα κρίνει πολλά, από τον τουρισμό και την έξοδο από τα μνημόνια έως τις σχέσεις μας με γειτονικές χώρες, ίσως και με την Ε.Ε. Διάχυτη είναι η αίσθηση ότι περιμένουμε κάτι χωρίς να γνωρίζουμε τι ακριβώς. Ξαν τους κατοίκους της άγνωστης πόλης του Καθάρη, ακίνητοι, ανήσυχοι, περιμένουμε κάτι απροσδιόριστο, ίσως πραγματικό, ίσως φαντασμός μας. Είτε έρθουν οι βάρβαροι ή κάποιοι ακόμη πιο απροσδιόριστοι σωτήρες, η απραξία και ο εκνευρισμός παίρνουν τη θέση της παραγωγής και της πολιτικής, βαραινουν την οικονομία και την κοινωνία.

Η κυβέρνηση θέλει να πείσει ότι τον Αύγουστο, οπότε θα λήξει η τρίτη δανειακή σύμβαση, η χώρα θα είναι ελεύθερη να χαράξει πορεία όπως η κυβερνήσή της θέλει. Για να μπορεί, όμως, η Ελλάδα να δανειζεται στις αγορές, πρώτα θα πρέπει να πείσει ότι εφαρμόζει τα προγράμματα λιτότητας και μεταρρυθμίσεων που συμφωνήθηκαν με τους δανειστές. Όταν στόχος

της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ είναι να δείξει ότι αποτινάξει τις επιταγές των δανειστών, όταν θέλει να πείσει ότι δεν υπάγεται σε κανέναν έλεγχο, τότε δύσκολα οι ξένοι επενδυτές και οι αγορές θα πιστέψουν ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε πορεία ανάπτυξης. Ο έλεγχος από τους δανειστές θα συνεχιστεί και η κυβέρνηση θα δυσκολευθεί να προετοιμάσει με παροχές το έδαφος για εθνικές εκλογές που θα διεξαχθούν έως το φθινόπωρο του 2019. Η κυβέρνηση, λοιπόν, περιμένει την επόμενη αξιολόγηση και το τέλος του προγράμματος πριν αρχίσει η συζήτηση για το ενδεχόμενο μείωσης του δημόσιου χρέους. Εν τω μεταξύ, η γιγάντωση του ιδιωτικού χρέους, το «πάγωμα» των τραπεζών και η υπερφορολόγηση σιγοκαίνε στα θεμέλια της οικονομίας. Σίγουρα η κυβέρνηση θα ήθελε να οδηγήσει τη χώρα σε εκλογές πριν υποστεί τις συνέπειες αυτού του προβλήματος.

Η Ν.Δ. γνωρίζει ότι θα κληθεί να διαχειριστεί μια κατάσταση όπου δεν θα υπάρξει ούτε μία μέρα ανοχής (πόσο μάλλον «μήνας του μέλιτος»), με τον ΣΥΡΙΖΑ να έχει

στελεχώσει το κράτος και καίριες θέσεις με δικές του επιλογές, με εξαντλημένους τον λαό και την οικονομία, απέναντι σε ένα καλά οργανωμένο σύστημα πολιτικού και «αντιεξουσιαστικού» ακτιβισμού που η κυβερνητική πολιτική και ανοχή επέτρεψε να θεριέψει. Θα είναι, επίσης, υποχρεωμένη να τηρεί όσα συμφώνησε η σημερινή κυβέρνηση (ασχέτως αν ο ΣΥΡΙΖΑ σήμερα δείχνει ότι δεν υπάρχει τέτοια υποχρέωση) και να αντιμετωπίσει τη δυσκολία μιας προεδρικής εκλογής στις αρχές του 2020. Λογικό είναι σήμερα η αξιωματική αντιπολίτευση να αγωνιά να απαιτεί από την κυβέρνηση να αποκαλύψει το αναπτυξιακό της σχέδιο, που, όπως λέει ο κ. Μητσοτάκης, συζητείται με τους δανειστές χωρίς να γνωρίζουν τίποτα τα κόμματα της αντιπολίτευσης.

Στην εξωτερική πολιτική, η μεγάλη κινητικότητα στις συζητήσεις μεταξύ Αθηνών και Σκοπίων δεν φαίνεται να οδηγεί σε λύση πριν από τις συνόδους της Ε.Ε. και του ΝΑΤΟ, που είχαν τεθεί ως ορόσημα. Με την όξυνση των σχέσεων Ε.Ε. - Ρωσίας, τα Δυτικά Βαλκάνια απο-

κτούν ιδιαίτερη σημασία πάλι, και αποτυχία των διαπραγματεύσεων για το όνομα της ΠΓΔΜ θα κοστίσει πολιτικό κεφάλαιο για την Ελλάδα, όπως και στο παρελθόν. Την ώρα που η Τουρκία βρίσκεται στο μάτι του κυκλώνα λόγω της επιθετικής και ασταθούς πολιτικής της στη Συρία (και προς τη δική μας χώρα), η Ελλάδα έχει μια καλή ευκαιρία να φανεί αξιόπιστος σύμμαχος της Δύσης και πυλώνας σταθερότητας στην περιοχή, όπως είναι. Αυτό, όμως, απαιτεί αποφασιστικότητα, να φανεί στην πράξη, όχι απλώς να περιμένουμε τις εξελίξεις. Το ίδιο ισχύει στη ζύμωση για τη διαμόρφωση της Ε.Ε. Η Ελλάδα θα μπορούσε να διεκδικήσει μια θέση στο τραπέζι εάν επέμενε ότι έχει κάτι να προσφέρει—να αποδείξει την επιτυχία της ευρωπαϊκής στήριξης αλλά και να εξηγήσει, με επιχειρήματα, όσα πληγώσαν περισσότερο τη χώρα αντί να τη βοηθήσουν.

Οι κυβερνήσεις μας δεν μας έχουν συννήσει σε τέτοια εξωστρέφεια. Σε αυτό οφείλονται πολλά από τα προβλήματά μας. Έτσι, συνεχίζουμε μετέωροι και άβουλοι.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ευτελισμένοι αυτόχειρες

«Ας μην τολμήσουν οι Τούρκοι, έστω και παραμικρή παραβίαση της εδαφικής μας ακεραιότητας. Γιατί θα τους κάνουμε σκόνη».

Φράση μικρονοϊκού παλικαρισμού, απίχτη επιδειρμικές εξάρσεις ποδοσφαιρικής φρενιτίδας. Δεν παραπέμπει στη σοβαρότητα υπεύθυνου για την Εθνική Αμυνα υπουργού, διαχειριστή ζωής ή θανάτου (και φρονήματος) των στρατευμένων ή στρατεύσιμων παιδιών μας. Είναι φράση ασύγγνωστης απερισκεψίας, εκ τούτου γινόταν επί κοινού εδáfους. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο όταν η αντιπαράθεση αφορά οντότητες όλως διαφορετικών πολιτιστικών αντιλήψεων. Διανοητική ανελαστικότητα και απολυταρχισμός χαρακτηρίζει εν ολίγοις σήμερα τη Δύση. Στηρίζεται βεβαίως τη διαφορετικότητα, ευαγγελίζεται την ανοχή, υπό την προϋπόθεση ότι όλοι σκέφτονται με τον ίδιο τρόπο.

Ο άνθρωπος όμως που την εκστόμισε, συντηρεί με τον ψηφροσύλετικό «πατριωτισμό» του στην εξουσία, τρία χρόνια τώρα, μια κυβέρνηση «μαρξιστών», μισθωμένη για να διεκπεραιώνει επιδιώξεις ακαλίνωτου καπιταλισμού. Στη συντήρηση της πολιτικής αυτής τερατοδίας συνεργεί αποφασιστικά η απουσία κομματικού σκάματος, ικανού να αποτελέσει εναλλακτική πολιτική πρόταση. Έστω και στον μονόδρομο ενός «εξευρωπαϊσμού», αλλά όχι ταυτισμένου με τον εξανδραποδισμό των Ελλήνων, την απόλεια της εθνικής τους κυριαρχίας, της στοιχειώδους ιστορικής αξιοπρέπειας.

Σήμερα, ολόκληρο το μεταπρατικό-μυμπτικό φάσμα των κομματικών διαφοροποιήσεων επιτρέπει στον γραφικό υπουργό Εθνικής Αμυνας να εκστομίζει απειλές και κομπασμούς, στερνημένους κάθε ίχνος σοβαρότητας. Όλα τα κόμματα της Βου-

λής κόπτονται με κομικό φαρισισμό για την εθνική μας «ανεξαρτησία» και «ακεραιότητα», ωσάν η χώρα να μη βρίσκεται, για τέταρτη χρονιά, με κατοχικό καθεστώς λειτουργίας των Τραπεζών (capital controls). Ανέχονται να επιτροπεύεται από τη διεθνή τοκογλυφία κάθε υπουργείο και δημόσια υπηρεσία στην «ελεύθερη» τάχα Ελλάδα. Οι ελληνικές κυβερνήσεις (αυτεξευτελιστικά συντονιζόμενα παθιασμένων, χρόνιων αντιπαλοτήτων) να λειτουργούν σαν ορντινάντσες της διεθνούς τοκογλυφίας.

Κόπτονται όλα τα φαιδρά μας κόμματα για την «ελληνικότητα» των βραχονησιδίων στο Αιγαίο. Και την ίδια ώρα πουλάνε τα αεροδρόμια της χώρας στους Γερμανούς, τα λιμάνια στους Κινέζους, τα τρένα στους Ιταλούς, την ύδρευση στους Γάλλους, το οδικό δίκτυο σε εντόπιους μαφιόζους. Υποκρίνονται συμπόνοια για την τραγωδική φρικαλεότητα της ανεργίας και τον εξουθενωτικό εξευτελισμό εκατοντάδων χιλιάδων Ελλήνων που σιτίζονται, χρόνια τώρα, καθημερινά σε συσσίτια. Δεν διατάζουν όμως να συντηρούν, ακόμα σήμερα, το ρουσφέτι, σε συνθήκες ολοκληρωτικής πτώχευσης του κράτους: Τρεις Γενικές Γραμματείες παρά τω πρωθυπουργώ έχει δημιουργήσει ο κ. Τσίπρας, που η κάθε μία απασχολεί 80-85 άτομα, με μηνιαίο κόστος 4,5 εκατομμύρια ευρώ (iefimerida 9.4.2018).

Ο υπουργός Αμυνας παραμένει η πιο αποτροπιαστική περίπτωση

παρακμιακής ευτελείας. Διότι εξακολουθεί να ακκίζεται σαν κορυφαίος της πατριωτικής ευαισθησίας, όταν πρόκειται για εξωτερικές απειλές, ενώ συνεχίζει να μετέχει στο ίδιο κυβερνητικό σχήμα με τον κ. Γαβρόγλου, που μεθοδικά προωθεί την επιμελέστερη αφελληνισμό του ελληνικού σχολείου, από όσους επιχειρήθηκαν ποτέ. Ακόμα και το εφιαλτικό ενδεχόμενο εδαφικής μείωσης της ελληνικής επικράτειας στα χωμά ανατιναχθέντων την εθελοδοουλία του ΚΚΕ, τον εφιάλτη των Γκουλάγκ και του «αλβανικού μοντέλου».

Σήμερα, το σχολείο της πράσινης, γαλάζιας, κόκκινης διεθνιστικής επαρχιωτίλας ούτε που διανοείται ότι ετοιμάζει πολίτες—εκπαιδευτεί διαδωλωτές, καταληψίες, αδίστακτους βανδάλους. Η φράση «θυσία για την πατρίδα», μόνο καγαχσμούς και πρόγκα θα προκαλούσε. Η λέξη «πατρίδα» παραπέμπει πια μόνο στην ατιμώρητη λωποδυσία του κοινωνικού χρήματος, στην αδιαντροπία της απροσχημάτιστης υποτέλειας.

Δεν υπάρχει γλώσσα ικανή να περιγράψει και αναλύσει τη σημερινή ιστορική πραγματικότητα του Ελληνισμού. Βέβαια, λέμε, ότι η ελπίδα πεθαίνει τελευταία. Τουλάχιστον, όσο ακόμα τρεμοσβύνει, να έσωζε, έστω και μόνο, αξιοπρέπεια. Ανέναντι στην «ευρωπαϊκή» βάνουση «επιτροπεία». Και στον εγκώριο υπόκοσμο.

ΚΛΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Disney

Κλασικές ιστορίες
κόμικς με πρωταγωνιστές
τους ήρωες του κόσμου της Disney

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney έρχονται ξανά στην Καθημερινή
με 10 διαφορετικές Κλασικές Ιστορίες για όλη την οικογένεια.

© 2018 Disney

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πανάκριβα F-16 εναντίον τουρκικών drones

Πλεονέκτημα των «πάνοπλων» γειτόνων στις αερομαχίες της νέας εποχής

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η συντριβή του Mirage 2000-5 στα ανοικτά της Σκύρου κόστισε στην Πολεμική Αεροπορία (Π.Α.) τη ζωή του σμηναγού (Ι) Γιώργου Μπαλταδώρου, ενός έμπειρου πιλότου με 2.500 ώρες πτήσης, αλλά και περίπου 25 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές από την καταστροφή ενός πανάκριβου μαχητικού αεροσκάφους. Το τραγικό περιστατικό ήλθε μόλις έξι ημέρες μετά μια αρκετά σημαδιακή δοκιμή τουρκικού Μπ Επανδρωμένου Ιπτάμενου Οχήματος (UAV) τύπου ANKA-B του Ναυτικού της γειτονικής χώρας. Το τουρκικό UAV πέταξε εντός του ελληνικού εναέριου χώρου (ΕΕΧ). Μπ έχοντας άλλη δυνατότητα να αντιδράσει, η Π.Α. ακολούθησε την πεπατημένη οδό. «Σήκωσε» στον αέρα συνολικά τέσσερα μαχητικά τύπου F-16 προκειμένου να παρακολουθήσει την πορεία του τουρκικού UAV, το οποίο πέταξε πάνω από τη Ρόδο. Από την αεροπορική βάση του Νταλαμάν παρακολουθούνε την πορεία του τουρκικού UAV, και –προφανώς– τις εικόνες που αποτύπωναν οι κάμερές του, ο αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.) της Τουρκίας, Χούλουσι Ακάρ.

Η «φαλίδα» του κόστους

Μετά την προσγείωση των F-16 και του (τουρκικής κατασκευής και ανάπτυξης) UAV, οι δύο πλευρές μπορούσαν να καταλήξουν εύκολα στο ίδιο συμπέρασμα. Ο «χαμένος» ήταν η ελληνική πλευρά. Η Τουρκία με ένα μέσο πολύ φθηνότερο κατόρθωσε να επιτύχει τον σκοπό της, ενώ η Ελλάδα αναγκαζόταν να κινητοποιήσει πολλαπλάσιους πόρους προς αυτή την κατεύθυνση. Ορισμένοι αριθμοί είναι ιδιαίτερα χρήσιμοι για την κατανόηση των μεγεθών. Η συνολική επένδυση της Τουρκίας για την ανάπτυξη όλων των UAV τύπου ANKA (συνολικά αναμένεται να φθάσουν τα 40) υπολογίζεται στα περίπου 250 εκατ. δολάρια. Υπενθυμίζεται ότι ένα μαχητικό τύπου F-16 ή Mirage 2000-5, που αποτελούν τον κορμό του στόλου της Π.Α., κοστίζει μεταξύ 20 και 30 εκατ. ευρώ έκαστο, χωρίς να υπολογίζονται αναβαθμίσεις και οπλικά συστήματα.

Η «φαλίδα» του κόστους ανοίγει περισσότερο όταν υπολογίζεται η φθορά. Κατ’ αρχάς, κατά την πτήση ενός UAV ή ενός drone, δεν διακιν-

δυνεύουν ανθρώπινες ζωές, εν προκειμένω των χειριστών. Αντιθέτως, η πτήση ενός μαχητικού είναι εξαιρετικά ακριβή υπόθεση. Σύμφωνα να με υπολογισμούς έμπειρων στρατιωτικών πηγών, το κόστος πτήσης ενός μαχητικού (F-16 ή Mirage 2000) υπολογίζεται σε 10.000 και 10.500 ευρώ ανά ώρα. Ο υπολογισμός αυτός αφορά, μεταξύ άλλων, την τεχνική υποστήριξη, τον μισθό του προσωπικού (κυβερνήτη και μηχανικών), τα ανταλλακτικά που θα απαιτηθούν και άλλα, συνδεδεμένα με την κατάσταση του μαχητικού αεροσκάφους, κόστιη. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος του κόστους αποτελούν τα καύσιμα που απαιτούνται για κάθε πτήση. Αυτό το ενδεικτικό κόστος είναι, μάλιστα, πιθανόν να «εκτοξευτεί» αν το μαχητικό εμπλακεί σε επικίνδυνους ελιγμούς κατά τη διάρκεια μιας εικονικής αερομαχίας, οπότε η κατανάλωση καυσίμου αυξάνεται γεωμετρικά.

Η συγκεκριμένη πραγματικότητα έχει, απολύτως δικαιολογημένα, θορυβήσει την ηγεσία των Ε.Δ. στην Αθήνα, κυρίως διότι τα υφιστάμενα, ενταγμένα στις τάξεις του στρατού, UAV, βρίσκονται αρκετές τεχνολογικές «γενιές» πίσω από τα τουρκικά, τα οποία πέρα από τις αποστολές αναγνώρισης και παρακολούθησης που πραγματοποιούν, διαμορφώνονται ώστε στο μέλλον να μπορούν να φέρουν και δικό τους διακριτό οπλισμό (βλήματα αέρος-αέρος και αέρος-εδάφους). Στο Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας (ΓΕΑ) και στο ΓΕΕΘΑ αντιλαμβάνονται ότι οι αερομαχίες του μέλλοντος θα πραγματοποιούνται με UAV ή ακόμα και drones, και όποιος μείνει πίσω σε αυτόν τον αγώνα δρόμου χάνει συνολικά. Στην προσπάθεια να γεφυρωθεί αυτό το χάσμα, η Ελλάδα έχει κάνει δύο κινήσεις, ζητώντας τη βοήθεια συμμαχικών χωρών.

Κατ’ αρχάς, στις αρχές Μαρτίου εγκρίθηκε η χρονομίσθωση (leasing) ισραηλινών drones για την καταγραφή και παρακολούθηση –μεταξύ άλλων– των προσφυγικών ροών στο Ανατολικό Αιγαίο. Ακόμη σοβαρότερη είναι η προσπάθεια του υπουργείου Εθνικής Αμυνας να επωφεληθεί από τη συμφωνία για στάθμευση αμερικανικών UAV τύπου MQ-1 Predator στις αεροπορικές βάσεις της Ανδραβίδας και της Λάρισας. Κατά την τελευταία συνεδρίαση της Ελληνοαμερικανικής

Για την παρακολούθηση ενός μόνον τουρκικού Μπ Επανδρωμένου Ιπτάμενου Οχήματος τύπου ANKA-B (φωτ.) που εισήλθε στον ελληνικό εναέριο χώρο χρειάστηκε να απογειωθούν τέσσερα F-16 της Πολεμικής Αεροπορίας. Το κόστος πτήσης ενός τέτοιου μαχητικού υπολογίζεται σε 10.000-10.500 ευρώ ανά ώρα.

Για την ανάπτυξη 40 UAV υπολογίζεται ότι η Αγκυρα θα επενδύσει 250 εκατ. δολάρια, όταν ένα μαχητικό αεροσκάφος κοστίζει 20 - 30 εκατ. ευρώ.

Επιτροπής Υψηλού Επιπέδου (High Level Consultative Committee) την περασμένη Πέμπτη στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας, υπογράφηκε, παρουσία υψηλόβαθμων Αμερικανών αξιωματούχων, μνημόνιο συνεργασίας το οποίο προβλέπει, μεταξύ άλλων, την «τεχνική διευθέρηση για ανάπτυξη αεροσκαφών της Πολεμικής Αεροπορίας των ΗΠΑ». Πρόκειται για μια εσκευμένα τόσο γενική περιγραφή, ώστε να επιτρέπει την ευρύτερη δυνατή χρήση των ευκολιών που μπορεί να προκύψουν από αυτήν τη συμφωνία.

Τεχνολογικό χάσμα

Το βασικό ερώτημα που προκύπτει για την Ελλάδα στην παρούσα φάση, δεν είναι τόσο αν οι Αμερικανοί προικίσουν την Π.Α. με ορισμένα από τα UAV τους, όσο αν η εθνική αμυντική βιομηχανία (ή ό,τι έχει απομείνει από αυτήν) είναι σε θέση να παράγγει και τεχνολογία. Αν, δηλαδή, η Ελλάδα μπορεί να οδηγηθεί σταδιακά στην κατασκευή ενός εθνικού UAV ή drone. Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα δεν είναι, προς το παρόν, ευχάριστη, κάτι που οδηγεί εκ των πραγμάτων την ηγεσία των Ε.Δ. στην αναζήτηση λύσεων από το εξωτερικό.

Στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας γνωρίζουν πολύ καλά τα αποτελέσματα αυτής της τεχνολογικής ανισορροπίας ανάμεσα στην Αθήνα και την Αγκυρα, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί τα τελευταία δέκα χρόνια, και ασκούν πιέσεις ώστε πιθανές επενδύσεις στον τομέα

της Αμυνας να μην περιοριστούν σε δαπάνες όπως η προμήθεια μονάδων με βάση την παραδοσιακή αντίληψη περί δομής των δυνάμεων. Εν ολίγοις, πέρα από τα απαραίτητα «μπαλώματα», απαιτείται πολιτική Ερευνας και Ανάπτυξης (R&D), ώστε το τεχνολογικό «χάσμα» να μη διευρυνθεί.

Σε αυτό το πλαίσιο η Ελλάδα διαθέτει ένα «παραθυράκι» το οποίο μπορεί να αξιοποιήσει, ιδιαίτερα μετά την ανακοίνωση της νέας αμυντικής πολιτικής της Ε.Ε. και συγκεκριμένα των δράσεων που συνοδεύουν τη Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO). Οι νέες προβλέψεις δίνουν τη δυνατότητα για συνέργειες στον αμυντικό τομέα ανάμεσα σε κράτη-μέλη της Ε.Ε. Δεδομένου ότι η κατασκευή πλοίων ή μαχητικών αεροσκαφών είναι αρκετά δύσκολη και έρχεται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα των εγχώριων αμυντικών βιομηχανιών, εκτιμάται πως η συνεργασία για την ανάπτυξη ενός «ευρωπαϊκού drone» θα προχωρήσει. Μάλιστα, η Ελλάδα, λόγω της θέσης της και της ανάγκης να διαφυλάξει τα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε., θα είναι από τις χώρες που αναμένεται να επωφεληθούν από ένα τέτοιο πρόγραμμα. Πρόκειται, επίσης, για μια κατεύθυνση η οποία θεωρείται απολύτως ικανοποιητική και θεμιτή από τον πρόεδρο της Κομισιόν Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ και στενούς συνεργάτες του, που αντιλαμβάνονται την κρίσιμη γεωπολιτική στενωπό που διέρχεται η Ε.Ε. στην παρούσα φάση.

Αυτό, βεβαίως, δεν σημαίνει ότι η Αθήνα είναι δυνατόν να εγκαταλείψει τις συμβατικές λύσεις για την ενίσχυση των Ενόπλων Δυνάμεών της, όπως άλλωστε προκύπτει από τις προχωρημένες συζητήσεις για την αναβάθμιση των μαχητικών F-16, αλλά και την έναρξη διαπραγματεύσεων με το Παρίσι για την προμήθεια ή την εκμίσθωση μονάδων επιφανείας με δικτυοκεντρικό σύστημα.

Επιχείρηση του ΝΑΤΟ στην Ανατ. Μεσόγειο

Οι επιδόσεις του «Παπανικολή», κατά την πρόσφατη συμμετοχή του στην αμερικανοϊσραηλινή άσκηση στην Ανατολική Μεσόγειο υπό το αμφίβιο αμερικανικό πλοίο «Ιβοτζίμα», έχουν δημιουργήσει ένα προηγούμενο εμπιστοσύνης στις δυνατότητες των ελληνικών υποβρυχίων τύπου 214 εντός του ΝΑΤΟ. Αν και η Αθήνα έχει διαμνηύσει ότι οι ελληνικές Ενοπλες Δυνάμεις δεν πρόκειται να συμμετάσχουν σε καμία στρατιωτική επιχείρηση στη Συρία, δεν θα πρέπει να αποκλείονται διευκολύνσεις, οι οποίες αφορούν ενδεχομένως τη συνοδεία ορισμένων κύριων ναυτικών μονάδων του ΝΑΤΟ, όταν αυτές πλεύσουν στην Κεντρική Μεσόγειο.

Εν προκειμένω, σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, το αεροπλανοφόρο «USS Harry S. Truman» αναμένεται να περάσει τα Στενά του Γιβραλτάρ στις 27 Απριλίου με κατεύθυνση την Ανατολική Μεσόγειο. Από τη ναυτική διοίκηση του ΝΑΤΟ (MARCOM) στο Νόρθγουντ της Βρετανίας έχει ζητηθεί υποστήριξη από τις συμμαχικές χώρες σε τέσσερα σημεία: Πρώτον, στην αποτύπωση των ρωσικών μονάδων. Δεύτερον, στην παρακολούθηση της κίνησης στο λιμάνι της Ταρτούς. Τρίτον, στην υποστήριξη με αντιαεροπορικές ικανότητες. Και, τέταρτον, στην ανθυποβρυχιακή δράση και υποστήριξη.

Οι σύμμαχοι

Εκτός από τους Βρετανούς, οι οποίοι, άλλωστε, διαθέτουν βάσεις στην Κύπρο, οι Γάλλοι έχουν προσφερθεί να υποστηρίξουν το ΝΑΤΟ με δύο σημαντικές μονάδες επιφανείας. Είτε ως μέρος της ομάδας

κρούσης του αεροπλανοφόρου «USS Harry S. Truman» είτε αυτόνομα, στην Ανατολική Μεσόγειο αναμένεται να πλεύσει και η γερμανική φρεγάτα «Hessen». Δεδομένου του γενικότερου κλίματος που υπάρχει στις σχέσεις Τουρκίας - ΝΑΤΟ, προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι διαθεσιμότητα να υπο-

Δεν αποκλείεται κάποιο ελληνικό υποβρύχιο να καλύψει ανθυποβρυχιακές ανάγκες της ομάδας κρούσης του «USS Harry S. Truman».

στηρίζει τις επιχειρήσεις του «USS Harry S. Truman» έχει εκδηλώσει και η Αγκυρα.

Στα τέλη Απριλίου, στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Μεσογείου, ελληνικά υποβρύχια θα συμμετάσχουν σε συμμαχική άσκηση και δεν αποκλείεται κάποιο από αυτά να καλύψει ανθυποβρυχιακές ανάγκες της ομάδας κρούσης του «USS Harry S. Truman». Είναι απολύτως σαφές ότι κάτι τέτοιο δεν πρόκειται να προαναγγελθεί, εφόσον συμβεί. Προαναγγελία της προετοιμασίας που γίνεται για πιθανή δράση στη Συρία θεωρείται και η στάθμευση αμερικανικών κατασκοπευτικών αεροπλάνων στην Κρήτη, και συγκεκριμένα στο αεροδρόμιο του Ηρακλείου, καθώς η Σούδα είναι ήδη αρκετά επιβαρυσμένη λόγω της αυξημένης αεροπορικής κίνησης.

Β. Ν.

ΑΠΟΨΗ

Τουρκία και περιφερειακές δυναμικές

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΙΛΗ***

Η Αγκυρα βρίσκεται μετέωρη μεταξύ πολλών εκκρεμοτήτων, ισορροπώντας σε τεντωμένο σκοινί. Στη Μέση Ανατολή, όπου εύλογα είναι στραμμένη η προσοχή της, προσπαθεί να κερδίσει χρόνο και χώρο στη διαπραγμάτευση για την επόμενη ημέρα της Συρίας. Επιχειρεί να εκμεταλλευθεί τη συγκυρία μέχρι οι περιφερειακοί ανταγωνισμοί ΗΠΑ - Ρωσίας και Σαουδικής Αραβίας - Ιράν να μην την επηρεάζουν, χωρίς όμως να είναι ικανή να προσδιορίσει τις εξελίξεις στον επιθυμητό βαθμό. Εξίσου, δεν μπορεί να υποκαταστήσει τους Κούρδους στους αμερικανοϊσραηλινούς σχεδιασμούς, αλλά παραμένει χρήσιμη λόγω της πρόθεσης Ουάσιγκτον - Τελ

Αβίβ - Ριάντ να περιορίσουν την επιρροή του σιιτικού Ιράν.

Παράλληλα, ενώ στηρίζει μέρος των αντικαθεστωτικών, έχει βρει ένα modus operandi με τον Άσαντ. Ετσι, αν χρειαστεί να διαλέξει στρατόπεδο και δη σε συνθήκες εντεινόμενης πόλεως, θα δυσκολεωθεί αισθητά. Είναι χαρακτηριστικό πως η Αγκυρα, προκειμένου να ξεφύγει από την ανάγκη να πάρει ξεκάθαρη θέση, προσφέρει τις διαμεσολαβητικές υπηρεσίες της σε Μόσχα και Ουάσιγκτον, εν μέσω του ραδιογραφόμενης διαμάχης τους, με αβέβαιο πάντως το κατά πόσον θα γίνουν αποδεκτές ή θα είναι αποτελεσματικές.

Κρίσιμα στοιχεία για το επόμενο χρονικό διάστημα είναι: η δημιουργία εκτεταμένων ζώνης ελέγχου εντός της συριακής επικράτειας,

Στρεφόμενος σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο, ο Ερντογάν ακουμπά περιοχές ζωτικού συμφέροντος της Δύσης.

η αποφυγή κρίσης με ΗΠΑ - Γαλλία, αν αποφασίσει να επεκτείνει τις επιχειρήσεις της ανατολικά (π.χ. Μανμπίτζ), η διατήρηση του θετικού momentum με Ρωσία - Ιράν παρά τις αποκλίσεις τους, η δυνατότητα μεταφοράς Αράβων συνυτών στις κουρδικές περιοχές της Συρίας (για να αλλοιωθούν δημογραφικά) και εντέλει η διαχείριση των κινδύνων που συνεπάγεται εν-

δεχόμενη χρονική επιμήκυνση της παρουσίας της.

Ταυτόχρονα, η Αγκυρα θεωρεί παράθυρο ευκαιρίας την αποστασιοποίηση της Ουάσιγκτον από την περιοχή, καθώςσον εκτιμά ότι της παρέχεται η δυνατότητα να προωθήσει τις φιλοδοξίες της ή, τέλος πάντων, να διαπραγματευθεί μαζί της από ευνοϊκότερη βάση. Προκειμένου να συμβεί αυτό, η ηγεσία της πρώτης κρίνει ότι πρέπει να επιδείξει αποφασιστικότητα, αποφεύγοντας τη δημιουργία αρνητικών τετελεσμένων και εστιάζοντας στην πρόκληση αντίστοιχων θετικών. Για να γίνει αυτό κατορθωτό, χρησιμοποιεί (και) τη στρατιωτική της ισχύ, παραβιάζοντας κατάφωρα –για ακόμη μία φορά– τη Συνθήκη της Λωζάννης, της οποίας την αναθεώρηση επί τη βά-

σει των νέων δεδομένων ζητεί ο Ερντογάν. Ετσι, προσπαθεί μεθοδικά να καταστήσει την εν λόγω συνθήκη διάτρητη, ώστε να επιβεβαιωθεί η ανάγκη επικαιροποίησης της, ενώ, στρεφόμενος σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο, τζιχαντιστικές τρομοκρατίας καθιστούν εκ των πραγμάτων την ευρύτερη περιοχή ειδικού ενδιαφέροντος για την Ε.Ε. αλλά και την παλινδρομούσα Ουάσιγκτον.

Δεδομένου ότι η Τουρκία αποσκοπεί στη μετεξέλιξή της σε υπολογισμο παίκτη με κατασταλαγ-

μένο τον ζωτικό της χώρο για να «αναπνέει» γεωπολιτικά, η αντιπαράθεση με άλλους περιφερειακούς δρώντες μοιάζει αναπόφευκτη. Οι δυτικοί μας εταίροι δεν μπορούν πλέον να νήπτουν τας χείρας τους. Απαιτείται, όμως, και από πλευράς μας εκστρατεία ενπimέρωσης των παρενεργειών του μετασχηματισμού της ταυτότητας της Αγκυρας για τα συμφέροντά τους (π.χ. διατάραξη περιφερειακών συσχετισμών και σταθερότητας), καθώς και η ανάπτυξη απτών συμπράξεων με βάση κοινές γεωπολιτικές και γεωοικονομικές επιδιώξεις.

* Ο δρ Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής Ερευνών του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων και συγγραφέας του βιβλίου «Τουρκία, Ισλάμ, Ερντογάν».

Αναβιώνει ο κίνδυνος του φασισμού

Η προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ έχει ενισχύσει τα χέρια των δικτατόρων

Της **MADELINE ALBRIGHT***
THE NEW YORK TIMES

Στις 28 Απριλίου 1945, πριν από 73 χρόνια, οι Ιταλοί κρέμασαν το πτώμα του δικτάτορα Μπενίτο Μουσολίνι ανάποδα σε ένα πρατήριο καυσίμων στο Μιλάνο. Δύο ημέρες αργότερα, ο Αδόλφος Χίτλερ αυτοκτόνησε μέσα στο μπούνκερ του. Ο φασισμός έμοιαζε νεκρός.

Προκειμένου να αποτρέψουν την επανεμφάνισή του, οι επιζησάντες του πολέμου και του Ολοκαυτώματος συνένωσαν τις δυνάμεις τους και δημιούργησαν τα Ηνωμένα Έθνη καθώς και παγκόσμια οικονομικά ιδρύματα, ενώ –με την Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων– ενίσχυσαν το κράτος δικαίου. Το 1989 κατεδαφίστηκε το Τείχος του Βερολίνου και εκλεγμένες κυβερνήσεις εμφανίστηκαν όχι μόνο στην Κεντρική Ευρώπη αλλά και στη Λατινική Αμερική, την Αφρική και την Ασία. Η ελευθερία ήταν σε άνοδο.

Σήμερα βρισκόμαστε σε μία νέα εποχή και δοκιμάζουμε κατά πόσον το δημοκρατικό λάβαρο μπορεί να παραμείνει όρθιο ανάμεσα σε τρομοκρατία, φυλετικές συρράξεις, ευάλωτα σύνορα και κυνικά σχέδια φιλόδοξων ανδρών. Η απάντηση δεν είναι αυταπόδεικτη. Μπορεί να είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι οι περισσότεροι άνθρωποι, στις περισσότερες χώρες, εξακολουθούν να θέλουν να ζουν ελεύθεροι και εν ειρήνη, αλλά δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ότι τα σύννεφα της θύελλας έχουν συγκεντρωθεί. Στην πραγματικότητα, ο φασισμός και οι τάσεις που οδηγούν προς τον φασισμό, προβάλλουν ως η σοβαρότερη απειλή σήμερα περισσότερο από οποιαδήποτε στιγμή μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Η άγρια οργή που θρέφει τον φασισμό είναι σαφής στην αύξηση κινημάτων που αντιτίθενται στην ιδέα της Ενωμένης Ευρώπης, όπως στη Γερμανία, όπου η ακροδεξιά «Εναλλακτική για τη Γερμανία» αναδείχθηκε στο βασικό κόμμα της αντιπολίτευσης. Ο κίνδυνος του δεσποτισμού εμφανίζεται και στη

Ρωσία του Βλαντιμίρ Πούτιν, ο οποίος μόλις επανεξελέγη για μια νέα εξαετή θητεία, ενώ στη Βενεζουέλα ο Νικολάς Μαδούρο, ένας αδίστακτος ιδεολόγος, πρόκειται να θριαμβεύσει στις εκλογές-κωμωδία του ερχόμενου μηνός.

Πρέπει να υπερασπιστούμε την αλήθεια και να ενισχύσουμε την αρχή ότι κανείς, ούτε ο πρόεδρος, δεν βρίσκει να υπεράνω του νόμου.

Την ίδια στιγμή, η πιθανότητα να αφεθεί ο φασισμός να ορθώνεται παντού στην παγκόσμια σκηνή ενισχύεται από την προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ.

Αν πρόκειται να επικρατήσει η ελευθερία πάνω από τις πολλές προκλήσεις, απαιτείται η αμερικανική ηγεσία. Αλλά με ό,τι έκανε, είπε ή απέτυχε να κάνει ο κ. Τραμπ μείωσε τη θετική επιρροή της Αμερικής στα παγκόσμια συμβούλια.

Με ό,τι έκανε, είπε ή απέτυχε να κάνει, ο Ντόναλντ Τραμπ μείωσε τη θετική επιρροή της Αμερικής στα παγκόσμια συμβούλια.

επιρροή της Αμερικής στα παγκόσμια συμβούλια.

Αντί να σταθεί πλάι στις αξίες μιας ελεύθερης κοινωνίας ο Τραμπ ενίσχυσε τα χέρια των δικτατόρων. Δεν χρειάζεται, πλέον, να φοβούνται τις επικρίσεις από τις ΗΠΑ σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις πολιτικές ελευθερίες.

Τι πρέπει να γίνει; Κατ' αρχήν να υπερασπιστούμε την αλήθεια. Δεύτερον, πρέπει να ενισχύσουμε την αρχή ότι κανείς, ούτε ο πρόεδρος, δεν βρίσκεται υπεράνω του νόμου. Τρίτον, πρέπει να ενεργοποιήσουμε τη δημοκρατική διαδικασία εγγράφοντας νέους εκλογείς, ακούγοντας προσεκτικά αυτούς με τους οποίους διαφωνούμε.

Επίσης, πρέπει να εξετάσουμε τον ορισμό του μεγαλείου. Η Αμερική στα καλύτερά της είναι ένα μέρος όπου άνθρωποι από διαφορετικές προελεύσεις συνεργάζονται για να θωρακίσουν τα δικαιώματα, πλουτίζοντας τη ζωή όλων. Αυτό το παράδειγμα θέλαμε πάντοτε να δώσουμε και είναι το πρότυπο που οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο επιθυμούν να δουν. Και κανείς πολιτικός, ούτε καν στο Οβάλ Γραφείο, δεν μπορεί να το στιγματίσει.

* Η Madeleine Albright, συγγραφέας του «Φασισμός: Μία προειδοποίηση», υπήρξε υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ από το 1997 έως το 2001.

Η φυλάκιση Λούλα προκαλεί πολιτική πόλωση στη Βραζιλία

Ηταν φαβορί για τις προεδρικές εκλογές

Σε περίοδο οξυτάτης πολιτικής πόλωσης έχει εισέλθει η Βραζιλία ύστερα από τη φυλάκιση του δημοφιλούς πρώην προέδρου Λουίς Ινάσιο «Λούλα» ντα Σίλβα στις 7 Απριλίου, λόγω καταδίκης σε κάθειρξη 12 χρόνων για υπόθεση διαφθοράς. Το αριστερό Κόμμα Εργατών, που ίδρυσε το 1980 ο Λούλα –συνδικαλιστής μεταλλεργάτης και αγωνιστής εναντίον της στρατιωτικής χούντας–, επιμένει να τον «κατεβάσει» υποψήφιο στις προεδρικές εκλογές του Οκτωβρίου. Στα 72 του χρόνια, ο Λούλα παραμένει πολύ δημοφιλής λόγω των φιλολαϊκών πολιτικών που άσκησε στην οκταετία της προεδρίας του (2003-2011), όταν 20 εκατομμύρια Βραζιλιάνοι βγήκαν από τη ζώνη της φτώχειας. Όλες οι δημοσκοπήσεις μέχρι τη φυλάκισή του έδειχναν ότι θα κέρδιζε τις προεδρικές εκλογές, αφού προηγήτο με διψήφια διαφορά από όλους τους ανθυποψηφίους του.

Η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου να διατάξει τη φυλάκιση του Λούλα, προτού αυτός εξαντλήσει τα ένδικα μέσα για την ανατροπή της καταδικαστικής εις βάρος του απόφαση, θεωρήθηκε από τη βραζιλιάνικη Αριστερά δικαστικό πραξικόπημα με στόχο να παρεμποδιστούν η υποψηφιότητα και η βέβαιη επιστροφή του στην εξουσία. Είχε προηγηθεί η καθαίρεση, το 2016, της εκλεγμένης διαδόχου του Λούλα, Ντίλμα Ρούσεφ, άλλης μιας αγωνίστριας κατά της δικτατορίας, που είχε βασανιστεί αγρίως, και έχασε το προεδρικό της αξίωμα χωρίς ποτέ να έχει κατηγορηθεί η ίδια για τα ενδημικά, στη Βραζιλία, οικονομικά σκάνδαλα. Με αυτά τα δεδομένα, η φυλάκιση του Λούλα πυράκτωσε την ήδη ηλεκτρισμένη πολιτική ατμόσφαιρα. Ρόλο καταλύτη έπαιξε και η ανοικτή τοποθέτηση του αρχηγού των ενόπλων δυνάμεων μέσω Διαδικτύου, την παραμονή της απόφασής του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με την οποία ασκούσε πίεση στους δικαστές να φυλακίσουν τον Λούλα, αφήνοντας ελάχιστα συγκαλυμμένες απειλές για παρέμβαση του στρατού. Οι παλιοί δαίμονες της Βραζιλίας φαίνεται να στοιχειώνουν ξανά την πολιτική της ζωής.

Ο επόμενος

Ενσάρκωση αυτών των δαιμόνων αποτελεί ο Ζαΐρ Μπολσονάρο, ακροδεξιός, λαϊκιστής πολιτικός, ο οποίος εμφανίζεται να έχει το προβάδισμα για την προεδρία μετά τη φυλάκιση του Λούλα – μέχρι τότε δεν συγκέντρωνε ούτε τις μισές προτιμήσεις ψήφου σε σύγκριση με τον αριστερό πρώην πρόεδρο. Εχοντας διατελέσει αξιωματικός του στρατού, ο Μπολσονάρο υπερασπίζεται ανοικτά τη στρατιωτική δικτατορία. Μάλιστα, όταν ψήφισε υπέρ της καθαίρεσης της Ρούσεφ στο Κογκρέσο, το 2016, αφιέρωσε την ψήφο του στη μνήμη του διαβόλου συνταγματάρχη Κάρλος Αλμπέρτο Ούστρα, αρχηγού της μυστικής υπηρεσίας της χούντας και υπεύθυνου για σωρεία βασανιστηρίων εις βάρος πολιτικών κρατούμενων.

Εχοντας επενδύσει πολιτικά στη σκληρή γραμμή του απέναντι στην εγκληματικότητα και τη διαφθορά, ο Μπολσονάρο –που έχει δώσει το όνομά του σε δημοφιλές αναψυκτικό– είναι διαβόητος για τις απειλές να καθαίρει τον Λούλα, προτού αυτός εξαντλήσει τα ένδικα μέσα για την ανατροπή της καταδικαστικής εις βάρος του απόφαση.

κό– είναι διαβόητος για τις ρατσιστικές και σεξιστικές του τοποθετήσεις. Διήλωσε δημοσίως ότι τα παιδιά του δεν θα γίνουν ποτέ γκέι γιατί έχουν πολύ καλή μόρφωση, ενώ σε άλλη περίπτωση είπε σε μια αριστερή βουλευτή ότι δεν κινδυνεύει να πέσει θύμα βιασμού γιατί είναι πολύ άσχημη. Το πρόβλημα με το Κόμμα Εργατών είναι ότι, μετά την καθαίρεση της Ρούσεφ και τη δίωξη του Λούλα, δεν κατάφερε να αναδείξει έναν προεδρικό υποψήφιο με το χάρισμα που θα του έδινε σοβαρές πιθανότητες επικράτησης στις εκλογές. Κι αυτό, παρά το γεγονός ότι η Δεξιά είναι διασπασμένη, ενώ ο διάδοχος της Ρούσεφ, Μισέλ Τέμερ, βαρύνεται

Ο πρώην πρόεδρος Λούλα ντα Σίλβα οδηγείται στη φυλακή μετά την καταδίκη σε 12ετή κάθειρξη.

Ο αρχηγός των ενόπλων δυνάμεων άσκησε πίεση μέσω Διαδικτύου στους δικαστές να φυλακίσουν τον πρώην πρόεδρο, αφήνοντας απειλές για παρέμβαση του στρατού.

από τεράστια σκάνδαλα και είδε τη δημοτικότητά του να καταρρέει στο 7%, το χαμηλότερο ποσοστό που γνώρισε ποτέ εν ενεργεία πρόεδρος της χώρας.

Με αυτά τα δεδομένα, το Κόμμα Εργατών αποφάσισε, την εβδομάδα που πέρασε, να συνεχίσει να στηρίζει την υποψηφιότητα Λούλα, διεκδικώντας την απελευθέρωσή του από το Ανώτατο Δικαστήριο. Υπέρ της απελευθέρωσης Λούλα έχουν ταχθεί και ενώσεις νομικών στη Βραζιλία, αλλά φαίνεται απίθανο το αίτημά τους να γίνει αποδεκτό. Σε αυτή την περίπτωση, η Αριστερά θα έχει περιθώριο μέχρι τον Αύγουστο να αναζητήσει εναλλακτική υποψηφιότητα.

Ωστόσο, για να έχει πιθανότητες επιτυχίας, ο όποιος υποψήφιος ή η όποια υποψήφια θα πρέπει να έχει οριστεί πολύ νωρίτερα, κάτι που δεν διαγράφεται στον ορίζοντα για την ώρα. Όπως αναγνωρίζουν ηγετικά στελέχη του Κόμματος Εργατών, οποιαδήποτε συζήτηση για σχέδιο Β αυτή τη στιγμή θα κατέληγε σε διάσπαση του κόμματος και γενικότερα της βραζιλιάνικης Αριστεράς.

REUTERS, EL PAIS

Μπροστά σε σκληρά διλήμματα η Αγκυρα

Μέχρι την περασμένη Κυριακή, η πραγματιστική σύγκλιση της Αγκυρας με τη Μόσχα στο Συριακό καλά κρατούσε. Η πρόσφατη συνάντηση Πούτιν - Ερντογάν στην Αγκυρα επιβεβαίωσε την άριστη κατάσταση των ρωσοτουρκικών σχέσεων, που επέτρεψε στην Τουρκία να βάλει φρένο στα αλυτρωτικά όνειρα των Κούρδων και στον Ασαντ να εκκαθαρίσει το Χαλέπι και την ανατολική Γούτα.

Ωστόσο, οι καταγγελίες για επίθεση με χημικά όπλα στην ανατολική Γούτα έφεραν σε δυσχερή θέση την τουρκική κυβέρνηση,

Η σύγκρουση Αμερικής - Ρωσίας θέτει σε αμφισβήτηση τις ασταθείς ισορροπίες της εξωτερικής πολιτικής της στο Συριακό.

Ούτε τη «συμμαχία» με τις ΗΠΑ, ούτε τη «στρατηγική σχέση» με τη Ρωσία, ούτε τη «συνεργασία» με το Ιράν θέλει να θυσιάσει ο Ερντογάν.

τη φορά πρέπει να πληρώσει τίμημα». Η στάση της Αγκυρας θορύβησε το Κρεμλίνο. Την επομένη, ο Σεργκέι Λαβρόφ ανταπέδωσε τα ίσα, καλώντας την Τουρκία να παραδώσει το Αφρίν στον Ασαντ. Ο Ερντογάν το αρνήθηκε, αλλά πήρε το μήνυμα. Λίγο αργότερα, ο αντιπρόεδρος της τουρκικής κυβέρνησης και κυβερνητικός εκπρόσωπος Μπεκίρ Μποζντάγ υιοθετούσε πολύ πιο δυναμική γραμμή, δηλώνοντας ότι οι καταγγελίες περί χρήσης χημικών «πρέπει να διερευνηθούν από ειδικούς».

Οι ταλαντεύσεις της Αγκυρας συνεχίστηκαν την Τετάρτη. Την ώρα που ο Τραμπ προανήγγελλε πυραυλική επίθεση κατά της Συ-

ρίας, ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου δήλωνε, στην Αγκυρα, ότι ο Ασαντ «έχει σκοτώσει ένα εκατομμύριο Σύρους και πρέπει να φύγει». Ωστόσο, λίγο αργότερα, ο πρωθυπουργός Μπινάλι Γιλντιρίμ προσπαθούσε να κρατήσει ίσες αποστάσεις, όταν παρομοίαζε τις ΗΠΑ και τη Ρωσία με «δύο νταήδες που καβγαδίζουν στον δρόμο» και τις καλούσε να συνεργαστούν. Ανάλογη ήταν η τοποθέτηση του Ερντογάν, την Πέμπτη, όταν δήλωνε ότι η χώρα του δεν εννοεί να θυσιάσει ούτε τη «συμμαχία» της με τις ΗΠΑ, ούτε τη «στρατηγική σχέση» της με τη Ρωσία, ούτε τη «συνεργασία» της με το Ιράν.

Εύκολο να το λες, δύσκολο να το πετύχεις. Αν η σύγκρουση Δύσης - Ρωσίας πάρει διαστάσεις και διαρκέσει, η Τουρκία θα κληθεί να πάρει πολύ δύσκολες αποφάσεις. Ως ήταν πολύ απίθανο να ταυτιστεί, σε αυτή την περίπτωση, με τη Ρωσία, κάτι που θα την απομάκρυνε οριστικά από τη Δύση. Από την άλλη πλευρά, ενδεχόμενη δραματική αποδυνάμωση του Ασαντ από τη Δύση ενέχει σοβαρούς κινδύνους για την Τουρκία. Σε αυτή την περίπτωση είναι πολύ πιθανό ότι οι Κούρδοι, με την υποστήριξη της Αμερικής, θα κατακτήσουν τουλάχιστον διευρυμένη αυτονομία στη βόρεια Συρία. Μπρος γκρεμούς και πίσω ρέμα.

Στο μεταξύ, η γεωπολιτική αστάθεια στην περιοχή έχει επιδεινώνοντας σοβαρά την ήδη ευάλωτη θέση της τουρκικής οικονομίας. Από εβδομάδα σε εβδομάδα η τουρκική λίρα καταγράφει αρνητικά ρεκόρ έναντι του δολαρίου και ο πληθωρισμός κινείται σε διψήφια νούμερα. Η κεντρική τράπεζα θα έπρεπε από καιρό να έχει ανεβάσει τα επιτόκια δανεισμού για να προστατέψει το νόμισμα, αλλά ο Ερντογάν δεν την αφήνει γιατί φοβάται ότι η αναπόφευκτη άνοδος της ανεργίας θα μπορούσε να του κοστίσει ακριβά: το 2019, το κυβερνών κόμμα έχει να αντιμετωπίσει δημοτικές, βουλευτικές και προεδρικές εκλογές, στις οποίες θα κριθεί και το πολιτικό μέλλον του ισχυρού άνδρα. Υπό αυτό το πρίσμα, ο Ερντογάν έχει κάθε λόγο να εύχεται μια γρήγορη σταθεροποίηση της κατάστασης στη Συρία και στην ευρύτερη περιοχή. Ωστόσο κάτι τέτοιο εξαρτάται ολόενα και λιγότερο από τον ίδιο.

Π.Γ.Π.

Τρία χρόνια δικαστικές περιπέτειες

Οι δικαστικές περιπέτειες του Λούλα ξεκίνησαν τον Απρίλιο του 2015, τέσσερα και πλέον χρόνια μετά τον τερατισμό και της δεύτερης προεδρικής του θητείας, όταν οι Αρχές άρχισαν έρευνα για κατηγορίες που εμφάνιζαν τον πρώην πρόεδρο να έχει ασκήσει την επιρροή ώστε να αναλάβει επικερδείς συμβάσεις στο εξωτερικό η κατασκευαστική εταιρεία Odebrecht. Τον Μάρτιο του 2016, αστυνομικοί εισέβαλαν στην κατοικία του Λούλα στο πλαίσιο της επεξεργασίας «Πλυντήριο Αυτοκινήτων» και τον οδήγησαν στο τμήμα για ανάκριση. Οι κατηγορίες αφορούσαν σκάνδαλο δωροδοκίας γύρω από την κρατική εταιρεία πετρελαίων Petrobras, που είχε ενισχύσει προεκλογικά το Κόμμα Εργατών. Τον Αύγουστο του 2017, ο Λούλα καταδικάστηκε σε φυλάκιση 12 χρόνων, καθώς το δικαστήριο έκρινε ότι εισέπραξε 3,7 εκατ. ρεάλ (περί το ένα εκατομμύριο ευρώ) από την κατασκευαστική εταιρεία OAS, ως ανταμοιβή για τη μεσολάβησή του ώστε να εξασφαλίσει η εταιρεία σημαντικές συμβάσεις από την Petrobras. Ο Λούλα και οι δικηγόροι του αρνούνται κάθε εννοχή και κάνουν λόγο για πολιτική δίωξη.

ASSOCIATED PRESS

Ο Βίκτορ Ορμπαν προκαλεί την Ε.Ε.

Μετά τη συντριπτική νίκη στις ουγγρικές εκλογές, έτοιμος να προωθήσει το ξενοφοβικό πρόγραμμα «Στοπ στον Σόρος»

Ο **Βίκτορ Ορμπαν** και το κόμμα του, το Fidesz, απέσπασαν συντριπτική πλειοψηφία στις 8 Απριλίου, με αποτέλεσμα να έχουν μια ενισχυμένη πλειοψηφία στη νέα ουγγρική Βουλή. Οι δημοσκοπήσεις είχαν υποτιμήσει τελικά την υποστήριξη που θα εξασφάλιζε, ενώ και η συμμετοχή στην αναμέτρηση ήταν υψηλότερη από ό,τι αναμενόταν, κοντά στο 69%.

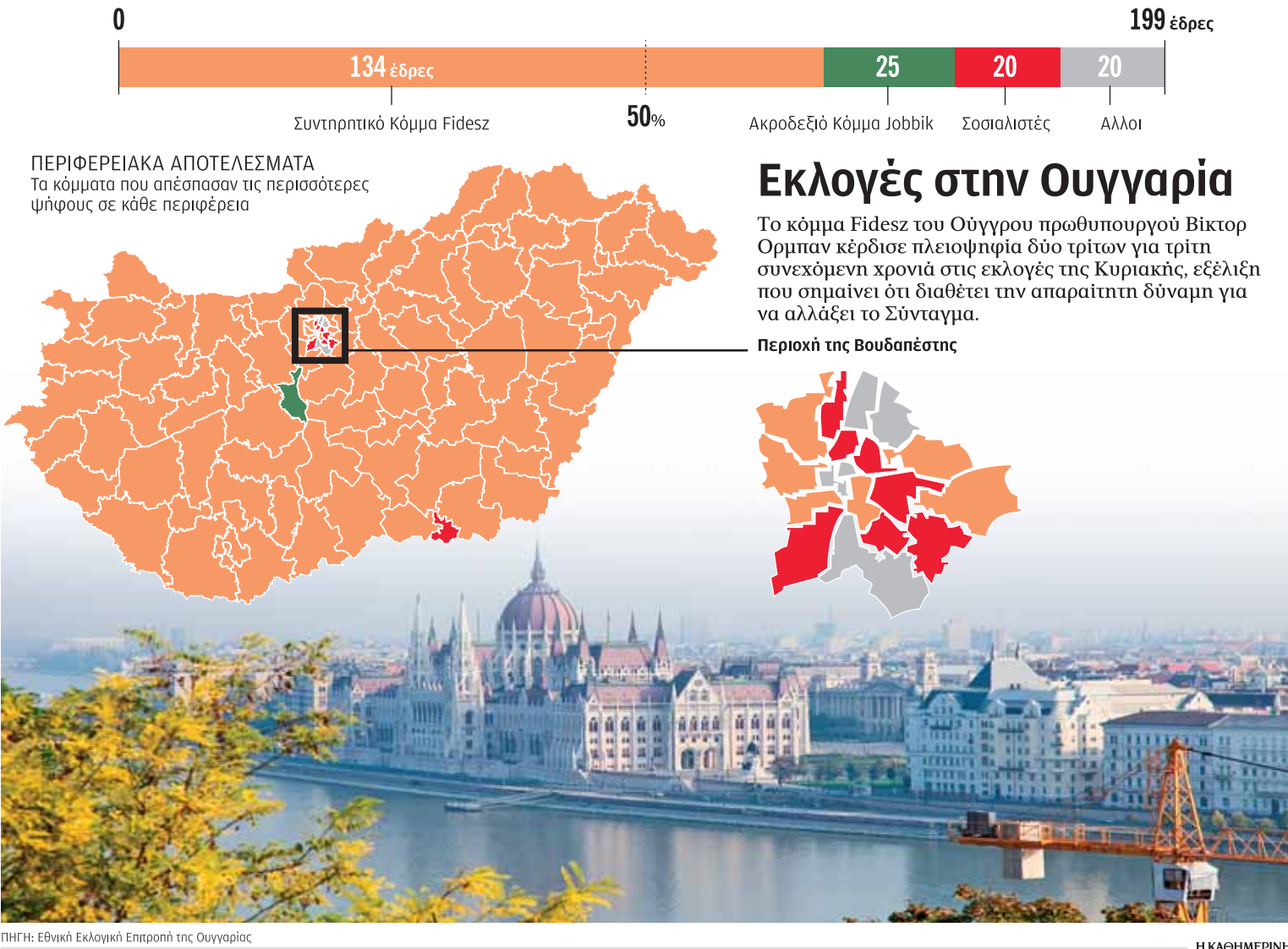
Την επομένη της εκλογικής του νίκης, που βασίστηκε σε μια ξενοφοβική ατζέντα και στην άρνησή του να αποδεχθεί το σχέδιο της Ε.Ε. για τη δίκαιη κατανομή των προσφύγων στις χώρες της Ενωσης, διακήρυξε ότι ήρθε επιτέλους η ώρα να προωθήσει το πακέτο με το συνοπτικό τίτλο «Στοπ στον Σόρος». Στόχος του είναι να ελέγξει τη δράση ΜΚΟ που δεν απολαμβάνουν κυβερνητική έγκριση, ειδικά εκείνων που ασχολούνται με τη μετανάστευση και άρα –κατά τον Ούγγρο πρωθυπουργό– εγκυμονούν κινδύνους για την εθνική ασφάλεια.

Ευθεία πρόκληση

Ο πρόεδρος του Eurasia Group, Ιαν Μπρέμπερ, με άρθρο του στο περιοδικό TIME έκανε λόγο για ευθεία πρόκληση στους κανόνες και στις αξίες της Ε.Ε., καθώς το μοντέλο της «μη φιλελεύθερης δημοκρατίας» (illiberal democracy) που προωθεί ο Ορμπαν εδραιώνεται πλέον στην καρδιά της Ευρώπης. Με την πλειοψηφία που εξασφάλισε ο Ούγγρος πρωθυπουργός μπορεί να προβεί σε τροποποιήσεις του Συντάγματος, ενισχύοντας τις δικές του εξουσίες και περιορίζοντας ταυτόχρονα την ανεξαρτησία «ενοχλητικών» θεσμών, όπως η Δικαιοσύνη και τα ΜΜΕ. Γι' αυτό, άλλωστε, πολλοί αναλυτές χαρακτήρισαν την αναμέτρηση της Κυριακής, «την τελευταία ελεύθερη αναμέτρηση στην Ουγγαρία».

Όπως είχαν εξάλλου προβλέψει μαζί με την Ουγγαρία, η Πολωνία, η Τσεχία και εσχάτως και η Ιταλία υπονομεύουν τις γαλλογερμανικές προσπάθειες για εμβάθυνση της ενοποίησης στην Ε.Ε. και η πάλοι ποτέ πόλωση μεταξύ ευρωπαϊκού Βορρά και Νότου υποκαθίσταται από εκείνη μεταξύ Ανατολής και Δύσης.

Κατά τους Financial Times, ο ρόλος της Βουδαπέστης δεν είναι μόνο πρωταγωνιστικός σε αυτόν τον τομέα. Θέτει παράλληλα την ατζέντα

Ο Ούγγρος πρωθυπουργός μπορεί πλέον να προβεί σε τροποποιήσεις του συντάγματος, ενισχύοντας τις δικές του εξουσίες.

για τη βασική αντιπαράθεση στους κόλπους της Ε.Ε. και του μέλλοντός της: το ερώτημα της εθνικής ταυτότητας. Ο Ορμπαν κέρδισε παρουσιάζοντας τη χώρα του να τελεί υπό διαρκή απειλή: από τις φιλελεύθερες ΜΚΟ, τον ΟΗΕ, τον Σόρος και την Ε.Ε. Η καμπάνια του εμφάνισε ορδές μουσουλμάνων μεταναστών έτοιμες να ξεχυθούν στη χώρα, διασχίζοντας

τα ουγγρικά σύνορα. Όσο και αν οι ευρωπαϊκές ελίτ θεωρούν τέτοιου είδους απόψεις αποτρόπαιες και ρατσιστικές, ανακαλώντας μνήμες της δεκαετίας του 1930, αποδείχθηκε ότι είχαν τεράστια απήχηση. Τις απόψεις αυτές και ειδικά την αντίθεση στο πρόγραμμα μετεγκατάστασης και ποσοστιαίας αναδιανομής των μεταναστών συμμερίζονται σχεδόν όλοι οι γείτονες του Ορμπαν: η Σλοβακία, η Πολωνία, η Τσεχία. Μια παρόμοια συζήτηση βρίσκεται σε εξέλιξη και στη Δυτική Ευρώπη: δεν είναι τυχαίο ότι η Βαυαρία, το γερμανικό κρατίδιο που διατηρούσε άριστες προσωπικές σχέσεις με τον Ούγγρο πρωθυπουργό, διεκδίκησε από την καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ τη θέσπιση πλαφόν στην ετήσια υποδοχή προσφύγων.

«Βλέπουμε τους Δυτικούς φιλελεύθερους σαν τους νέους μαρξιστές. Είναι πεπεισμένοι για το ιστορικό τους δίκιο, βέβαιοι ότι η Ιστορία πορεύεται προς τη δική τους κατεύθυνση και πως οι αξίες τους θα θριαμβεύσουν στο τέλος. Δεν συμφωνούμε», δήλωσε πρόσφατα στέλεχος του Fidesz, απηχώντας την απέχθεια του κυβερνώντος κόμματος όλοι οι γείτονες του Ορμπαν: η Σλοβακία, η Πολωνία, η Τσεχία. Μια παρόμοια συζήτηση βρίσκεται σε εξέλιξη και στη Δυτική Ευρώπη: δεν είναι τυχαίο ότι η Βαυαρία, το γερμανικό κρατίδιο που διατηρούσε άριστες προσωπικές σχέσεις με τον Ούγγρο πρωθυπουργό, διεκδίκησε από την καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ τη θέσπιση πλαφόν στην ετήσια υποδοχή προσφύγων.

Η πάλοι ποτέ πόλωση μεταξύ ευρωπαϊκού Βορρά και Νότου υποκαθίσταται από εκείνη μεταξύ Ανατολής και Δύσης.

πιστήμια και εμμονικές αντιπαράθεσεις για την προσφώνηση των φύλων. Αυτού του είδους η γραμμή σκέψης θεωρεί ότι η μαζική μετανάστευση είναι θετική εξέλιξη και τα ασφαλή σύνορα αρνητική, πως η εθνική κυριαρχία και περηφάνια για την κοινή ιστορία είναι παρωχημένες αξίες, πως ο πατριωτισμός είναι ντροπιαστικός αν όχι επονει-

Η απελευθέρωση Πουτζιντεμόν διχάζει Βερολίνο και Μαδρίτη

Απερρίφθησαν η κατηγορία της εξέγερσης και το ισπανικό αίτημα για έκδοσή του

Εντάσεις ανάμεσα σε δύο συντηρητικούς Ευρωπαίους ηγέτες, τη Γερμανίδα καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ και τον Ισπανό πρωθυπουργό Μαριάνο Ραχόι, έχει προκαλέσει η πρόσφατη απόφαση της γερμανικής Δικαιοσύνης να απελευθερώσει τον αυτοεξόριστο ηγέτη των Καταλανών εθνικιστών, Κάρλες Πουτζιντεμόν, ύστερα από 12 μέρες κράτησης λόγω εντάλματος σύλληψης των ισπανικών αρχών.

Τη Μεγάλη Παρασκευή, ο πρώην πρόεδρος της Καταλωνίας αφέθηκε προσωρινά ελεύθερος, με εγγύηση 75.000 ευρώ και περιοριστικούς όρους, από τις φυλακές του Νοϊμίινστερ, στο Βόρειο κρατίδιο του Σλέσβιχ-Χόλσταϊν. Μία ημέρα νωρίτερα, δικαστήριο του κρατιδίου είχε απορρίψει αίτημα της ισπανικής Δικαιοσύνης για έκδοση του Πουτζιντεμόν, ο οποίος κατηγορείται για εξέγερση (αδίκημα που επισύρει κάθειρξη 25 χρόνων) και κατάχρηση δημοσίου χρήματος λόγω του πρωταγωνιστικού ρόλου του στο δημοψήφισμα της 1ης Οκτωβρίου 2017 υπέρ της ανεξαρτησίας της Καταλωνίας.

Το δικαστήριο απέρριψε την

κατηγορία της εξέγερσης, αλλά επιφυλάχθηκε να αποφανθεί σε δεύτερο χρόνο για την κατηγορία της κατάχρησης δημοσίου χρήματος. Ακόμη, όμως, και αν εκδώσει τον Πουτζιντεμόν γι' αυτό το αδίκημα, ο πρώην πρόεδρος της Καταλωνίας δεν θα μπορεί πλέον να δικαστεί στη χώρα του για τη μείζονα κατηγορία της εξέγερσης.

Την ένταση μεταξύ Βερολίνου και Μαδρίτης τροφοδότησαν και οι δηλώσεις της Γερμανίδας υπουργού Δικαιοσύνης, Καταρίνα Μπάρλντ, η οποία χαρακτήρισε «απολύτως σωστή» και «αναμενόμενη» την απόφαση του δικαστηρίου. Η προερχόμενη από τους Σοσιαλδημοκράτες υπουργός προσέθεσε ότι, αν καταπέσει και η κατηγορία περί κατάχρησης δημοσίου χρήματος, τότε ο Πουτζιντεμόν «θα μπορεί να κυκλοφορεί ελεύθερος σε μια ελεύθερη χώρα».

Η τοποθέτηση αυτή εξόργισε την κυβέρνηση Ραχόι, η οποία την ερμήνευσε ως άσκηση πίεσης για πολιτική διευθέτηση του Καταλανικού μέσω διαλόγου με την ηγεσία των εθνικιστών. Παρότι οι εθνικιστές κατέκτησαν εκ νέου

Υστερα από 12 μέρες κράτησης, ο Κάρλες Πουτζιντεμόν βγαίνει από τη φυλακή με απόφαση της γερμανικής Δικαιοσύνης.

Η Γερμανίδα υπ. Δικαιοσύνης χαρακτήρισε «απολύτως σωστή» την απόφαση του δικαστηρίου, κάτι που εξόργισε την κυβέρνηση Ραχόι.

τον Δεκέμβριο την απόλυτη πλειοψηφία στην τοπική Βουλή, η ισπανική Δικαιοσύνη εμποδίζει το Κοινοβούλιο να αναδείξει νέο πρόεδρο από το εθνικιστικό μπλοκ. Στον πρώτο υποψήφιο, τον Πουτζιντεμόν, δεν επιτράπη κάτι τέτοιο, αφού αν έμπαινε στην Ισπανία θα κατέληγε φυλακή. Ο δεύτερος υποψήφιος, Τζόρντι Σάντσεθ, εξελέγη τον Μάρτιο αλλά δεν κατάφερε να ορκιστεί γιατί είχε ήδη οδηγηθεί στη φυλακή.

Ο τρίτος υποψήφιος, Τζόρντι Τουρούλ, δεν συγκέντρωσε την απαιτούμενη πλειοψηφία. Με επιστολή προς το Ανώτατο Δικαστήριο της Ισπανίας, η επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ ζήτησε να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να μπορέσει ο Σάντσεθ να θέσει υποψηφιότητα για δεύτερη φορά, κάτι όμως που δεν έχει γίνει προς το παρόν δεκτό. Στο μεταξύ, δικαστές από την Ισπανία και τη Γερμανία συναντήθηκαν την Πέμπτη, με κάθε διακριτικότητα, στη Χάγη, σε μια προσπάθεια να βρεθεί λύση στο θέμα Πουτζιντεμόν, η οποία δεν θα δημιουργεί σοβαρό πολιτικό πρόβλημα σε καμία από τις δύο χώρες. Υπό τις δεδομένες συνθήκες, το έργο τους μοιάζει εξίσου δύσκολο με τον τετραγωνισμό του κύκλου στην ευκλείδεια Γεωμετρία.

Η Ε.Ε. βρίσκεται σε βαθιά σύγχυση

Επανεκκίνηση ζητεί ο Ζισκάρ ντ' Εστέν

Επανεκκίνηση της Ευρωπαϊκής Ενωσης προτείνει ο πρώην πρόεδρος της Γαλλίας Βαλερί Ζισκάρ ντ' Εστέν, σε μία προσπάθεια αντιμετώπισης των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρώπη.

Ο πρώην πρόεδρος επισημαίνει με λύπη, στην ειδοσιογραφική ιστοσελίδα Politico, την απουσία ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων στην Ε.Ε. μετά την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ, το 1992. «Την εποχή εκείνη, η Κίνα δεν είχε τη σημασία που έχει σήμερα, ενώ οι ΗΠΑ ήταν στενά συνδεδεμένες με την Ευρώπη, χάρη στην κοινή μας εμπορική πολιτική. Σήμερα, όλα αυτά άλλαξαν και η Ευρώπη δεν προχώρησε μπροστά», λέει ο πάντα δημοφιλής Γάλλος πολιτικός. Η Ε.Ε. βρίσκεται τώρα σε κατάσταση «βαθιάς σύγχυσης», εξαιτίας των γραφειοκρατικών της αγκυλώσεων και της αδυναμίας των παραδοσιακών παραγωγικών μεθόδων να υιοθετήσουν τις καινοτομίες.

Νέα όργανα

Σε βιβλίο του από το 2014, ο Ζισκάρ ντ' Εστέν κάλεσε σε ανανέωση του ευρωπαϊκού σχεδίου, μέσω της «επείγουσας» σύστασης «σκληρού πυρήνα» 12 ευρωπαϊκών κρατών που θα περιλαμβάνουν τα έξι ιδρυτικά κράτη της Ε.Ε. (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Βέλγιο και Λουξεμβούργο), καθώς και τις Ισπα-

δίστος, ενώ η πολυπολιτισμικότητα εξ ορισμού επωφελής. Και πως μαζικά κύματα νεοφερμένων μπορούν εύκολα να ενσωματωθούν χωρίς κοινωνικές εντάσεις», γράφει ο Ανταμ Λερμπόρ στους Financial Times, ο οποίος θεωρεί ότι ο νέος «πολιτισμικός πόλεμος» (Kulturkampf) στην Ευρώπη θα έχει ως αντικείμενο την εθνική ταυτότητα.

Η στάση του ΕΛΚ

Ιδιαίτερα αμήχανο απέναντι στις εξελίξεις εμφανίζεται το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (ΕΛΚ), το οποίο συνεδρίασε την περασμένη Τετάρτη για να αποτιμήσει το αποτέλεσμα στην Ουγγαρία. Η μεγαλύτερη κοινοβουλευτική ομάδα στην Ευρωβουλή δεν έχει ακόμη αποφασίσει αν θα δεχθεί με σταυρωμένα χέρια την παραμονή του Fidesz στους κόλπους της ή αν θα διεκδικήσει την απονομή του. Φαίνεται, πάντως, ότι την Τετάρτη διατυπώθηκαν έντονες επιφυλάξεις για τον ξενοφοβικό και αντισημιτικό χαρακτήρα της προεκλογικής εκστρατείας του Ορμπαν.

Παρά τον προβληματισμό που εκφράστηκε, όμως, επικράτησε η άποψη ότι όσο παραμένει στο ΕΛΚ είναι πιο εύκολο να αναχαιτιστεί. «Αν ο Ορμπαν οδηγηθεί στα άκρα, τον επαναφέρουμε στην τάξη και μέχρι στιγμής έχει αλλάξει γνώμη. Δεν προσφέρουμε άλλοθι στον Ορμπαν, τον ελέγχουμε», δήλωσε ο Πέντρο Λόπες ντε Πάμπλο, εκπρόσωπος του ΕΛΚ. Απαντώντας ευρωβουλευτής του Fidesz και ιδρυτικό μέλος του κόμματος, απέστειλε επιστολή στο ΕΛΚ ισχυριζόμενος ότι η προεκλογική εκστρατεία του δεν ήταν ούτε ξενοφοβική ούτε αντισημιτική. «Το κόμμα μου έχει μηδενική ανοχή έναντι του αντισημιτισμού, γεγονός που επιβεβαιώθηκε από την κυβέρνηση μας αρκετές φορές, με τελευταία ταχυτική περίπτωση την επίσκεψη του Ισραηλινού πρωθυπουργού, Μπέντζαμιν Νετανιάου στη Βουδαπέστη το περασμένο καλοκαίρι», υπογράμμισε ο Γιόζεφ Σαζέρ. Στη συνέχεια, όμως, συμπλήρωσε ότι το κόμμα του αγωνίστηκε ενάντια σε μια απίστευτη ισχύ εκ μέρους των ΜΜΕ, πρωτόγνωρη επιρροή και ανεξάντλητους πόρους, δείχνοντας εμμέσως τον Τζορτζ Σόρος και αναπαράγοντας τη γνωστή συνωμοσιολογία.

Ξ. Κ.

via, Πορτογαλία, Ιρλανδία, Αυστρία, Φινλανδία και Πολωνία. Το φιλόδοξο σχέδιο του πρώην προέδρου περιελάμβανε τη δημιουργία νέων θεσμικών οργάνων, ενιαίου προϋπολογισμού και φορολογικού κώδικα.

Ο Ζισκάρ ντ' Εστέν επισημαίνει σήμερα ότι δεν προτείνει τη δημιουργία Ευρώπης «πολλών ταχυτήτων» καθώς παρουσίαζε το σχέδιό του την Τετάρτη, στα εγκαίνια της δεξαμενής σκέψης δικής του Εμπνευσης με όνομα Re-imagine Europa. Μιλώντας στα εγκαίνια, η γερμανική διευθύντρια του think tank Ερিকা Βίντεγκρεν επεσήμανε ότι οι χώρες που θα μπορούσαν να αποτελέσουν τον σκληρό ευρωπαϊκό πυρήνα δεν είναι αναγκαία αυτές του 2014, καθώς οι διεθνείς συσχετισμοί έχουν έκτοτε μεταβληθεί ραγδαία. Ο Ζισκάρ ντ' Εστέν επέμεινε ότι προτεραιότητα του ινστιτούτου θα είναι ο εκσυγχρονισμός των ευρωπαϊκών δημοσιονομικών κανόνων.

Την ίδια στιγμή, το μεταναστευτικό συνεχίζει, σύμφωνα με τον πρώην πρόεδρο, να αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές για την Ευρωπαϊκή Ενωση.

«Η δημογραφική πίεση θα συνεχισθεί, ενώ η Ε.Ε. έχει φθάσει στα όριά της σε ό,τι αφορά τη φιλοξενία μεταναστών», λέει ο Ζισκάρ ντ' Εστέν.

Τέσσερις μνηστήρες για ένα τρόπαιο

Απόλλων, ΑΠΟΕΛ, ΑΕΚ και Πάφος FC θα παλέψουν για μια θέση στον φετινό τελικό του κυπέλλου Κύπρου

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΦΗ**

Η κλήρωση της ημιτελικής φάσης του κυπέλλου της σεζόν 2017-2018, η οποία πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη, 12 Απριλίου 2018, διαμόρφωσε τα δύο ζευγάρια τα οποία θα μονομαχήσουν για τις δύο θέσεις στον τελικό της 6ης Ιουνίου 2018 στο ΓΣΠ. Ο Απόλλωνας μπορεί να θεωρείται ως η ομάδα που χαμογέλασε μετά την κλήρωση, καθώς στον δρόμο του θα βρεθεί η θεωρητικά ασθενέστερη ομάδα της τετράδας, Πάφος FC, ενώ ΑΕΚ και ΑΠΟΕΛ θα διασταυρώσουν τα ξίφη τους με τους τελικούς του 1996 και του 2006 στο πίσω μέρος του μυαλού τους. Επιχειρούμε μια ανάλυση των τεσσάρων μονομάχων παρουσιάζοντας τα υπέρ και τα κατά τους στην προσπάθεια να κατακτήσουν το βαρύτιμο τρόπαιο.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Το νταμπλ στην ακίδα

Το εμπόδιο της Ανόρθωσης ξεπεράστηκε στην προημιτελική φάση του θεσμού και η ομάδα του Σωφρόνη Αυγουστή θα έχει σαφώς πιο εύκολο έργο στην ημιτελική, από τη στιγμή που στο μονοπάτι της θα βρεθεί η Πάφος FC. Η σοβαρότητα και ο σεβασμός σε κάθε αντίπαλο είναι ένα χαρακτηριστικό που έχει εμφυσήσει ο Κύπριος τεχνικός στους ποδοσφαιριστές του με αποτέλεσμα ο φετινός Απόλλωνας να διεκδικεί όλους τους εγχώριους τίτλους. Με μόλις τρεις ήττες στους τελευταίους είκοσι αγώνες κυπέλλου, η ομάδα της Λεμεσού αποτελεί την κάτοχο του τροπαίου την τελευταία διετία, θέλοντας να γίνει η τρίτη στην ιστορία του θεσμού που το κατακτάει τρεις ή περισσότερες συνεχόμενες φορές, μετά από ΑΠΟΕΛ και Ομόνοια. Το απαιτητικό πρόγραμμα που έχει μπροστά της η επίδοξη νταμπλούχος είναι ένα στοιχείο το οποίο θα κληθεί να διαχειριστεί ο τεχνικός

Ο Απόλλων κέρδισε καθαρά τους δυο φετινούς αγώνες πρωταθλήματος με την Πάφο αλλά ένας ημιτελικός κυπέλλου έχει άλλη βαρύτητα.

της ομάδας, αφού οι φετινές φιλοδοξίες δεν περιορίζονται στον θεσμό του κυπέλλου. Το γεγονός ότι οι τραυματισμοί των βασικών στελεχών έχουν ελαχιστοποιηθεί, επιτρέπει στον Σωφρόνη Αυγουστή να επιχειρήσει ένα δυναμικό ντεμαράζ σε διπλό ταμπλό, έχοντας όλα τα βέλη στη φαρέτρα του. Η παρουσία στον πέμπτο τελικό των τελευταίων εννέα χρόνων αποτελεί τον αυτοσκοπό της λεμεσιανής ομάδας, η οποία έχει και την ετικέτα του φαβορί.

ΑΠΟΕΛ

Ενδιαφέρον για κάθε τίτλο

Ο περσινός χαμένος τελικός από τον Απόλλωνα στο ΓΣΠ αλλά και η απουσία από την κατάκτηση του κυπέλλου την τελευταία διετία αποτελούν ένα επιπλέον κίνητρο για τον ΑΠΟΕΛ, ώστε να επιστρέψει στις διακρίσεις και στον έτερο θεσμό. Ο μόνιμος πρωταθλητής των

τελευταίων ετών αποτελεί τον πολυνίκη του θεσμού με 21 κατακτήσεις μετά από 32 τελικούς, χαμογελώντας για τελευταία φορά τη διετία 2014-2015 όταν επικράτησε της ΑΕΛ με 4-2 σε έναν επεισοδιακό αγώνα που έγινε στο ΓΣΖ. Οι γαλαζοκίτρινοι διατηρούν αυξημένες πιθανότητες για κατάκτηση ακόμα και του νταμπλ μιας και η μπάλα βρίσκεται στα δικά τους πόδια τόσο στο πρωτάθλημα όσο και στο κύπελλο. Η τριπλή μονομαχία με την ΑΕΚ από τις 18 μέχρι τις 25 Απριλίου στους δύο θεσμούς θα κρίνει πολλά ως προς τους τίτλους που θα μπορέσει να αγκαλιάσει ο Μπρούνο Μπαλταζάρ, όντας στο τιμόνι της ομάδας της Λευκωσίας. Η ιστορία του συλλόγου και ο απαιτητικός του κόσμος δεν επιτρέπει την επιλογή αγώνων και έτσι ο ΑΠΟΕΛ είναι υποχρεωμένος να παλέψει για το έβδομο νταμπλ της ιστορίας του, με τον πρώτο ημιτελικό στην «Αρένα» να κρίνεται καθοριστικός, ψάχνοντας παράλληλα την πρώτη νίκη στην ιστορία του στο εν λόγω γήπεδο.

ΑΕΚ

Με στόχο να σώσει τη χρονιά

Η τρίτη παρουσία στην ημιτελική φάση του κυπέλλου την τελευταία τετραετία, αποτελεί και μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για την ΑΕΚ, ώστε να συνοδεύσει τη φετινή χρονιά με κάτι χειροπαστό, όπως έναν τίτλο. Άλλωστε, το μοναδικό παράσημο της ομάδας, που ιδρύθηκε το 1994, είναι το κύπελλο της διετίας 2003-2004 με αντίπαλο την ΑΕΛ στο ΓΣΠ, το οποίο οι κιτρινοπράσινοι κατέκτησαν επικρατώντας με 2-1. Η ομάδα της Λάρνακας τέθηκε σχετικά νωρίς εκτός διεκδίκησης του τίτλου του πρωταθλητή και από τη στιγμή που ο πίκης τέθηκε ευθύς εξ αρχής ψηλά, η παρουσία στον τελικό του κυπέλλου αποτελεί αυτοσκοπό ώστε η χρονιά να χαρακτηριστεί επιτυχημένη. Πλεονέκτημα για την ομάδα του Ιμανόλ Ιδίακεθ μπορεί να χαρακτηριστεί το γεγονός ότι έχει την... πολυτέλεια να επικεντρωθεί απο-

Οι αναμετρήσεις ΑΕΚ-ΑΠΟΕΛ στο πρωτάθλημα έχουν προσφέρει όλων των ειδών τις συγκινήσεις. Όρα να τις δούμε και στο κύπελλο.

κλειστικά στον θεσμό και να κάνει την ανάλογη κατανομή δυνάμεων, αφού σε αντίθεση με τον Απόλλωνα αλλά και τον προσεχή αντίπαλο, ΑΠΟΕΛ, δεν διεκδικεί κάτι ιδιαίτερο στο πρωτάθλημα. Οι Λαρνακείς θα έχουν την ευκαιρία για τη ρεβάνς τόσο του χαμένου τελικού της διετίας 1995-1996, ο οποίος κρίθηκε στην παράταση, αλλά και τον αντίστοιχο μια δεκαετία αργότερα ο οποίος είχε το ίδιο πικρό φινάλε.

ΠΑΦΟΣ FC

Με όπλο την έλλειψη πίεσης

Μια ολόκληρη επαρχία θα συστρατευτεί με τον Σκωτσέζο τεχνικό Στίβεν Πρέσλντ και τους ποδοσφαιριστές του, καθώς η φιλόδοξη μεν, νεοφώτιστη στην πρώτη κατηγορία δε, Πάφος FC κατάφερε τη δική της υπέρβαση με την παρουσία στην ημιτελική φάση του κυπέλλου. Λίγο μετά την πρόκριση στις τέσσερις καλύτερες ομάδες του θεσμού εις

βάρος της Δόξας Κατωκοπιάς, ο προπονητής της παφιακής ομάδας έκανε λόγο ακόμα και για κατάκτηση του τροπαίου και εδώ που έφτασαν, τα όνειρα σαφώς και επιτρέπονται. Παρόλο που η συνέχιση της παρουσίας της Πάφου FC στο θεσμό αμφισβητήθηκε νωρίς μιας και η ήττα από την ΕΝΠ στον πρώτο αγώνα της φάσης των 16 προκάλεσε τριγμούς σε προπονητικό επίπεδο, το αήττητο των τριών τελευταίων παιχνιδιών έφερε δύο σερί προκρίσεις. Η απόσπαση ασφαλείας των εννιά βαθμών από τον ουραγό του δεύτερου γκρουπ της δεύτερης φάσης του πρωταθλήματος, επιτρέπει στην ομάδα της Πάφου να δώσει όλες τις δυνάμεις της στον θεσμό του κυπέλλου ώστε να φέρει και το πρώτο τρόπαιο στην ιστορία της ομάδας. Αν η ομάδα του Στίβεν Πρέσλντ κατφέρει να φτάσει μέχρι το φινάλε τότε θα εξασφαλίσει και εισιτήριο για το Γιουρόπα Λιγκ της νέας περιόδου αλλά και θα μεταφέρει ξανά το τρόπαιο στην επαρχία μετά τη διετία 2008-2009, όταν ο ΑΠΟΠ Κινύρας είχε επικρατήσει της ΑΕΛ.

ΑΠΟΨΗ / Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ**

Δεν έχει δικαίωμα να κάνει κάτι διαφορετικό

Το σχέδιο συμφωνίας μεταξύ της διαπραγματευτικής ομάδας αποτελούμενης από τρία μέλη της Ομόνοιας (Νικόλας Γεωργιάδης, Μίνως Χαραλάμπους, Λάμπρος Πιερί) και της πλευράς του Εξ Αμερικής αφιχθέντα υποψήφιου επενδυτή Σταύρου Παπασταύρου, που διαμορφώθηκε την περασμένη Πέμπτη, ήταν αποτέλεσμα εντατικών διαπραγματεύσεων που κράτησαν σχεδόν ένα δίμηνο. Βασικές διατάξεις του σχεδίου έχουν ως εξής: Με βάση το σχέδιο ο επενδυτής, κάνει δωρεά στο σωματείο ποσό που ανέρχεται σε €1,5 εκατ. Αυτό το γεγονός δίνει στην Ομόνοια την ευκαιρία να αντα-

ποκριθεί στα κριτήρια Ιουνίου χωρίς να προσθέτει μελλοντικό βραχνά στα οικονομικά της. Υπάρχει δέσμευση από την εταιρεία για ολική επένδυση της τάξης των €5 εκατ. τα πρώτα τρία χρόνια στο ποδοσφαιρικό τμήμα. Η εταιρεία θα αποπληρώσει σταδιακά και όλες τις υποχρεώσεις κριτηρίων του σωματείου που ανέρχονται σήμερα σε €9.346.381. Επίσης, η εταιρεία αρχικά θα είναι μεν με ένα μέτοχο, τον Σταύρο Παπασταύρου, αλλά μέσα σε διάστημα τριών ετών θα πρέπει να γίνει «άνοιγμα» προς τον κόσμο της Ομόνοιας για ποσοστό που ανέρχεται στο 40% του μετοχικού κεφαλαίου.

Σε μια περίοδο που το σωματείο αντιμετωπίζει τεράστιο οικονομικό πρόβλημα, εμφανίζεται ένα σωσίβιο το οποίο καλείται η Ομόνοια να αρπάξει.

Γίνεται μια ουσιώδης αλλαγή στον χρονικό ορίζοντα της συμφωνίας. Το 10+5+5 γίνεται 10+5 χρόνια, ενώ μετά το τέλος της 15ετίας συμφωνήθηκε να γίνει εκ νέου διαπραγμάτευση. Το κείμενο σχεδίου συμφω-

Ο Σταύρος Παπασταύρου μπόκε στην επικαιρότητα της Ομόνοιας όπως φαίνεται για να μείνει.

νίας θα κατατεθεί στη Γενική Συνέλευση του Σωματείου. Τις επόμενες μέρες θα γίνουν και οι σχετικές δηλώσεις υποβολής υποψηφιοτήτων, ως συνδυασμός, από τα μέλη του Σωματείου που στήριξαν και στηρίζουν αυτήν την προσπάθεια, στην Έκτακτη Εκλογική Συνέλευση, η οποία θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο, 28 Απριλίου 2018. Η όλη εξέλιξη για την Ομόνοια είναι με βάση την εκτίμηση του κάθε λογικού ανθρώπου μάννα εξ ουρανού. Σε μια περίοδο που το σωματείο αντιμετωπίζει τεράστιο οικονομικό πρόβλημα, χειρότερο από εκείνο του 2013 (όπου ο κόσμος λειτουργή-

σε ως σωτήρας με εκείνο το ιστορικό, πρωτοφανές για την αθλητική ιστορία του τόπου πράσινο αυθόρμητο κίνημα), γιατί πριν από πέντε χρόνια ο κόσμος δεν ήταν τόσο «στεγνός» κυρίως συναισθηματικά, όσο είναι σήμερα, εμφανίζεται ένα σωσίβιο το οποίο καλείται η Ομόνοια να αρπάξει, να το φορέσει και να επιπλεύσει στον αφρό. Για να είμαστε ακριβείς, δεν έχει δικαίωμα να κάνει κάτι διαφορετικό. Δεν έχει δικαίωμα να μη... σωθεί. Δεν έχει, με άλλα λόγια, δικαίωμα να αποτύχει. Ανέναντι στην ιστορία και τον κόσμο της. Ειδικά σε αυτόν τον κόσμο χρωστά, αν όχι τίποτα άλλο... μια άσπρη μέρα.

**ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ**

Ο μεγάλος άθλος των Ρωμαίων

Πώς η Ρόμα του Μανωλά έγραψε ιστορία στο Τσάμπιονς Λιγκ αφήνοντας έξω την Μπαρτσελόνα

Του **ΕΦΡΑΙΜ ΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Το ποδόσφαιρο είναι ο άρχοντας – ο βασιλιάς των αθλημάτων. Αυτή η ρήση δεν είναι τυχαία και δεν μπορεί να είναι. Ωστόσο, το τελευταίο διάστημα αμφισβητήθηκε από πολλούς. Λένε πως το χρήμα το οποίο εισχώρησε στο ποδόσφαιρο καταστρέφει το άθλημα (και ως ένα βαθμό δεν έχουν και άδικο), όμως έρχονται στιγμές οι οποίες διαψεύδουν στο έπακρο τέτοιες απόψεις. Μία τέτοια ήταν και το έπος της Ρόμα, η οποία με ένα 3-0 ανέτρεψε το 4-1 του πρώτου αγώνα κόντρα στην Μπαρτσελόνα και πήρε το εισιτήριο για τους ημιτελικούς του Τσάμπιονς Λιγκ.

Ο άθλος των Ιταλών ακουμπά μυθικά όρια, μιας και απέναντί τους δεν ήταν μια οποιαδήποτε ομάδα, ήταν η Μπαρτσελόνα. Πολλοί υποστηρίζουν πως η φετινή Μπάρτσα δεν έχει καμιά σχέση με την Μπάρτσα προηγούμενων ετών, και δεν έχουν άδικο, όμως και πάλι υπάρχουν κάποια στατιστικά που δείχνουν πόσο μεγάλος είναι ο άθλος της Ρόμα. Η Μπαρτσελόνα οδεύει προς την κατάκτηση της Λα Λίγκα με ρεκόρ. Μέχρι και την 31η αγωνιστική ήταν αήττητη (όλα τα παιχνίδια πριν από τον

Ο κάθε παίκτης ξεχωριστά της Ρόμα έπαιξε στο μέγιστο των δυνατοτήτων του. Ήταν το τέλειο παιχνίδι.

επαναληπτικό με τη Ρόμα), ενώ δέχθηκε μόλις 16 τέρματα. Στο Τσάμπιονς Λιγκ δε, ήταν αήττητη και είχε δεχθεί μόλις 3 τέρματα (το ένα από τη Ρόμα στον πρώτο αγώνα όπου είχε τελειώσει με 4-1). Δεν έπαιζε το εξωπραγματικό ποδόσφαιρο όμως, ήταν μια ομάδα που δεν έδινε δικαιώματα σε κανένα. Όλα τα πιο πάνω δείχνουν με αριθμούς το έπος της Ρόμα. Δεν είναι εύκολο να πετύξεις τρία τέρματα εναντίον της Μπαρτσελόνα, και ειδικά στη φετινή. Λένε πως η αξία της νίκης σου έχει άμεση σχέση με την αξία του αντιπάλου, και εδώ δεν μπορούμε παρά να σημειώσουμε πως η Ρόμα έγραψε ιστορία.

Ο Εουσέμιο ντι Φραντσέσκο τόλμισε αυτό που δεν περίμενε κανείς. Έδωσε οδηγίες για φουλ επίθεση απ' την αρχή στους ποδοσφαιριστές. Πήρε ένα τεράστιο ρίσκο το οποίο μπορεί να

Ο Κώστας Μανωλάς έγραψε μια για πάντα το όνομα του στην ιστορία της Ρόμα.

έφερνε και συντριβή, όμως τα κατάφερε. Ο κάθε παίκτης ξεχωριστά της Ρόμα έπαιξε στο μέγιστο των δυνατοτήτων του. Ήταν το τέλειο παιχνίδι. Όταν ο Ινιέστα, ο Πικέ, ο Ράκιτιτς, ο Σουάρες εξαφανίζονται απ' το γήπεδο τότε η αντίπαλη ομάδα κάτι κάνει σωστά. Μάλιστα, αν ακόμη και ο Μέσι εξαφανιστεί, τότε μιλάμε για μυθική εμφάνιση. Αυτό ακριβώς έκανε η Ρόμα, μια μυθική εμφάνιση. Στο γήπεδο υπήρχε μόνο μία ομάδα και αυτή ήταν η ιταλική. Ο κόσμος πίστεψε και έσπρωξε την ομάδα προς τns νίκη και την ανατροπή, και στο τέλος μεθυσμένοι απ' τη χαρά οι φίλοι της Ρόμα εισέπραξαν πίσω πολλά περισσότερα απ' όσα θα περίμεναν. Τέτοιες βραδιές μας θυμίζουν τι εστί Τσάμπιονς Λιγκ. Η διοργάνωση των θρύλων, των συγκινήσεων, των ανατροπών, η διοργάνωση που όλοι έχουν το δικαίωμα

στο όνειρο, που τα αστέρια λάμπουν και όλα πρέπει να τα περιμένεις. Η διοργάνωση όπου τα απίστευτα και τα εξωπραγματικά μπορούν να συμβούν. Και αυτό έγινε στο ζευγάρι Ρόμα – Μπαρτσελόνα.

Θρύλος ο Μανωλάς

Μαζί με τη Ρόμα όμως ιστορία έγραψε και ο Κώστας Μανωλάς. Με το δικό του τέρμα ο Έλλαδής κεντρικός αμυντικός έστειλε τη Ρόμα στον ημιτελικό. Η δική του παρουσία ήταν καταλυτική. Το τέρμα του φανταστικό. Κέρδισε κατά κράτος τον Σεμέδο που δεν μπόρεσε να ανέβει τόσο ψηλά και γρήγορα για την κεφαλιά, ενώ έστειλε τη μπάλα σ' ένα σημείο στο οποίο ο πορτιέρο της Μπαρτσελόνα, και όχι κάποιος τυχαίος μιας και αναφερόμαστε στον Τερ Στέγκεν, δεν μπορούσε να κάνει τίποτα. Ο Κώστας Μα-

νωλάς ξέσπασε σε πανηγυρισμούς με το τελικό σφύριγμα. Δεν ήταν ο μόνος, όμως ήταν ξεχωριστός. Τα δάκρυα στα μάτια του τα λένε όλα και κάπως έτσι πέρασε στην ιστορία της Ρόμα.

Ο ίδιος δεν κατάλαβε τι πέτυχε ακόμη. Θα το καταλάβει στο μέλλον. Το όνομά του πλέον βρίσκεται δίπλα απ' τους θρύλους της ομάδας. Δίπλα απ' τον Φραντσέσκο Τότι, τον Μπρούνο Κόντι και τον Τζουζέπε Τζανίνι. Τρεις παίκτες σημαίες για τον μεγάλο ιταλικό σύλλογο. Ο Τότι με τις μαγικές του κινήσεις, την αγάπη για τον σύλλογο και την αφοσίωσή του μάγεψε τους πάντες στον σύλλογο, έστω και αν στα 24 χρόνια που αγωνίστηκε εκεί σήκωσε μόνο ένα πρωτάθλημα. Ο Κόντι ήταν το αστέρι της ομάδας που κατέκτησε το πρωτάθλημα το 1983, ενώ και ο Τζανίνι απ' το 1981 μέχρι το 1996 είχε το Νο10 στην πλάτη, ήταν ο πολυτιμότερος και ο πιο θεματικός παίκτης της Ρόμα, όμως είχε σπκώσει μόλις ένα πρωτάθλημα και αυτό στη δεύτερη του χρονιά στην ομάδα ως πιτσιρικάς με μόλις δύο συμμετοχές. Και όλα αυτά τα σημειώνουμε για να τονίσουμε πως σε αυτόν τον σύλλογο, στη Ρόμα, οι θρύλοι της ομάδας έχουν κάνει σημαντικά πράγματα τα οποία δεν μετρούνται με τίτλους. Έτσι και ο Μανωλάς, με την κεφαλιά του και το χρυσό τέρμα, έχει γίνει ένας απ' τους θρύλους της ομάδας. Αυτό θα το μάθει στα επόμενα χρόνια. Η αγάπη που θα εισπράξει θα είναι τεράστια και ο ίδιος δεν το έχει συνειδητοποιήσει ακόμη. Θα το μάθει όμως στο άμεσο μέλλον και θα τον συνοδεύει αυτό το τέρμα για μια ζωή. Δεν εξετάζουμε την αξία των ποδοσφαιριστών, αυτό που σημειώνουμε είναι τι λατρεία που θα δείξουν οι φίλοι της Ρόμα στον Κώστα Μανωλά.

Την Τρίτη γράφτηκε ιστορία. Μια χρυσή σελίδα στην ιστορία της Ρόμα, μια μαύρη σελίδα στην ιστορία της Μπαρτσελόνα. Ένα έπος το οποίο θα συνοδεύει το Τσάμπιονς Λιγκ για χρόνια, και οι Ιταλοί θα είναι περήφανοι γι' αυτό. Αυτό που μένει να δούμε είναι το που θα σταματήσει το παραμύθι των Ρωμαίων. Ένα παραμύθι στο οποίο γράφτηκαν πολλά ακραία κεφάλαια (αν δούμε την πορεία της ομάδας στον θεσμό). Από το ζενίθ στο ναδίρ και αντίστροφα. Όμως παρά το γεγονός πως το παραμύθι αυτό έχει ερωτηματικό στο τελευταίο κεφάλαιο, ήδη πρόκειται για μια τρελή – απίστευτη – γοττευτική – μαγική – μυθική ιστορία για τους Ρωμαίους.

Χαμ, Σαραγόσα, Τορίνο και Μόναχο 1860, με την αγγλική ομάδα να κατακτά το τρόπαιο. Λέτε να επαναληφθεί η ιστορία και η κούλα με τα μεγάλα αυτιά να καταλήγει και πάλι σε αγγλικά χέρια;

* * * * *

Τον κρατάει;

Ολοένα και αυξάνονται οι οπαδοί της ΑΕΛ που ζητάνε την παραμονή του Ντούσαν Κερκέζ και την επόμενη σεζόν. Προς το παρόν κανείς δεν γνωρίζει, παρά μόνο ο Ανδρέας Σοφοκλέους. Πληροφορίες πάντως αναφέρουν ότι και στενοί συνεργάτες του προέδρου κινούνται περισσότερο στο ενδεχόμενο παραμονής παρά στην αποχώρησή του. Να περιμένουμε...

* * * * *

«Οι βρώμες...»

Ξεκίνησαν οι «βρώμες» που φέρουν τάχατες τη μια ομάδα να έχει συμφωνήσει με τον παίκτη της άλλης και πάλι λέγοντας. Είναι ένα ακόμη από τα πολλά τεχνάσματα που χρησιμοποιούν τα γραφεία προπαγάνδας των ομάδων για να πλήξουν τον αντίπαλο. Στην Κύπρο είμαστε, να περιμένουμε τι άλλο θα επινοήσουν οι «υπηρέτες-μισθοφόροι» του αθλήματος.

* * * * *

Το τελευταίο μονόπλευρο

ΑΠΟΕΛ-Ομόνοια λέει το πρόγραμμα της ημέρας αλλά κανείς δεν το θεωρεί ως ένα οριακό ματς που θα κριθεί στις λεπτομέρειες. Υπάρχει ένα μεγάλο φαβορί που είναι ο ΑΠΟΕΛ. Γι' αυτό άλλωστε οι «πράσινοι» ψάχνουν να βρουν μια λύση στα διοικητικά τους θέματα ώστε να μπορέσουν να επανέλθουν και να είναι ευθέως ανταγωνιστικοί ως προς τον αιώνιο αντίπαλό τους. Όσοι ασχολούνται με το κυπριακό ποδόσφαιρο και ξέρουν την ιστορία του, λογικά θα εύχονται να είναι αυτό το τελευταίο ντέρμπι μεταξύ των δύο ομάδων που να είναι με μονόπλευρο ενδιαφέρον.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ξερόλες και σενάρια

Δεν χρειάζονταν και πολλά οι Ξερόλες και ειδικοί επί όλων των θεμάτων του κυπριακού ποδοσφαίρου για να «κτυπήσουν» ξανά, λίγα μόνο λεπτά μετά τα αποτελέσματα της κλήρωσης των ημιτελικών. Το νέο... σενάριο λοιπόν των «ειδικών» ή καλύτερα των συνομιλοισιολόγων βλέπει «ανταλλαγή» βαθμών στο πρωτάθλημα πρόκρισης στον τελικό, στο ζευγάρι της ΑΕΚ - ΑΠΟΕΛ και τα ευκόλως εννοούμενα παραλείπονται, ως προς τους στόχους, τις δυνατότητες αλλά και τις προτιμήσεις των δύο ομάδων. Είναι οι ίδιοι βέβαια «ειδικοί», που προέβλεπαν ανάλογη «ανταλλαγή» και στα προημιτελικά της φετινής διοργάνωσης, στο ζευγάρι του Απόλλωνα και της Ανόρθωσης. Μόνο που ο Απόλλωνας κέρδισε, εκτός έδρας μάλιστα, τον αγώνα πρωταθλήματος, λίγο μετά την κλήρωση και ακολούθως πήρε και την πρόκριση στα ημιτελικά του κυπέλλου...

* * * * *

Κούμας και διαιτητές

Προφανώς για τον πρόεδρο της ΚΟΠ, λανθασμένα δόθηκε το πέναλτι στη Ρεάλ στον ημιτελικό του Τσάμπιονς Λιγκ με τη Γιουβέντους. Γι' αυτό και η σύγκριση της διαιτησίας του Μπερναμπέου, με αυτήν στο Τσίρσιο (επαναληπτικός Απόλλων-Ανόρθωση) και παράλληλα τα συχαρητήρια του κυρίου Κούμα στην τριάδα των διαιτητών στην Λεμεσό την περασμένη Τετάρτη. Κανένα πρόβλημα με την επιβράβευση των κυρίων διαιτητών, έφρανε εις πέρας την αποστολή τους και οι καθοριστικές τους αποφάσεις αποδείχθηκαν ορθές στο συγκεκριμένο αγώνα. Δεν συμβαίνει πάντα όμως αυτό. Και ούτε σπάνιο είναι το φαινόμενο σοβαρών λαθών. Ας μην πανηγυρίζουμε, λοιπόν, όταν κάνουν σωστά τη δουλειά τους. Εκτός και αν ο νέος πρόεδρος της ΚΟΠ θα εφαρμόσει μια νέα τακτική και δημό-

Μας τιμούν, να τους τιμούμε

Η παρουσία της Κύπρου στους Κοινοπολιτειακούς αγώνες 2018 στην Αυστραλία υπήρξε ιστορική, αφού βάσει μεταλλίων ήταν η καλύτερη που είχαμε ποτέ. Κατεβήκαμε για να πετύχουμε υψηλούς στόχους και το καταφέραμε. Ειδικά η 18χρονη αθλήτριά μας Διαμάντω Ευριπίδου (φώτο) τα σάρωσε όλα στο πέρασμά της και της αξίζουν πολλά συχαρητήρια όπως και σε όλους τους αθλητές μας είτε τα κατάφεραν είτε όχι. Δεν ασχολούμαστε μαζί τους όσο έπρεπε μέσα στη σεζόν, αλλά είναι τόσο σκληρή η δουλειά τους που μας «αναγκάζουν» να το κάνουμε. Ελπίζουμε όλο και συχνότερα!

σια, είτε θα επιβραβωθεί είτε θα κακίζει τους κύριους διαιτητές, αναλόγως της απόδοσής τους.

* * * * *

Τέλος ή συνέχεια στο σερί;

Απόψε, στο ΓΣΠ, θα διεξαχθεί το 4ο φετινό ντέρμπι «αιωνίων» με το βαθμιολογικό ενδιαφέρον να είναι ουσιαστικά μονόπλευρο. Ο ΑΠΟΕΛ δεν έχει περιθώρια για νέες απώλειες, αφού πολύ πιθανόν να αποδειχθούν μοιραίες στην προσπάθεια να κατακτήσει το 6ο σερί πρωτάθλημα. Στον αντίποδα, η Ομόνοια δεν έχει στόχους, έχει όμως το κίνητρο – πρόκληση να σταματήσει το αρνητικό σερί της τελευταίας πενταετίας. Σε αυτό το διάστημα το ΑΠΟΕΛ συμπλήρωσε 21 αγώνες χωρίς ήττα (!), ενώ μετράει 10 συνεχόμενες νίκες! Οι «πράσινοι» θα επιχειρήσουν να βάλουν τέλος σε αυτό το καθόλου τιμητικό σερί, με τα υφιστάμενα δεδομένα, όμως, μοιάζει πιο πιθανόν να δούμε τους «γαλαζοκίτρινους» να πανηγυρίζουν την 11η συναπτή νίκη.

* * * * *

Από 23.043, στις 6-7 χιλιάδες!

Στις 7 Δεκεμβρίου 2002, καταγράφηκε ρεκόρ προσέλευσης θεατών στην ιστορία των ντέρμπι «αιωνίων», αφού διατέθηκαν 23.043 εισιτήρια. Το συγκεκριμένο ντέρμπι

πι ήταν και το τελευταίο που ΑΠΟΕΛίστες και Ομονοιάτες κθήσαν στην ίδια κερκίδα. Μέχρι εκείνη τη μέρα, η συμφωνία προνοούσε τον «κάθετο» διαχωρισμό των κερκίδων με τους οπαδούς των δύο ομάδων να μοιράζονται τόσο την ανατολική όσο και την δυτική εξέδρα. Δεκαέξι χρόνια μετά, τίποτα δεν είναι το ίδιο. Και δεν αναφερόμαστε τόσο στον τρόπο διαχωρισμού των κερκίδων, αλλά κυρίως στην προσέλευση του κόσμου. Σύμφωνα με τα όσα μετέφεραν οι εκπρόσωποι των δύο ομάδων στην αστυνομική σύσκεψη του σημερινού ντέρμπι, δεν αναμένουν περισσότερους 6-7 χιλιάδες θεατές!

* * * * *

Αγγλική... ιστορική συγκυρία;

Αγγλία, Γερμανία, Ιταλία και Ισπανία έχουν από ένα εκπρόσωπο στα ημιτελικά του Τσάμπιονς Λιγκ. Λογικό, θα μπορούσε να πει κανείς, μιας και πρόκειται για τις τέσσερις μεγαλύτερες ποδοσφαιρικές δυνάμεις της Ευρώπης. Ωστόσο, κόνοντας μια αναδρομή στο παρελθόν, διαπιστώνουμε πως είναι η μόλις δεύτερη φορά στην ιστορία του θεσμού που έχουμε ταυτόχρονη παρουσία αγγλικής (Λίβερπουλ), γερμανικής (Μπάγερν), ιταλικής (Ρόμα) και ισπανικής (Ρεάλ) ομάδας στα ημιτελικά. Τελευταία φορά που συνέβη αυτό ήταν στο μακρινό 1965, όταν στα ημιτελικά βρέθηκαν οι Γουέστ

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία που χάθηκαν στο σύγχρονο ποδόσφαιρο είναι ίσως και το πιο σημαντικό. Η έκπληξη. Αυτό δηλαδή που εδραιώνει τη «δημοκρατικότητα» του αθλήματος. Ο φτωχός να κερδίζει τον πλούσιο, ο αδύναμος τον δυνατό και πάλι λέγοντας. Το άγνωστο, το απρόβλεπτο.

Στο σύγχρονο ποδόσφαιρο έχει μειωθεί σε τεράστιο βαθμό όλο αυτό το σκηνικό. Έχουμε πλέον καταντήσει όπως το NBA, όπου ο νόμος του ισχυρού επιβάλλεται θέλοντας και μη. Εξου και οι μόνιμοι πρωταθλητές στα περισσότερα εθνικά πρωταθλήματα... ακόμη και στο Τσάμπιονς Λιγκ όπου λίγο πολύ κάνουν κουμάντο οι ίδιες ομάδες τα τελευταία χρόνια.

Την εβδομάδα που μας πέρασε η ποδοσφαιρική υψηλός, ομολογώ ότι έβαλε τα γιορτινά της. Ακόμη και γέννημα θρέμμα Καταλανός να είσαι, δεν έχεις παρά να συχαρείς τους Ρωμαίους για τον τρόπο που πήραν την πρόκριση. Το ίδιο και ως οπαδός της Σίτυ, η Λίβερπουλ ήταν καλύτερη και δίκαια επικράτησε και στα δύο παιχνίδια. Αποτελέσματα αναπάντεχα, ιδιαίτερα στην περίπτωση της Ρόμα.

Και εκεί που νομίζαμε ότι η περίπτωση της ήταν απλώς η εξίριση στον κανόνα, ήρθε η Γιουβέντους και έβαλε τρία γκολ μέσα στο Μπερναμπέου. Ο ίδιος ο Μπουφόν δεν θα πίστευε τέτοιο πράγμα. Και όμως το έκαναν, το χαρήκαμε όλοι... και μας έκοψε το γέλιο ένας τύπος που κρατάει σφυρίχτρα και καπνίζεται την εξουσία που του παραχωρεί το ίδιο το άθλημα.

Ο αθεόφοβος όχι μόνο δίνει πέναλτι, παίρνει το θάρρος να αποβάλει το ζωντανό θρύλο του αθλήματος Τζιαν Λουίτζι Μπουφόν. Του στερεί δηλαδή το δικαίωμα, να κάνει ίσως την τελευταία προσπάθεια στην τεράστια καριέρα του.

Με συγχωρείτε, αλλά ό,τι είναι νόμιμο δεν είναι και απαραίτητα ηθικό. Ο κύριος Όλιβερ αγνόησε τα πάντα και αποφάσισε να συγκεντρώσει όλα τα φώτα επάνω του, φλερτάροντας όμως με την ιερωσύνη. Το «ποδόσφαιρο» των κάθε λογής Όλιβερ επιτέθηκε σφοδρά στο ποδόσφαιρο των Μπουφόν. Και όλοι που εμείς που γελάσαμε για λίγο, σχεδόν δακρύσαμε από θυμό.

Του διαιτητή η κρίση...

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Όποια άποψη και να έχεις, είτε θεωρείς σωστό, είτε όχι, το σφύριγμα του κυρίου Όλιβερ για πέναλτι στα τελευταία δευτερόλεπτα του ημιτελικού στη Μαδρίτη, απόλυτα βέβαιος δεν μπορεί να είσαι, εκτός και αν υπερισχύει το συναίσθημα και η οπαδική προτίμηση. Είναι τέτοια η φάση και έχει συμβεί ξανά στο παρελθόν, όταν δηλαδή οι πολλές

επαναληπτικές προβολές δεν ξεκαθαρίζουν σε απόλυτο βαθμό. Γι' αυτό και την κρίση του διαιτητή, ποτέ και τίποτα δεν θα είναι σε θέση να την αντικαταστήσει ή να την εξαλείψει πλήρως. Ακόμη και με τη χρήση του VAR, η άποψη για τη συγκεκριμένη φάση δεν θα ήταν ξεκάθαρη, από τη στιγμή που οι τηλεοπτικές κάμερες δεν «καταγράφουν» πάντα το μέγεθος της πίεσης, της επαφής ή του σπρωξίματος. Η κρίση του διαιτητή ή των χειριστών του VAR θα αποφάσιζε και γενικότερα ο ανθρώπινος παράγοντας θα υπερτερούσε της τεχνολογίας. Δεν συγκαταλέγομαι στους πολέμιους του VAR και γενικότερα της χρήσης της τεχνολογίας στο ποδόσφαιρο. Ειδικά στα θέματα προκατάληψης και αξιοπιστίας θα βοηθήσουν τα μέγιστα. Προετοιμασμένοι, ωστόσο, θα πρέπει να είμαστε, πως όλα τα προβλήματα θα να λυθούν και πως όλα δεν μπορούν σε ένα ποδοσφαιρικό αγώνα να λειτουργήσουν μέσω ενός κομπιούτερ.

Σε μεγάλο βαθμό, η χρήση της τεχνολογίας θα βοηθήσει, προκειμένου σοβαρά λάθη να αποφεύγονται και η πιθανότητα αλλοίωσης αποτελεσμάτων να ελαχιστοποιείται. Ποτέ, ωστόσο, δεν θα εξαλειφθεί η πιθανότητα σοβαρών διαιτητικών λαθών, γιατί εκ φύσεως ο άνθρωπος υποπίπτει σε λάθη. Γιατί τα λάθη είναι μέρος του παιχνιδιού που λέγεται ποδόσφαιρο και δεν στερείται λογικής η άποψη, όσων διαφωνούν με τη χρήση του VAR, πως προκύπτει αλλοίωση του χαρακτήρα αλλά και μείωση της... γοητείας του αθλήματος με τη χρήση τεχνολογίας.

Πάντα ο ανθρώπινος παράγοντας θα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στο ποδόσφαιρο. Πάντα μια καλή ενέργεια ή ένα λάθος του ποδοσφαιριστή θα καθορίζει την εξέλιξη ενός αγώνα, πάντα η κρίση του διαιτητή θα έχει καταλυτικό ρόλο. Αρκεί η κρίση αυτή να μην αποδεικνύεται τις περισσότερες φορές λανθασμένη και ούτε μονόπλευρη ή ανομοιόμορφη, ως προς την ορθότητα ή μη των κρίσεων αποφάσεων...

Μεταβολές εβδομάδας			Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100		ΤΡΑΜΠ	Πετρέλαιο	€/ \$
	Χ.Α.Κ.								Συζητεί επιστροφή στη συμφωνία Ειρηνικού Σελ. 10		
-0,39%	Χ.Α. 1,22%	2,08%	2,90%	1,07%	0,89%	0,82%				7,94%	0,34%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

Δεν θα γίνουν περικοπές νερού, παρά τη λειψυδρία

Μπορεί η εισορή νερού στα φράγματα τα τελευταία πέντε χρόνια να είναι αισθητά μειωμένη αλλά εκτιμάται ότι δεν θα δημιουργηθούν προβλήματα στην ύδρευση και δεν θα υπάρξουν περικοπές. Προγραμματισμός και για την άρδευση. Δεν τίθεται θέμα μεταφοράς νερού από την Ελλάδα. **Σελ. 6**

ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Νέα εργαλεία για αισθητή μείωση κόκκινων δανείων

Η αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων, μετά τη διαδικασία των stress tests, αποτελεί προτεραιότητα των ελληνικών τραπεζών. Στο τραπέζι βρίσκονται διάφορα νέα «εργαλεία», από την bad bank, μέχρι τη σύσταση ειδικού κρατικού φορέα που θα παρέχει εγγύηση σε κόκκινα δάνεια. **Σελ. 8**

ΕΥΡΩΖΩΝΗ

Κοινό Ταμείο εγγύησης καταθέσεων ζητάει η ΕΚΤ

Δημιουργία κοινού ταμείου ασφάλισης καταθέσεων με κεφάλαια ύψους 38 δισ. ευρώ, εισηγούνται οικονομολόγοι της ΕΚΤ. Τονίζουν ότι το ποσό θα επαρκούσε για να καλύψει τις εγγυημένες καταθέσεις των πολιτών της Ευρωζώνης, ακόμη κι αν κατέρρεε το 10% των επισφαλών τραπεζών της. **Σελ. 11**

Real Estate

Ανακάμπτει η αγορά κατοικίας στην Ελλάδα

Στην κανονικότητα αναμένεται να επιστρέψει φέτος η αγορά κατοικίας στην Ελλάδα. Σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο, καταγράφονται οι πρώτες ενδείξεις ανοδικής πορείας, έστω και οριακά. Η τάση αυτή καταγράφεται για πρώτη φορά την τελευταία δεκαετία, δείγμα της αντιστροφής των δεδομένων. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	1,92%	0,19%
Γερμανία	0,51%	-0,01%
Γαλλία	0,75%	-0,02%
Ιταλία	1,80%	-0,08%
Ισπανία	1,24%	-0,03%
Ιρλανδία	0,92%	-0,02%
Ελλάδα	3,97%	-0,29%
Ην. Βασίλειο	1,45%	0,01%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBlow	R-4
Fitch	BB	B
Moody's	Ba3	NP
S&P	BB+	B

Η συριακή κρίση δεν αγγίζει τον τουρισμό

Η Κύπρος δεν επηρεάζεται, τονίζουν τουριστικοί παράγοντες – Δεν υπήρξαν ακυρώσεις

Οι εξελίξεις στη Συρία δεν πρόκειται να επηρεάσουν την τουριστική βιομηχανία της Κύπρου το καλοκαίρι, διαβεβαιώνουν πολιτειακοί παράγοντες και φορείς του τουρισμού. Τονίζουν ότι δεν έχουν καταγραφεί ακυρώσεις κρα-

τήσεων ούτε και μείωση στην καταγεγραμμένη επιβατική κίνηση στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου. Συμβάλλουν θετικά προς αυτή την κατεύθυνση και συναφή δημοσιεύματα από το εξωτερικό, με εκπροσώπους μεγάλων αερο-

πορικών εταιρειών, να δίνουν διά της πλαγίας ψήφο εμπιστοσύνης στην Κύπρο, μιλώντας για το επίπεδο ασφάλειας στη χώρα. Ο Independent εν προκειμένω σε άρθρο του εξηγεί τους λόγους για τους οποίους οι τουρίστες, που

θέλουν να επισκεφθούν την Κύπρο, δεν θα πρέπει να ανησυχούν. Υπάρχει ωστόσο ένα σχετικό μούδιασμα στον ρυθμό των κρατήσεων το οποίο αναμένεται να είναι παροδικό. Την ίδια ώρα λόγω της κατακόρυφης πτώσης της τουρ-

κικής λίρας, η Τουρκία άρχισε να προσελκύει περισσότερους τουρίστες, κυρίως από τη Ρωσία. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να εντείνει τον τουριστικό ανταγωνισμό στην περιοχή το προσεχές χρονικό διάστημα. **Σελ. 4**

Θα καίει η τιμή του πετρελαίου από τον Ιούνιο

Αύξηση των τιμών πετρελαίου αναμένεται το δεύτερο εξάμηνο του 2018. Σύμφωνα με ανακοίνωση του ΟΠΕΚ τον Μάρτιο σημειώθηκε η χαμηλότερη παραγωγή πετρελαίου τους τελευταίους δώδεκα μήνες. Η υπερπροσφορά πετρελαίου έχει σχεδόν εξαλειφθεί έπειτα από 15 μήνες περιορισμών στην παραγωγή. Καθώς η παραγωγή πετρελαίου στη Βενεζουέλα μειώνεται εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, τα παγκόσμια αποθέματα θα βρεθούν σε τροχιά συρρίκνωσης το δεύτερο μισό του 2018. **Σελ. 9**

ΑΠΟ ΨΗ / Του **HOLGER SCHMIEDING**

Αξιολογώντας τον κίνδυνο ενός εμπορικού πολέμου

Επιδιώκοντας να υλοποιήσει τις προεκλογικές εξαγγελίες του, ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ έχει προκαλέσει τις μεγαλύτερες εντάσεις των τελευταίων δεκαετιών στο παγκόσμιο εμπόριο. Δικαιολογημένα επικρατεί νευρικότητα στις αγορές. Με την επιβολή δασμών στις εισαγωγές επιβραδύνεται η οικονομική ανάπτυξη και αυξάνεται ο πληθωρισμός. Ανατροπές στην εφοδιαστική αλυσίδα θα αναγκάσουν, επίσης, τις εταιρείες να ματαιώσουν τις επενδύσεις που είχαν σχεδιάσει. Προς το παρόν, η εμπορική διαμάχη μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας δεν αναμένεται να προκαλέσει σοβαρό πλήγμα στο παγκόσμιο εμπόριο, αλλά το επενδυτικό κλίμα αναμένεται να εξασθενήσει. Ισχυρότερο πλήγμα, πιθανότατα, να προκληθεί στις διπλωματικές σχέσεις των κρατών και στη διεθνή επιρροή των ΗΠΑ. Αλλά αυτές οι εντάσεις δεν αναμένεται να τερματίσουν την ανοδική αγορά των μετοχών. Τελικά θα υπερισχύσει ο οικονομικός ορθολογισμός σε έναν κόσμο που ο ένας εξαρτάται από τον άλλον.

Σε θέματα παγκόσμιου εμπορίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια παγκόσμια δύναμη που μπορεί να δράσει με λογική και σύνεση. Συγκριτικά με τις υπόλοιπες ισχυρότερες δυνάμεις στο παγκόσμιο εμπόριο – τις ΗΠΑ και την Κίνα –, η Ε.Ε. δεν έχει μια ατζέντα που καθορίζεται τόσο από την πολιτική, όσο από την πρακτική της οικονομίας. Είναι πολύ πιθανό η Ε.Ε. να ακολουθηθεί μετριοπαθής στάση απέναντι στις ΗΠΑ, προσπαθώντας να αποκλιμακώσει τις διαμάχες με την Ουάσινγκτον. Δηλαδή θα προτιμήσει να αντιδράσει προσεκτικά με στοχευμένα αντίποινα στις εισαγωγές της. Θεωρούμε πως η Ε.Ε. θα καταφέρει να επιτύχει μόνιμη εξαίρεση από τους δασμούς χάλυβα και αλουμινίου των ΗΠΑ, αντί του προσωρινού καθεστώτος που ισχύει μέχρι τις αρχές Μαΐου.

Παρότι εκτιμάται ότι η Ε.Ε. θα ενεργήσει με σύνεση και λογική, δεν σημαίνει πως θα επιδείξει αδυναμία σε μια σοβαρή εμπορική αντιπαράθεση με τις ΗΠΑ. Οι αγορές εργασίας είναι ισχυρές στις χώρες

που βρίσκονται στον πυρήνα της Ευρώπης και εξαρτώνται από το παγκόσμιο εμπόριο. Στις χώρες αυτές συγκαταλέγονται η Γερμανία, η Ολλανδία και το Βέλγιο. Ανασχετικό ρόλο στην ανάπτυξη της γερμανικής οικονομίας, όμως, παίζει η έλλειψη του κατάλληλου εργατικού δυναμικού και όχι οι εξαγωγές που είναι μεγάλες. Ως αποτέλεσμα, η Ε.Ε. θα στρεφόταν εναντίον των ΗΠΑ αν κρινόταν κάτι τέτοιο αναγκαίο, ανεβάζοντας τους τόνους στις σχέσεις τους, αντί να παίξει έναν πιο συγκαταβατικό ρόλο.

Το 2,6% του ΑΕΠ της Ευρωζώνης προέρχεται από εξαγωγές στις ΗΠΑ και το 1,5% από εξαγωγές στην Κίνα. Αν η σημερινή εμπορική αντιπαράθεση περιοριστεί μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, τότε οι άμεσες επιπτώσεις στην Ε.Ε. και στην Ευρωζώνη θα είναι περιορισμένες. Αν οι ΗΠΑ επιβάλουν υψηλούς δασμούς σε εισαγωγές από την Κίνα, οι κινεζικές εταιρείες μπορεί να κατευθύνουν τα προϊόντα που θίγονται στις αγορές της Ευρωζώνης ή της Ε.Ε. Τα

οφέλη από αυτήν την αλλαγή στη ροή των εμπορικών συναλλαγών θα είναι περισσότερα από τη ζημία που μπορεί να υποστούν ορισμένοι Ευρωπαίοι παραγωγοί από την είσοδο ανταγωνιστικότερων κινεζικών προϊόντων.

Μεγαλύτερο πλήγμα μπορεί να υποστεί η Ευρώπη εξαιτίας της αποδυνάμωσης της εμπιστοσύνης στην οικονομία. Οι αλληπαλλήλες απειλές του κ. Τραμπ μέσω μηνυμάτων στο Twitter έχουν προκαλέσει μεγαλύτερες επιπτώσεις στην Ε.Ε. απ' ό,τι στις ΗΠΑ. Τέλος, οι συνέπειες που μπορεί να υποστούν οι αμερικανικές επιχειρήσεις λόγω των μέτρων προστατευτισμού της Ουάσινγκτον θα είναι λιγότερες συγκριτικά με τα οφέλη που προκύπτουν από τη μείωση της φορολογίας των ΗΠΑ.

* Ο Holger Schmieding είναι επικεφαλής οικονομολόγος της Berenberg Bank.

pwc

21η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs

Περίληψη των αποτελεσμάτων: Βασικά ευρήματα για την Κύπρο

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας για να δείτε τα αποτελέσματα της έρευνας
www.pwc.com.cy/ceosurvey

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΗΛ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Το κόστος της πράσινης γραμμής

Οι δυνάμεις της βαρύτητας και της αγοράς δεν γνωρίζουν σύνορα και πολιτικές διαφορές. Κινούνται αυτόνομα ακολουθώντας τη δική τους πορεία αναλόγως με τα φυσικά και οικονομικά δεδομένα που υπάρχουν.

Ο κανονισμός της πράσινης γραμμής επιτρέπει μιας μικρής κλίμακας εμπόριο μεταξύ των δύο κοινοτήτων το οποίο όμως αφήνει και παρενέργειες. Πολλοί

Ενώσω παραμένει όμως η κατοχή οι επιπτώσεις θα αυξάνονται και οι ίδιοι οι πολίτες με τις ενέργειές τους θα δημιουργούν καταστάσεις ανεξέλεγκτες οικονομικά και επιζήμιες πολιτικά.

καταναλωτές στρέφονται στα Κατεχόμενα για να προμηθευτούν καύσιμα καθώς η διαφορά στην τελική τιμή ξεπερνά το 25%. Το αποτέλεσμα είναι καθαρές απώλειες εσόδων για το κράτος. Αν και μέχρι τη στιγμή που γράφαμε αυτό το άρθρο δεν είχε καταστεί δυνατό να εξασφαλίσουμε οποιαδήποτε στοιχεία σε σχέση με το ύψος των φορολογικών απωλειών για το κράτος, το βέβαιο είναι πως οι απώλειες αυτές είναι τουλάχιστο μερικά, ίσως ακόμα και δεκάδες εκατομμύρια. Μέσα από τη φορολόγηση των καυ-

σίων ένα ευρωπαϊκό κράτος δεν επιδιώκει μόνο την εισπραξη φόρων αλλά και την εφαρμογή μιας περιβαλλοντικής πολιτικής. Με δεδομένο ότι όσο ψηλότερη είναι η τιμή τόσο λιγότερη είναι η ζήτηση, ένα κράτος επιδιώκει να ισορροπήσει τις ανάγκες τις οικονομίας με τους περιβαλλοντικούς στόχους. Η ψηλή φορολογία λειτουργεί ως ένα κίνητρο για λιγότερη, πιο ορθολογιστική ζήτηση καυσίμων, η κατανάλωση των οποίων επιβαρύνει το περιβάλλον.

Η προμήθεια φθηνών καυσίμων από τα Κατεχόμενα δυσκολεύει την εφαρμογή της πολιτικής αυτής ενώ στερεί ταυτόχρονα και το κράτος από πολύτιμα φορολογικά έσοδα. Ο κανονισμός της πράσινης γραμμής δεν αφήνει πολλά περιθώρια στο κράτος να περιορίσει αυτό το φαινόμενο. Είναι μέρος του κόστους της πράσινης γραμμής, δηλαδή της διαιρέσης της Κύπρου. Αποτελεί ένα μικρό αλλά σοβαρό δείγμα για το πώς οι δυνάμεις της αγοράς και ο χρόνος καταργούν τα σύνορα και προκαλούν στρεβλώσεις και οικονομικά αδιέξοδα. Είναι ένα κόστος της συνεχιζόμενης κατοχής και του πολιτικού αδιεξόδου.

Ποιος μπορεί να πει με σιγουριά πως το αεροδρόμιο της Τύμπου δεν θα ανοίξει σε κάποιο στάδιο στο μέλλον; Άλλωστε ουδείς μπορούσε να φανταστεί τη δεκαετία του '90 πως η Κύπρος θα γινόταν πλήρες μέλος της Ε.Ε. και πως η διακίνηση προς και από τα Κατεχόμενα θα ήταν πια ελεύθερη; Είναι αναγκαίο να παρακολουθούμε και να μετρούμε το κόστος αυτό γιατί μεγαλώνει, ενώ παράλληλα αυξάνονται και οι οικονομικές και πολιτικές επιπτώσεις από την περίεργη αυτή κατάσταση.

Όπως είπε και ο γενικός γραμματέας των Η.Ε. θα πρέπει επιτέλους να γίνουμε κανονικό κράτος. Ενώσω παραμένει όμως η κατοχή οι επιπτώσεις θα αυξάνονται και οι ίδιοι οι πολίτες με τις ενέργειές τους θα δημιουργούν καταστάσεις ανεξέλεγκτες οικονομικά και επιζήμιες πολιτικά. Μόνο η επίλυση του Κυπριακού μπορεί να θεραπεύσει οριστικά και εποικοδομητικά αυτές τις ανωμαλίες. Χωρίς αμφιβολία, σε διαφορετική περίπτωση οι επιπτώσεις θα είναι αρνητικές.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Σάντσο, μήπως είδες τίποτα καταθέσεις, σε κανένα ανεμόμυλο;

Ο Δον Κικώτης ξαναχτυπά

Διερεύνηση ζητάει ο Οδυσσέας Δον Κικώτης γιατί λέει η δημόσια εταιρεία Δήμητρα επενδυτική που είναι εισηγμένη στο ΧΑΚ με 150.000 μετόχους έκανε διασπορά των καταθέσεών της. Βέβαια ο Δον Κικώτης δεν έχει εντοπίσει την παραμικρή παρανομία ή παρατυπία. Άλλωστε, όπως πληροφορούμαστε, το ίδιο έπραξαν και ημικρατικοί οργανισμοί. Από τότε όμως η διαχείριση κινδύνων από κούρεμα έγινε ποινικό αδίκημα;

• • • •

Χέρι στο πολιτικό σύστημα βάζει ο SSM

Για όσους έχουν αμφιβολία για τους πραγματικούς λόγους που επέτειναν τις εξελίξεις στον Συνεργατισμό τα πραγματικά αίτια αποκαλύφθηκαν στη βουλή. Οι μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων στη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα ξεπερνούν συνολικά τα €160 εκατ., σύμφωνα με εμπιστευτικά στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής ελέγχου και της Επιτροπής Οικονομικών. Σύμφωνα με δημοσιεύματα τα στοιχεία περιλαμβάνουν απαντήσεις στα ερωτήματα που τέθηκαν προς τα στελέχη του συνεργατισμού κατά τη συνεδρίαση της επιτροπής ελέγχου στις 22 Μαρτίου.

• • • •

Η Pimco επαληθεύτηκε!

Στη μεγάλη αποκάλυψη για την επαλήθευση των εκτιμήσεων της Pimco που για κάποιους πολιτικούς δεν άρεσε προχώρησε ο Σταύρος Ιακώβου ανώτερος διευθυντής λειτουργικών και Διοικητικών Εργασιών της ΣΚΤ. Ο κ. Ιακώβου είπε στη βουλή πως τα ακραία σενάρια της Pimco επαληθεύτηκαν και με το παραπάνω για τη Συνεργατική. Το πρόβλημα όμως εί-

ναι πως εδώ και χρόνια έχουν επαληθευτεί και σε άλλα τραπεζικά ιδρύματα που κρατούνται με αυξημένες προβλέψεις για επισφάλειες. Το θέμα είναι πόσο θα κρατηθούν και οι δανειολήπτες.

• • • •

Ο Συνεργατισμός είχε τα προβλήματά του

Το γεγονός ότι πέραν των 3 δις. ευρώ έχουν αναδιαρθρωθεί από τον Συνεργατισμό τα τελευταία 4 χρόνια και το κόστος προσωπικού έχει μειωθεί κατά 13% αποτελεί μια πραγματικότητα. Όπως επίσης ότι ο Συνεργατισμός είχε τα μεγάλα του προβλήματα.

• • • •

Σημαντικό εργαλείο ο Φορέας ΜΕΔ

Ένα σημαντικό εργαλείο που θα βοηθήσει στη μείωση των ΜΕΔ αλλά και στην αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας αποτελεί ο φορέας διαχείρισης ΜΕΔ που επεξεργάζεται το Υπουργείο Οικονομικών. Ωστόσο, ο Χάρης Γεωργιάδης ξεκαθάρισε ότι «δεν είναι μια δουλειά που θα αναλαμβάνει η κυβέρνηση» αναφερόμενος στη λειτουργία του φορέα. «Το κράτος θα έχει απόσταση και καμία εμπλοκή στη διαχείριση» ξεκαθάρισε.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Επιτόκιο Ανατοκισμού

και ο τόκος μιας περιόδου τοκιστούν ξανά για ακόμη μια περίοδο.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Η Κύπρος των αντιθέσεων

Μου λέει ένας φίλος προχθές. «Πήγαμε στη Λεμεσό το Πάσχα, μια παρέα 12 άτομα και φάγαμε σε μια ταβέρνα στον Άγιο Τύχωνα. Φάγαμε εξαιρετικό φαγητό, σπίασαμε από την ποσότητα, ήπαμε τα κρασιά μας, τις μπίρες μας, τα αναψυκτικά και τα νερά μας και πληρώσαμε €250». Σκέφτομαι γρήγορα, λέω καθόλου άσχημα. «Μετά», μου λέει, «πήγαμε στο καφέ (του τάδε) ξενοδοχείου, τρία λεπτά πιο κάτω. Ήπαμε κάτι καφέδες, κάτι τσάγια και φέραμε 3-4 παγωτά. Πες μου πόσα (πληρώσαμε);» Του λέω, πόσα; Το ίδιο; «Όχι ρε, είσαι υπερβολικός! €200!». Παρεμπιπτόντως, τόσο η ταβέρνα όσο και το καφέ, ήταν τίγκα στον κόσμο. Παρόλο που θα ήταν ενδιαφέρον να εξετάσουμε το εύρος του γαστρονομικού προϊόντος που προσφέρει η χώρα μας συσχετίζοντας το με την τιμή και την ποιότητα που αυτό προσφέρεται, το πιο πάνω περιστατικό μου έδωσε το έναυσμα να σχολιάσω σήμερα τη σχετικότητα των τιμών του real estate μας μέσα από τον φακό των αντιθέσεων που παρατηρούνται.

As πούμε με ρωτάνε κάποιοι: «Καλά τώρα που πέτασε η Λεμεσός, με αυτές τις τιμές δεν έχουμε φούσκα;». Συνήθως δεν περιμένουν πραγματική απάντηση, αλλά μάλλον μίαν επιβεβαίωση της «διαπίστωσής» τους από κάποιον του τομέα, έτσι ώστε στον επόμενο καφέ να μπορούν να λένε με μεγαλύτερη παρηγορία πως «επικρατεί φούσκα στις τιμές των ακινήτων και μου το επιβεβαίωσε και ο Ανδρέου προχθές».

Όσοι φυσικά περιμένουν από εμένα μονολεκτικές απαντήσεις σύντομα ανακαλύπτουν πως μάλλον βρήκαν τον λάθος «άγιο» να ανάψουν το κερί τους. Γι' αυτό επιτέλους ξεκινά σχεδόν μονολεκτικά από το άλλο άκρο: «Όχι, στη Λεμεσό δεν υπάρχουν φούσκα». Ακριβολογώντας, είναι λανθασμένη η αρχική γενική τοποθέτηση του συνολικότη μου, πως δηλαδή «η Λεμεσός πέτασε». Εφόσον, λοιπόν, η Λεμεσός ολόκληρη δεν «πέτασε», όχι δεν υπάρχει φούσκα κι εγώ νομιμοποιούμαι να το υποστηρίξω ακόμα και μονολεκτικά.

Τη θεωρία της σχετικότητας δεν την ανέπτυξα εγώ και τα ακίνητα δεν αποτελούν εξαιρέση. Κάτι που μπορεί να φαντάζει ακριβό για κάποιο άτομο ή μια ομάδα ατόμων, μπορεί να είναι λιγότερο ακριβό ή ακόμα και φθηνό για κάποιον άλλο ή άλλη ομάδα ατόμων. Το πόσο ακριβό ή φθηνό είναι κάτι δεν το κρίνει η απόλυτη τιμή αλλά η σχετική. Για παράδειγμα, αν σας πω πως ένα σπίτι στην πρώτη γραμμή της ακτογραμμής πουλήθηκε προς €2 εκατ. και ένα σπίτι 100 μ. πιο πίσω πουλήθηκε προς €1 εκατ. τότε ποιο συμπέρασμα θα βάλετε; Κανένα – τουλάχιστον ασφαλές – συμπέρασμα. Πόσο μάλλον αν σας έλεγα πως διπλά από αυτό του €1 εκατ. πουλήθηκε άλλο ένα για €2 εκατ. Τι; Θα πούμε πως η αγορά τρελάθηκε;

Για να προβούμε σε σωστή ανάλυση θα πρέπει να εντάξουμε στους υπολογισμούς μας κάποια άλλα δεδομένα, όπως για παράδειγμα το εμβαδόν του κάθε κτιρίου. As υποθέσουμε πως τόσο το παραθαλάσσιο σπίτι που πουλήθηκε προς €2 εκατ. όσο και το άλλο πιο πίσω που πουλήθηκε προς €1 εκατ. έχουν εμβαδόν κτιρίου 200 τετρ. μ. στην κάθε πε-

ρίπτωση και as θεωρήσουμε για σκοπούς ευκολίας πως όλα τα άλλα δεδομένα των δύο κατοικιών είναι τα ίδια. Τότε το παραθαλάσσιο πουλήθηκε προς €10.000/τετρ. μ. και το άλλο πίσω προς €5.000/τετρ. μ. Συνεπώς η τιμή του παραθαλάσσιου σε σχέση με αυτήν του μη παραθαλάσσιου είναι διπλάσια και αυτό είναι λογικό. Επειδή άλλο παραθαλάσσιο και άλλο μη παραθαλάσσιο – είτε έχει εμβαδόν κτιρίου περίεξ των 400 τετρ. μ. (δηλαδή διπλάσιο σε μέγεθος) ή παρέχει ένα συνδυασμό πλεονεκτημάτων που το ανεβάζουν σε πολύ αριθμό τιμής στα €2 εκατ. Αν όμως είναι πανομοιότυπο με το παραθαλάσσιο, τότε μάλλον ήταν μια «τυφλή» αγορά ή συνέτρεχαν άλλοι λόγοι που δεν είναι εντός των κανόνων της αντικειμενικής αγοράς.

Η πιο πάνω είναι μια απλουστευμένη ανάλυση. Για να μπορούμε να κάνουμε μια πιο σωστή αποτίμηση και σύγκριση των αξιών ολόκληρης της αγοράς, θα πρέπει να διενεργήσουμε μια ομαλοποίηση έτσι ώστε να έχουμε στη διάθεσή μας πιο συγκρίσιμα στοιχεία. Παίζουν ρόλο εκατοντάδες παράμετροι, όπως η ακριβής τοποθεσία του ακινήτου, ο περιβάλλοντας χώρος, η θέα, η ηλικία του κτιρίου, η ποιότητα κατασκευής, το αρχιτεκτονικό ύψος, οι παρεχόμενες υπηρεσίες, η ύπαρξη ή όχι κήπου, τι μορφή έχει αυτός αν υπάρχει, η γενική

ρίπτωση και as θεωρήσουμε για σκοπούς ευκολίας πως όλα τα άλλα δεδομένα των δύο κατοικιών είναι τα ίδια. Τότε το παραθαλάσσιο πουλήθηκε προς €10.000/τετρ. μ. και το άλλο πίσω προς €5.000/τετρ. μ. Συνεπώς η τιμή του παραθαλάσσιου σε σχέση με αυτήν του μη παραθαλάσσιου είναι διπλάσια και αυτό είναι λογικό. Επειδή άλλο παραθαλάσσιο και άλλο μη παραθαλάσσιο – είτε έχει εμβαδόν κτιρίου περίεξ των 400 τετρ. μ. (δηλαδή διπλάσιο σε μέγεθος) ή παρέχει ένα συνδυασμό πλεονεκτημάτων που το ανεβάζουν σε πολύ αριθμό τιμής στα €2 εκατ. Αν όμως είναι πανομοιότυπο με το παραθαλάσσιο, τότε μάλλον ήταν μια «τυφλή» αγορά ή συνέτρεχαν άλλοι λόγοι που δεν είναι εντός των κανόνων της αντικειμενικής αγοράς.

Η πιο πάνω είναι μια απλουστευμένη ανάλυση. Για να μπορούμε να κάνουμε μια πιο σωστή αποτίμηση και σύγκριση των αξιών ολόκληρης της αγοράς, θα πρέπει να διενεργήσουμε μια ομαλοποίηση έτσι ώστε να έχουμε στη διάθεσή μας πιο συγκρίσιμα στοιχεία. Παίζουν ρόλο εκατοντάδες παράμετροι, όπως η ακριβής τοποθεσία του ακινήτου, ο περιβάλλοντας χώρος, η θέα, η ηλικία του κτιρίου, η ποιότητα κατασκευής, το αρχιτεκτονικό ύψος, οι παρεχόμενες υπηρεσίες, η ύπαρξη ή όχι κήπου, τι μορφή έχει αυτός αν υπάρχει, η γενική

και ειδική συντήρηση του συγκροτήματος, η ύπαρξη τίτλου ιδιοκτησίας κ.λπ.

Όταν γίνει αυτή η άσκηση θα δούμε πως σε όλο το γεωγραφικό εύρος της Λεμεσού υπάρχουν τιμές κατοικιών και διαμερισμάτων που ξεκινούν από μερικές εκατοντάδες ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο και φτάνουν τιμές που ξεπερνούν τις €17.000/τετρ. μ. Επιπλέον θα διαπιστώσουμε πως η μέση τιμή πώλησης όλων των μονάδων που πωλούνται δεν έχει καμία σχέση με αυτές τις υψηλές τιμές ανά τετραγωνικό μέτρο που ακούγονται. Ο λόγος είναι πως ναι μεν υπάρχει αυτή η αγορά των λίγων που αγοράζει το συγκεκριμένο ακριβό προϊόν, αλλά αυτή η αγορά σε ποσοστό είναι περίεξ του 30%. Το υπόλοιπο 70% προβαίνει σε πιο «νορμάλ» αγορές, σε πιο «συγκρατημένες» τιμές, ακόμη και σε περιοχές περίεξ των ακριβών αναπτύξεων.

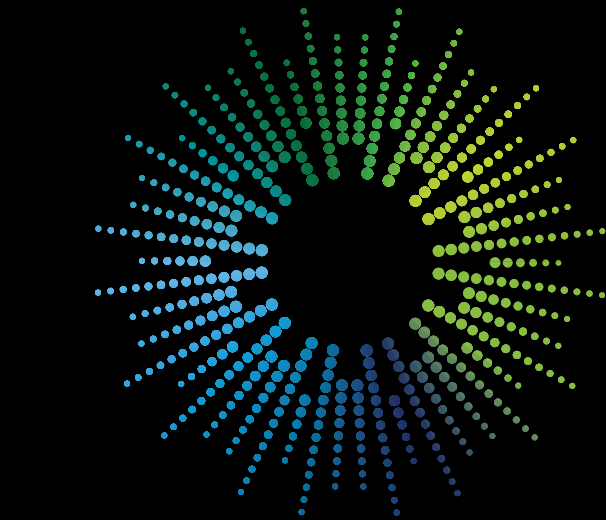
Το θέμα είναι αν αυτή η υποκατηγορία των ακριβών αναπτύξεων που – επαναλαμβάνω – είναι στοχευμένη σε μια συγκεκριμένη κατηγορία αγοραστών – θα μεγαλώσει τόσο πολύ σε ποσοστό της ολικής αγοράς που θα καταστεί επικίνδυνη. Κρίσιμο χρονικό σημείο θα είναι όταν παρέλθει η ελάχιστη χρονική περίοδος κατακράτησης της επένδυσής και γίνει προσπάθεια αποδέσμευσής της. Τι θα γίνει με τις τιμές τότε; Στο μεταξύ ισχύει η ρήση πως η τιμή ενός προϊόντος είναι αυτή που κάποιος είναι διατεθειμένος να πληρώσει για να το αποκτήσει.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte

Φορολογικός Οδηγός 2018

Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

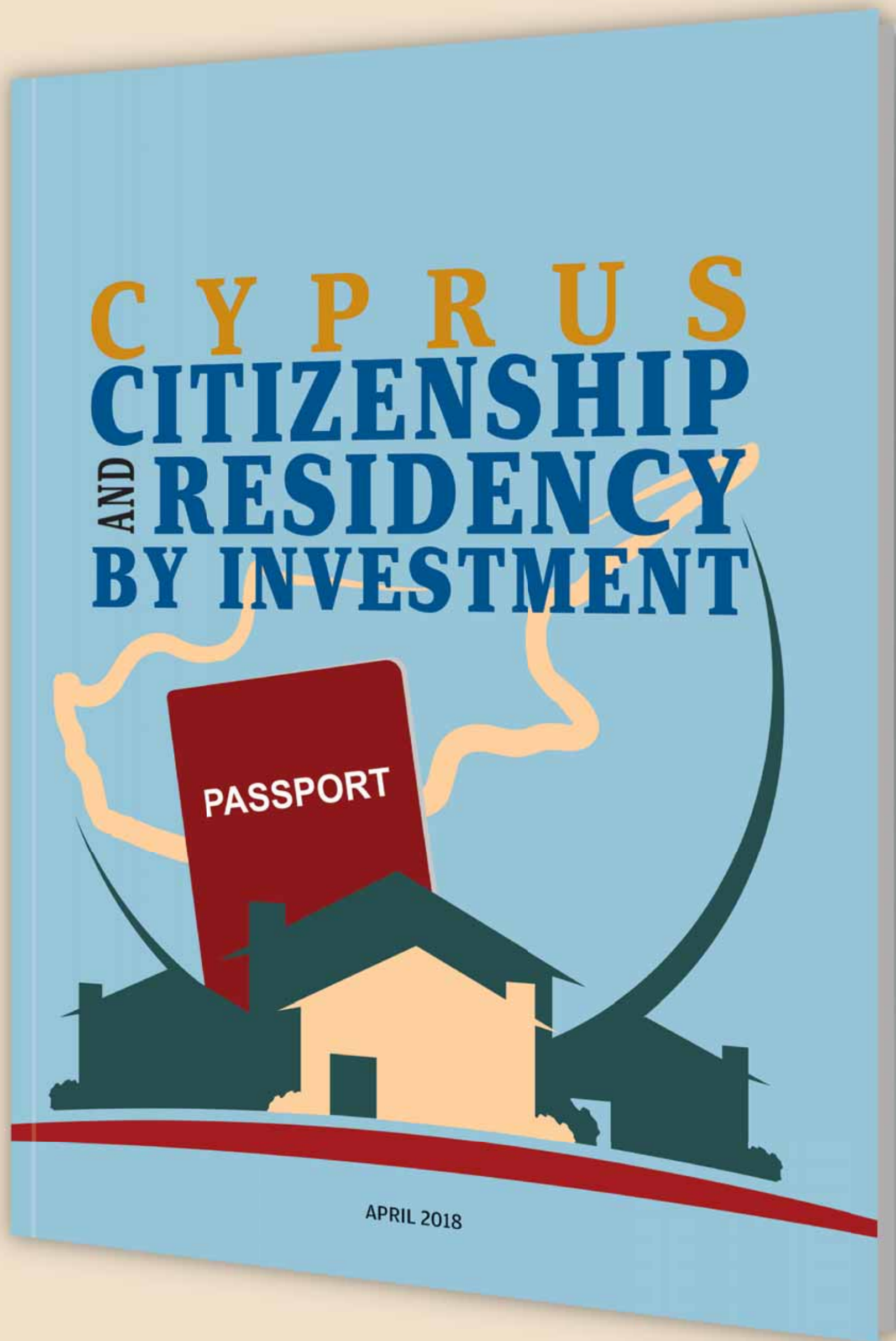
© 2018 Deloitte Limited

Tax

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018 ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Καμία ανησυχία για τον κυπριακό τουρισμό

Τουριστικός πόλος έλξης η πτώση της τουρκικής λίρας σε συνδυασμό με την κατάρρευση του ρωσικού νομίσματος

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Πρώτο θέμα γίνονται μέρα με την ημέρα οι εξελίξεις στη Συρία, όχι μόνο στα ψιλά του Τύπου αλλά και στα όσα συζητάει η κυπριακή κοινωνία, αναφορικά με τον αν θα επηρεαστεί η χώρα και δη η τουριστική της κίνηση ενόψει του καλοκαιριού. Από την εξίσωση που συνθέτει την πιο μεγάλη εικόνα, δεν πρέπει την ίδια ώρα να εκλείπει και ένα άλλο στοιχείο, που ενδέχεται να επηρεάσει μακροπρόθεσμα σε μεγαλύτερο βαθμό την τουριστική κίνηση στην Κύπρο. Κι αυτό είναι η κατακόρυφη πτώση της τουρκικής λίρας, εφόσον έχει αντίκτυπο στην αύξηση του τουρισμού προς Τουρκία, που δεν περνάει απαρατήρητη και από τους

Υπολογισμένο και αναμενόμενο το πρώτο «μούδιασμα» στην Κύπρο, βάσει των εξελίξεων στη Συρία, δεν ανησυχούν στον τουριστικό κλάδο.

φορείς στη χώρα μας αλλά και από μεγάλους tour operators. Εν αρχή, τα δεδομένα μοιάζουν ξεκάθαρα, με πολιτειακούς παράγοντες και φορείς της κυπριακής τουριστικής βιομηχανίας να τονίζουν πως η Κύπρος δεν επηρεάζεται από τα συμβαίνοντα στη Μέση Ανατολή και τη Συρία, ούτε σε οικονομικό αλλά ούτε και σε τουριστικό επίπεδο. Σε αυτό το πλαίσιο, δεν έχουν καταγραφεί ακυρώσεις κρατήσεων ούτε και μείωση στην καταγεγραμμένη επιβατική κίνηση στα αεροδρόμια

Δεν σημειώνεται επίπτωση ούτε σε οικονομικό επίπεδο, σύμφωνα με πηγές από τα ανώτερα κυβερνητικά στρώματα.

Λάρνακας και Πάφου. Συμβάλλουν θετικά προς αυτή την κατεύθυνση και συναφή δημοσιεύματα από το εξωτερικό, με εκπροσώπους μεγάλων αεροπορικών εταιρειών να δίνουν διά της πλαγίας ψήφο εμπιστοσύνης στην Κύπρο, μιλώντας για το επίπεδο ασφάλειας στη χώρα. Ο Independent εν προκειμένω σε άρθρο του εξηγεί τους λόγους για τους οποίους οι τουρίστες, που θέλουν να επισκεφθούν την Κύπρο δεν θα πρέπει να ανησυχούν. Καταγράφεται, ωστόσο, ένα μούδια-

σμα, ως προς τον ρυθμό των νέων κρατήσεων, ο οποίος αναμενόταν υψηλότερος την τρέχουσα περίοδο, δίχως όμως αυτό ν' αποθαρρύνει φορείς της αγοράς που ούτως ή άλλως περίμεναν αύξηση ως και 20% στην τουριστική κίνηση φέτος σε σύγκριση με το 2017.

Ανοδικά η Τουρκία

Η πτώση της τουρκικής λίρας φαίνεται να εμπεριέχει πολλούς λόγους, εκ των οποίων οι περισσότεροι εδράζονται σε κινήσεις της κυβέρ-

νησης Ερντογάν, στο οικονομικό πεδίο. «Η τιμή της τουρκικής λίρας σπάει το ένα αρνητικό ρεκόρ μετά το άλλο. Για πρώτη φορά στην ιστορία, σήμερα το ευρώ ισοδυναμεί με περισσότερες από πέντε λίρες» έγραψε πρόσφατα η Handelsblatt. Άρα υπό αυτή την οπτική, η συνακόλουθη πτώση του κόστους στο τουριστικό προϊόν που προσφέρεται στην Τουρκία ίσως να είναι μελλοντικά, μεγαλύτερο πρόβλημα και για την Κύπρο. Η λίρα, που είναι ένα από τα νομίσματα

αναδυόμενων αγορών με τις χειρότερες επιδόσεις φέτος, έκανε βουτιά σε χαμηλά επίπεδα στις τελευταίες πέντε συνεδριάσεις, πιεζόμενη από τις μαζικές πωλήσεις του ρωσικού ρουβλιού, του νομίσματος ενός μεγάλου εμπορικού εταίρου της. Το τουρκικό νόμισμα υποχώρησε στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο των 4,1550 λιρών ανά δολάριο, καταγράφοντας υποτίμηση 8,5% φέτος, και στο χαμηλό ρεκόρ των 5,1435 λιρών ανά ευρώ. Τα προαναφερόμενα, αποτελούν καλά

νέα για εκείνους που επιλέγουν την Τουρκία για την καλοκαιρινή σεζόν, προχωρώντας από τώρα στις ανάλογες κρατήσεις αν δεν το έχουν κάνει ήδη. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» το κυρίως ρεύμα κρατήσεων στην Τουρκία αυτή την περίοδο, λόγω και της πτώσης της λίρας, προέρχεται από τη Ρωσία, κυρίως λόγω της πτώσης του ρουβλιού, ζήτημα το οποίο αποτελεί από τα σημαντικότερα ζητήματα που έχει να αντιμετωπίσει αυτή την περίοδο ο εξερχόμενος ρωσικός τουρισμός, με την ισοτιμία ευρώ/ρουβλιού να είναι στα χαμηλότερα επίπεδα από τον Αύγουστο του 2016. Μάλιστα, την περασμένη Δευτέρα, το ευρώ ενισχύθηκε κατά 3,71% έναντι του ρωσικού νομίσματος φτάνοντας τα 74,03 ρούβλια. κάτι το οποίο έχει να συμβεί από τον Αύγουστο του 2016. Σύμφωνα με την DW, ο τουρισμός που αποτελεί πυλώνα της τουρκικής οικονομίας, σημειώνει κέρδη τα οποία είναι κυρίως σε ευρώ. Ωστόσο, οι δαπάνες που προκύπτουν σε αυτόν τον κλάδο υπολογίζονται κατά βάση σε λίρες. Από όλες τις πλευρές, πέραν της πτώσης του νομίσματος, η εν γένει βελτίωση της τουριστικής κίνησης στην Τουρκία δεν είναι νεοπαγής. Μαζί με την Αίγυπτο είχαν δείξει τα πρώτα σημάδια βελτίωσης ήδη από το 2017 και πλέον είναι πολλές οι ισχυρές ενδείξεις ότι ο ανταγωνισμός αναμένεται να ενταθεί το προσεχές χρονικό διάστημα. Είναι ενδεικτικό ότι ο ταξιδιωτικός κολοσσός Thomas Cook ανακοίνωσε μόλις πρόσφατα ότι το 2018 η ζήτηση για τα πακέτα των διακοπών που προορίζονται για χώρες όπως η Τουρκία θα αυξηθούν, εκτιμώντας παράλληλα ότι σε δημοφιλείς προορισμούς όπως η Ισπανία η ζήτηση θα μειωθεί.

Δεν θα φέρνουμε νερό από την Ελλάδα

Οι αφαλατώσεις θα λύσουν φέτος το πρόβλημα της υδροδότησης, σύμφωνα με το Τμήμα Ανάπτυξης Υδάτων

Της **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΑ**

Δεν τίθεται ζήτημα να μεταφερθεί νερό από την Ελλάδα με σκοπό να καλυφθούν οι υδατικές ανάγκες της Κύπρου, όπως έγινε το 2008. Αυτό δήλωσαν στην «Κ» αρμόδιες πηγές οι οποίες ξεκαθάρισαν πως πριν από δέκα χρόνια μεταφέρθηκε νερό από την Ελλάδα λόγω του ότι δεν υπήρχαν αφαλατώσεις. Όπως κατέγραψε τότε σε ρεπορτάζ της η «Κ» το 2008 έφτασαν στην Κύπρο από την Ελλάδα 8 ε.κ.μ. νερού, με σκοπό να καλυφθούν οι άμεσες ανάγκες που υπήρχαν κυρίως στη Λεμεσό. Μπορεί το νερό να έφτασε, ωστόσο, δεν ήταν αρκετό για να ξεδιψάσει τους κατοίκους της πόλης. Οι ποσότητες που είχαν μεταφερθεί στην Κύπρο απείχαν κατά πολύ από τις ποσότητες εκείνες που θα έπρεπε να έχουν μεταφερθεί

Το σημαντικότερο πρόβλημα, εξαιτίας της πενιχρής εισροής νερού στα φράγματα, το αντιμετωπίζουν οι γεωργοί.

Το φράγμα του Κούρπ έχει τη μεγαλύτερη χωρητικότητα με 115.000 ε.κ.μ., ενώ μέχρι στιγμής έχει συνολική εισροή μόνο 9.151 ε.κ.μ.

άλλες βροχοπτώσεις, η ποσότητα θα μειωθεί και θα φτάσει τα 9,5 ε.κ.μ. Μέχρι τα μέσα Απριλίου η αποθηκευμένη ποσότητα νερού στα φράγματα έφτασε τα 68.527 ε.κ.μ. με την πληρότητα να φτάνει το 23,6%. Στην αντίστοιχη περυσινή περίοδο η αποθηκευμένη εισροή έφτασε τα 89.646 ε.κ.μ. νερού και η ποσότητα στο 30,8%. Οι εισροές νερού από τον Οκτώβριο μέχρι και σήμερα έφτασαν τα 38.865 ε.κ.μ. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Τμήματος Ανάπτυξης Υδάτων, για φέτος υπολογίζεται πως θα χρειαστούν 83 ε.κ.μ. νερού για τις ανάγκες των περιοχών που υδροδοτούνται από το Ενιαίο Σχέδιο Νοτίου Αγωγού. Τα 68 ε.κ.μ.

νερού θα καλυφθούν από τις αφαλατώσεις και τα υπόλοιπα 15 θα καλυφθούν από τα φράγματα. Η Πάφος χρειάζεται 12 ε.κ.μ. από τα οποία τα 10 θα παραχωρηθούν από τα φράγματα και τα άλλα 2 από γεωτρήσεις. Η αποθηκευμένη ποσότητα στα φράγματα του Ενιαίου Σχεδίου Νοτίου Αγωγού μέχρι σήμερα φτάνει τα 32.728 ε.κ.μ. νερού με την πληρότητα να είναι μόλις στο 17,3%, ποσότητες οι οποίες προβληματίζουν τις αρμόδιες αρχές αφού οι ανάγκες είναι συνεχιζόμενες και αυξημένες.

Εγιναν προγραμματισμοί

Το Τμήμα Ανάπτυξης Υδάτων, ως προς τα προαναφερόμενα και

αν γενικά θα πούμε το νερό νεράκι, θέλοντας να καθοδικάσει σχετικά τους πολίτες, διαβεβαιώνει ότι έχουν γίνει οι απαραίτητοι προγραμματισμοί έτσι ώστε να μην υπάρξουν περικοπές νερού στην ύδρευση. Οπότε τα νοικοκυριά και οι βιομηχανίες δεν αναμένεται ν' αντιμετωπίσουν κάποιο πρόβλημα. Μεγάλο μέρος των αναγκών ύδρευσης προέρχεται από τις μονάδες αφαλάτωσης οι οποίες εργάζονται στο μάξιμουμ καθημερινώς, και επιπρόσθετη ποσότητα νερού προέρχεται από τα φράγματα. Παράλληλα, αυτό που προκύπτει είναι πως για φέτος αλλά και του χρόνου, με την προϋπόθεση ότι ο χειμώνας

γικός», όπως χαρακτηρίστηκε από τους αρμόδιους, δηλαδή με κανονικά αν όχι υψηλά ποσοστά βροχοπτώσης, δεν θα αντιμετωπίσουμε προβλήματα ύδρευσης. Προτεραιότητα του Τμήματος, όπως σημειώθηκε αρμοδίως, είναι η ύδρευση, οι φυτείες, οι μόνιμες καλλιέργειες και τα θερμοκήπια.

Τι γίνεται στην άρδευση

Το σημαντικότερο πρόβλημα που προκύπτει από την πενιχρή εισροή νερού στα φράγματα είναι στον τομέα της γεωργίας. Όπως δόλωσε στην «Κ» ο ανώτερος τεχνικός μηχανικός του Τμήματος Ανάπτυξης Υδάτων Φαίδρος Ρουσσίς, τη Δευτέρα 16 Απριλίου θα

υπάρξει συνάντηση με τις Αγροτικές Οργανώσεις για να ενημερωθούν για τον τρόπο με τον οποίο θα κατανεμηθεί το νερό, καθώς επίσης και για τυχόν περικοπές. Μέχρι το τέλος Απριλίου το Υπουργικό Συμβούλιο θα λάβει τις τελικές αποφάσεις.

Σε ανακοίνωσή του το Τμήμα Ανάπτυξης Υδάτων παροτρύνει τους γεωργούς να μην προχωρήσουν σε νέες φυτεύσεις στην προκειμένη χρονική συγκυρία, διότι υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο να μην τους δοθεί νερό για να καλύψουν τις ανάγκες τους. Όσες ποσότητες νερού είναι διαθέσιμες και μπορούμε θα τις παραχωρήσουμε, τόνισε ο κ. Ρουσσίς.

Ενίσχυση ηλεκτρονικού εμπορίου με... πακέτο

Η μεταρρύθμιση της Ε.Ε., οι αλλαγές και οι σκοποί πίσω από την πρωτοβουλία

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Νέα δεδομένα δημιουργεί στο ηλεκτρονικό εμπόριο η Ε.Ε. μέσα από συγκεκριμένη μεταρρύθμιση, η οποία έχει σκοπό να το ενδυναμώσει, προσφέροντας στους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να συγκρίνουν ευκολό-

Μία πλήρως λειτουργική ψηφιακή αγορά θα μπορούσε να συνεισφέρει έως και 415 δισεκατομμύρια ευρώ στην οικονομία της Ε.Ε. ετησίως.

τερα τις διάφορες τιμές παράδοσης σε ολόκληρη την Ένωση. Οι ρυθμιστικές αρχές θα έχουν αυξημένες αρμοδιότητες για την παρακολούθηση της σύνθετης αυτής αγοράς, με τους νέους κανόνες να τυχάνουν έγκρισης την Παρασκευή από το Συμβούλιο, μετά την προσωρινή συμφωνία που επετεύχθη με το Ευ-

ρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 13 Δεκεμβρίου 2017. «Οι κανόνες αυτοί θα διευκολύνουν την πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τις διάφορες δυνατότητες παράδοσης που είναι σημαντικές για το ηλεκτρονικό εμπόριο», δήλωσε ο κ. Inaylo Moskonvski, υπουργός Μεταφορών, Τεχνολογίας των Πληροφοριών και Επικοινωνιών της Βουλγαρίας. «Η θέσπιση των κανόνων αυτών σημαίνει ότι έχει πλέον δημιουργηθεί άλλο ένα βασικό στοιχείο της ψηφιακής ενιαίας αγοράς της Ε.Ε.» Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης, τα τιμολόγια παράδοσης θα δημοσιεύονται σε δικτυακό τόπο που θα βοηθάει τους χρήστες να επιλέγουν τις καλύτερες δυνατές τιμές. Η μεγαλύτερη διαφάνεια θα δημιουργήσει ανταγωνιστική πίεση, μειώνοντας τις τιμές που δεν δικαιολογούνται από αντικειμενικούς παράγοντες. Οι νέοι κανόνες αναμένεται να είναι ιδιαίτερα επωφελείς για τους καταναλωτές και τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής που δεν έχουν διαπραγματευτική δύναμη για να επιτυγχάνουν καλύτερες τιμές. Με την τελική ψηφοφορία στο Συμβού-

Οι νέοι κανόνες αναμένεται να είναι ιδιαίτερα επωφελείς για τους καταναλωτές και τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής που δεν έχουν διαπραγματευτική δύναμη για να επιτυγχάνουν καλύτερες τιμές.

λιο ολοκληρώθηκε η νομοθετική διαδικασία σε πρώτη ανάγνωση, οπότε ο κανονισμός θα υπογραφεί και από τα δύο θεσμικά όργανα και θα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. Θα τεθεί δε σε ισχύ είκοσι μέρες μετά τη δημοσίευσή του.

Απώτερος σκοπός

Η όλη διαδικασία έχει σαφή στόχευση και δεν είναι άλλη από τη θέσπιση περισσότερης διαφάνειας στις τιμές της διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων η οποία με τη σειρά της όπως λένε και αξιωματούχοι της Ε.Ε., θα ενθαρρύνει τους καταναλωτές να επιλέγουν από ευρύτερο φάσμα προϊόντων και να πραγματοποιούν περισσότερες δικτυακές αγορές. Θα προσφέρει, επίσης, νέες δυνατότητες για τους εμπόρους, ιδίως για τις μικρές επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν την ισχύ να διαπραγματευτούν καλύ-

τερες τιμές. Στο πλαίσιο της συμφωνίας, η Επιτροπή θα δημοσιεύσει δημόσια τιμολόγια των φορέων παροχής υπηρεσιών διασυνοριακής παράδοσης σε ειδικό διαδικτυακό τόπο. Έτσι οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις θα μπορούν να συγκρίνουν τις χρεώσεις και να επιλέγουν τις πιο συμφέρουσες. Επιπλέον, οι έμποροι που συνάπτουν συμβάσεις πώλησης με καταναλωτές οι οποίες περιλαμβάνουν διασυνοριακή αποστολή δεμάτων πρέπει, σε ορισμένες περιπτώσεις, να διαθέτουν στους καταναλωτές τις σχετικές με την αποστολή δεμάτων πληροφορίες πριν από τη σύναψη της σύμβασης. Οι προτεινόμενοι κανόνες θα δώσουν στις ρυθμιστικές αρχές εξουσίες που θα τους επιτρέπουν να παρακολουθούν καλύτερα τις εξελίξεις στην αγορά παράδοσης δεμάτων. Οι φορείς παροχής υπηρεσιών παράδοσης θα είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν

στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές τους μια σειρά δεδομένων, επιτρέποντάς τους έτσι να αξιολογούν τα τιμολόγια και να εντοπίζουν δυσλειτουργίες της αγοράς.

Η ενιαία ψηφιακή αγορά

Οι αποφάσεις που αφορούν στις τιμές της διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων εμπεριέχονται στις πολιτικές εκ μέρους της Ε.Ε. για την ενιαία ψηφιακή αγορά και την ενδυνάμωσή της, μέσα στα πλαίσια συναφούς στρατηγικής. Σκοπός αυτής είναι να εξασφαλίσει ότι η οικονομία, η βιομηχανία και η κοινωνία της Ευρώπης θα αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες της νέας ψηφιακής εποχής. Παράλληλα με τις ηλεκτρονικές λύσεις και δεδομένα και τις διασυνοριακές ψηφιακές υπηρεσίες, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του σχεδίου της Ε.Ε. για μια ψηφιακή Ευρώπη, οπότε και δρομολογείται η δημιουργία

Η αξιοποίηση των ευκαιριών και τα οφέλη

Οι προσπάθειες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την πραγμάτωση της ενιαίας, ψηφιακής, Ε.Ε. είναι επαναλαμβανόμενες και εμφορούνται και από το συνολικότερο περιθώριο προόδους και κέρδους. Για παράδειγμα, η ψηφιοποίηση της παραγωγής εκτιμάται ότι θα αποφέρει στην Ε.Ε. 1,25 τρισεκατομμύρια ευρώ έως το 2025. Η Ε.Ε. επιθυμεί να διαμορφώσει το ψηφιακό μέλλον γύρω από θέματα όπως η αξιοπιστία, η ασφάλεια και η ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Υπάρχει μεγάλο περιθώριο προόδου. Για παράδειγμα, επί του παρόντος, μόνο το 15% των πολιτών αγοράζει μέσω του διαδικτύου από άλλη χώρα. Μια πλήρως λειτουργική ψηφιακή αγορά θα μπορούσε να συνεισφέρει έως και 415 δισεκατομμύρια ευρώ στην οικονομία της Ε.Ε. ετησίως.

μιας ελεύθερης και ασφαλούς ψηφιακής ενιαίας αγοράς στην οποία θα μπορούν να πραγματοποιούνται διασυνοριακές αγορές μέσω του διαδικτύου, ενώ οι επιχειρήσεις θα μπορούν να πωλούν μέσω του διαδικτύου σε ολόκληρη την Ε.Ε. Η στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά, η οποία προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2015, έθεσε τα θεμέλια μιας ενιαίας και βιώσιμης ευρωπαϊκής ψηφιακής κοινωνίας. Κατά τα έτη 2016 και 2017, ακολούθησε μια σειρά χαρακτηριστικών επιτευγμάτων όπως:

- Κατάργηση των τελών περιεργαγής.
- Εξουγχρονισμός της προστασίας των δεδομένων.
- Διασυνοριακή φορητότητα του περιεχομένου on line.
- Συμφωνία για την άρση των φραγμών του ηλεκτρονικού εμπορίου απαγορεύοντας τον αδικαιολόγητο γεωγραφικό αποκλεισμό.

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Τουρκική Πολιτική, Διλήμματα Και Επιλογές

17 Απριλίου 2018 | 19:00

Δημοσιογραφική Εστία

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Γιώργος Λιλλήκας

Πρόεδρος Συμμαχίας Πολιτών

Άγγελος Συρίγος

Αναπληρωτής Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Σταύρος Λυγερός

Δημοσιογράφος - Συγγραφέας

Συντονιστής

Μιχάλης Τσικαλός

Συμμαχία Πολιτών
Citizens' Alliance

ΛΕΩΦ. ΚΕΝΝΕΤΥ 8, ΜΕΓΑΡΟ ΑΘΗΑΙΝΙΤΗ, 5ος ΟΡΟΦΟΣ, 1087 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΗΛ: +357 22282000, ΦΑΞ: +357 22282200
Web: symmaxiapoliton.org, Email: info@symmaxiapoliton.org

Πανεπιστήμιο
Κύπρου

52^ο καλύτερο νέο Πανεπιστήμιο στον κόσμο
(Times Higher Education World University Rankings)

Ποιοτική δημόσια παιδεία με διεθνή απήχηση

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

63

προγράμματα
επιπέδου Μάστερ

43

προγράμματα
Διδακτορικού επιπέδου

Πτυχία με κύρος

Χαμηλά διδάκτρα

Ευνοϊκά Δάνεια

Υποτροφίες

Έχει αρχίσει η Ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων

www.ucy.ac.cy/graduateschool

Tel: +357 22894044

Το «on demand» κερδίζει έδαφος και αλλάζει τα δεδομένα

Σε στενωπό τα παραδοσιακά κανάλια και εντός Κύπρου με σημαντική πτώση του μέσου όρου τηλεθέασης

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Το DNA της τηλεόρασης έχει αλλάξει και με τα νέα δεδομένα που δημιουργούνται, εφόσον η παγκόσμια τάση θέλει τον τηλεθεατή να στρέφεται προς τις on demand πλατφόρμες, καθίσταται το τηλεοπτικό προϊόν άκρως ανταγωνιστικό. Υψηλής ποιότητας παραγωγές, με πρωτόλογισμό πολλών εκατομμυρίων, σημαίνει ακόμη περισσότερους συνδρομητές με την πίτα να ανοίγει διαρκώς. Οπότε αναπόφευκτα το ερώτημα είναι τι κάνουν τα εγχώρια «παραδοσιακά» κανάλια, ερώτημα που διαπερνά το παγκόσμιο πλέον τηλεοπτικό χάρτη και το κυπριακό, που μπήκε στην εποχή της έγχρωμης τηλεοπτικής εποχής το 1980. Από τότε μέχρι σήμερα σαφώς έχουν αλλάξει πολλά. Στο μονοπώλιο της κρατικής τηλεόρασης προστέθηκαν οι ιδιωτικές πρωτοβουλίες με πρώτο τον Λόγο το 1992 και στα χρόνια που ακολούθησαν, ο ANT1, το Sigma κ.λπ. Εφόσον λοιπόν η τηλεοπτική πίτα άρα και η διαφημιστική, παρουσιάζει σαφή σημάδια εξωστρέφειας και απομάκρυνσης από τα τηλεοπτικά κανάλια, δεν είναι τυχαίο ότι το Netflix απαριθμεί 109 εκατομμύρια συνδρομητές σε περισσότερες από 190 χώρες. Εξ αυτών 70 χιλιάδες βρίσκονται σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» σε Κύπρο και Ελλάδα. Η συγκεκριμένη πλατφόρμα γνώρισε μεγάλη ώθηση στην ελληνική και κυπριακή αγορά τον Δεκέμβριο του 2017, όταν και άρχισε να «μιλάει» ελληνικά, στο πλαίσιο της επένδυσης στην οποία προχώρησε η πλατφόρμα, ύψους πέραν των 2 δις. για άνοιγμα στην ευρωπαϊκή αγορά. Αυτό σημαίνει ότι οι ελληνικοί υπότιτλοι είναι διαθέσιμοι στο 70% των ταινιών και σειρών του καταλόγου που προσφέρει η

πλατφόρμα. Θα πρέπει να καταγραφεί και οι πληροφορίες τις οποίες αποκάλυψαν εκπρόσωποι του Netflix στην Ελλάδα, ότι επικινείται ελληνικές παραγωγές. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, η εταιρία βρίσκεται ήδη σε επαφή με Έλληνες παραγωγούς, ώστε να προχωρήσουν με πρωτότυπες σειρές και ταινίες ελληνικού περιεχομένου. Σε μια τέτοια περίπτωση, η δυναμική της πλατφόρμας σε Ελλάδα και Κύπρο αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά.

Η εξαγορά του Alpha Κύπρου ταρασσει τα νερά στο τηλεοπτικό σκηνικό. Πρόκειται για επένδυση εκατομμυρίων, η οποία αναμένεται να δώσει νέα δυναμική στον τηλεοπτικό σταθμό.

Παρόλα αυτά η μάχη των τηλεοπτικών καναλιών προς διεκδίκηση των δικών τους μεριδίων τηλεθέασης συνεχίζεται, παρά το γεγονός ότι τα στοιχεία καταδεικνύουν το μειωμένο ενδιαφέρον του κοινού. Παίρνοντας για παράδειγμα την εβδομάδα 12/03 - 18/03/18 βλέπουμε ότι το ποσοστό του πρώτου σε τηλεθέαση καναλιού, του Sigma, ήταν στο 16%. Συγκεκριμένα σύμφωνα με τα στοιχεία της Nielsen, το γενικό μερίδιο τηλεθέασης είχε κατανεμηθεί ως εξής: 16,3% για το Sigma, 15,1% για τον ANT1, 12,2% για τον ALPHA, 11,1% για το PIK1, 10,6% για το TVONE, 2,1% για το PIK2 και 1,6% για την EPT. Εκείνο το στοιχείο

που καταδεικνύει πως τα εν λόγω ποσοστά παραμένουν περίπου σταθερά, με ελαφρές διακυμάνσεις, είναι ότι σε ανάλογα επίπεδα κινήθηκαν και τον Οκτώβριο του 2017. Συγκεκριμένα το Sigma ήταν πρώτο σε τηλεθέαση με ποσοστό 16,4% ενώ στο ίδιο ποσοστό βρισκόταν και ο ANT1. Ποσοστό 8,7% είχε το TVONE, και ήταν μια θέση πιο κάτω από το τέταρτο PIK1 που είχε ποσοστό 10,1%. Τρίτος ο ALPHA Κύπρου με ποσοστό 12,5%.

Προσφορά και ζήτηση

Μεταξύ των δύο επιλογών, της παραδοσιακής τηλεόρασης και της on demand, ειδοποιός διαφορά είναι ότι η δεύτερη δίνει τον πρώτο λόγο στον καταναλωτή για το τι θα παρακολουθήσει σε αντίθεση με τον τρόπο λειτουργίας της πρώτης, όπου τα κανάλια αποφασίζουν το πρόγραμμά τους και στη βάση αυτών των επιλογών έχει την ευχέρεια ο τηλεθεατής να αποφασίσει τι θα παρακολουθήσει. Πλέον οι επιλογές είναι ανεξάντλητες, εφόσον οι τηλεθεατές της on demand τηλεόρασης μπορούν να παρακολουθήσουν ανά πάσα στιγμή, από όπου θέλουν και από όποια συσκευή επιθυμούν, το υλικό της επιλογής τους, φτάνει να έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο. Είναι αυτή ακριβώς η προσφορά προγραμμάτων και η πληθώρα επιλογών που έχει δημιουργήσει μια νέα δυναμική και άρα λιγότερη ζήτηση προς την παραδοσιακή τηλεόραση. Δεν αποκλείεται όμως, βάσει των προαναφερθέντων, να δούμε στροφή της τελευταίας σε αναβαθμισμένες τηλεοπτικές παραγωγές, εμπλουτισμό του προγράμματος με περισσότερες ξένες ταινίες και σειρές τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Κύπρο. Δεν είναι αυθαίρετο μάλιστα να πει κανείς, πως το παραπάνω σε-

Περίπου 200 χιλιάδες νοικοκυριά είναι συνδρομητές σε προγράμματα της IP TV, ενώ αστάθμητος παράγοντας παραμένει ο αριθμός των χρηστών παράνομων υπηρεσιών τύπου Dream Box.

νάριο αντίδρασης, είναι και μονόδρομος. Πρόκειται, άλλωστε, για έναν δρόμο που ήδη τον ακολουθεί το TV ONE μετά και τη διακοπή της συνεργασίας με το MEGA Ελλάδος και τον περιορισμό των τοπικών παραγωγών του. Παράλληλο ερώτημα είναι τι θα πράξει μελλοντικά και ο Alpha Κύπρου που το τελευταίο διάστημα λόγω της εξαγοράς του, αποτελεί θέμα συζήτησης. Η εξαγορά έγινε δύο χρόνια μετά το άνοιγμά του στην Κύπρο, από την οικογένεια Παπαέλληνα, και αν μη τι άλλο ταρασσει τα εντός χώρας τηλεοπτικά νερά. Πρόκειται για επένδυση πολλών εκατομμυρίων και αναμένεται να δώσει νέα δυναμική στον τηλεοπτικό σταθμό. Αυτό όμως, σε κατοπινό στάδιο και με επιλογές που θα γίνουν μελλοντικά όπως τουλάχιστον ανέφερε στην «Κ» εκ των μετόχων του καναλιού Γιώργος Θεοδότου. Έτσι, το πλάνο δεν περιλαμβάνει οποιαδήποτε διαφοροποίηση στο υφιστάμενο πρόγραμμα, ενώ αναμένεται να επικεντρωθούν σε εγχώριες παραγωγές αλλά και αξιοποίηση του προγράμματος του Alpha Ελλάδος με τον οποίο συνεχίζεται η αποκλειστική συνεργασία.

Ανοδο στις ευρυζωνικές

Σημαντική στροφή γίνεται και στην ευρυζωνική σύνδεση στην

Κύπρο και κατά συνέπεια της συνδρομητικής ευρυζωνικής τηλεόρασης. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Γραφείου Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων, το πρώτο εξάμηνο του 2017 ο αριθμός συνδρομητών ευρυζωνικής πρόσβασης είχε παρουσιάσει αύξηση κατά 8.607 συνδρομητές σε σχέση με το 2016. Συγκεκριμένα, στις 30 Ιουνίου του 2017, υπήρχαν καταγεγραμμένες 287.090 συνδέσεις, σε σύγκριση με 278.483 στις 31 Δεκεμβρίου του 2016 με το ποσοστό διείσδυσης στα 313.000 νοικοκυριά της Κύπρου να καταγράφει ιστορικό ρεκόρ φθάνοντας στο 92% σε σύγκριση με 89% που ήταν το 2016.

Διαχρονικά κάθε χρόνο καταγράφεται αύξηση στους συνδρομητές της ευρυζωνικής πρόσβασης, ενώ η σημερινή εικόνα δεν συγκρίνεται με τα δεδομένα του 2002 όπου υπήρχαν μόλις 5.998 συνδέσεις ευρυζωνικής πρόσβασης. Αυτό μεταφράζεται στο ότι πλέον και περισσότεροι συνδρομητές επιλέγουν τη συνδρομητική ευρυζωνική τηλεόραση.

Αναφέρεται ενδεικτικά ότι περίπου 200 χιλιάδες νοικοκυριά είναι συνδρομητές της IP τηλεόρασης της οποίας βασικοί παίκτες είναι η Cyta που φιγουράρει στην πρώτη

θέση, η Cablenet, η Primetel και η MTN. Ωστόσο, την ίδια ώρα αστάθμητος παράγοντας θεωρούνται τα παράνομα «κουτιά» παροχής προγράμματος, τα λεγόμενα Dream Box, ο αριθμός των οποίων ανέρχεται στην Κύπρο σύμφωνα με πληροφορίες στους 50 χιλιάδες χρήστες.

Τα παραπάνω δεδομένα αλλάζουν το τηλεοπτικό μοντέλο όπως το ξέραμε μέχρι σήμερα. Την ώρα μάλιστα που στο εξωτερικό η πίτα της διαφήμισης έχει απομακρυνθεί από την τηλεόραση και προτιμά ψηφιακά μέσα, τάση η οποία σταδιακά κερδίζει έδαφος και στην Κύπρο.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Ελληνικής Τράπεζας, το δίκτυο είναι πρώτο στις προτιμήσεις των διαφημιστικών τμημάτων εταιριών με ποσοστό 40%, ενώ ακολουθούν τα social media με ποσοστό 31%. Μόλις το 8% επιλέγει τη διαφήμιση στο ραδιόφωνο, ενώ ακόμη πιο συρρικνωμένο είναι το μερίδιο της τηλεόρασης στη διαφημιστική πίτα, που φτάνει μόλις το 4%. Βάσει αυτών των στοιχείων το κατά πόσο θα μπορεί η κυπριακή αγορά να στηρίξει οικονομικά το σύνολο των παγκύπριων τηλεοπτικών καναλιών, τίθεται υπό αμφισβήτηση.

Ανοιχτή η συζήτηση για την κυκλική οικονομία

Το προφίλ της Κύπρου, τα μέτρα που λαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το πέρασμα από τη θεωρία στην πράξη

Του **ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Η στόχευση της κυκλικής οικονομίας και το πέρασμα στην πράξη πανευρωπαϊκά, δεν αφήνει σε καμία περίπτωση εκτός την Κύπρο. Η συζήτηση για το θέμα είναι ανοιχτή και διαρκής, με την τελευταία η οποία έλαβε χώρα πρόσφατα να δίνει τον τόνο για τα επόμενα βήματα που πρέπει να γίνουν, εφόσον η πρώτη ύλη από την άποψη των κονδυλίων είναι εκεί όπως θα δια-

Η μετάβαση θα υποστηριχθεί οικονομικά από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), τα οποία διαθέτουν 5,5 δις. ευρώ για τη διαχείριση των αποβλήτων.

φανεί και παρακάτω. Σύμφωνα με τα συναφή στοιχεία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προχωρήσει στην έγκριση δέσμης μέτρων για την κυκλική οικονομία, με στόχο να βοηθήσει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και τους καταναλωτές να κάνουν τη μετάβαση, ώστε οι πόροι να χρησιμοποιούνται με πιο βιώσιμο τρόπο. Σκοπός είναι η συμβολή σ' έναν πληρέστερο κύκλο ζωής των προϊόντων μέσω της μεγάλου-

Βάσει νομοθεσίας για την κυκλική οικονομία που τίθεται σε ψηφοφορία στο Ευρωκοινοβούλιο την Τετάρτη, το ποσοστό αστικών αποβλήτων προς ανακύκλωση αναμένεται να αυξηθεί από 44% σε 55% έως το 2025.

τερης ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησής τους, κάτι που θα αποφέρει οφέλη τόσο για το περιβάλλον όσο και για την οικονομία. Τα σχετικά σχέδια θα αντλούν τη μέγιστη αξία και χρήση από όλες τις πρώτες ύλες, τα προϊόντα και τα απόβλητα, προωθώντας την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Οι προτάσεις καλύπτουν τον πλήρη κύκλο ζωής των

προϊόντων: από την παραγωγή και την κατανάλωση μέχρι τη διαχείριση των αποβλήτων και την αγορά δευτερογενών πρώτων υλών. Η μετάβαση αυτή θα υποστηριχθεί οικονομικά από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), τα οποία διαθέτουν 5,5 δις. ευρώ για τη διαχείριση των αποβλήτων, το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» (το χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΕΕ για την έρευνα και την

καινοτομία) με 650 εκατ. ευρώ, καθώς και από επενδύσεις στην κυκλική οικονομία σε εθνικό επίπεδο.

Παραγωγή αποβλήτων

Η αύξηση του πληθυσμού αλλά και του πλούτου καθιστά τη ζήτηση για σπάνιες πρώτες ύλες μεγαλύτερη από ποτέ, και οδηγεί σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Τα μέταλλα και τα μεταλλεύματα, τα ορυκτά καύσιμα, οι ζωοτροφές και τα τρόφιμα,

αλλά και το καθαρό νερό και τα γόνημα εδάφη έχουν ακριβύνει. Κάθε χρόνο στην ΕΕ, χρησιμοποιούνται σχεδόν 15 τόνοι υλικών ανά άτομο, ενώ κάθε πολίτης της ΕΕ παράγει, κατά μέσο όρο, πάνω από 4,5 τόνους αποβλήτων ετησίως, εκ των οποίων πάνω από το μισό καταλήγει σε ΧΥ-ΤΑ. Η γραμμική οικονομία, η οποία βασίζεται αποκλειστικά στην εξόρυξη πόρων, δεν αποτελεί πλέον βιώσιμη επιλογή, κάτι που από πλευράς Ε.Ε. δεν σταματά να επαναλαμβάνεται διαρκώς. Για την Κύπρο η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία προϋποθέτει αλλαγή της εστίασης στην επαναχρησιμοποίηση, επίσκευ, ανανέωση και ανακύκλωση υφιστάμενων υλικών και προϊόντων. Ωστόσο, η εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής αποτελεί πρόκληση για την Κύπρο. Οι κακές επιδόσεις όσον αφορά στη διαχείριση αποβλήτων, με μεγάλη παραγωγή αποβλήτων, χαμηλά ποσοστά ανακύκλωσης και μεγάλη εξάρτηση από χώρους υγειονομικής ταφής, συμπεριλαμβανομένων παράνομων χώρων, είναι ένα από τα κύρια ζητήματα που εγείρουν ανησυχίες. Η βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων και η θέσπιση μιας πολιτικής τιμολόγησης του νερού σύμφωνα με την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα, που καλύπτει ευρύ φάσμα υπηρεσιών σχετικά με το νερό, έχει μεγάλη σημασία για την Κύπρο, σύμφωνα και με όσα προτάσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφόσον η υπεράντληση υπόγειων υδάτων και η λειψυδρία αποτελούν τις μεγαλύτερες προ-

κλήσεις. Το πλούσιο φυσικό περιβάλλον και βιοποικιλότητα είναι ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα της χώρας. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις ανάπτυξης υποδομών σε προστατευόμενες περιοχές μπορεί να παρατηρηθεί ότι οι απαραίτητες αξιολογήσεις που προβλέπονται από την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία δεν πραγματοποιούνται ορθά. Από την πλευρά της, σε πρόσφατο άρθρο η Επίτροπος Περιβάλλοντος Ιωάννα Παναγιώτου, σημείωνε πως απαιτείται δράση προκειμένου να κοινοποιηθούν οι ιδέες και τα οφέλη της κυκλικής οικονομίας στους πολίτες στην καθημερινή ζωή τους – στο χώρο εργασίας, στα σχολεία, στις τοπικές κοινωνίες. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα ψηφιακά μέσα μπορούν να συμβάλουν θετικά. «Για την Κύπρο η κυκλική οικονομία αποτελεί και πρόκληση και λύση αφού ο υφιστάμενος της χαρακτήρας μπορεί να δημιουργεί δυσκολίες αλλά δίνει και πλεονεκτήματα, τα οποία με τη βοήθεια των χρηματοδοτικών εργαλείων που προσφέρει η Ε.Ε., της πληθώρας επιστημονών και των φυσικών πόρων του νησιού μπορούν να μετατρέψουν σε ένα καινοτόμο «προϊόν» ολόκληρη τη χώρα, κατέληξε η κ. Παναγιώτου. Σημειώνεται, τέλος, ότι βάσει νομοθεσίας για την κυκλική οικονομία που τίθεται σε ψηφοφορία στο Ευρωκοινοβούλιο την Τετάρτη, το ποσοστό αστικών αποβλήτων προς ανακύκλωση αναμένεται να αυξηθεί από 44% σε 55% έως το 2025.

Προσωποποιημένες προσφορές ξεκινούν τα σούπερ μάρκετ

Στόχος αλυσίδων, προμηθευτών, να συγκρατήσουν τις απώλειες σε μερίδια, τζίρο

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Στη λογική των εξατομικευμένων προσφορών με βάση το προφίλ του κάθε καταναλωτή προχωρούν ολοένα και περισσότερες αλυσίδες σούπερ μάρκετ, κυρίως μέσω της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών. Ο λόγος; Η αντιμετώπιση των προσφορών ως επιβράβευση, υπό την έννοια ότι αυτές είναι στοχευμένες σύμφωνα με το προφίλ του καταναλωτή και θα παρέχονται όχι αδιακρίτως, αλλά με βάση την πιστότητά του στο κατάστημα και στη μάρκα, εκτιμάται ότι είναι το αντίδοτο στην «πολεμική» κατάσταση που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στο οργανωμένο λιανεμπόριο τροφίμων. Σύμφωνα με στοιχεία της Nielsen, το 51,7% (κατ' όγκο) των επώνυμων προϊόντων που πωλήθηκαν το 2017 στα σούπερ μάρκετ ήταν σε προσφορά, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό το 2009 ήταν 33,1%.

Για... προχωρημένους

Σε πιο προχωρημένο –για τα ελληνικά δεδομένα και τον κλάδο των σούπερ μάρκετ– στάδιο βρίσκονται οι πρακτικές που εφαρμόζουν οι αλυσίδες «ΑΒ Βασιλόπουλος» και My Market. Πέρα από τις γενικές υπηρεσίες που παρέχονται από την εφαρμογή της «ΑΒ Βασιλόπουλος» (όπως αποθήκευση της κάρτας πιστότητας μέσω σκαναρίσματος αυτής, συνταγές, 15νθήμερο έντυπο προσφορών, πληροφορίες για τα καταστήματα), δίνεται επίσης η δυνατότητα ο καταναλωτής που διαθέτει και κάρτα πιστότητας να ενημερώνεται και

Μερίδιο (σε όγκο) πωληθέντων προϊόντων σε προσφορά στα σούπερ μάρκετ

ΠΗΓΗ: Nielsen

για τις ειδικές προσφορές που συνδέονται με αυτήν, ενώ λαμβάνει και μία πιο προσωποποιημένη επικοινωνία μέσω e-mail.

Στην περίπτωση της εφαρμογής της My Market ο χρήστης μπορεί να δημιουργήσει λίστες για αγορές, στις οποίες θα προσθέσει και τις αγαπημένες του προσφορές από το φυλλάδιο, να δει έτοιμες λίστες

με προτάσεις προϊόντων από τις τρέχουσες προσφορές για διάφορες περιστάσεις (π.χ. προϊόντα στην περίπτωση που μια παρέα συγκεντρώνεται στο σπίτι για να διασκεδάσει), ενώ στο πλαίσιο της εξατομικεύσης ο χρήστης ενημερώνεται για επιπλέον προσφορές βασισμένες στα καταστήματα που έχει δηλώσει ως «αγαπημένα» του.

Μια μορφή εξατομικευμένων προσφορών παρέχει η ηλεκτρονική πλατφόρμα-εφαρμογή Roskee, όπου βρίσκονται συγκεντρωμένες αφενός οι προσφορές 19 αλυσίδων σούπερ μάρκετ και 27 μεγάλων προμηθευτών και αφετέρου υπάρχουν αποκλειστικά κουπόνια επιβράβευσης, μέσω των οποίων επιτρέπονται χρήματα στους κατα-

ναλωτές. Η εξατομικεύση εν προκειμένω υπάρχει υπό την έννοια ότι ο χρήστης μπορεί να δημιουργήσει στην εφαρμογή λίστα με τα προϊόντα που τον ενδιαφέρουν, έτσι ώστε να ενημερώνεται για τις προσφορές που γίνονται σε αυτά. Επίσης, δηλώνει ποιες είναι οι αγαπημένες του αλυσίδες σούπερ μάρκετ και τα υποκαταστήματα από τα οποία επιθυμεί ή συνηθίζει να ψωνίζει.

Σε επόμενη φάση οι εξατομικευμένες προσφορές από τα σούπερ μάρκετ θα είναι σχεδιασμένες έτσι, ώστε να λαμβάνουν υπόψη τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και τις καταναλωτικές συνήθειες, ενώ κάποιες θα γίνονται και σε πραγματικό χρόνο, την ώρα δηλαδή που ο πελάτης θα βρίσκεται στο κατάστημα.

Οι προσωποποιημένες προσφορές αποτελούν και έναν από τους τέσσερις βασικούς πυλώνες ανάπτυξης του ολλανδο-βελγικού ομίλου Ahold Delhaize, θυγατρική του οποίου είναι η «ΑΒ Βασιλόπουλος». Στην ομιλία του κατά την ετήσια τακτική γενική συνέλευση των μετόχων του ομίλου την Τρίτη 11 Απριλίου, ο διευθύνων σύμβουλος της Ahold Delhaize Ντικ Μπόερ ανέφερε χαρακτηριστικά: «Τα πάντα στο λιανεμπόριο εξαρτώνται από την εξατομικεύση. Οι εκπώσεις και οι ειδικές προσφορές πρέπει να είναι σχετικές και κατά προτίμηση όσο πιο προσωπικές γίνεται. Πέρσι, τα καταστήματά μας έστειλαν προσωπικές προσφορές αξίας όχι λιγότερο από 2,5 δισ. ευρώ παγκοσμίως».

Αυξήθηκε 1% ο τζίρος στο εμπόριο το Πάσχα

Αύξηση της τάξης του 1% με 1,2% σημείωσε ο τζίρος στο λιανεμπόριο κατά τη φετινή πασχαλινή περίοδο σε σύγκριση με το περυσινό Πάσχα.

Αυτό εκτιμά η Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ), αποδίδοντας σε σημαντικό βαθμό την αύξηση αυτή, αφενός, στην υποχώρηση του κόστους του πασχαλινού τραπέζιου και, αφετέρου, στην άνοδο του τουρισμού.

«Για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά η υποχώρηση του κόστους του πασχαλινού τραπέζιου κατά 1,8% και η μικρή άνοδος που φαίνεται να σημείωσε ο φετινός πασχαλινός εορταστικός τζίρος στα καταστήματα λιανικής συνιστούν ενδείξεις οριακής βελτίωσης της εικόνας της αγοράς και της καταναλωσης».

Οι πρώτες εκτιμήσεις του Ινστιτούτου Εμπορίου και Υπηρεσιών της ΕΣΕΕ για τόνωση των πωλήσεων εδράζονται στην ετήσια καταγεγραμμένη αύξηση κατά 0,9% του δείκτη κύκλου εργασιών, αλλά και στις θετικές προοπτικές του τρέχοντος έτους λόγω τουρισμού», υποστήριξε ο πρόεδρος της ΕΣΕΕ Βασίλης Κορκίδης και προσέθεσε:

«Το 2018 αποτελεί ένα έτος καμπής για την ελληνική οικονομία και πρέπει να γίνει σαφές πως η ανοδική πορεία των οικονομικών δεικτών πρέπει να συμβαδίζει με τη βελτίωση της πραγματικής οικονομίας και την τόνωση του εγχώριου εμπορίου. Η πασχαλινή αγορά ήταν περιορισμένη σε χρόνο και χρήμα, μικρή σε διάρκεια και τζίρο (1,8 δισ. ευρώ), αλλά πολύ σημαντική για το λιανικό εμπόριο».

Travelling to
ATHENS
feels good

DEEJAY 93.5

Facebook Instagram Twitter
Email: info@mydeejay.com.cy

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
Ο DeeJay 93.5 και η budgetfly.com αναζητούν το ζευγάρι που, θα ταξιδέψει με την Blue Air στην Αθήνα.

Μείνετε συντονισμένοι στο DeeJay 93.5 και μάθετε πώς θα διεκδικήσετε το μοναδικό αυτό δώρο.

Η κλήρωση θα γίνει ζωντανά το Σάββατο 21 Απριλίου στο Live Link του DeeJay 93.5 στην Έκθεση «Ταξίδι 2018» στην Κρατική Έκθεση.
*Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

budgetfly.com **Blue Air**

KANALI 6
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Από τη Λεμεσό για όλη την Κύπρο...

Απο την Κύπρο για όλο τον κόσμο...

www.kanali6.com.cy
www.facebook.com/kanali6
twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Και νέα «όπλα» για να μειωθούν τα κόκκινα δάνεια

Στο τραπέζι bad bank και φορέας εγγύησης μη εξυπηρετούμενων

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

Σε ριζικό επανασχεδιασμό της στρατηγικής για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα προχωρήσουν οι τράπεζες αμέσως μετά το stress test, με στόχο την επιτάχυνση των ρυθμών μείωσης των προβληματικών δανείων. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Τράπεζα της Ελλάδος, υπουργείο Οικονομικών και Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), σε συνεργασία με τις διοικήσεις των τραπεζών, θα επανεξετάσουν το μεγάλο πρόβλημα των κόκκινων δανείων και τις δυνατότητες αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων επιλογών για καλύτερα αποτελέσματα: από τη σύσταση ειδικής bad bank μέχρι τη δημιουργία ειδικού φορέα που θα παρέχει εγγύηση σε τμήμα των κόκκινων δανείων των τραπεζών.

Σημιώνεται ότι –παρά τη θετική εικόνα στη μείωση των κόκκινων δανείων τους τελευταίους μήνες– οι τράπεζες έχουν καθυστερήσει πάρα πολύ, ενώ εξαιρετικά φτωχά είναι τα αποτελέσματα τόσο σε ό,τι αφορά τις ρυθμίσεις - αναδιαρθρώσεις δανείων όσο και από εργαλεία όπως ο εξειδικαστικός μηχανισμός.

Τραπεζικές πηγές τονίζουν ότι για την αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων –που σήμερα φτάνουν τα 90 δισ. ευρώ– δεν υπάρχει μια και μόνο λύση, αλλά πρέπει να υπάρξει συνδυασμός λύσεων και εργαλείων.

Η μελέτη του ΤΧΣ

Το ΤΧΣ έχει πραγματοποιήσει μελέτη για την επίλυση των μη εξυπηρετούμενων πιστωτικών ανοιγμάτων (NPEs), την οποία έχει παραδώσει, μεταξύ άλλων, στο υπουργείο Οικονομικών και στην Τράπεζα της Ελλάδος. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η μελέτη περιγράφει τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των 5 βασικότερων εργαλείων για τη μείωση των NPEs:

- Διακράτηση και διαχείρισή τους από τις τράπεζες. Στα θετικά στοιχεία είναι ότι οι τράπεζες μπορούν να πετύχουν το καλύ-

τερο θετικό αποτέλεσμα με την εξεύρεση των πιο αποδοτικών λύσεων τόσο για τις ίδιες όσο και για τις επιχειρήσεις. Επιπλέον, διατηρούν τη σχέση με τον δανειστή.

Στα αρνητικά είναι ότι κάθε «προβληματική» περίπτωση πρέπει να εκτιμηθεί και να αντιμετωπιστεί με ιδιαίτερο τρόπο, κάτι που συνεπάγεται πολύ μεγάλο όγκο εργασίας για τις τράπεζες. Επίσης υπάρχει κίνδυνος εφυσυαχασμού με τις τράπεζες να κινούνται με αργούς ρυθμούς, όπως είχε γίνει τα τελευταία χρόνια, διαιωνίζοντας το πρόβλημα.

- Παροχή εγγύησης - Asset Protection Schemes (APS). Ειδικός

Επανασχεδιάζουν τη στρατηγική τους οι τράπεζες, καθώς οι ρυθμίσεις δεν αποδίδουν.

φορέας θα εγγυηθεί τμήμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, τα οποία θα παραμείνουν στη διαχειριστική ευθύνη των τραπεζών. Για την παροχή της εγγύησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση μέρος των 10 δισ. ευρώ του προγράμματος για τις τράπεζες που δεν αξιοποιήθηκαν, σε συνδυασμό με ιδιωτικούς πόρους και κεφάλαια από υπερεθνικούς οργανισμούς όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων κ.ά. Στα συν του APS περιλαμβάνεται ότι παρέχεται έμμεση κεφαλαιακή ενίσχυση στις τράπεζες χωρίς επιπτώσεις στους υφισταμένους μετόχους των τραπεζών, αποφεύγεται η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων (που ενέχει κόστος), δίνεται μεγαλύτερη άνεση χρόνου στις τράπεζες να εργαστούν για την εξεύρεση των αποδοτικότερων λύσεων.

Στα αρνητικά είναι ότι απαιτείται κρατική συμμετοχή, το κόστος της αμοιβής του εγγυητή αλλά και ότι το σχήμα είναι ευαίσθητο σε τυχών επιδείνωση της

κατάστασης των NPEs και εμφάνιση σχετικών ζημιών.

- «Κακή» τράπεζα - Asset Management Companies (AMC). Πρόκειται για ειδικού τύπου τράπεζα, στην οποία θα μεταβιβαστούν κόκκινα δάνεια.

Στα πλεονεκτήματα του εργαλείου είναι η άμεση εξυγίανση των τραπεζικών ισολογισμών, ενώ δημιουργεί οικονομίες κλίμακας και εξειδικευμένη, ανεξάρτητη, διαχείριση. Στα αρνητικά είναι η επιπτώση στα κεφάλαια των τραπεζών, η οποία θα είναι περίπου αντίστοιχη των κόκκινων δανείων που θα μεταφερθούν, νομικά ζητήματα, η εταιρική διακυβέρνηση και το σχετικά υψηλό κόστος λειτουργίας.

- Τιλοποίησης κόκκινων δανείων. Στα θετικά, το ότι πρόκειται για ένα δοκιμασμένο και αποτελεσματικό εργαλείο, προσφέρει ευελιξία στο τι δάνεια/ρίσκο θα περιλαμβάνει, οι τιλοποιήσεις μπορούν να διατεθούν σε διαφορετικούς επενδυτές.

Στα μειονεκτήματα, το αρχικό υψηλό κόστος δημιουργίας, η τιμολόγηση, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι η ανακτήσιμες δανείων θα επαρκούν για την πληρωμή των επενδυτών.

- Πωλήσεις NPEs σε τρίτους. Στα πλεονεκτήματα είναι ότι ο κίνδυνος μεταφέρεται εξ ολοκλήρου στον αγοραστή των δανείων, ότι μπορούν να διατεθούν πολλά και διαφορετικά χαρτοφυλάκια NPEs, εξυγιαίνουν τους τραπεζικούς ισολογισμούς, η διαχείριση των NPEs θα περάσει σε εξειδικευμένα χαρτοφυλάκια.

Στα πλιν είναι η χαμηλή τιμή πώλησης, τα σημαντικά κόστη μεταβίβασης, η διασφάλιση της διαφάνειας των δανείων που πωλούνται και ότι όλο το όφελος μιας οικονομικής ανάκαμψης και βελτίωσης των συνθηκών πέραν στον αγοραστή των δανείων.

Σύμφωνα με τη μελέτη, το χαμηλότερο κόστος για τις τράπεζες περιέχει η λύση της διακράτησης, ωστόσο αποτελεί και την πιο χρονοβόρα διαδικασία αντιμετώπισης των NPEs.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μετά το stress test η νέα στρατηγική

Στην αντίπερα όχθη, η πώληση NPEs αποτελεί την υψηλότερου κόστους λύση για τις τράπεζες, ωστόσο οδηγεί σε άμεση επίλυση του προβλήματος των κόκκινων δανείων. Σύμφωνα με τη μελέτη του ΤΧΣ, η παροχή εγγύησης - APS συνδυάζει χαμηλό κόστος για τις τράπεζες, προσφέρει άμεσα κεφαλαιακή ενίσχυση χωρίς επιπτώση στους μετόχους και δίνει χρόνο για πιο αποδοτικές λύσεις αντιμετώπισης των κόκκινων δανείων. Σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο καθυστέρησης, σημειώνεται ότι μπορεί

να ξεπεραστεί με τον καθορισμό συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος και ποσοτικών στόχων με επιπτώσεις σε περίπτωση μη επίτευξης. Σε κάθε περίπτωση, για να προχωρήσει το σχέδιο, απαιτείται έγκριση της DG Comp, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν δημιουργείται ζήτημα κρατικής ενίσχυσης. Τραπεζικά στελέχη σημειώνουν ότι θα πρέπει να αξιοποιηθούν όλα τα εργαλεία, κατά περίπτωση, ώστε και να επιταχυνθεί ο ρυθμός μείωσης των κόκκινων δανείων και αυτό να επιτευχθεί με τρόπο που

δεν θα πλήξει υπερβολικά την κεφαλαιακή βάση των τραπεζών. Παράλληλα, θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι ένα όφελος από την ανάκαμψη της οικονομίας θα μπορέσουν να το καρπωθούν οι τράπεζες. Όλα αυτά θα εξεταστούν αμέσως μετά την ολοκλήρωση του stress test –τα αποτελέσματα αναμένεται να ανακοινωθούν στις αρχές Μαΐου– και υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα έχουμε αρνητικές εκπλήξεις. Με το τρέχον σχέδιο μείωσης των NPEs το 2018 θα πρέπει να περιοριστούν κατά 14 δισ.

Με ρυθμούς χελώνας η ανάπτυξη του γρήγορου Ιντερνετ λόγω γραφειοκρατίας

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Μπορεί τα Τρίκαλα να επιλέχθηκαν ως η πρώτη πόλη στην Ελλάδα για τη δημιουργία δικτύου κινητής τηλεφωνίας 5ης γενιάς, και ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας να έγινε δέκτης αιτήματος για επενδύσεις 2 δισ. ευρώ από τον επικεφαλής της Deutsche Telekom Τιμόθεο Χέτγκες, ο δρόμος όμως που πρέπει να διανυθεί προς την κοινωνία των gigabit στην Ελλάδα, παραμένει ακόμη στρωμένος με νάρκες. Οι προϋποθέσεις που θα εξασφαλίσουν την έλευση των οπτικών ινών στο σπίτι, ή την ασύρματη καθοδήγηση ενός οχήματος χωρίς οδηγό, δεν έχουν ακόμη δημιουργηθεί.

Οι τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι, παρά τις μεγαλόστομες διακηρύξεις της πολιτείας, και σχεδόν πέντε χρόνια μετά την ψήφιση του σχετικού νόμου που διευκολύνει την ανάπτυξη των δικτύων νέας γενιάς, βρίσκουν πολύ δύσκολα τον δρόμο για την υλοποίηση των υψηλών επενδύσεών τους. Μόλις πριν από λίγες εβδομάδες, οι εταιρείες Vodafone και Wind ζήτησαν από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) παράταση ενός τριμήνου στην υλοποίηση του προγράμματος αναβάθμισης των δικτύων τους με οπτικές ίνες σε διάφορες περιοχές της χώρας.

Σε πολλές περιοχές της Αθήνας οι πάροχοι έχουν έτοιμες τις νέες καμπίνες, αλλά δεν έχουν ηλεκτροδοτηθεί από τον ΔΕΔΔΗΕ.

Πρόκειται για περιοχές που βρίσκονται στα Αστικά Κέντρα (Α.Κ.) Ν. Κόσμου, Παγκρατίου και Γηροκομείου (Vodafone) και Καλλιθέας, Κορυδαλλού και Νίκαιας (Wind).

Οι τηλεπικοινωνιακές εταιρείες, σύμφωνα με δηλώσεις στελεχών τους, έχουν ετοιμάσει τις υπαίθριες καμπίνες, έχουν φτάσει οι οπτικές ίνες σε αυτές, αλλά απουσιάζει η ηλεκτροδότησή τους από τον ΔΕΔΔΗΕ που θα της επιτρέψει να λειτουργήσουν. Ερωτηθείς για τους λόγους που καθυστερεί η ηλεκτροδότηση, ο επικεφαλής της Wind στο δίκτυο σταθερής Αντώνης Τζωρτζακάκης απέφυγε να σχολιάσει.

Το παράδειγμα αυτό δείχνει ένα από τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι πάροχοι που αναπτύσσουν δίκτυα στη χώρα μας. Το πιο σημαντικό όμως δεν είναι η ηλεκτροδότηση, αλλά η αδειοδότηση.

τηση. Στο επίπεδο αυτό, μόλις πριν από λίγες ημέρες υπογράφηκε η ΚΥΑ με τίτλο «Ρύθμιση διαδικασιών και εφαρμογή του Συστήματος Ηλεκτρονικής Υποβολής Αιτήσεων (ΣΗΛΥΑ) περί χορήγησης αδειών κατασκευών κεραιών (αριθμ. οικ. 18953/237/Φ1, ΦΕΚ/Β/889, 14.03.2018)».

Η απόφαση αυτή ορίζει τους δημόσιους φορείς που θα πρέπει να

διασυνδεθούν στο σύστημα ΣΗΛΥΑ, έτσι ώστε να προωθείται με ηλεκτρονικό τρόπο στην ΕΕΤΤ η αδειοδότηση των κεραιών κινητής τηλεφωνίας που κωλαίνει από το 2006.

Η απόφαση αυτή ουσιαστικά αποτελεί το δευτερογενές δικαίωμα νόμου που ψηφίστηκε στις αρχές του 2012 (κυβέρνηση Λουκά Παπαδήμου) με στόχο τη διευκόλυνση

της αδειοδότησης χιλιάδων κεραιών, που συνωστιζόνταν σε διάφορες δημόσιες υπηρεσίες λόγω της αλλαγής θεσμικού πλαισίου το 2006.

Αποτέλεσμα αυτής της αδυναμίας αδειοδότησης ήταν (και είναι) ότι οι κεραιές παραμένουν νομικά ελεύθετες σε ισχυρές μειοψηφίες, οι οποίες είτε από φόβο είτε από ιδεολογική τοποθέτηση, είτε για οποιονδήποτε άλλο λόγο, ήταν ενάντιες στην όποια ανάπτυξη σύγχρονων δικτύων επικοινωνιών.

Σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή της Ενωσης Εταιριών Κινητής Τηλεφωνίας (ΕΕΚΤ) Γιώργο Στεφανόπουλο, ακόμη και σήμερα παραμένουν σε «γκρίζο» καθεστώς 2.000 κεραιές της κινητής. Και με δεδομένο ότι το σύστημα ΣΗΛΥΑ της ΕΕΤΤ δεν μπορεί να αδειοδοτήσει επιπλέον 10.000 κεραιές κινητής στις ήδη υπάρχουσες 12.000. Το ευτύχημα είναι ότι οι περισσότερες των νέων κεραιών

Τα δίκτυα 5ης γενιάς

Παράλληλα, ξεκινάει και η δημιουργία των δικτύων κινητής τηλεφωνίας πέμπτης γενιάς (5G). Σύμφωνα με τον κ. Στεφανόπουλο, η επίτευξη αυτών των δικτύων θα προσθέσει επιπλέον 10.000 κεραιές κινητής στις ήδη υπάρχουσες 12.000. Το ευτύχημα είναι ότι οι περισσότερες των νέων κεραιών

αποτελούν συστήματα μικρο-κεραιών που έχουν μικρότερες απαιτήσεις αδειοδότησης από γνωστά μέχρι σήμερα κεραιοσυστήματα. Δεν παύει όμως και αυτή η νέα γενιά δικτύων κινητής να έχει απαιτήσεις για την αδειοδότησή του. Σύμφωνα με τον κ. Στεφανόπουλο, ακόμη και σήμερα, έξι χρόνια μετά την ψήφιση του ν. 4070/2012, υπάρχουν δημόσιοι φορείς (π.χ. πολεοδομίες) που δεν έχουν διασυνδεθεί στο ΣΗΛΥΑ.

Αντίστοιχα προβλήματα υφίστανται και στις επιγείες/υπόγειες τηλεπικοινωνιακές υποδομές. Εκτός από την ηλεκτροδότηση και την αδειοδότηση, η τοποθέτηση οπτικών ινών σε δρόμους παραμένει ακόμη πεδίο συναλλαγής μεταξύ του τηλεπικοινωνιακού πάροχου και του τοπικού άρχοντα (δημάρχου κ.λπ.).

Αν και η ένταση του φαινομένου υποχωρεί, εντούτοις δεν είναι λίγοι οι δήμαρχοι που ζητούν άλλα ανταλλάγματα, πέρα απ' όσα προβλέπει ο νόμος, σχετικά με τα δικαιώματα διέλευσης. Οχι τυχαία επομένως η χώρα εμφανίζεται με μηδενικό επίπεδο χρήσης οπτικών ινών στα σπίτια και ιδιαίτερα χαμηλές επιδόσεις στο Διαδίκτυο, καταλαμβάνοντας την 70η-100ή θέση στον κόσμο με βάση τη μέση ταχύτητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο.

Πιέσεις Γερμανών σε ΕΚΤ για μείωση των παλαιών κόκκινων δανείων

Το Βερολίνο ζητεί θέσπιση αυστηρού χρονικού πλαισίου για περιορισμό τους

Ομάδα βορειοευρωπαϊκών χωρών, υπό την ηγεσία της Γερμανίας, πιέζει ώστε η ΕΚΤ να υιοθετήσει αυστηρό πλαίσιο για τη μείωση του ύψους των παλαιών μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) που βρίσκονται στους ισολογισμούς των τραπεζών, σύμφωνα με πληροφορίες του Bloomberg.

Τον περασμένο μήνα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε εκδώσει νο-

μίσια ονομαστικού ύψους 163,6 δισ. ευρώ, σύμφωνα με στοιχεία της ιταλικής κεντρικής τράπεζας για τον Φεβρουάριο του 2018.

Συνολικά, οι τράπεζες της Ευρωζώνης διέθεταν στα τέλη του τρίτου τριμήνου του 2017 μη εξυπηρετούμενα δάνεια ύψους 793,2 δισ. ευρώ.

Η ομάδα των βορειοευρωπαϊκών κρατών στο εποπτικό συμβούλιο της ΕΚΤ πιέζει ώστε να οριστούν πιστοληπτικές ικανότητες DBRS για τις ευρωπαϊκές τράπεζες.

Οι τράπεζες της Ευρωζώνης διέθεταν στα τέλη του τρίτου τριμήνου του 2017 κόκκινα δάνεια ονομαστικού ύψους 793,2 δισ. ευρώ.

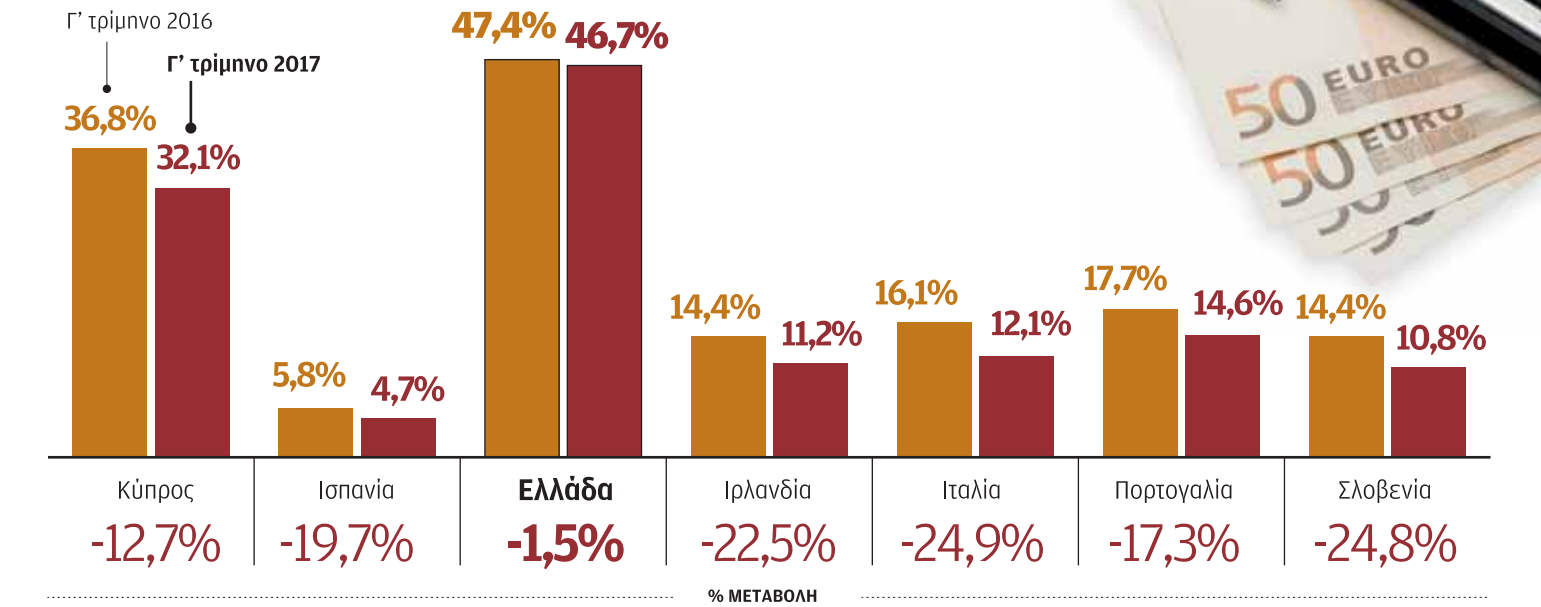
μοθετική πρόταση για τον περιορισμό των νέων ΜΕΔ, ωστόσο το θέμα των κόκκινων δανείων που έχουν δημιουργηθεί τα περασμένα χρόνια είναι ακανθώδες, εξαιτίας του πολύ μεγάλου ύψους τους.

Το υψηλότερο ποσοστό κόκκινων δανείων στην Ε.Ε. διαθέτουν οι ελληνικές τράπεζες, ενώ οι ιταλικές έχουν συσσωρεύσει επισφά-

Η ΕΚΤ είχε προτείνει επίσης τον Μάρτιο την κάλυψη με προβλέψεις των νέων ΜΕΔ εντός δύο και επτά ετών, αντίστοιχα. «Οι οδηγίες που είχε εκδώσει η ΕΚΤ για τα νέα ΜΕΔ είχαν προκαλέσει τεράστια διαμάχη στην αγορά και έντονη συζήτηση για το κατά πόσον θα έχει ως αποτέλεσμα υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις για ορισμένες τράπεζες», λέει στο Bloomberg ο Πάμπλο Μανζάνο, βοηθός αντι-

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια

ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΘΕΝΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

ΠΗΓΗ: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

πρόεδρος του οίκου αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας DBRS για τις ευρωπαϊκές τράπεζες.

«Μάχη»

Ωστόσο, η Γερμανία και οι σύμμαχοί της επιθυμούν την επιβολή χρονικών ορίων για την κάλυψη των παλαιών ΜΕΔ με προβλέψεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τα νέα ΜΕΔ, σύμφωνα με το Bloomberg.

Σύμφωνα με το ειδησεογραφικό πρακτορείο, θα διεξαχθεί «μάχη» μεταξύ της Γερμανίας και των συμμάχων της και χωρών όπως η Ιταλία και η Πορτογαλία, οι τράπεζες των οποίων διαθέτουν υψηλό ποσοστό ΜΕΔ. Εκπρόσωπος Τύπου της ΕΚΤ αρνήθηκε να σχολιάσει το θέμα. Ωστόσο, τον περασμένο μήνα η Ντανιέλ Νουί, επικεφαλής

του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, είχε δηλώσει ότι το επίπεδο των ΜΕΔ εξακολουθεί να είναι υπερβολικά υψηλό σε ορισμένες χώρες (βλέπε πίνακα).

Οι τράπεζες της Ευρωζώνης έχουν καταφέρει να μειώσουν σημαντικά το ύψος των ΜΕΔ το 2017 και να το περιορίσουν στα 793,2 δισ. ευρώ τον Σεπτέμβριο του περασμένου έτους από το επίπεδο των 955 δισ. ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2016. Καθώς υπάρχει σημαντικό χάσμα μεταξύ χωρών της Βόρειας και της Νότιας Ευρώπης σχετικά με το θέμα των παλαιών ΜΕΔ, θα ήταν απογοητευτικό αν δεν οριστούν, εντός του έτους, χρονικά περιθώρια για τον περιορισμό του ύψους των παλαιών ΜΕΔ, είπε στο Bloomberg αξιωματούχος που εμπλέκεται στις σχετικές συζητήσεις.

Ανησυχία για το ευρώ

Οι κεντρικοί τραπεζίτες της Ευρωζώνης ανησυχούν για τις επιπτώσεις που θα είχε στην οικονομία ενδεχόμενη διεξαγωγή ανοικτού εμπορικού πολέμου με τις ΗΠΑ, σύμφωνα με τα πρακτικά από τη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ τον Μάρτιο. Μια ανησυχιακή επίπτωση θα μπορούσε να είναι η ενίσχυση του ευρώ έναντι του δολαρίου, εξέλιξη που θα οδηγούσε σε εξασθένιση των, ούτως ή άλλως, αδύναμων πληθωριστικών πιέσεων που υπάρχουν στην Ευρωζώνη, τη στιγμή που η ΕΚΤ οδεύει προς ολοκλήρωση του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης στα τέλη του έτους. Οι κεντρικοί τραπεζίτες χαρακτήρισαν τη συναλλαγματική ισοτιμία

του ευρώ «σημαντική πηγή» αβεβαιότητας, ενώ ορισμένοι εξ αυτών προέβλεψαν ότι η ενίσχυση του κοινού νομίσματος θα έχει πιο αρνητικές επιπτώσεις στον πληθωρισμό απ' όσο υπολογίζεται σήμερα.

Η σημαντική ενίσχυση του ευρώ έναντι του δολαρίου περιορίζει το κόστος των εισαγωγών, συνεπώς και τις πληθωριστικές πιέσεις που προέρχονται από αυτές, ενώ καθιστά λιγότερο ελκυστικές τις εξαγωγές των κρατών-μελών της Ευρωζώνης.

Οι κεντρικοί τραπεζίτες ανέφεραν ότι είναι θέμα χρόνου μέχρι να επιστρέψει ο πληθωρισμός προς τον στόχο του 2%, ωστόσο έκριναν ότι η επιτευχθείσα πρόοδος δεν είναι αρκετή.

Η παραγωγή των 14 μελών του ΟΠΕΚ μειώθηκε κατά 201.400 βαρέλια την ημέρα τον τελευταίο μήνα και διαμορφώθηκε στα 31,958 δισ. βαρέλια την ημέρα.

ΟΠΕΚ: Μειώθηκε η παραγωγή πετρελαίου τον Μάρτιο

Οι τιμές του πετρελαίου αναμένεται να αυξηθούν το δεύτερο εξάμηνο του 2018. Ο ΟΠΕΚ ανακοίνωσε χθες ότι τον Μάρτιο σημειώθηκε η χαμηλότερη παραγωγή πετρελαίου τους τελευταίους δώδεκα μήνες – εν μέρει λόγω της μειωμένης προσφοράς από τη Βενεζουέλα και τη Σαουδική Αραβία. Η υπερπροσφορά πετρελαίου έχει σχεδόν εξαλειφθεί έπειτα από 15 μήνες περιορισμών στην παραγωγή. Καθώς η παραγωγή πετρελαίου στη Βενεζουέλα μειώνεται εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, τα παγκόσμια αποθέματα θα βρεθούν σε τροχιά συρρίκνωσης το δεύτερο μισό του 2018.

Την Τετάρτη, η τιμή του πετρελαίου σκαρφάλωσε στο υψηλότερο

Την Τετάρτη, η τιμή του «μαύρου χρυσού» σκαρφάλωσε στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων τριών ετών.

επίπεδο των τριών τελευταίων χρόνων. Οι πολιτικές εντάσεις στη Μέση Ανατολή έχουν προκαλέσει ανησυχίες για πιθανά προβλήματα στην αλυσίδα προμηθειών πετρελαίου. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ προειδοποίησε την Τετάρτη για πιθανή πολεμική επέμβαση των ΗΠΑ στη Συρία, αλλά

και για την επιβολή εκ νέου κυρώσεων στο Ιράν. Την ίδια στιγμή, στην Υεμένη διεξάγεται εμφύλιος πόλεμος που μπορεί να εξελιχθεί σε σοβαρή περιφερειακή σύγκρουση. Η παραγωγή των 14 μελών του ΟΠΕΚ μειώθηκε κατά 201.400 βαρέλια την ημέρα τον τελευταίο μήνα και διαμορφώθηκε στα 31,958 δισ. βαρέλια την ημέρα. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη πτώση από τον Νοέμβριο, η οποία οφείλεται κυρίως στη Βενεζουέλα, στη Σαουδική Αραβία και στη Λιβύη. Έπειτα από μήνες πτωτικής παραγωγής, η Βενεζουέλα παράγει περίπου 480.000 βαρέλια λιγότερα από το συμφωνημένο επίπεδο μεταξύ των κρατών-μελών του ΟΠΕΚ. Αν η πετρε-

λαιοβιομηχανία της Βενεζουέλας συνεχίσει την πτώση και ο πρόεδρος Τραμπ κάνει πράξη τις απειλές κατά του Ιράν, αυτές οι παράπλευρες απώλειες μπορεί εντέλει να οδηγήσουν σε διπλάσια κάμψη της παραγωγής από αυτήν που σχεδιάζει ο ΟΠΕΚ.

Το πλεόνασμα αποθεμάτων στις ανεπτυγμένες χώρες έχει πέσει κατά 90%, στα 43 εκατ. βαρέλια, από τότε που ο ΟΠΕΚ μαζί με τη Ρωσία άρχισαν να μειώνουν την παραγωγή τον περασμένο Ιανουάριο. Αν η παραγωγή παραμείνει στα σημερινά επίπεδα, τα παγκόσμια αποθέματα θα συρρικνώνονται κατά 1,3 εκατ. βαρέλια την ημέρα στο δεύτερο μισό του 2018.

c/s Salamis Filoxenia Σαλπάρουμε για Νέους Προορισμούς!!! Κρουαζιέρες 2018

Με ιδιαίτερη χαρά σας ενημερώνουμε ότι το κρουαζιερόπλοιο Salamis Filoxenia αρχίζει τα νέα δρομολόγια από τις 8 Ιουνίου μέχρι και τις 21 Οκτωβρίου 2018.

Η κρουαζιέρα αποτελεί ιδανικό τρόπο διακοπών γιατί εκτός από την μαγεία του ταξιδιού στις υπέροχες θάλασσες της Μεσογείου προσφέρει μοναδικές εμπειρίες για τους λάτρεις της καλής ζωής που αναζητούν την πραγματική φιλοξενία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το κρουαζιερόπλοιο Salamis Filoxenia είναι το μοναδικό με κυπριακή σημαία και έχει σαν βάση του την Κύπρο και κάθε χρόνο έρχεται να αναβαθμίσει το προϊόν της κρουαζιέρας με πολλές επιλογές δρομολογίων στα Ελληνικά Νησιά αλλά κυρίως με την γνωστή φιλοξενία της Salamis και των πολλών αστέρων υπηρεσίες εν πλω που θα χαρίσουν ένα ευχάριστο ταξίδι σε όλους τους επιβάτες μας.

Το καλοτάξιδιο c/s Salamis Filoxenia θα σας ταξιδεύσει σε υπέροχους μαγευτικούς προορισμούς γεμάτους ιστορία, πολιτισμό και διασκέδαση.

Το Νέο Εμπλουτισμένο πρόγραμμα περιλαμβάνει:

- 2-ήμερες κρουαζιέρες στους Αγίους Τόπους και Λίβανο
- 3-ήμερες κρουαζιέρες στη Ρόδο, Σύμη και Μύκονο
- 4, 5, 6, 7 και 8-ήμερες κρουαζιέρες στην Αστυπάλαια, Αμοργό, Λήμνο, Αλεξανδρούπολη (με εκδρομή στην Κωνσταντινούπολη), Καβάλα, Θεσσαλονίκη, Βόλο, Αιδηψό, Γύθειο, Μοναβασιά, Σκιάθο, Μίλο, Σπέτσες, Πάτρα, Ιθάκη, Αίγινα, Ζάκυνθο, Κέρκυρα, Καλαμάτα, Χανιά (Σούδα), Ηράκλειο Κρήτης, Πειραιά, Πάρο, Μύκονο, Σύρο, Μυτιλήνη, Χάμο, Πάτμο, Κάλυμνο, Κω, Χίο, Ρόδο, Σπερσία Κρήτης, Σύμη και Καστελόριζο.

Σημειώνουμε ότι όταν το c/s Salamis Filoxenia προσεγγίζει τη Σύρο, οι επιβάτες θα έχουν την δυνατότητα να αγοράσουν προαιρετική επίσκεψη στην Τήνο για προσκύνημα, νοούμενου ότι οι συνθήκες και τα δεδομένα δεν διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα κατά την ημέρα έκδοσης των δρομολογίων.

Το c/s Salamis Filoxenia διαθέτει εννιά καταστρώματα επιβατών, είναι 15.400 τόνων, έχει μήκος 157 και πλάτος 22 μέτρα. Μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι 700 επιβάτες σε άνετες καμπίνες διαφόρων κατηγοριών και πολυτελείς σουίτες, όλες εξοπλισμένες με προσωπικές ανέσεις και τηλεοράσεις LCD. Σημειώνουμε ότι όλες οι καμπίνες είναι πάνω από το επίπεδο της θάλασσας. Οι κοινόχρηστοι χώροι του πλοίου περιλαμβάνουν πέντε ευρύχωρα σαλόνια και, αφιλοεατρικό σινεμά που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οργάνωση σεμιναρίων και

διαλέξεων, ποίνες για ενήλικες και παιδιά, καζίνο, ίντερνετ καφέ και γυμναστήριο. Για τα παιδιά υπάρχει παιδότοπος με εκπαιδευμένο προσωπικό που διοργανώνει διάφορες δραστηριότητες. Επίσης διατίθεται καταστήματα αφορολογίτων, είδη δώρων και επιλεγμένων ελληνικών προϊόντων. Το "πρόγραμμα ψυχαγωγίας" είναι και φέτος αναβαθμισμένο και εμπλουτισμένο, όχι μόνο για τους μεγάλους αλλά και για τους μικρούς μας φίλους, και η κάθε κρουαζιέρα θα είναι μοναδική και ξεχωριστή. Το Sky Bar θα αποτελέσει σημείο αναφοράς τόσο για τους μερακλήδες του καλού καφέ που θα μπορούν να τον απολαύσουν με πανοραμική θέα όσο και για τους λάτρεις της μουσικής και του χορού κάτω από τα αστέρια της Μεσογείου. Η Salamis Tours μια σταθερή αξία στον Τουρισμό και τις θαλάσσιες συγκοινωνίες προσφέρει και φέτος τις κρουαζιέρες που όλοι περιμένουν.

c/s Salamis Filoxenia

Σαλπάρουμε για Νέους Προορισμούς!
2018

www.salamiscruiselines.com
cruisereservations@salamis-tours.com

Salamis
CRUISE LINES

ΓΙΑ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ:
77 77 85 00
ΓΙΑ ΟΛΗ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Συζητεί υπό όρους επιστροφή ΗΠΑ στη συμφωνία Ειρηνικού ο Τραμπ

Η αποχώρηση από TPP ήταν η πρώτη απόφαση που έλαβε ως πρόεδρος

Με ένα ακόμη tweet, χαράματα ώρα Ελλάδος, ο Ντόναλντ Τραμπ διευκρίνισε χθες πως προτίθεται να επαναφέρει τις ΗΠΑ στη συμφωνία ελεύθερου εμπορίου του Ειρηνικού (TPP) μόνον, όμως, υπό τον όρο ότι θα του προσφερθούν «ουσιαστικά καλύτεροι όροι». Λίγες ώρες νωρίτερα είχε ζητήσει από τους οικονομικούς συμβούλους του να εξετάσουν την προοπτική, ενώ είχε δώσει εντολή στον εκπρόσωπο Εμπορίου, Ρόμπερτ Λάιτχάιζερ, για επανέναρξη των σχετικών συνομιλιών.

Η κίνησή του φαίνεται να έγινε δεκτή από τους εν δυνάμει εμπορικούς εταίρους της Ουάσινγκτον με ικανοποίηση, αλλά και δυσπιστία. Παράλληλα, όμως, ανακαλεί την πρώτη απόφαση που έλαβε ως πρόεδρος.

Προστίθεται, έτσι, στις αλληπάλληλες παλινωδίες του αναμφισβήτητο πιο απρόβλεπτο και λιγότερο αξιόπιστο προέδρου στην ιστορία των ΗΠΑ, ενός προέδρου που συννηθίζει να προκαλεί αναταράξεις και στη συνέχεια να ανακαλεί ενίοτε με τρόπο που προκαλεί θυμδία.

Στο σχετικό ρεπορτάζ τους οι Financial Times αναφέρουν την αντίδραση του Ρεπουμπλικανού γερουσιαστή Μπεν Σάσε, γνώριμου

επικριτή της προστατευτικής εμπορικής πολιτικής του Τραμπ, που τόνισε ότι η επιστροφή στην TPP θα ήταν η καλύτερη απάντηση της Ουάσινγκτον στις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές του Πεκίνου. Το ίδιο δημοσίευμα τονίζει, άλλωστε, πως ο Τραμπ υφίσταται επίμονες πιέσεις από αγροτικές πολιτείες των ΗΠΑ που ανησυχούν για τις επιπτώσεις της εμπορικής του πολιτικής στις εξαγωγές τους. Σε όλη τη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας ο Ντόναλντ Τραμπ διεκάρυτε σε όλους τους τόνους την απέχθειά του στις πολυμερείς συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου και την πεποίθησή του ότι αποβαίνουν εις βάρος των αμερικανικών βιομηχανιών και των Αμερικανών εργαζομένων.

Εχουν προηγηθεί τον Μάρτιο οι αυτοαναρρέσεις του Αμερικανού προέδρου, ο οποίος αφού εκήρυξε παγκόσμιο εμπορικό πόλεμο με την επιβολή δασμών στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου, σύντομα αναγκάστηκε σε πολλαπλές αναδιπλώσεις. Σε διάστημα ωρών μετά την ανακοίνωση των δασμών παραιτήθηκε από τους δασμούς στον Καναδά και στο Μεξικό, ενώ μετά από διαβουλεύσεις και πιέσεις παραχώρησε εξαιρεση και στα προϊόντα της Ευρω-

Ο Τραμπ υφίσταται πιέσεις από αγροτικές πολιτείες των ΗΠΑ που ανησυχούν για τις επιπτώσεις της εμπορικής του πολιτικής στις εξαγωγές τους. Καθ' όλη τη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας διεκάρυτε την απέχθειά του προς τις πολυμερείς συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου.

Το tweet του προέδρου Τραμπ έγινε δεκτό με ικανοποίηση αλλά και μεγάλη δυσπιστία από τους εμπορικούς εταίρους των ΗΠΑ.

παϊκής Ενωσης από τον κατάλογο των δασμών.

Στο στόχαστρό του έχει μείνει μόνον η Κίνα, αλλά ακόμη και στη διμερή αυτή αναμέτρηση δυνάμεων έχει υπαναχωρήσει από τις προεκλογικές εξαγγελίες του. Στη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας τόνιζε διαρκώς πως θα καταχωρίσει

τον ασιατικό οικονομικό γίγαντα και υπ' αριθμόν ένα πιστωτή των ΗΠΑ στον κατάλογο των χωρών «που χειραγωγούν το νόμισμά τους». Από τη στιγμή που έγινε πρόεδρος, όμως, απέφυγε να επισημοποιήσει τον χαρακτηρισμό και την κατηγορία κατά της Κίνας. Σύμφωνα δε με την ιστοσελίδα Business-standard, μιλώντας χθες στον Λευκό Οίκο τόνισε πως «οι διαπραγματεύσεις με την Κίνα οδεύουν πολύ καλώς» και παραδέχθηκε πως «η Κίνα διαπραγματεύεται πολύ σκληρά». Προσέθεσε, δε, πως «έχει σημειωθεί πρόοδος ώστε να απαλλαγούμε από τους δασμούς» και προετοίμασε το ακροατήριό του ότι «πρόκειται να δει μερικά εντυπωσιακά επιχειρηματικά ανοίγματα».

Οι παλινωδίες του προέδρου

Η αναδίπλωση του Αμερικανού προέδρου σε ό,τι αφορά την TPP προβληματίζει τις πολιτικές ηγεσίες των χωρών που έχουν προσυπογράψει τη συμφωνία. «Θα μας ικανοποιούσε κάτι τέτοιο, είναι αλήθεια», δήλωσε ο υπουργός Οικονομικών της Ιαπωνίας Τάρο Ασο, αλλά προσέθεσε ότι πρέπει να επαληθευθούν οι προθέσεις της Ουάσινγκτον, καθώς «ο Τραμπ μπορεί εύκολα να αλλάξει διάθεση και να πει κάτι εντελώς διαφορετικό την επόμενη μέρα». Ο πρωθυπουργός της Αυστραλίας Μάλκολμ Τέρνμπουλ τόνισε ότι θα ήταν «υπέροχο» να επανέλθουν οι ΗΠΑ στη συμφωνία, αλλά προσέθεσε ότι αμφιβάλλει

κατά πόσον θα συμβεί κάτι τέτοιο, για να καταλήξει ότι «σίγουρα δεν υπολογίζουμε σε μια τέτοια εξέλιξη». Η πρωθυπουργός της Νέας Ζηλανδίας Τζασίντα Αρντερν τόνισε ότι οι άλλες 11 χώρες της συμφωνίας προχώρησαν χωρίς τις ΗΠΑ και αφαίρεσαν προβλέψεις σχετικές με τις επενδύσεις, τις δημόσιες προμήθειες και την πνευματική ιδιοκτησία που είχαν προστεθεί έπειτα από σχετικό αίτημα της Ουάσινγκτον. Σχολιάζοντας τις μεταπτώσεις στη στάση του Τραμπ, τόνισε πως «αν αποδειχθεί ότι οι ΗΠΑ επιθυμούν πραγματικά να επιστρέψουν, τότε θα εγκαινιάσουμε μια πλήρως νέα διαδικασία».

Το επιχείρημα που χρησιμοποιεί ο Γάλλος πρόεδρος δεν είναι ιδιαίτερα πρωτότυπο: αν περικόψει τα διάφορα επιδόματα, θα ξεσπάσει επανάσταση.

Ο Μακρόν διστάζει να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμα

Μπορεί ο πρόεδρος της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν να δηλώνει ότι θα περιορίσει το δημοσιονομικό έλλειμμα της χώρας και ότι θα συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις του Eurogroup και της Κομισιόν, ωστόσο στην πράξη αποδεικνύονται διαφορετικές οι προθέσεις του. Το Παρίσι αψηφά τις συστάσεις των Βρυξελλών για περιορισμό του διαρθρωτικού ελλείμματος και μεταθέτει για τα δύο τελευταία χρόνια της θητείας Μακρόν τις μισές από τις σχεδιαζόμενες περικοπές δαπανών. Σύμφωνα με πληροφορίες του Bloomberg, το Παρίσι αναβάλλει την εφαρμογή της περικοπής δαπανών που είναι αναγκαίες ώστε να περιοριστεί το διαρθρωτικό έλλειμμα (σε αυτό δεν περιλαμβάνονται εφάπαξ μέτρα και οι επιπτώσεις του οικονομικού κύκλου), όπως έχει ζητήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σχεδόν έναν χρόνο αφότου ανέλαβε την εξουσία, υποσχόμενος (μεταξύ άλλων) δημοσιονομική πειθαρχία, ο Μακρόν αρνείται να αποκόψει τη χώρα από αυτό που ο πρωθυπουργός του Εντουάρ Φίλιπ ονομάζει «ξάρτηση από τις δημόσιες δαπάνες». Το επιχείρημα που χρησιμοποιεί ο Γάλλος πρόεδρος δεν είναι ιδιαίτερα πρωτότυπο: Αν περικόψει τα διάφορα επιδόματα θα ξεσπάσει επανάσταση. «Η Γαλλία εκτροχιάζεται δημοσιονομικά και σε αντίθεση με τον προκάτοχο του (σ.σ. σοσιαλιστή Φρανσουά Ολάντ), ο Μακρόν δεν προσπαθεί καν να

προσποινή το αντίθετο», λέει ο Φρανσουά Εκάλ, επικεφαλής του Fipesco, ανεξάρτητου σώματος παρακολούθησης της δημοσιονομικής πορείας της χώρας. «Η κυβέρνηση περικόπτει τη φορολογία προτού περικόψει τις δαπάνες: δύσκολα μπορεί να αντιληφθεί κανείς πως θα λειτουργήσει αυτό», προσθέτει. Η Κομισιόν θα μπορούσε να απαιτήσει αλλαγές στα δημοσιονομικά σχέδια των Παρισίων να καθυστερήσουν τουλάχιστον έως το 2023 τον περιορισμό του διαρθρωτικού ελλείμματος στο 0,4% του ΑΕΠ, όπως απαιτούν οι δημοσιονομικοί κανόνες. Γαλλία και Ισπανία είναι οι δύο χώρες της Ε.Ε. που εξακολουθούν να υπόκεινται σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος. Η γαλλική κυβέρνηση προβλέπει ότι το δημόσιο χρέος της χώρας θα κορυφωθεί το 2019 στο 97% του ΑΕΠ, ενώ την ίδια στιγμή αυτό της Γερμανίας θα έχει υποχωρήσει στο 58%. Ο Μακρόν έχει προγραμματίσει περικοπές δαπανών ύψους 80 δισ. ευρώ στη διάρκεια της πενταετούς θητείας του, ωστόσο μόλις μετέθεσε για το 2021-2022 το 48% της περικοπής δαπανών, από 28% που ήταν προηγουμένως. Γάλλοι αξιωματούχοι επισημαίνουν, δικάως, ότι είναι δύσκολη η ταυτόχρονη εφαρμογή διαρθρωτικών δαπανών και οι περικοπές δαπανών. Το ερώτημα είναι αν αντιλαμβάνονται με τον ίδιο τρόπο το πρόβλημα η Κομισιόν και η Γερμανία.

Ολοκλήρωση του QE τον Δεκέμβριο βλέπει ο Νοβότνι

Η ΕΚΤ θα ολοκληρώσει το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων το 2018 και θα μπορούσε να εγκαινιάσει τη διαδικασία «εξομάλυνσης» των επιτοκίων δανεισμού, αυξάνοντας το επιτόκιο καταθέσεων για τράπεζες από το -0,4% στο -0,2%, δήλωσε χθες ο ο Αυστριακός κεντρικός τραπεζίτης Εβάλντ Νοβότνι. Κατά τη διάρκεια συνέντευξης στο Reuters, ο κ. Νοβότνι δήλωσε ότι το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης θα ολοκληρωθεί εντός του 2018, εξέλιξη που θα ανοίξει τον δρόμο για την πρώτη αύξηση επιτοκίων δανεισμού από το 2011. Ο κ. Νοβότνι εξήγησε ότι η ανάκαμψη της Ευρώζωνς έχει ευρεία βάση και τάχθηκε υπέρ του να αρχίσει η διαδικασία τώρα, ώστε να διασφαλιστεί ότι αυτή θα είναι σταδιακή και δεν θα αιφνιδιάσει τους επενδυτές. «Δεν θα είχα πρόβλημα αν το πρώτο βήμα (της διαδικασίας εξομάλυνσης) θα ήταν η αύξηση του επιτοκίου καταθέσεων για τράπεζες από το -0,4% στο -0,2% και εν συνεχεία, ως δεύτερο βήμα, περιλαμβάναμε το (βασιλικό) επιτόκιο δανεισμού», είπε

«Δεν θα είχα πρόβλημα αν το πρώτο βήμα της διαδικασίας εξομάλυνσης θα ήταν η αύξηση του επιτοκίου καταθέσεων για τράπεζες από το -0,4% στο -0,2%», δήλωσε ο Εβάλντ Νοβότνι.

Μετά τις δηλώσεις Νοβότνι, σημειώθηκε άνοδος του ευρώ στο 1,2378 δολ. και η απόδοση του γερμανικού 10ετούς ενισχύθηκε στο 0,52%.

ο Νοβότνι. Οσον αφορά το πότε θα μπορούσε να γίνει η πρώτη αύξηση επιτοκίων δανεισμού; «Αυτό είναι το πλαίσιο. Η ακριβής χρονική στιγμή; Είναι υπερβολικά νωρίς για να σας πω», είπε ο Νοβότνι. Η πλειονότητα των οικονομικών αναλυτών προβλέπει ότι η ΕΚΤ θα ανακοινώσει τον Ιούνιο ή τον Ιούλιο με ποιον τρόπο και

πότε θα ολοκληρώσει το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων, ενώ η Φρανκφούρτη δηλώνει επισήμως ότι τα επιτόκια δανεισμού θα παραμείνουν στα τρέχοντα επίπεδα για «πολύ μετά» την ολοκλήρωση της ποσοτικής χαλάρωσης. Αρκετοί κεντρικοί τραπεζίτες της Ευρώζωνς έχουν δηλώσει πως δεν έχουν πρόβλημα με την πρόβλεψη των αγορών (πρόβλεψη την οποία έχουν διαμορφώσει σε σημαντικό βαθμό οι ίδιοι οι κεντρικοί τραπεζίτες με δηλώσεις τους) για αύξηση των επιτοκίων δανεισμού γύρω στον Απρίλιο ή τον Μάιο του 2019.

Ο Γερμανός κεντρικός τραπεζίτης Γεφς Βάιντμαν είχε δηλώσει προ ολίγων εβδομάδων πως θα μπορούσε να είναι σωστή η πρόβλεψη για αύξηση των επιτοκίων δανεισμού περίπου στα μέσα του 2019. Μετά τις δηλώσεις Νοβότνι σημειώθηκε άνοδος του ευρώ στο 1,2378 έναντι του δολαρίου, ενώ η απόδοση των γερμανικών δεκαετούς ενισχύθηκε στο 0,52%, υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων πέντε ημερών.

Επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων συνιστά ο Ρέγκλινγκ

Της ανταποκρίτριας μας στις Βρυξέλλες
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Η Ευρωζώνη χάνει το momentum που διέθετε πριν από λίγους μήνες όσον αφορά την επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων, ήταν η προειδοποίηση που έστειλε ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας Κλάους Ρέγκλινγκ από τις Βρυξέλλες.

Τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης, σύμφωνα με τον κ. Ρέγκλινγκ, πρέπει να καταλάβουν ότι οι μεταρρυθμίσεις έρχονται υπό μορφή πακέτου. «Καμία χώρα δεν θα πάσει, ότι ακριβώς θέλει, αλλά όλες οι χώρες θα πάρουν από κάτι», δήλωσε χαρακτηριστικά ο κ. Ρέγκλινγκ. Σύμφωνα με τον ίδιο, αν δεν συμφωνηθεί τώρα το πακέτο μεταρρυθμίσεων, το οποίο θα τεθεί υπό συζήτηση στη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου, «τότε κινδυνεύου-

με να συμφωνήσουμε γι' αυτό στη διάρκεια της επόμενης κρίσης». Οι μεταρρυθμίσεις θα είναι αναπόφευκτες, το κόστος εφαρμογής τους πολύ πιο μεγάλο, ενώ τα κράτη-μέλη θα πρέπει να τις αποδεχθούν υπό μεγάλη χρονική πίεση. Ο επικεφαλής του ΕΜΣ εξηγεί ότι είναι λογικό ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να είναι οι μόνοι θεσμοί που θα κληθούν να σχεδιάσουν το επόμενο πρόγραμμα διάσωσης σε περίπτωση μελλοντικής οικονομικής κρίσης, με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να μένει εκτός ευρωπαϊκών συνόρων, καθώς οι ευρωπαϊκοί θεσμοί διαθέτουν την απαραίτητη τεχνογνωσία. Για να μπορέσει να προσφέρει, όμως, ο ΕΜΣ άμεση οικονομική ενίσχυση σε ένα κράτος-μέλος όταν του ζητηθεί, θα πρέπει να έχει και άμεση γνώση

του τι συμβαίνει στην οικονομία όλων των κρατών-μελών της Ευρωζώνης. Θα πρέπει να αποκτήσει έναν εποπτικό ρόλο, χωρίς όμως να αναλαμβάνει τις δικαιοδοσίες που έχει αυτή τη στιγμή η Κομισιόν με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Τα βήματα που θα πρέπει να γίνουν άμεσα για τη θεσμική θωράκιση της Ευρωζώνης όσον αφορά τον ΕΜΣ είναι, σύμφωνα με τον Κ. Ρέγκλινγκ, πρώτον ο οργανισμός του να παρέχει πισωτική γραμμή στο νέο ενιαίο Ταμείο Εξυγιάνωσης των ευρωπαϊκών πιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να έχει αυτό επαρκή κεφάλαια να αντιμετωπίσει ενδεχόμενη νέα τραπεζική κρίση. «Ετσι θα είμαστε καλύτερα προετοιμασμένοι για μια επόμενη οικονομική κρίση, ώστε να ολοκληρωθεί και η τραπεζική ένωση της Ευρωζώνης»,

λέει ο Κ. Ρέγκλινγκ. Ο σκοπός είναι έως το 2023 το ενιαίο Ταμείο Εξυγιάνωσης πρέπει να διαθέτει 53 δισ. ευρώ. Δεύτερον, ο ΕΜΣ θα μπορούσε να προσφέρει δάνεια μικρής αξίας και περιορισμένης διάρκειας σε κράτη-μέλη, με λιγότερους όρους και προϋποθέσεις από ένα κανονικό πρόγραμμα προσαρμογής, έτσι ώστε να αντιμετωπίζονται πιο γρήγορα οι μικρές κρίσεις και να αποφεύγονται οι μεγάλες. Επίσης, ο ΕΜΣ θα μπορούσε να διαχειρίζεται το «πλάισιο αναδιάρθρωσης χρέους» των κρατών-μελών, έτσι ώστε η αποπληρωμή τους να είναι πιο προβλέψιμη και πιο ομαλή. Δηλαδή, ο ΕΜΣ θα μπορούσε να έχει τον ρόλο διαμεσολαβητή ανάμεσα σε ένα κράτος-μέλος και στους δανειστές του, ώστε να επιτυγχάνεται ένα αποτέλεσμα πιο δίκαιο για όλους τους εμπλεκόμενους.

Ταμείο εγγύησης καταθέσεων με 38 δισ. ευρώ προτείνει η ΕΚΤ

Με εισφορά τραπεζών αναλόγως βαθμού επικινδυνότητας που εμφανίζουν

Αν οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών της Ευρωζώνης συναινέσουν στη δημιουργία κοινού ταμείου ασφάλισης καταθέσεων, οι αποταμιευτές της Ευρωζώνης θα μπορούσαν να διατηρήσουν αλώβητες τις καταθέσεις τους μέχρι τις 100.000 ευρώ, ακόμη και σε μια χρηματοπιστωτική κρίση πιο σοβαρή από εκείνη της διετίας 2007-2009. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει η έρευνα που εξεπόνησαν έξι οικονομολόγοι της ΕΚΤ για την ιδέα ενός ενιαίου ταμείου ασφάλισης καταθέσεων. Πρό-

Υψηλές εισφορές προκύπτουν για ελληνικές, ιταλικές, ισπανικές, πορτογαλικές τράπεζες – Στις γερμανικές οι υψηλότερες.

κειται για τη σημαντικότερη υποπόθεση για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης, που όμως προκαλεί τις έντονες αντιδράσεις του Βερολίνου.

Οι οικονομολόγοι της ΕΚΤ διαπίστωσαν πως ένα ταμείο με κεφάλαια ύψους 38 δισ. ευρώ θα επαρκούσε για να καλύψει τις εγγυημένες καταθέσεις των πολιτών της Ευρωζώνης, ακόμη κι αν κατέρρεε ταυτόχρονα το 10% των επισφαλών τραπεζών της. Τα κεφάλαια του εν λόγω ταμείου θα προέρχονταν από τις ίδιες τις τράπεζες της Ευρωζώνης και δεν θα επιβαρύνονταν οι φορολογούμενοι σε περιπτώσεις πτώχευσεων. Η ΕΚΤ έχει σθεναρά υποστηρίξει εξαρχής τη θέσπιση ενιαίου

ταμείου ασφάλισης καταθέσεων. Επαναλαμβάνει, έτσι, την πίεση στη Γερμανία, που εναντιώνεται σε ένα τέτοιο σχήμα, φοβούμενη ότι θα αναγκαστεί να καταβάλει υψηλό τίμημα για τα προβλήματα του τραπεζικού τομέα άλλων χωρών. Οι αντιρρήσεις του Βερολίνου έχουν σε μεγάλο βαθμό «παγώσει» το εγχείρημα της τραπεζικής ένωσης, το οποίο αποφασίστηκε αρχικά στο πλαίσιο Συνόδου Κορυφής της Ε.Ε. το 2012. Από τη σχετική έρευνα προκύπτει, πάντως, ότι οι τράπεζες της Γερμανίας θα καταβάλουν τις μεγαλύτερες εισφορές από όλες τις τράπεζες της Ευρωζώνης και, συγκεκριμένα, οι οικονομολόγοι της ΕΚΤ τις υπολογίζουν στα 12,5 δισ. ευρώ. Κριτήριο για τον υπολογισμό των εισφορών θα είναι ο υψηλός βαθμός επικινδυνότητας των τραπεζών. Ως εκ τούτου, μεγάλες εισφορές θα καταβάλουν και οι τράπεζες των Ισπανίας, Ελλάδας, Ιταλίας, Πορτογαλίας και Σλοβακίας.

Οι οικονομολόγοι της ΕΚΤ κατέληξαν στα συμπεράσματά τους έχοντας εξετάσει διεξοδικά δείγμα 1.675 τραπεζών της Ευρωζώνης και εγγυημένες καταθέσεις συνολικού ύψους 4,744 τρισ. ευρώ, αντίστοιχες περίπου με το 83% των εγγυημένων καταθέσεων στην Ευρωζώνη. Όπως επισημαίνουν στη σχετική έκθεσή τους, έθεσαν ψηλά τον πήχυ σε ό,τι αφορά τις δυνατότητες αποζημίωσης καταθέσεων που θα έχει το ενιαίο ταμείο ασφάλισης καταθέσεων. Πρώτα απ' όλα βάσιον τα σενάρια τους σε υποθετικά υψηλά ποσοστά πτώχευσης τραπεζών, με απώλεια περιουσιακών στοιχείων σε ποσοστά από 5% έως 25%. Το κατώτερο ποσοστό απώλειας, το 5%, που εξετά-

Οι οικονομολόγοι της ΕΚΤ διαπίστωσαν πως ένα ταμείο με κεφάλαια 38 δισ. ευρώ θα επαρκούσε για να καλύψει τις εγγυημένες καταθέσεις των πολιτών της Ευρωζώνης, ακόμη κι αν κατέρρεε ταυτόχρονα το 10% των επισφαλών τραπεζών της. Επίσης, είναι σημαντικό ότι δεν θα επιβαρύνονταν οι φορολογούμενοι σε περιπτώσεις πτωχεύσεων.

ζουν είναι ήδη υψηλότερο από το 4,7%, από το ανώτερο, δηλαδή, ποσοστό απώλειας περιουσιακών στοιχείων που κατέγραψε το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας στις συστημικά σημαντικές τράπεζες παγκόσμιας εμβέλειας, στη διάρκεια της τελευταίας κρίσης. Είναι, επίσης, διπλάσιο από τον μέσον όρο των εκτιμήσεων που ανέφερε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την περίοδο 2007-2010.

Επιπλέον, τα υποθετικά σενάρια εξετάζουν αυτές οι μεγάλες απώλειες να σημειώνονται ταυτόχρονα σε όσες τράπεζες καταρρέουν.

Καταλύτης και για την ΕΚΤ

Το ακανθώδες ζήτημα περί του ενιαίου ταμείου ασφάλισης καταθέσεων εκτιμάται ότι μπορεί να αποτελέσει καθοριστική παράμετρο στην επιλογή διαδόχου του προέδρου της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι.

Μερίδα αναλυτών υποστηρίζει πως, αν το Βερολίνο εξακολουθήσει να εναντιώνεται σε οποιαδήποτε από κοινού ανάληψη του κινδύνου πτώχευσης ευρωπαϊκών τραπεζών, μπορεί να υπονομεύσει

την υποψηφιότητα Βάιντμαν, επικεφαλής της Bundesbank, για το τιμόνι της ΕΚΤ.

Το Βερολίνο έχει υπονομεύσει τη δημιουργία ενιαίου ταμείου ασφάλισης καταθέσεων, προβάλλοντας επανειλημμένως αντιρρήσεις μέσω του μέχρι προ ολίγων μηνών υπουργού Οικονομικών Βόλφγκανγκ Σόιμπλε.

Μεταξύ άλλων, επιμένει ότι, για να θεσπιστεί σχήμα που θα εγγυάται τις καταθέσεις όλων των

τραπεζών της Ευρωζώνης, πρέπει να έχει προηγηθεί εξυγίανση των ευρωπαϊκών τραπεζών και ραγδαία μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων τους. Στο πλευρό του Βερολίνου έχουν ταχθεί, εκτός από τους παραδοσιακούς συμμάχους της Γερμανίας στα οικονομικά ζητήματα, Φινλανδία και Ολλανδία, οι χώρες της Βαλτικής Λετονία, Εσθονία και Λιθουανία αλλά και η Δανία, η Ιρλανδία και η Σουηδία.

Υποχωρεί η λίρα, εκτόξευση αποδόσεων στα ομόλογα

Επιταχύνεται η υποτίμηση της τουρκικής λίρας και, παράλληλα, αυξάνεται σε επίπεδο-ρεκόρ η απόδοση των τουρκικών κρατικών ομολόγων, καθώς οι επενδυτές στοιχηματίζουν ότι η κεντρική τράπεζα θα διστάσει να παρέμβει αυξάνοντας τα επιτόκια δανεισμού. Επίσης διευρύνεται συνεχώς το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών της Τουρκίας, ρίχνοντας και άλλο λάδι στη φωτιά, με αποτέλεσμα η ισοτιμία της τουρκικής λίρας να υποχωρήσει σε νέο ιστορικό χαμηλό έναντι του δολαρίου και του ευρώ. Οι προειδοποιήσεις για υπερθέρμανση της τουρκικής οικονομίας, η επεκτατική δημοσιονομική πολιτική της Αγκυρας, η γενικότερη πολιτική αστάθεια στην Τουρκία και η εμπλοκή της στον συριακό εμφύλιο πόλεμο έχουν οδηγήσει σε υποτίμηση της λίρας κατά περισσότερο από 9% από την αρχή του έτους. Η ισοτιμία της λίρας υποχώρησε στις 4,1934 ανά δολάριο, δηλαδή σε νέο ιστορικά χαμηλό επίπεδο, σύμφωνα με στοιχεία του Bloomberg, και η ισοτιμία της λίρας υποχώρησε στις 5,1938 ανά ευρώ. Ανάλογη είναι η κατάσταση και

Η απόδοση του τουρκικού 10ετούς ομολόγου ενισχύθηκε σε νέο επίπεδο-ρεκόρ: 13,56%.

στο μέτωπο των κρατικών ομολόγων, όπου οι επενδυτές απαιτούν πολύ υψηλή απόδοση ώστε να ρισκάρουν να επενδύσουν τα χρήματά τους στην Τουρκία. Η απόδοση του τουρκικού 10ετούς ομολόγου ενισχύθηκε σε νέο επίπεδο-ρεκόρ: 13,56%. Από την αρχή του έτους, η απόδοση των τουρκικών 10ετών ομολόγων έχει αυξηθεί κατά σχεδόν 200 μονάδες βάσης, σύμφωνα με στοιχεία του Bloomberg. «Είναι ένας φαύλος κύκλος όπου η εξασθενημένη λίρα οδηγεί σε περαιτέρω απώλειες στις μετοχές και στα ομόλογα, γεγονός που με τη σειρά του ενισχύει τις ανησυχίες περί φυγής κεφαλαίων και οδηγεί σε νέα εξασθένιση του νομίσματος», εξηγεί στο

Μεγάλα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου και κερδοσκοπικοί επενδυτές στοιχηματίζουν ότι θα συνεχιστεί η υποτίμηση του τουρκικού νομίσματος.

Bloomberg ο Πιοτρ Μάτις, αναλυτής της Rabobank στο Λονδίνο. Το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών της Τουρκίας αυξήθηκε τους 12 μήνες έως και τον Φε-

βρουάριο του 2018 στα 53,3 δισ. δολάρια, γεγονός που σημαίνει ότι η χώρα εξαρτάται σε πολύ σημαντικό βαθμό από την εξωτερική χρηματοδότηση, η οποία θα μπορούσε να διακοπεί ξαφνικά και να απειλήσει με κατάρρευση τα θεμέλια της τουρκικής οικονομίας. Θεωρητικά, η τουρκική κεντρική τράπεζα θα μπορούσε να προσπαθήσει, τουλάχιστον, να ανακόψει ή να επιβραδύνει τη διολίσθηση της λίρας αυξάνοντας τα επιτόκια δανεισμού. Ωστόσο, μεγάλα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου και άλλοι κερδοσκοπικοί επενδυτές στοιχηματίζουν ότι θα συνεχιστεί η υποτίμηση του νομίσματος. Το στοιχείμα βασίζεται στην εκτίμηση πως η τουρκική κεντρική τράπεζα δεν θα αντιδράσει επιθετικά, αυξάνοντας τα επιτόκια δανεισμού, διότι της το έχει απαγορεύσει ρητά ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν. Στις 31 Μαρτίου ο Ερντογάν είχε δηλώσει πως τα υψηλά επιτόκια δανεισμού αποτελούν πηγή «δεινών για την οικονομία» και πως όσοι τάσσονται υπέρ της διατήρησής τους σε υψηλά επίπεδα θα λογοδοτήσουν σε αυτόν.

Πιέσεις στο ρούβλι λόγω της διαμάχης ΗΠΑ - Ρωσίας

Βαθαίνει η κρίση για το ρωσικό ρούβλι, το οποίο υποχώρησε χθες στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 16 μηνών έναντι του δολαρίου, καθώς κλιμακώνεται η αντιπαράθεση Ουάσινγκτον και Μόσχας για τη Συρία, ενώ είχαν προηγηθεί οι αμερικανικές κυρώσεις κατά Ρώσων ολιγαρχών.

Το ρούβλι υποχωρούσε κατά 2,3% στα 64,5125 ανά δολάριο, ενώ η απόδοση του 10ετούς ρωσικού κρατικού ομολόγου αυξήθηκε κατά πέντε μονάδες βάσης στο 7,64%, σύμφωνα με στοιχεία του Bloomberg. Ομοίως, η απόδοση των CDS για ρωσικά ομόλογα σε δολάρια αυξήθηκε κατά 7 μονάδες βάσης στις 156 μονάδες, επίπεδο που είναι το υψηλότερο από τον περασμένο Αύγουστο.

Οι επενδυτές αναρωτιούνται πως θα μπορούσε να είναι ο επόμενος στόχος των αμερικανικών κυρώσεων, ενώ την αβεβαιότητα επιτείνει το γεγονός ότι ο Λευκός Οίκος είναι τελείως απρόβλεπτος. «Όλες οι ρωσικές εταιρείες θα μπορούσαν να απειληθούν δυναμικά και οι επιπτώσεις θα είναι αρκετά σημαντι-

κές», λέει ο Στεφάν Μονιέ, επικεφαλής επενδύσεων στην Bank Lombard Odier στη Γενεύη. Οι τελευταίες αμερικανικές οικονομικές κυρώσεις κατά της Ρωσίας είναι πολύ πιο σκληρές από εκείνες που είχαν επιβληθεί μετά την προσάρτηση της Κριμαίας το 2014, διότι απαγορεύουν ρητώς οποιαδήποτε συναλλαγή με ομόλογα ρωσικών εταιρειών και όχι απλώς την πρόσβαση σε νέο δανεισμό. Υπάρχει και η λεγόμενη «πυρηνική επιλογή», πάντοτε σε οικονομικό πλαίσιο. Την περασμένη εβδομάδα εισήχθη στο Κογκρέσο σχέδιο νόμου για να απαγορευθεί σε Αμερικανούς επενδυτές να αγοράζουν ρωσικά κρατικά ομόλογα.

Το αμερικανικό υπουργείο Οικονομικών έχει ταχθεί κατά αυτού του μέτρου, υποστηρίζοντας πως θα είχε πολύ μεγάλο κόστος για τους Αμερικανούς επενδυτές. Πριν από το ξεπούλημα που πυροδότησε την περασμένη Παρασκευή η επιβολή των αμερικανικών οικονομικών κυρώσεων, ξένοι επενδυτές κατείχαν το 34% των ρωσικών κρατικών ομολόγων.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΟΠΤΙΚΩΝ ΙΝΩΝ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Με το μεγαλύτερο ιδιωτικό δίκτυο οπτικών ινών, που επεκτείνεται συνεχώς, η **MTN Business βρίσκεται ακόμη πιο κοντά στην επιχείρησή σας, ανεξαρτήτως μεγέθους**, για να σας παρέχει **την πιο γρήγορη, αξιόπιστη και πλέον οικονομική σύνδεση στο διαδίκτυο μέσω οπτικών ινών.**

Μάθετε περισσότερα στο www.mtnbusiness.com.cy ή καλώντας τη **Γραμμή Υποστήριξης της MTN Business στο 131** ή επισκεφθείτε ένα από τα **MTN Business Centers σε Λευκωσία ή Λεμεσό.**

Ενδιαφέρον για τη δημιουργία εκπωτωτικών κέντρων στην Αθήνα

Athens Capitol, Μινιόν, Athens Heart είναι υποψήφια γι’ αυτήν τη χρήση

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Αυξάνεται σταθερά το επενδυτικό ενδιαφέρον για τη δημιουργία εκπωτωτικών κέντρων (outlet) σε κατάλληλα για τον σκοπό αυτό ακίνητα, περίξ ή και εντός του κέντρου της Αθήνας. Το Athens Capitol στη συμβολή Ιουλιανού και Γ΄ Σεπτεμβρίου και το παλιό πολυκατάστημα Μινιόν στην Πατισίων είναι ορισμένα από τα κτίρια που είναι υποψήφια για την ανάπτυξη τέτοιων χρήσεων. Μάλιστα, στη σχετική «λίστα» ενδέχεται να προστεθεί το προσεχές διάστημα και το υφιστάμενο εμπορικό κέντρο Athens Heart της Pasal Development, για το οποίο υπάρχει αγοραστικό ενδιαφέρον από τον αμερικανικό επενδυτικό όμιλο Hines.

Το ακίνητο, που αποτελεί και το σημαντικότερο περιουσιακό στοιχείο της Pasal, εξαιρέθηκε από τη συμφωνία εξυγίανσης, στην οποία κατέληξε με τις πιστώτριες τράπεζες η εταιρεία, προκειμένου να διευκολυνθεί η πώλησή του στην Hines. Το Athens Heart ανήκει στην εταιρεία Doreco, θυγατρική της Pasal, στην οποία η Εθνική Τράπεζα χορήγησε ομολογιακό δάνειο 55 εκατ. ευρώ, επί του οποίου αργότερα εγγράφηκε προσημείωση. Στο πλαίσιο του σχεδίου διάσωσης, η Εθνική θα λάβει ως αντάλλαγμα δύο οικοπέδα, όμορα του εμπορικού κέντρου Athens Heart στην οδό Πειραιώς, αξίας 960.000 ευρώ. Παράλληλα, όμως, η τράπεζα θα παράσχει σημαντική διευκόλυνση προς την Pasal, καθώς θα προβεί σε άρση των εγγυήσεων που είχε δώσει η Pasal για το παραπάνω δάνειο των 55 εκατ. ευρώ. Με αυτόν τον τρόπο ανοίγει ο δρόμος για την ολοκλή-

Το Athens Heart ανήκει στην εταιρεία Doreco, θυγατρική της Pasal, στην οποία η Εθνική Τράπεζα χορήγησε ομολογιακό δάνειο 55 εκατ. ευρώ, επί του οποίου αργότερα εγγράφηκε προσημείωση.

Εκτός από το Athens Heart, το Μινιόν και μέρος του Athens Capitol αποτελούν ορισμένα από τα πιθανά σημεία ανάπτυξης νέων εκπωτωτικών κέντρων.

ρωση των διαπραγματεύσεων που πραγματοποιεί τους τελευταίους μήνες η διοίκηση της εταιρείας, σε συνεργασία με την Εθνική και την Hines. Εφόσον οι σχετικές συ-

ζητήσεις ευοδωθούν (κριτήριο θα αποτελέσει ασφαλώς και η έγκριση ή μη του σχεδίου εξυγίανσης από το πρωτοδικείο), εκτιμάται ότι ένα από τα πιθανά σενάρια για την επόμενη μέρα του Athens Heart είναι και η μετατροπή του σε εκπωτωτικό κέντρο ή εναλλακτικά σε πολυκατάστημα.

Τη λύση του εκπωτωτικού κέντρου εξετάζει, μεταξύ άλλων, για τον μετασχηματισμό του πολυχώρου Athens Capitol και ο όμιλος Χαραγκιώνη. Το κτίριο των 30.000 τ.μ. δύναται να προσφέρει 7.500 τ.μ. καθαρός εκμισθώσιμης επιφάνειας, όπου μπορούν να φιλοξενηθούν περίπου 40-50 καταστήματα.

Ωστόσο, αν και το νέο εκπω-

τωτικό κέντρο είχε προγραμματιστεί να πραγματοποιήσει εγκαίνια τον Μάρτιο, φαίνεται ότι εξετάζονται πλέον και άλλες εναλλακτικές. Αιτία είναι το γεγονός ότι ένας κρίσιμος αριθμός πιθανών μισθωτών/αλυσίδων, που είναι απαραίτητοι για την επιτυχημένη λειτουργία ενός εκπωτωτικού κέντρου, αδυνατεί να τοποθετηθεί σε τέτοιου είδους ακίνητα. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Κ», τα καταστήματα που είναι σήμερα εντός του εκπωτωτικού κέντρου McArthurGlen έχουν υπογράψει δεσμευτικές συμφωνίες, βάσει των οποίων θα αντιμετωπίσουν οικονομικές κυρώσεις, αν λειτουργήσουν ανάλογα καταστήματα σε ακτίνα έως 40 χιλιόμετρα από το σημερινό εκπωτωτικό κέντρο στην περιοχή Γυαλού των Σπάτων. Έτσι, παρατηρείται διαστατικότητα και επιφύλαξη να προχωρήσουν σε κάτι τέτοιο, δυσχεραίνοντας και την προσπάθεια των ιδιοκτητών να προσελκύσουν επαρκές μέγεθος εκπωτωτικών καταστημάτων.

Το πρόβλημα αυτό ίσως να είναι μικρότερο, όμως, στην περίπτωση της αξιοποίησης του Μινιόν. Το εμβληματικό ακίνητο έχει περάσει υπό τον έλεγχο του ομίλου Folie-Folie, που δραστηριοποιείται στην εκμετάλλευση πολυκαταστημάτων, μέσω της Attica Group και των Factory Outlet. Με δεδομένη τη συγκεκριμένη εμπειρία, αλλά και την αντιπροσωπεία σειράς από φίρμες, φορείς της αγοράς ακινήτων εκτιμούν ότι θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα εκπωτωτικό κέντρο στο συγκεκριμένο σημείο, παρακάμπτοντας τον περιορισμό της συμφωνίας με την McArthurGlen.

Μήλον της Εριδος τα εμπορικά κέντρα για τους ομίλους ακινήτων

Ακόμα μεγαλύτερο είναι το επενδυτικό ενδιαφέρον για τα εμπορικά κέντρα. Ο κλάδος αντιστάθηκε στην κρίση, ενισχύοντας κατακόρυφα το μερίδιό του στη συνολική πίτα της κατανάλωσης. Σήμερα, υπό την προσδοκία της τόνωσης της ιδιωτικής κατανάλωσης τα προσεχή χρόνια, αλλά και της πολύ χαμηλής αναλογίας εμπορικών επιφανειών, ως ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού, ο κλάδος των εμπορικών κέντρων, και κυρίως η νέα γενιά ακινήτων που δρομολογείται και θα έχει νέα χαρακτηριστικά ενσωματώνοντας όλες τις τελευταίες σύγχρονες τάσεις της κατανάλωσης, μοιάζει έτοιμος να απογειωθεί.

Στο πλαίσιο αυτό, εντός του έτους αναμένεται να ξεκινήσει η κατασκευή του εμπορικού κέντρου της BlackRock στην περιοχή της Ακαδημίας Πλάτωνος, επί της Λεωφ. Κηφισού. Εκεί, η θυγατρική εταιρεία Artume θα αναπτύξει ένα κέντρο 55.000 τ.μ., επενδύοντας περισσότερα από 300 εκατ. ευρώ (μαζί με το κόστος γης). Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με πληροφορίες, είναι πιθανή η έναρξη συζητήσεων με ενδιαφερόμενους επενδυτές σχετικά με τη συμμετοχή τους στο έργο, είτε στο αρχικό στάδιο είτε μεταγενέστερα. Αυτές θα ξεκινήσουν μόλις εξασφαλιστεί και η οικοδομική άδεια, και σίγουρα θα επιταχυνθούν προς το τέλος του έτους, δεδομένου ότι έως τότε οι κεφαλαιακές απαιτήσεις του έργου θα είναι χαμηλές, καθώς ο κύριος όγκος των εργασιών δρομολογείται για το 2019.

Σημαντική κρίνεται και η επένδυση για την ανάπτυξη έκτασης 315 στρεμμάτων στην Κάντζα της Παλλίνης από τη Reds του ομίλου Ελλάκτωρ, όπου θα περιλαμβάνεται,

μεταξύ άλλων, εμπορικό κέντρο, κτίρια γραφείων, όπως επίσης και χώροι κινηματογράφων, καφέ και εστιατόρια, με τη συνολική δομημένη επιφάνεια να εκτιμάται ότι θα είναι της τάξεως των 80.000 τ.μ. Επιπλέον, 53.115 τ.μ. θα αφορούν ανοικτούς χώρους πρασίνου, ενώ οι κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου υπολογίζονται σε 157.000 τ.μ. Το Cambas Project, όπως ονομάζεται, υπολογίζεται ότι θα αποφέρει ετήσια έσοδα από μισθώματα 30 εκατ. ευρώ, ενώ ο ετήσιος τζίρος των μισθωτών τοποθετείται στα 150 εκατ. ευρώ και οι νέες θέσεις εργασίας

Εντός του 2018 αναμένεται να ξεκινήσει η κατασκευή του εμπορικού κέντρου της BlackRock επί της Λεωφόρου Κηφισού.

αναμένεται να ανέλθουν σε 1.600.

Εμπορικό κέντρο ετοιμάζει επίσης η ΓΑΙΑΟΣΕ στο κέντρο του Πειραιά (ο διαγωνισμός για την ανάπτυξη και παραχώρηση εκμετάλλευσης σχετικής έκτασης αναμένεται εντός του έτους), ενώ λύση αναζητείται και για την απεμπλοκή του ημιτελούς εμπορικού κέντρου στον Βοτανικό (στο πλαίσιο της διπλής ανάπλασης). Για το πρώην κέντρο της «Μπ. Βωβός» έχουν ήδη γίνει σημαντικές προκαταρκτικές εργασίες από την Alpha Bank, στην οποία έχει περάσει (από κοινού με την Τράπεζα Πειραιώς) το ακίνητο, στο πλαίσιο σχετικού συμφώνου συνεργασίας (MoU) που έχει συναφθεί με την Hines.

Κτίρια γραφείων, κατοικίες στοχεύει η Intercontinental AEEAΠ

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Ακίνητα αξίας πλησίον των 11,5 εκατ. ευρώ έχει αποκτήσει από τις αρχές του έτους η Intercontinental International AEEAΠ, συμφερόντων της οικογένειας Χαλκιά, με έμφαση στα αυτοτελή κτίρια γραφείων, αλλά και στα διαμερίσματα που παρουσιάζουν τουριστικό ενδιαφέρον. Πάντως, όπως αναφέρει στην «Κ» ο κ. Μάριος Αποστολίνης, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, παρά τις σημαντικές επενδύσεις των τελευταίων μηνών, η εισηγμένη διατηρεί ακόμα σημαντική ρευστότητα της τάξεως των 9 εκατ., την οποία και σκοπεύει να εξαντλήσει προτού αποφασίσει να προχωρήσει σε νέα χρηματοδότηση. Σε κάθε περίπτωση, προτεραιότητα θα συνεχίσει να είναι τα αυτοτελή κτίρια γραφείων, προκειμένου να ενισχυθεί το μερίδιο των γραφείων στο σύνολο του χαρτοφυλακίου της εταιρείας, στο οποίο μέχρι σήμερα κυριαρχούν τα καταστήματα.

Η τελευταία επενδυτική κίνηση, ύψους 2,4 εκατ., αφορά την απόκτηση κτιρίου στο Κολωνάκι, μια περιοχή που κατά τη διοίκηση της εταιρείας συγκεντρώνει σημαντική ζήτηση. Ειδικότερα, αποκτήθηκε ακίνητο επιφάνειας 838 τ.μ. στη συμβολή των οδών Χάρπτος και Σπευσίππου, το οποίο φιλοξενεί τα κεντρικά γραφεία της J&P Morgan και το δικηγυρικό γραφείο Ιω. Μαρκάκης & Συνεργάτες. Το τίμημα για το ακίνητο ανήλθε σε 2,45 εκατ. ευρώ (αντικειμενική αξία 3,16 εκατ.), ενώ, σύμφωνα με πληροφορίες, πωλητής ήταν ιδιώτης μεγαλοιδιοκτήτης ακινήτων.

Ωστόσο, η πιο σημαντική φετινή επενδυτική κίνηση της εισηγμένης

αφορά την απόκτηση έτερου κτιρίου γραφείων στο Μαρούσι, στη συμβολή των οδών Νικ. Ζεκάκου 18 και Κων. Καραμανλή, για το οποίο έχει υπογραφεί προσύμφωνο αξίας 7,5 εκατ. Πρόκειται για κτίριο επιφάνειας 3.590 τ.μ., το οποίο ολοκληρώθηκε το 2010 και προσφέρει σημαντικά οικολογικά χαρακτηριστικά, διαθέτοντας πληθώρα συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας. Σύμφωνα με τον κ. Αποστολίνη, το ακίνητο στο Μαρούσι είναι πλήρως μισθωμένο στον όμιλο FrieslandCampina, ο οποίος μάλιστα πρόσφατα προχώρησε στην ανανέωση του υφιστάμενου μισθωτηρίου συμβολαίου για περίοδο 10 ετών, με υψηλότερη τιμή ενοικίασης. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Μάιο. Σημειωτέον ότι πωλητές είναι ένας όμιλος κατασκευαστών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι οικογένειες Γιόκαρη και Λεβαντή.

Σε ό,τι αφορά τα διαμερίσματα, όπως σημειώνει ο κ. Αποστολίνης, το αγοραστικό και μισθωτικό ενδιαφέρον είναι σημαντικό. Ήδη, μάλιστα, για ένα από τα ακίνητα που απέκτησε πρόσφατη η εταιρεία έχει δεχθεί προσφορές σε τιμές αρκετά υψηλότερες από την τιμή πώλησης. Υπενθυμίζεται ότι το τελευταίο διάστημα η εταιρεία απέκτησε, αντί ποσού 640.000 ευρώ, δύο διαμερίσματα επιφάνειας 192 και 199 τ.μ. (οριζόντιες ιδιοκτησίες ισογείου και πρώτου ορόφου) στην Πλάκα, στη συμβολή των οδών Δαιδάλου 20 και Μονής Αστερίου, τα οποία αναμένεται να μισθωθούν το προσεχές διάστημα. Παράλληλα, έχει αποκτηθεί και διαμέρισμα 185,5 τ.μ. στο Καστρί (Παπαφλέσσα 47), αντί ποσού 240.000 ευρώ.

Ενδείξεις σταθεροποίησης εμφανίζει η ελληνική αγορά κατοικίας το 2018

Οι πλειστηριασμοί αστάθμητος παράγοντας για τη μελλοντική πορεία των τιμών

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε τροχιά επιστροφής στην «κανονικότητα» που βιώνει η ευρωπαϊκή αγορά κατοικίας στο σύνολό της, αναμένεται να βρεθεί, εκτός από το προεχές διάστημα και η ελληνική κτηματαγορά. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία που ανακοίνωσε η Eurostat για το τέταρτο τρίμηνο του 2017, οι μόνες χώρες όπου συνεχίζουν να υποχωρούν οι τιμές των κατοικιών ήταν η Ελλάδα και η Ιταλία. Ωστόσο, πλέον, το ποσοστό της ετήσιας μεταβολής των τιμών έχει περιοριστεί σε μόλις 0,3%, όσο δηλαδή και της Ιταλίας.

Μάλιστα, σε σύγκριση με τους προηγούμενους τρεις μήνες, καταγράφονται και οι πρώτες ενδείξεις ανοδικής πορείας, έστω και οριακά.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον δείκτη τιμών που επιμελείται η Global Property Guide, κατά το τέταρτο τρίμηνο οι τιμές των κατοικιών στην Ελλάδα ενισχύθηκαν κατά 0,2% σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, ενώ σύμφωνα με την εταιρεία παροχής υπηρεσιών ακινήτων Knight Frank, η άνοδος κατά το ίδιο διάστημα ήταν της τάξεως του 0,5%. Σε κάθε περίπτωση, η εν λόγω τάση καταγράφεται για πρώτη φορά την τελευταία δεκαετία, δείγμα της αντιστροφής των δεδομένων.

Είναι λοιπόν προφανές ότι τα στοιχεία αυτά έρχονται να επιβεβαιώσουν τις εκτιμήσεις ότι το 2018 θα σηματοδοτήσει την ολοκλήρωση του καθοδικού κύκλου των τιμών των κατοικιών, οι οποίες έχουν καταγράψει συνολική πτώση

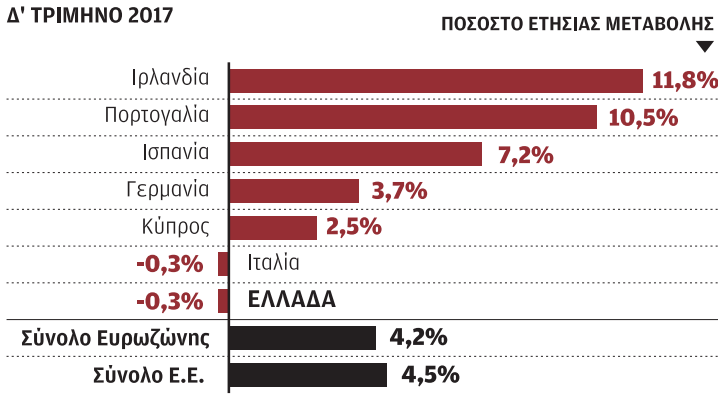

Ανοδική τάση παρουσιάζουν οι τιμές ακινήτων για πρώτη φορά την τελευταία διετία.

της τάξεως του 42% από το 2008 μέχρι και το 2017. Από την αρχή της κρίσης, τη μεγαλύτερη πτώση έχουν καταγράψει οι τιμές των κατοικιών στη Θεσσαλονίκη με 46,3%, ενώ ακολουθεί η Αθήνα με 44,2%. Τη μικρότερη κάμψη αξιών έχουν σημειώσει οι περιοχές υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος με 38%. Τα πρώτα ορατά και ως φαίνεται διατηρήσιμα σημάδια ανάκαμψης κατέγραψε η αγορά κατοικίας το 2017 και σύμφωνα με την τελευταία ετήσια έρευνα του δικτύου μεσιτικών γραφείων RE/MAX Ελλάς. Σε αυτήν επισημαίνεται ότι οι τιμές πώλησης ενισχύθηκαν κατά 1% σε σχέση με το 2016.

Από την άλλη πλευρά, σε αστάθμητο παράγοντα για τη μελλοντική πορεία των τιμών των κατοικιών ενδέχεται να εξελιχθούν οι πλειστηριασμοί κατοικιών, ιδίως κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2018, υπό-

Η εξέλιξη των τιμών στην ευρωπαϊκή αγορά κατοικίας

ΠΗΓΗ: Eurostat

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η φετινή χρονιά αναμένεται να σηματοδοτήσει την ολοκλήρωση του καθοδικού κύκλου των τιμών των κατοικιών.

τε αναμένεται ακόμα μεγαλύτερη αύξηση λόγω και της ενεργότερης εμπλοκής και του Δημοσίου. Υπενθυμίζεται ότι από την 1η Μαΐου, ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς στην εμπορική αξία θα διενεργούν πλέον και οι φορείς του Δημοσίου, κυρίως δηλαδή οι εφορίες και τα ασφαλιστικά ταμεία.

Σύμφωνα με φορείς της αγοράς ακινήτων, δεδομένου ότι η ζήτηση παραμένει σχετικά χαμηλή, φαν-

τάζει εξαιρετικά πιθανό ένα σημαντικό μέρος αυτής να ικανοποιείται μέσω των πλειστηριασμών, με αποτέλεσμα να περιοριστεί εκ νέου το αγοραστικό ενδιαφέρον για τα υπόλοιπα πωλούμενα ακίνητα.

Σε ένα τέτοιο σενάριο, είναι σαφές ότι οι πωλητές θα χρειαστεί να αναπροσαρμόσουν τις απαιτήσεις τους προς τα κάτω και να συναινέσουν σε μεγαλύτερες εκπτώσεις, προκειμένου να εξασφαλίσουν αγοραστή για το ακίνητό τους. Το ζήτημα αυτό έχει θέσει και η Τράπεζα της Ελλάδος στην ετήσια έκθεσή της, όπου προειδοποίησε ότι ο ρυθμός σταθεροποίησης των τιμών φέτος ενδέχεται να επηρεαστεί από τη δυνητική μαζική πώληση ακινήτων προς ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια (funds) και την εντατικοποίηση των πλειστηριασμών ακινήτων.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

Ο «Μαύρος Πάνθηρας» επιθεωρεί το τεχνολογικά προηγμένο βασίλειό του. Η ιστορία του επενδύεται μουσικά με τις ρίμες του νέου «ήρωα» του αφροαμερικανικού χιπ-χοπ, Κέντρικ Λαμάρ.

Η μουσική μαγεία του σινεμά

Τα κινηματογραφικά σάουντρακ επιστρέφουν στο προσκήνιο, ξεπερνώντας σε δημοφιλία τα «κανονικά» άλμπουμ

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Θυμάμαι πριν από περίπου δύο χρόνια, στην πρεμιέρα του «Star Wars: Η Δύναμη ξυπνά», πώς η κατάμεστη αίθουσα αναστατώθηκε –κάποιοι άρχισαν κιόλας να χειροκροτούν– καθώς τα χαρακτηριστικά κίτρινα γράμματα της έναρξης εμφανίστηκαν στην οθόνη. Ακόμη δεν είχαμε δει κάτι το εντυπωσιακό, ωστόσο είχαμε... ακούσει. Το χαρακτηριστικό μουσικό σκορ του Τζον Ουίλιαμς ήταν ξανά εκεί, αρκετό για να μας μεταφέρει «σε ένα γαλαξία, πολύ μακρινό», ενεργοποιώντας την κινηματογραφική μνήμη πριν το κάνουν τα διαστημόπλοια και τα φωτόσπαθα. Μέσα στη μαγεία της εικόνας που μας προσφέρει, συχνά ξεχνάμε πως το σινεμά είναι εξίσου τέχνη του ήχου και της μουσικής. Μουσικής αξέχαστης σαν αυτή που μας έχουν προσφέρει πολλές παλιότερες και σύγχρονες ταινίες, παρακινώντας μας να την απολαύσουμε και χωρίς το οπτικό συνοδευτικό της. Αυτή η τελευταία τάση μάλιστα, που είχε ξεχαστεί, μοιάζει τώρα να αναβιώνει. Τον μήνα Φεβρουάριο, το κορυφαίο μουσικό άλμπουμ του μεγάλου αμερικανικού billboard (top 200) δεν ήταν κάτι καινούργιο από την Μπιγιονσέ, τον Τζάστιν Μπίμπερ ή κάποιο διαδικτυακό χιτ· αντιθέτως, εκεί βρέθηκε το σάουντρακ του «Black Panther», της πρόσφατης ταινίας της Marvel, με πρωταγωνιστή έναν Αφρικανό υπερήρωα. Αυτό το τελευταίο στοιχείο φυσικά και βοήθησε, όπως και ότι η σύνθεση ανήκει στον δημοφιλέστατο ράπερ Κέντρικ Λαμάρ, το γεγονός ωστόσο παραμένει: ένα κινηματογραφικό σάουντρακ ξεπερνά σε δημοφιλία τα «κανονικά» μουσικά άλμπουμ.

Σε υψηλές θέσεις

Και δεν είναι το πρώτο. Σε πολύ υψηλές θέσεις βρέθηκαν επίσης τα «The Greatest Showman», «Πενήντα αποχρώσεις του γκρι», «Coco» κ.ά.

Ούτε ο «Τιτανικός» θα ήταν ίδιος χωρίς το διάσημο soundtrack του.

“

Το σάουντρακ του «Black Panther» βρέθηκε στην κορυφή του μεγάλου αμερικανικού billboard (top 200).

Φτάνουν αυτά για να μιλήσουμε για επιστροφή των σπουδαίων σάουντρακ; Πιθανότατα όχι, αφού κάποια δεν είναι καν τόσο σπουδαία, ωστόσο η τάση σίγουρα βοηθά ώστε να επενδυθεί περισσότερο χρήμα και προσπάθεια στο συγκεκριμένο κομμάτι της παραγωγής.

Αλλωστε δεν θα πάνε χαμένα, ιδίως αν κρίνουμε από τις αξέχαστες δημιουργίες που μας έχει χαρίσει η κινηματογραφική παραγωγή μέσα

Ο νεαρός Τζον Τραβόλτα τα δίνει όλα στην πίστα της ντίσκο, στην επιτυχημένη και μουσικά ταινία «Πυρετός το Σαββατόβραδο».

στις δεκαετίες. Είναι το θερμόμετρο που ανεβαίνει αμέσως με την παλαβή εναρκτήρια σκηνή του «Pulp Fiction» και τη «Μισριλού» να παίζει στους τίτλους, και ακόμα το χαμόγελο που σχηματίζεται στο «Lust for Life» του Ιγκι Ποπ, κάθε φορά που βλέπεις το «Trainspotting». Και αυτά δεν είναι καν μέσα στα 15 πιο επιτυχημένα soundtracks όλων των εποχών. Εκεί, σύμφωνα με τις επίσημες πωλήσεις, φιγουράρουν μύθοι όπως

Ο εμβληματικός «Νονός» με τη μουσική του Νίνο Ρότα.

σικές του κινηματογράφου, αυτή δεν είναι αμελητέα. Όταν βέβαια έχεις τον «Boss» Μπρους Σπρίνγκστιν να συνθέτει και να ερμηνεύει το «Streets of Philadelphia» («Φιλαδέλφεια») το χρυσό αγαλματίδιο είναι λίγο-πολύ αναμενόμενο. Όπως και τον Ελτον Τζον στο «Can you feel the love tonight» του υπέροχου «Βασιλιά των λιονταριών· τη Σελίν Ντιόν στο «My heart will go on» από τον «Τιτανικό» των 11 Οσκαρ· τον Εμινεμ στο «Lose Yourself», ένα κομμάτι που ξεπέρασε κατά πολύ την ίδια την ταινία («8 Mile») και έμεινε επί 23 εβδομάδες στο Νο 1 των τσαρτ· την Αντέλ στο «Skyfall», η οποία έδωσε μία από τις πιο αξέχαστες ερμηνείες στην ιστορία των οσκαρικών τελετών.

Σπουδαία κινηματογραφικά άσματα υπάρχουν, φυσικά, και στο πιο μακρινό παρελθόν. Η μοναδική, γερμάνη γαλήνη Οντρέι Χέμπμπερν, για παράδειγμα, να τραγουδά το «Moon River» στο παράθυρο του «Breakfast at Tiffany's» και η Τζούντι Γκάρλαντ με το ονειρικό «Over the Rainbow» («Ο Μάγος του Οζ»). Κάποιοι άλλοι θα θυμηθεί το ρομαντικό «As time goes by» από την «Casablanca» (γραμμένο το 1931 από τον Χέρμαν Χούφφελντ) ή το παραμυθένιο «Wh-

en you wish upon a star» του «Πινόκιο», και η λίστα μπορεί να τραβήξει σε μάκρος.

Μουσικές επενδύσεις

Στο σινεμά, βέβαια, δεν έχουμε μόνο τα τραγούδια. Για την ακρίβεια, αυτά είναι κάπως δευτερεύοντα, μπροστά στα μουσικά score, τις άνευ στίχων επενδύσεις δηλαδή που παντρεύονται με την εικόνα, παράγοντας συχνά εκπληκτικά αποτελέσματα. Εκτός από τον «Πόλεμο των Αστρων» που αναφέραμε στην αρχή –και για τον οποίο ο Τζον Ουίλιαμς έχει κερδίσει μόνο ένα από τα συνολικά πέντε Οσκαρ του– υπάρχουν πολλά ακόμη εμβληματικά score, που έρχονται στον νοσηδόν αυτόματα όταν μιλάμε για τις αντίστοιχες ταινίες. Ο Τζέιμς Μπόντ δεν συνοδεύονταν άραγε πάντα από το κλασικό θέμα του Μόντι Νόρμαν; Πόσες φορές έχουμε ακούσει κάποιο κινητό να χτυπάει στη μελωδία του «Εξορκιστή» (Μάικ Ολντφιλντ) ή του «Requiem for a Dream» (Κλιντ Μάνσελ). Το ίδιο γίνεται και με το καλτ «Gonna Fly Now» (Μπιλ Κόντι) καθώς ο Ρόκι τρέχει πλάι στις ράγες, το (ακόμη πιο καλτ) «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος» (Ενιο Μορικόνε) ή το θέμα του «Ιντιάνα Τζόουνς» (Τζον Ουίλιαμς) την ώρα που ο Χάρισον Φορντ πιάνει δουλειά με το μαστίγιο.

Αλλα μουσικά score πάλι είναι αφιερωμένα στη δημιουργία ατμόσφαιρας και στο ταξίδι σε έναν άλλο κόσμο. Τέτοιο είναι το επικό –και φυσικά βραβευμένο με Οσκαρ– έργο του Ντέιβιντ Σορ για τον «Αρχοντα των δαχτυλιδιών», αλλά και το ηλεκτρονικό αριστούργημα του Βαγγέλ Παναθανασίου για το «Blade Runner». Όσο για την ατμόσφαιρα, δύο παραδείγματα είναι μάλλον αρκετά: η μεγαλειώδης μελαγχολία του θέματος του «Νονού», διά χειρός Νίνο Ρότα, και το απλώς ανατριχιαστικό αντίστοιχο του «Ψυχώ» από τον Μπέρναρντ Χέρμαν.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

15.4.18-21.4.18

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΔΙΑΛΕΞΗ

«Αυτοκράτειρες Φαύστα και Ελένη»

Η **τέταρτη** διάλεξη της σειράς «Όταν ο Κόσμος μας έγινε Χριστιανικός - Σειρά Διαλέξεων για την Ύστερη Αρχαιότητα» του Προγράμματος «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου με ομιλήτρια την Ανδριανή Γεωργίου έχει τίτλο «Αυτοκράτειρες Φαύστα και Ελένη στο πολιτικό σκηνικό του τέταρτου αιώνα». Πολυδύναμο Δημοτικό Κέντρο Λευκωσίας, Λεωφ. Νικηφόρου Φωκά 40, Τρίτη 17 Απριλίου, ώρα 7:00 μ.μ.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Μαθητικός Φωτογραφικός Διαγωνισμός 2018

Η **Φωτογραφική** Εταιρεία Κύπρου - Τμήμα Λευκωσίας, με τη στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, διοργάνωσε τον «4ο Παγκύπριο Μαθητικό Φωτογραφικό Διαγωνισμό 2018». Συμμετείχαν 67 μαθητές, από σχολεία ολόκληρης σχεδόν της Κύπρου, και ο αριθμός των φωτογραφιών ανήλθε στις 369. Ανεξάρτητη τριμελής επιτροπή, που αποτελείτο από τους βραβευμένους φωτογράφους, Μικαλάκη Ππαλή, ΕΦΙΑΡ/s, Μερόπη Θεοκλήτου ΕΦΙΑΡ και Αντριάνη Κυριάκου, καθηγήτρια Φωτογραφίας βράβευσαν τις καλύτερες φωτογραφίες. Οι 102 βραβευμένες και επιλεγμένες φωτογραφίες, 71 στην 1η κατηγορία και 31 στη 2η, θα παρουσιαστούν σε έκθεση που θα πραγματοποιηθεί στη Μεσαιωνική Αίθουσα «Καστελίωτισσα» στη Λευκωσία. Τα εγκαίνια θα τελέσει ο Επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης Τέχνης και Φωτογραφίας, του

Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, κύριος Ανδρέας Γεωργίου. Αγίου Μάρω-

να, Πύλη Πάφου, Παλαιά Λευκωσία. Δευτέρα 16 Απριλίου, 7:30 μ.μ.

ΘΕΑΤΡΟ

«Frida Κι Άλλο» από το Fly Theatre

Η **Κατερίνα** Δαμβόγλου και ο Robin Beer, από το Fly Theatre, επιστρέφουν στην Κύπρο και παρουσιάζουν τη συναρπαστική ζωή της Φρίντα Κάλο. Η παράσταση «Frida Κι Άλλο» που κέρδισε το κοινό και τους κριτικούς στην Ελλάδα και είναι βασισμένη στη ζωή και το έργο της σπουδαίας μεξικανής ζωγράφου Φρίντα Κάλο. Η Κατερίνα Δαμβόγλου μπαίνει στο πεσίο της Μεξικανής ζωγράφου παρουσιάζοντας επί σκηνής τα βιώματα αλλά και μια πληθώρα συναισθημάτων της εκρηκτικής και ασυμβίβαστης Φρίντα. Ο Robin Beer δημιουργεί ζωντανά ήχο και εικόνες μέσα από προβολή live βίντεο κτίζοντας τον κόσμο γύρω της. Με τις διαρκείς προβολές αλλά και το ζωντανό χειροποίητο βίντεο οι Fly Theatre «ζωγραφίζουν» στη σκηνή την προσωπικότητα της Φρίντα Κάλο μέσα από τις εμβληματικές εικόνες και τους πίνακες της που ήταν αυτοβιογραφικοί. Πρόκειται για μια παράσταση γεμάτη χρώμα, συγκίνηση και αλήθεια. Λεμεσός,

Θέατρο Ριάλτο, Τετάρτη, 18 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πληροφορίες 7777745, www.rialto.com.cy Λευκωσία, Διαχρονική

Σκηνή, Γιάννη Κορομία 2, Καϊμακλί. Παρασκευή 20 έως Κυριακή 29 Απριλίου. Πληροφορίες, κρατήσεις τηλέφωνο 96305127.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Φεστιβάλ Εκκλησιαστικού Οργάνου Κύπρου

Η **Συμφωνική** Ορχήστρα Κύπρου και το Φεστιβάλ Εκκλησιαστικού Οργάνου Terra Sancta παρουσιάζουν το Φεστιβάλ Εκκλησιαστικού Οργάνου Κύπρου από τις 15 έως τις 20 Απριλίου στις καθολικές εκκλησίες σε Λάρνακα, Λευκωσία και Λεμεσό. Στις 15 Απριλίου στις 8:00 μ.μ. στην Καθολική Εκκλησία της Αγίας Μαρίας των Χαρίτων, με τη συμμετοχή της Χωρωδίας Προοδευτικής Κίνησης Λάρνακας, με μαέστρο τον Μάριο Λυσάνδρου. Ο οργανίστας Eugenio Maria Fagianì είναι σολίστ στις επόμενες τρεις συναυλίες, στις 18 Απριλίου στην Καθολική Εκκλησία Τιμίου Σταυρού, Λευκωσία, στις 19 Απριλίου στην Καθολική Εκκλησία της Αγίας Αικατερίνης, Λεμεσός και στις 20 Απριλίου στην Καθολική Εκκλησία της Αγίας Μαρίας των Χαρίτων. Όλες οι συναυλίες της ορχήστρας αρχίζουν στις 8:30 μ.μ.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Μας αρέσει ο Μπέργκμαν για τους δαίμονές του

Τα **τελευταία** χρόνια της ζωής του ζούσε αποτραβηγμένος στο νησάκι Φάρο στη Σουηδία. Ακολουθούσε κάθε μέρα το ίδιο τελετουργικό, με πολύ συγκεκριμένες ώρες περιπάτου, φαγητού, ορισμένων (και περιορισμένων) ενασχολήσεων. Στο ντοκιμαντέρ «Bergman Island» (2004) της Marie Nyreröd, που γυρίστηκε τρία χρόνια πριν από τον θάνατό του, εμφανίζεται εξομολογητικός και ακριβής. Στο πρώτο πλάνο, το γραφείο του, λιτό. Η φωνή του στον αυτόματο τηλεφωνητή, που ενεργοποιείται από μια αναπάντητη κλήση. Σκέφτεσαι ότι ο Ιγκναρ Μπέργκμαν είναι ήδη απών. Όμως στο επόμενο πλάνο είναι εκεί, περπατάει στη φύση και μιλάει για τους «δαίμονες» του: «Στους δαίμονες δεν αρέσει ο φρέσκος αέρας. Το καλύτερό τους είναι όταν κάθεται ακινητοποιημένος από τον φόβο στο κρεβάτι. (...) Περνάνε μέρες χωρίς να μιλάω σε άνθρωπο. Υπάρχει κάτι πολύ ευχάριστο στο να μη μιλάει κανείς. Η σωπή είναι υπέροχη».

Φέτος συμπληρώνονται 100 χρόνια από τη γέννηση του Μπέργκμαν (14 Ιουλίου 1918) και στην Ελλάδα, όπως σε πολλές χώρες, ετοιμάζονται αφιερώματα και εκδηλώσεις. Στην Αθήνα από 19 έως 22 Απριλίου (στους κινηματογράφους «Αστωρ» και «Ανδρόα») θα προβληθούν οι σημαντικότερες ταινίες του, ενώ η Marie Nyreröd θα έρθει για να προλογίσει το ντοκιμαντέρ της και να μιλήσει για τον Σουηδό σκηνοθέτη, που μνημονεύεται ως μία από τις μεγαλύτερες μορφές στην ιστορία του παγκόσμιου κινηματογράφου. «Με το έργο του ο Ιγκναρ Μπέργκμαν αναδιατύπωσε τα μεγάλα ερωτήματα γύρω από την ανθρωπινή συνθήκη, αλλάζοντας για πάντα τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε (το) σινεμά», γράφει το συνοδευτικό δελτίο Τύπου. Δύσκολα θα διαφωνούσε κανείς με τη διατύπωση. Ούτως ή άλλως, το ερώτημα «ας αρέσει ο Μπέργκμαν» έχει ήδη απαντηθεί – αν υποθέσουμε ότι ετέθη. Είναι παλιό, οριστικά ξεπερασμένο, οι ταινίες του είναι πέρα από το «καλό» και το «κακό». Αντιστέκονται στην κριτική όχι γιατί δεν υπήρξαν περισσότερο ή λιγότερο επιτυχημένες, αλλά γιατί άνοιξαν διάπλατα την πόρτα στο υποσυνείδητο, απενοχοποιώντας τα ερωτήματα που αποφεύγει κάποιος να απευθύνει στον εαυτό του, ίσως γιατί γνωρίζει ήδη τις απαντήσεις.

Στο «Saraband», την τελευταία του ταινία, ο 85χρονος Ιόχαν (που υποδύθηκε ο Ερλαντ Γιόζεφσον) είναι, κατ' ουσίαν, ο ίδιος ο Μπέργκμαν. Ζει μόνος και αποτραβηγμένος. Μια νύκτα καταρρέει εν μέσω λυγμών, φερόντας κοντή λευκή νυχτική: «Είναι αρρώστια τα γεράματα;». Δεν περίμενε απάντηση. Τη γνώριζε. Όπως και την απομόνωσή του, τη δύσκολη σχέση με τα παιδιά του, τον τερατώδη εγωισμό του που τον έφερνε σε αμνησία με τους συνεργάτες του.

Ποιοι είναι οι δαίμονες τον ρωτάει στο τέλος του ντοκιμαντέρ η σκηνοθέτις Marie Nyreröd. «Την περίμενα την ερώτηση, γι' αυτό τους έχω καταγράψει», λέει ο Μπέργκμαν, βγάζοντας μικρά χαρτάκια, με πρόχειρες, τρεμάμενα γραμμένες, σημειώσεις. «Ο χειρότερος είναι ο δαίμων της καταστροφής. Νομίζω ότι οτιδήποτε κάνω και σχεδιάζω θα καταλήξει σε καταστροφή. Υστερα είναι ο γελόιος, το ξέρω, δαίμων του φόβου. Φοβάμαι σχεδόν τα πάντα. Οχι μόνο γάτες και σκύλους, και έντομα και πουλιά, που μπορούν να πετάξουν μέσα στο δωμάτιο αν αφήσω ανοικτό το παράθυρο. Φοβάμαι και πολλές κατηγορίες ανθρώπων, τα μεγάλα πλήθη, είμαι μάλλον αγοραφοβικός. Και ύστερα είναι ένας δαίμονας που δύσκολα κατονομάζεις και είναι ο δαίμων της οργής. Τον κληρονόμησα από τους γονείς μου, είμαι μάλλον οξύθυμο άτομο. Υστερα είναι ένας τυραννικός δαίμονας: όπως και οι ελέφαντες, δεν ξεχνάω ποτέ». Γυρνάει το χαρτάκι από την πίσω πλευρά και βλέπουμε μόνο μια σειρά: «Αυτό είναι πολύ σύντομο. Οι δαίμονες που δεν έχω... Του κενού. Όταν σε εγκαταλείπει η φαντασία και η δημιουργικότητα και αντιμετωπίζεις το απόλυτο κενό. Δεν μου συνέβη ποτέ. Είμαι ευγνώμων γι' αυτό». Είναι οι τελευταίες, κινηματογραφικά, φράσεις του.

Βλέποντας και ακούγοντας τις σκέψεις του, συμπληρώνεται με ό,τι εμφανίζεται σαν κατ' εξαίρεση στη ζωή του καθενός. Είναι κοινοί οι δαίμονες. Και είναι ίσως αυτός ο κοινός τόπος ανάμεσα σε όλους τους ανθρώπους: χαρισματικός και μη. Ανάμεσα σε αυτούς που μπορούν να κατονομάσουν τους δαίμονές τους και τους άλλους, που τους μάχονται ή παραδίδονται χωρίς να τους έχουν ποτέ αναγνωρίσει.

ΒΙΒΛΙΟ

«Cyprus from Colonialism to the Present»

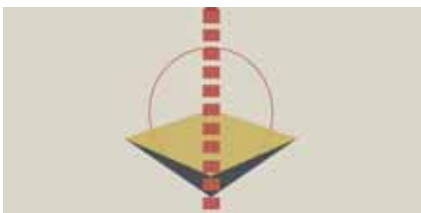
Παρουσιάζεται ο τόμος «Cyprus from Colonialism to the Present: Visions and Realities - Essays in Honour of Robert Holland» που δημοσιεύθηκε από τον εκδοτικό οίκο Routledge υπό την επιμέλεια των Αναστασίας Γιάγκου και Αντιγόνης Ηρακλείδου. Ο καθηγητής Holland αφιέρωσε μεγάλο μέρος της καριέρας στη μελέτη και πρωίθηση της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου. Βασική θεματολογία του βιβλίου είναι η αποικιακή και μεταποικιακή ιστορία της Κύπρου, καθώς επίσης και οι ελληνοβρετανικές σχέσεις γενικότερα, πεδία στα οποία η έρευνα του καθηγητή Holland εστιασθηκε για αρκετά χρόνια. Το βιβλίο θα παρουσιάσουν οι Κλέαρχος Κυριακίδης από το Πανεπιστήμιο UCLan και James Ker-Lindsay, από το St Mary's University. Θα ακολουθήσει αντιφώνηση από τον Robert Holland. Τετάρτη, 18 Απριλίου 2018, ώρα 6:30 μ.μ. Λεβέντειος Πνακοθήκη, Αναστ. Γ. Λεβέντη 5 (πρώην Λεωνίδου), Λευκωσία. Πληροφορίες 22668838, info@leventisgallery.org.

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

«Επιτελέσεις» μια επιλογή από έργα τριών γλυπτών

Η **έκθεση** «Επιτελέσεις» συγκεντρώνει και παρουσιάζει μια επιλογή από έργα τριών από τους σημαντικότερους γλύπτες της δεύτερης γενιάς Κυπρίων καλλιτεχνών, των Νίκου Δυμιώτη, Δημήτρη Κωνσταντίνου και Ανδρέα Σαββίδη, καθώς τις γλυπτικές αναζητήσεις και πειραματισμούς δύο, κατά κύριο λόγο, ζωγράφων της ίδιας γενιάς του Λευτέρη Οικονόμου και του Στας Παράσκου. Η έκθεση στοχεύει στο να φέρει μαζί αντιπροσωπευτικά δείγματα της δουλειάς καταξιωμένων εκπροσώπων της Κυπριακής γλυπτικής του 20ού αι. τα οποία αντικατοπτρίζουν τις τάσεις, τις αντιλήψεις και την εικαστική προσέγγιση καθενός από αυτούς, εντός μιας συγκεκριμένης χρονικότητας και χρονολογίας. Η παρουσίαση

των έργων αυτών συμπληρώνεται από γλυπτικά έργα δύο καλλιτεχνών της ίδιας γενιάς, για τους οποίους η γλυπτική αποτέλεσε εναλλακτική εικαστική έκφραση πλάι στην κυρίως ζωγραφική πρακτική τους. Εγκαίνια Παρασκευή 20 Απριλίου, ώρα 8:00 μ.μ. Διάρκεια έως 19 Μαΐου. Γκαράζ, Αμμοχώστου 16, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 99034654.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Είσαι καλά, ρε φίλε;

Περαισμένη ώρα και κάτι, καιρός απροσδιόριστος, ούτε κρύο ούτε ζέστη. Διάθεση ανεβαμένη λόγω αλκοόλ, μυρωδιές πολλές, τσιγαρίδα, ιδρώτας, αρώματα και τσίγκας. Ορατότητα καλή, απόσταση μέση και ένταση πολύ. Η βραδιά είχε ξεκινάει σχετικά νωρίς το βράδυ και η παρέα μεγάλη. Ήταν και οι μέρες τέτοιες που οι μεγάλες συνάξεις προβλεπόντουσαν, κάτι σαν πρωτόκολλο, έρχεται Πάσχα, έρχονται, μάνα μου, οι γιορτές, που λέει κι ένα τραγούδι, πρέπει να βρεθείς με φίλους και γνωστούς, να δεις συγγενείς και να είσαι χαρούμενος. Χαμογέλα, ρε, τι σου ζητάνε πια, μέρες που είναι; Καλά, δεν είναι και υποχρεωτικό βέβαια, υπάρχει και η παρέα του καναπέ σου και της ασφάλειας του εαυτού σου. Αν το απολαμβάνει ο άλλος το παραέκι με τον εαυτό του, εσένα τι σε μέλλει. Έτσι, δεν χρειάζεται ούτε να χαμογελάει ούτε τίποτα, μοναχός σου χόρευε και όσο θέλεις πήδη!

Αλλά αυτή δεν είναι η περίπτωση μας, οπότε, ως επιστρέψουμε στην ιστορία... που είναι αληθινή, και όσοι δεν πιστεύουν... ως πάνε να πιστευτούν. Που λέτε, στο τραπέζι μαζεύτηκαν πολλοί, εργένηδες και ζευγάρια, νηστεύσαντες και μη, αλλά επειδή, όπως είναι λογικό σε τραπέζια τόσο

μεγάλα, ο μόσχος πολύς, οπότε παράπονο κανένα. Ήταν από τα τραπέζια, που, αν κάθεται στο απέναντι και το κοιτάς, το ζηλεύεις. Η παρέα είχε καιρό να βρεθεί και να διασκεδάσει, λίγο οι υποχρεώσεις του ενός και του άλλου, λίγο η αδυσώπητη καθημερινότητα που δεν σέβεται ούτε φίλιες ούτε τίποτα, ήρθε κι η κρίση και έφερε και το brain drain, οπότε κάποιοι από την παλιά παρέα είχαν φύγει για τα ξένα, να φάνε ψωμάκι, να αξιοποιήσουν τα πτυχία τους... αυτή η πατρίδα τρώει τα παιδιά της. Εκεί όλοι μαζεμένοι, κουβέντες, γέλια και πειράγματα, αυτός που καθόταν στο κεφάλι, φαίνεται ότι ήταν ο αρχηγός της παλιοπαρέας. Έλεγε ιστορίες παλιές... - Ρε, θυμάστε τότε που είχαμε πάει στη θάλασσα, - ρε, τότε στη γιορτή σου. Έτσι ξεκινούσε, και έδινε ρυθμό στην παρέα, αναμόχλευε τις μνήμες τους, ξυπνούσε εκείνα τα ανέμελα χρόνια. Πραγματικά,

αν είχες την τύχη να κάθεται απέναντί τους δεν θα βαριόσουν λεπτό, και δεν θα σου έκανε καρδιά να θες να φύγεις.

Μετά από αρκετά «στην υγεία μας» και ό,τι βάλες πάει. Πέταξε ένας την ιδέα να πάνε παρακάτω. Ω, του θαύματος, μπορούσαν όλοι αυτή τη φορά, τα δύο παντρεμένα ζευγάρια την είχαν ψυλλιαστεί τη δουλειά και είχαν επιστρατεύσει γονείς και πεθερικά. Κάποιοι άλλοι είχαν άδεια, οι μετανάστες νέοι ήταν διακοπές οπότε είχε συγκατατεθεί ο καιρός, πώς αλλιώς, αφού αγαπιούνται οι άνθρωποι... ρε γαμώτο, φώναξε ο επικεφαλής του τραπέζιού... άσε μας ρε ποιητή, του φώναξαν οι υπόλοιποι... - άντε να πληρώσουμε και να φύγουμε, πού να πάμε, ρε, είσαι καλά; Ερωτήσεις, φωνές, ένας καλός χαμός. Τους έβλεπες και έλεγες αυτή η παρέα δεν θα διαλύσει ποτέ, ο καιρός έχει συγκατατεθεί. Αγαπιούνται.

Έριξε την ιδέα, -ρε, 'σεις εδώ πιο κάτω δεν είναι εκείνο το μπαράκι; Θυμάστε,

ρε, εκεί που για πρώτη φορά ερωτεύτηκες και μετά μας την έφερες νύφη... Πετάχτηκε τότε εκείνη και, αφού επιβεβαίωσε, είπε: κι εσύ έγινες κουμπάρος! Αχ, εκείνο το κοστούμι, πόσες μέρες έψαχναν για να του το βρουν. Ήταν και παράξενος, βλέπετε. Τελικά, επέλεξαν το καλύτερο, και επειδή ήταν ακριβό τσόνταραν οι κολλητοί από κανένα πενντάρικο... και στην εκκλησία τέτοιος κουμπάρος δεν είχε υπάρξει... μα και έτσι παρέα, λίγοι είχαν καταφέρει να έχουν. Μέχρι να φτάσουν στο μπαράκι, απόσταση ήταν δεν ήταν δέκα λεπτά περπάτημα, θυμήθηκαν ό,τι μπορείς να φανταστείς... σαν να ήθελαν να τα θυμηθούν όλα μονομιás. Φτάσανε στο μπαρ, περικύκλωσαν το μπαρ και πάλι στη μέση ο τύπος που προηγούμενως καθόταν στο κεφάλι του τραπέζιού. Άντε, να 'μαστε καλά και του χρόνου, ποιου χρόνου, είπε άλλος το καλοκαίρι, ναι ρε, και εμείς οι υπόλοιποι να μη χανόμαστε ρε...

Ορατότητα καλή, απόσταση μέση και ένταση πολλή... αλκοόλ πολύ, ρε γαμώτο, και ρώτησα... είσαι καλά ρε; Τέτοιο γαμπρό δεν ξανάδε η εκκλησία, τέτοιο κοστούμι δεν είχε φορέσει άλλος... Αλλά δεν έπρεπε, για ένα σφηνάκι, ρε φίλε.

Ανομολόγητο πάθος και απενοχοποίηση

Η Χριστίνα Κωνσταντίνου ερμηνεύει τη Φαίδρα του Γιάννη Ρίτσου και μιλάει στην «Κ» για τον ανόσιο και απαγορευμένο έρωτα

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Χριστίνα Κωνσταντίνου συναντάει τον μουσικό Γιώργο Καλογήρου υπό τις σκηνοθετικές οδηγίες των Αλέξανδρου Αχτάρ και Παναγιώτη Μπρατάκου, και παρουσιάζουν τη «Φαίδρα» του Γιάννη Ρίτσου. Η Χριστίνα λέει ότι πάντα το ανεκπλήρωτο είναι πιο γοητευτικό από το εκπληρωμένο... και η Φαίδρα επιμένει να το κυνηγάει μέχρι τελικής πτώσης. Όσο για το τίμημα σημειώνει ότι όσο πιο μεγάλη είναι η εκδίκηση, τόσο πιο έντονος είναι ο πόνος που προϋπήρξε και ότι ακόμα και η συνειδητοποίηση των δικών μας ευθυνών δεν είναι ικανή να σβήσει τη δίψα για εκδίκηση.

—Πώς αντιλαμβάνεσαι τη γεμάτη οίστρο Φαίδρα του Ρίτσου;

—Η Φαίδρα του Ρίτσου είναι όντως μια γυναίκα σε πλήρη οίστρο αλλά και με στιγμές πλήρους διαύγειας συγχρόνως. Μια γυναίκα που αναζητά το απόλυτο, το καθολικό. Και το ανεκπλήρωτο ταυτόχρονα. Άλλωστε πάντα το ανεκπλήρωτο είναι πιο γοητευτικό από το εκπληρωμένο... Η πραγματική έννοια του έρωτα είναι αυτή: Η συνεχής, αδιάκοπη και ακούραστη πάλη κατάκτησης του άλλου, αυτού που δεν μας ανήκει. Μόλις αρχίσει να μας ανήκει αρχίζει και η υποχώρηση του έρωτα. Η Φαίδρα, λοιπόν, ερωτεύεται το πιο απαγορευμένο για την ίδια πλάσμα, τον γιο του άντρα της. Όσο πιο απαγορευμένο είναι κάτι τόσο πιο έντονο είναι και ενώ γνωρίζει πως ποτέ δεν θα της δοθεί επιμένει χρόνια και χρόνια — εμπίρεται από τον έρωτά της για τον Ιππόλυτο — να τον πα-

“

Η Φαίδρα μεταμορφώνεται σταδιακά και περιτέχνα σε μια επίγεια Άρτεμη που κυνηγά το θήραμά της, το τοξεύει, το πληγώνει και στο τέλος το σκοτώνει.

ρασύρει στην «αμαρτία» της. Γιατί όπως η ίδια τονίζει μέσα στο κείμενο η αγιότητα δεν μπορεί να προϋπάρξει της αμαρτίας. Την αντιλαμβάνομαι λοιπόν ως ένα άκρως γοητευτικό και ερωτικό πλάσμα με ατέλειωτη παλέτα συναισθημάτων και αποχρώσεων, εντελώς απενοχοποιημένη και συνειδητοποιημένη για τα θέλω της και αποφασισμένη να κυνηγήσει αυτό που στοχεύει μέχρι τέλους. Ακόμη κι αν αυτό το τέλος είναι το οριστικό δικό της τέλος.

—Μια υπόγεια πυρετική υγρασία, γυάλινα συμπλέγματα, όλα κρυφά για τη Φαίδρα. Μπορεί ο καθένας μας να αισθάνεται Φαίδρα;

—Πάντα πίστευα ότι ο κάθε άνθρωπος κρύβει μέσα του έναν αχανή και περίπλοκο κόσμο που όσο και να προσπαθήσει αποκλείεται να τον ανακαλύψει στην ολότητά του. Η Φαίδρα στη συγκεκριμένη φάση, έτσι όπως μας αποκαλύπτεται, ξεδιπλώνει τα θέλω και τις σκέψεις της απροκαλύπτα, ξεγυμνώνει τον απέναντι αλλά πρώτα ξεγυμνώνεται η ίδια. Στην προσπάθειά της να πα-

Το μεγάλο μου στοίχημα είναι να παραβλέψω το γεγονός πως πρόκειται για ένα μονόλογο και να λειτουργήσω σαν να πρόκειται να αμύνομαι ή να επιτίθεμαι απέναντι στον Ιππόλυτο, λέει η Χριστίνα Κωνσταντίνου.

ρασύρει, παρασύρεται και εκθέτει εαυτόν εκούσια αλλά και ακούσια ενίοτε. Αυτό είναι μια τεράστια πρόκληση για μένα γιατί ως άνθρωπος είμαι αρκετά εσωστρεφής και μυστικοπαθής. Λόγω φόβου και κυρίως λόγω του φόβου της απόρριψης και της έκθεσης, δύσκολα ομολογώ και παραδέχομαι αυτά που νιώθω και σκέφτομαι. Πολλά από αυτά που εκφράζει και στηρίζει η Φαίδρα είναι δικές μου ανομολόγητες σκέψεις και ανομολόγητα συναισθήματα. Με αυτή τη λογική ο καθένας μας μπορεί να αισθάνεται Φαίδρα σε συγκεκριμένες περιόδους της ζωής του.

—Πρόκειται για ένα άκρως ερωτικό κείμενο, ο πόθος ο ανικανοποίητος,

μα η Φαίδρα δεν κάνει πίσω;

—Είναι όντως από τα πιο ερωτικά κείμενα που έχουν πέσει στα χέρια μου. Όταν μου το πρότειναν ο Παναγιώτης με τον Αλέξανδρο ένιωσα πως πρόκειται για έναν ύμνο στον έρωτα αλλά και στο πολυεπίπεδο και πολύμορφο πλάσμα που λέγεται «γυναίκα». Ανατρίχιασα με το πόσο σπαραχτικός μπορεί να είναι ο έρωτας χωρίς ανταπόκριση. Η Φαίδρα γνωρίζει πως αυτός ο άντρας δεν πρόκειται να γίνει δικός της, όχι μόνο γιατί είναι ο γιος του άντρα της Θησέας, αλλά γιατί ο ίδιος είναι αφιερωμένος στη θεά Άρτεμη, τη θεά του κυνηγιού και της αγνότητας. Η ίδια μεταμορφώνεται σταδιακά

και περίτεχνα σε μια επίγεια Άρτεμη που κυνηγά το θήραμά της, το τοξεύει, το πληγώνει και στο τέλος το σκοτώνει.

—Σε αυτό το κείμενο του Ρίτσου ποιος έχει το πάνω χέρι;

—Κανείς. Σε πρώτο επίπεδο θα έλεγε κανείς ότι είναι ο Ιππόλυτος αυτός που έχει το πάνω χέρι. Αλλά στην πραγματικότητα το πάνω χέρι το έχει αυτός που καταφέρνει να επηρεάσει τον άλλον. Και υπάρχει μια έντονη αλληλεπίδραση μεταξύ τους κι αν είναι ο Ιππόλυτος ένα βουβό πρόσωπο. Η σιωπή του είναι εκκωφαντική για τη Φαίδρα και τα λόγια της Φαίδρας —αντίστοιχα — είναι αιχμηρά βέλη που τον τρυπάνε σε όλα τα ευαίσθητά του σημεία. Πρόκειται πραγματικά για ένα εξαιρετικό κείμενο για πολλούς λόγους αλλά κυρίως γιατί μέσα από ένα μονόλογο ξεδιπλώνονται οι διάφορες ποιότητες σχέσεων που υπάρχουν στον έρωτα. Το μεγάλο μου στοίχημα είναι να παραβλέψω το γεγονός πως πρόκειται για ένα μονόλογο και να λειτουργήσω σαν να πρόκειται να αμύνομαι ή να επιτίθεμαι απέναντι στον Ιππόλυτο.

—Η Φαίδρα τιμωρείται από τον ανώτατο ηθικό νόμο ή αποχωρεί πτυμένη από έρωτα; Εκδικείται;

—Στον έρωτα δεν υπάρχουν νικητές και χαμένοι. Αυτός που δεν ανταποκρίνεται στον έρωτα του άλλου δεν είναι απαραίτητα ο νικητής, γιατί κατ' αρχάς κάνει τον άνθρωπο που απορρίπτει. Πολλές φορές μάλλον απορρίπτουμε κάτι ή κάποιον όχι γιατί δεν το/τον θέλουμε, αλλά γιατί το/τον φοβόμαστε, γιατί μπροστά του αισθανόμαστε ανίσχυροι. Η Φαίδρα είναι τόσο πτυμένη όσο και νικήτρια. Σίγουρα δεν αφήνεται

να τιμωρηθεί από κανέναν ανώτατο ηθικό νόμο... Τιμωρείται από το ίδιο της το πάθος, από τον ίδιο της τον εαυτό. Θα μπορούσε να πνίξει όλα όσα νιώθει και να συνεχίσει «κανονικά» τη ζωή της, όπως κάναμε οι περισσότεροι. Αλλά επιλέγει τον άλλο δρόμο, τον δύσκολο. Αυτό που θα την γκρεμίσει αλλά θα την ελευθερώσει ταυτόχρονα... Όσο για την εκδίκη της, όπως λέει και η ίδια μέσα στο έργο «Αυτοί που πόνεσαν πολύ γνωρίζουν να εκδικούνται κι αν γνωρίζουν το ανεύθυνο το δικό τους και των άλλων». Όσο πιο μεγάλη είναι η εκδίκηση, τόσο πιο έντονος είναι ο πόνος που προϋπήρξε. Ακόμα και η συνειδητοποίηση των δικών μας ευθυνών δεν είναι ικανή να σβήσει τη δίψα για εκδίκηση. Στη Φαίδρα η εκδίκηση είναι τεράστια... βάζει τέρμα στη ζωή της αφήνοντας όμως ένα γράμμα που ενοχοποιεί τον Ιππόλυτο στα μάτια του Θησέα. Ξέρει ότι ο θάνατός της θα σκοτώσει και τον ίδιο. Πάντα απορούσα πώς είναι δυνατόν ένας άνθρωπος όσο φανατικός και να 'ναι με μια ιδέα, όσο «ιερό» και αν θεωρεί τον σκοπό του, να κάνει επίθεση αυτοκτονίας και να ξέρει σίγουρα ότι την επόμενη στιγμή δεν θα υπάρχει. Μέσα από τη Φαίδρα μπόρεσα να καταλάβω — μολονότι δεν το σπατάζω και φρίττω κάθε φορά στο άκουσμα μιας τέτοιας ειδήσης — με ποιο τρόπο πείθονται οι άνθρωποι να κάνουν επιθέσεις αυτοκτονίας για να διακηρύξουν τα πιστεύω τους και για να πλήξουν τον «εχθρό» τους.

«Φαίδρα» του Γιάννη Ρίτσου, Μερες - Βιβλιοπωλείο, Πενταδακτύλου 33, Λευκωσία από 22/4 μέχρι 7/5.

We

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

travelling

f
t
ig
www.lovefm.com.cy

TOP KINISIS

Σάμος, Κέρκυρα ή Λευκάδα;
Εσείς αποφασίζετε!

Το Love FM 100.7 και η Top Kinisis Travel στέλνουν 1 τυχερό ζευγάρι με απευθείας πτήση σε προορισμό της επιλογής του!

ΑΥΤΟ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΗΣΙΑ ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ

Η ΚΛΗΡΩΣΗ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΣΤΙΣ 4 ΜΑΪΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΟΥ ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΣ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

**Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.*

«ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ
ΣΤΟ LOVE FM 100.7
ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΠΩΣ
ΝΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΤΕ
ΑΥΤΟ ΤΟ ΥΠΕΡΟΧΟ
ΔΩΡΟ»

Η Νάνα Μούσχουρη μετράει 60 χρόνια στο τραγούδι, με περισσότερα από 350 εκατομμύρια άλμπουμ παγκοσμίως και πάνω από 10.000 παραστάσεις. Τώρα, στα 84 της χρόνια, κάνει παγκόσμια περιοδεία.

«Αν χάσω τη φωνή μου, θα πεθάνω»

Η Νάνα Μούσχουρη μιλάει στην «Κ» για τα χρόνια που πέρασαν, τους συνοδοιπόρους της, την ανάγκη της να βρίσκεται στη σκηνή

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

«Αναζητούσα δικαιολογίες. Ηθελα να επιστρέψω στη σκηνή μετά την αποχαιρετιστήρια περιοδεία του 2008. Οι πέντε δεκαετίες από το White rose of Athens στη Γερμανία ήταν μια αφορμή κι έπειτα τα 80 μου χρόνια. Τώρα ηχογράφησα το “Forever young” και κάνω παγκόσμια περιοδεία. Καλύτερα να είμαι όρθια και ας συμβεί ό,τι είναι να ’ρθει, παρά να περιμένω το μοιραίο με την αγκαλιά ανοικτή».

Η Νάνα Μούσχουρη μιλάει στην «Κ», πιο σίγουρα και χαλαρά από την τελευταία μας συνέντευξη τέσσερα χρόνια πριν, όταν ένωθε την ανάγκη να εξηγήσει στο κοινό την επιστροφή της, ζητώντας του «συγγνώμη που ξαναγύρισα».

Δεν έχει δύο ώρες που ήρθε με τον σύζυγο και παραγωγό της Αντρέ Σαπέλ στη Βουλιαγμένη. Ομολογεί ότι κουράζεται να πηγαίνει από τη Γενεύη στο Παρίσι και στην Αθήνα, αλλά συνεχίζει να δίνει συναυλίες. Μετρά πάνω από 10.000 παραστάσεις και περισσότερα από 350 εκατομμύρια άλμπουμ παγκοσμίως αυτά τα 60 χρόνια. Και, στα 84, το πήρε απόφαση. Δεν μπορεί να σταματήσει το τραγούδι. Σίγουρα το λέει η καρδιά της:

«Όταν σταμάτησα, είχα μια θλίψη, έλεγα τι θα κάνω, θα πεθάνω. Δεν ήθελα να ακούω μουσική, να βλέπω παραστάσεις. Είδα πώς είναι που βλέπω συνοδοιπόρους να φεύγουν, όπως συνέβη με τον Λέοναρντ Κοέν». Αφού μιλάει για τον Λέοναρντ Κοέν, μιλάει για τον Νίκο Γκάτσο, ο οποίος ήταν ο πρώτος της σύζυγος. «Το κοινό καταλαβαίνει την ανάγκη μου να βρίσκομαι στη σκηνή. Αλλάωστε, δεν προσπάθησα ποτέ να το θαμπώσω – δεν ήμουν, ούτε υποδύθηκα τη σταρ. Τους είπα ότι σταματώ, γιατί δεν είναι για την ηλικία μου, αλλά μου κόστισε. Ενιωθα απελπισία, θλίψη, αρρώστησα. Ίσως αυτό μου έκανε καλό, γιατί με συντάραξε. Ενώ είχα μια περιπέτεια υγείας, αντιδρούσε το σώμα μου, το μόνο που σκεφτόμουν ήταν πότε θα γυρίσω στη σκηνή. Στη συναυλία που θα δώσω στο Ηρώδειο στις 5 Ιουλίου (μέρος των εορδών θα διατεθεί για τους σκοπούς του Συλλόγου Φίλων Παιδιών με καρκίνο ΕΛΠΙΔΑ), θα μιλήσω για τους μύθους της ζωής μου αυτά τα 60 χρόνια. Ο Μάνος Χατζιδάκις, ο Νίκος Γκάτσος, η Μελίνα ήταν η αρχή».

Η Νάνα Μούσχουρη με τον Μπομπ Ντίλαν. «Το τραγούδι “Forever young” με παρέσυρε να ηχογραφήσω τον 134ο δίσκο μου», λέει.

«Όταν σταμάτησα, είχα μια θλίψη, έλεγα τι θα κάνω, θα πεθάνω. Δεν ήθελα να ακούω μουσική, να βλέπω παραστάσεις. Είδα πώς είναι που βλέπω συνοδοιπόρους να φεύγουν, όπως συνέβη με τον Λέοναρντ Κοέν». Αφού μιλάει για τον Λέοναρντ Κοέν, μιλάει για τον Νίκο Γκάτσο, ο οποίος ήταν ο πρώτος της σύζυγος. «Το κοινό καταλαβαίνει την ανάγκη μου να βρίσκομαι στη σκηνή. Αλλάωστε, δεν προσπάθησα ποτέ να το θαμπώσω – δεν ήμουν, ούτε υποδύθηκα τη σταρ. Τους είπα ότι σταματώ, γιατί δεν είναι για την ηλικία μου, αλλά μου κόστισε. Ενιωθα απελπισία, θλίψη, αρρώστησα. Ίσως αυτό μου έκανε καλό, γιατί με συντάραξε. Ενώ είχα μια περιπέτεια υγείας, αντιδρούσε το σώμα μου, το μόνο που σκεφτόμουν ήταν πότε θα γυρίσω στη σκηνή. Στη συναυλία που θα δώσω στο Ηρώδειο στις 5 Ιουλίου (μέρος των εορδών θα διατεθεί για τους σκοπούς του Συλλόγου Φίλων Παιδιών με καρκίνο ΕΛΠΙΔΑ), θα μιλήσω για τους μύθους της ζωής μου αυτά τα 60 χρόνια. Ο Μάνος Χατζιδάκις, ο Νίκος Γκάτσος, η Μελίνα ήταν η αρχή».

«Ομορφο ανδρόνι»

«Νιώθω πιο απελευθερωμένη, αυτοσαρκάζομαι για τις συναυλίες. Τους λέω ότι τώρα που είμαι μεγάλη, δεν μπορώ να κάνω βαθιά υπόκλιση, γιατί θυμάμαι τη Μάρλεν Ντίτριχ η οποία, σκύβοντας, έπεσε κάποτε στη σκηνή. Μοιραζόμασταν τον ίδιο ατζέντη τη δεκαετία του ’70 και εμφανιζόμασταν με μια ημέρα διαφορά στα ίδια θέατρα. Της άφηνα ένα μπουκέτο και μηνύματα θαυμασμού, και όταν προηγούνταν εκείνη, μου έγραφε με κραγιόν στον καθρέφτη του καμαρινιού: “Σ’ αγαπώ ομορφο ανδρόνι”. Στο τελευταίο ρεσιτάλ της στο Παρίσι, πήγα να τη δω. Ανοίξε δρόμο ανά-

Με την Τζόαν Μπαέζ και τη Μελίνα Μερκούρη.

«Δεν θα άλλαζα τίποτα απ’ όσα έζησα»

«Αν ξεκινούσα τώρα, δεν θα άλλαζα τίποτα απ’ όσα έζησα. Θα προσπαθούσα, όμως, να μην αφήνω τόσο πολύ μόνα τα παιδιά μου με την νταντά τους. Θα έκανα αυτό που γνώρισα από τη δική μου μητέρα και θαυμάζω σε κάποιες γυναίκες. Δεν ήταν μόνο οι επαγγελματικές υποχρεώσεις που με κρατούσαν μακριά τους, αλλά και ο φόβος ότι δεν ήξερα αρκετά για να τα μεγαλώσω. Με τον Γιώργο, τον πατέρα τους, είχαμε διαλέξει μια καλή νταντά, αλλά τα παιδιά παίρνουν από το πρόσωπο που τα μεγαλώνει. Η κόρη μου Λενού δεν επηρεάστηκε τόσο όσο ο γιος μου, ο Νικόλας. Δεν μπορώ να γυρίσω τον χρόνο. Ξέρω, όμως, πως η μεγαλύτερη επιτυχία μου είναι τα δύο μου παιδιά και τα τρία μου εγγόνια».

Με τον Λέοναρντ Κοέν. «Μου θύμιζε τον Γκάτσο, ήταν μεγάλος ασκητής, λέει για τον ποιητή και τραγουδοποιό.

μεσα στο πλήθος έξω από το καμαρίνι της και μου είπε: “Να ’σαι λοιπόν όμορφο ανδρόνι!”».

«Ο Λέοναρντ Κοέν μου θύμιζε τον Γκάτσο, ήταν μεγάλος ασκητής. Ενα βράδυ της δεκαετίας του ’70 στον Καναδά ήρθε να με ακούσει. Μεταξύ των δυο παραστάσεων πήγαμε στίτι του. Ζούσε σαν καλός γερμανός, καθίστασε στην κουζίνα του, μου έβαλε να ακούσω μια κασέτα, συζητήσαμε για κάποια τραγούδια του. “Ίσως πεινάς” μου ’πε κάποια στιγμή, κι έβγαλε μια παγωμένη πίτσα, αυτό είχε όλο κι όλο στο ψυγείο. Μια βραδιά του 1979 στο Los Angeles ήρθαν με μια κοινή Ισραηλινή μας φίλη, τη Μάλκα Χίμελ, και μου είπε πως θα έφερναν και τον Μπομπ Ντίλαν. Θα έβγαζε για λίγο γιατί είχε κάποιο ραντεβού – μου το είπε και ο ίδιος όταν συστηθήκαμε. Στάθηκε στις κοινότητες – ήταν αγριμι ο Ντίλαν, δύσκολος. Όμως, στο διάλειμμα τον είδα ακόμα εκεί. Έμεινε έως το τέλος. Αργότερα συναντηθήκαμε όλοι σε ένα μικρό εστιατόριο. Με ρώτησε για τη χώρα μου, ποιες τραγουδίστριες αγαπάω. Του είπα για τη Μαρία Κάλλας, μάλλον δεν τη γνώριζε τότε. Πρόσθεσα την Ουμ Κουλούμ. “Είναι η αγαπημένη μου”, είπε. Λίγες μέρες μετά, το είπε και σε μια συνέντευξη του στο Rolling Stone αλλά διπλά της ανέφερε και το δικό μου όνομα. Ενιωσα υπερφάνεια.

Ο Κοέν, ο Ντίλαν, η Μπαέζ, είναι η αγία τριάδα του τραγουδιού. Πρό-

σφατα, η Τζόαν ανακοίνωσε την παγκόσμια αποχαιρετιστήρια περιοδεία της. Θα πάω σίγουρα να τη δω, μάλλον στο Παρίσι. Ο χρόνος λαβώνει τη φωνή, κανένας δεν έχει τη φωνή που είχε, τη φρεσκάδα των πρώτων χρόνων. Και η δική μου φωνή έχει κατέβει, δεν είναι όπως παλιά. Όμως, έκανα καθημερινά ασκήσεις. Νιώθω πως, αν χάσω τη φωνή μου, θα πεθάνω. Αυτό που τραυματίζει πάνω απ’ όλα τη φωνή, είναι όταν χάσεις την αγάπη, τα ψυχολογικά προβλήματα. Όταν χάρισα με τον πρώτο μου σύζυγο, τον Γιώργο Πετσίλα, έχανα την φωνή μου. Εκκλινει από τη στεναχώρια. Το μεγαλύτερο παράδειγμα ήταν η Κάλλας. Δεν νομίζω ότι έχασε τη φωνή της, αλλά ότι την είχε καταβάλει η θλίψη».

«Με τις μπότες»

«Το πώς χτίζεται ένα ρεσιτάλ το έμαθα από τον Χάρι Μπελαφόντε. Από τον Μισέλ Λεγκράν έμαθα πώς να ερμηνεύω δύσκολα τραγούδια και πώς να συνεργάζομαι με δύσκολους ανθρώπους. Όταν έκανα την εκπομπή μου στο BBC, μου τηλεφώνησε μια μέρα ο Ντέιβιντ Φροστ ζητώντας μου να πάω στο δικό του πρόγραμμα. Εκεί ήταν η Σίρλεϊ Μπάσει, ο Γκενομπουργκ, ο Ροντ Στιουαρτ κ.ά. Λέγαμε πώς αντιμετωπίζει καθένας το κοινό. Ο Σερζ έλεγε “γυρίζω την πλάτη μου για να μην τους βλέπω”. Ο Ροντ “τους κοιτάζω στα μάτια”. Κάποια στιγμή έρχεται ο Πολ Μακ Κάρτνεϊ με το Hey Jude, που είχαν μόλις γράψει με τους Μπιτλς. Ο Φροστ του είπε “μάζεψε όλους τους τραγουδιστές που βρίσκονται στο BBC”. Ήμουν τυχερή. Κάθισε στο πάνω μου και μας χρησιμοποίησε ως χορωδία στο ρεφρέν. Ξέρεις, ήμουν φοβητσιάρη στη ζωή, αλλά όταν ήταν για το τραγούδι, πήγαινα πάντα με τις μπότες».

Η Νάνα Μούσχουρη θα βρίσκεται στις 17 και 19/4 στο Γαλλικό Ινστιτούτο, όπου με πρωτοβουλία του World Human Forum, θα προβληθεί το ντοκιμαντέρ «Sing you Song» για τη δράση του Χάρι Μπελαφόντε. Την πρώτη ημέρα θα υπάρξει απευθείας σύνδεση με τη Νέα Υόρκη, ώστε οι δύο παλιοί γνώριμοι να συνομιλήσουν μπροστά στο κοινό.

«Κάθε του τραγουδι ένα σύμπαν ξεχωριστό»

Η Αγαθή Δημητρούκα μιλάει στην «Κ» για το έργο και τη ζωή του Νίκου Γκάτσου

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΗΝΑΚΗ

«ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΑΕΙ ποτέ στην Αμοργό. Φοβάμαι το ύψος στα νησιά». Η Αγαθή Δημητρούκα έχει παραγγείλει τον τρίτο καφέ στο μπαρ των Εξαρχείων όπου με περιμένει. Με έναν μαθητή και συνεργάτη της, τον Αρη Μάραντο, δουλεύουν πάνω σε έναν νέο κύκλο τραγουδιών – χαρτιά, φάκελοι, σημειώσεις είναι απλωμένα στο τραπέζι. Μου μιλάει με τη σιγουριά του έμπειρου γραφιά και την εξάντληση εκείνου που έχει να διαχειριστεί την καθημερινότητα, τη μετάφραση, το γράψιμο, τη διδασκαλία και, πάνω απ' όλα, την κληρονομιά του Νίκου Γκάτσου, αυτό το μαγικό αρχείο καταγραφής του 20ού αιώνα.

«Δεν νιώθω ότι αναμετρίεμαι με το έργο του Νίκου», απαντά όταν τη ρωτώ πώς είναι να έρχεσαι σε τόσο κοντινή επαφή με μια τόσο σπουδαία παρακαταθήκη, όπως είναι τα τραγούδια του Νίκου Γκάτσου, που μόλις εκδόθηκαν σε νέα, αναθεωρημένη έκδοση από τον Πατάκη. «Από το '74, οπότε και αλληλογρα-

“

«Δούλευε κυρίως πάνω σε μελωδίες. Είχε πάντοτε ένα στόχο, να χτίσει ένα συγκεκριμένο κόσμο. Και έμπαινε σ' αυτόν».

φούσαμε ή μιλούσαμε στο τηλέφωνο, όσο ήμουν ακόμα στο Μεσολόγγι, ένιωθα ότι βαδίζουμε στην ίδια κατεύθυνση. Είχαμε τις ίδιες ανησυχίες για τον αιώνα μας, μελετούσαμε τα ίδια πράγματα. Διάβασα κι εγώ πολύ Σολωμό στη δική μου εφημέρια», αφηγείται η Αγαθή Δημητρούκα. «Το '75, οπότε τελικώς γνωριστήκαμε στην Αθήνα, άρχισε το μεγάλο μου ταξίδι δίπλα του. Από εκείνον έμαθα, εκείνον έμαθα. Με δίδαξε ζωή και ποίηση», συμπληρώνει.

Τα περίπου 17 χρόνια που συνδέθηκαν, η Αγαθή Δημητρούκα

Φωτογραφία του Νίκου Γκάτσου τη δεκαετία του '40, την περίοδο της «Αμοργού», μάλλον κατά τη διάρκεια εγγραφής στο στούντιο.

έμαθε να αναγνωρίζει και να ξεκλειδώνει όλα τα μυστικά του τραγουδιού, του περιεχομένου και του μέτρου του. Σήμερα, 26 χρόνια μετά τον θάνατό του (1911-1992), έχει την αυτοπεποίθηση του ανθρώπου που βυθίστηκε στο έργο του Νίκου Γκάτσου και μπορεί πλέον, τουλάχιστον το κομμάτι των τραγουδιών, να το παραδώσει σε οριστική έκδοση, χωρίς σχολιασμούς και φιλολογικές αναλύσεις. «Φτάνοντας σήμερα στα 60, νιώθω ότι πρέπει να βάλω μία οριστική τάξη στην κληρονομιά του Νίκου. Να παρα-

δώσω οριστικές εκδόσεις – το οφείλω στους αναγνώστες, στους συγγραφείς, στους μουσικούς, στους ερευνητές. Ίσως, μέσα σε τρία χρόνια, που θα είμαι 63, όσο ήταν εκείνος όταν τον γνώρισα, να καταφέρω να ολοκληρώσω οριστικές εκδόσεις όλου του έργου του», μου διηγείται η Αγαθή Δημητρούκα.

Η παρούσα οριστική έκδοση των τραγουδιών του Νίκου Γκάτσου ήταν μία οδύσσεια για την κληρονομιά τους. Δεν ήταν μόνον ότι το υλικό έπρεπε να μπει σε χρονολογική σειρά, σε σειρά πρώτης εκτέλεσης και

Από την παρουσίαση της «Επιστροφής» (1970), απόντος του Χατζιδάκι, ο οποίος έλειπε σε ταξίδι στην Αμερική. Από αριστερά: Δήμος Μούτσης, Γρηγόρης Μπιθικώτσης, Τάκης Β. Λαμπρόπουλος, Νίκος Γκάτσος, Δήμητρα Γαλάνη.

Η κληρονομιά του Νίκου Γκάτσου, Αγαθή Δημητρούκα.

ράξανο είναι ότι ο κόσμος θεωρεί ότι, για να γνωρίζει τόσα τραγούδια του Γκάτσου, ο ποιητής θα είχε γράψει εκατοντάδες ή χιλιάδες τραγούδια. Κι όμως, ανήκει σε εκείνους που γνωρίζουμε σχεδόν το σύνολο του έργου τους.

Η μέθοδός του

«Ήταν προστικός άνθρωπος. Βέβαια, από μακριά φαινόταν βλοσυρός και απλησίαστος. Συμβαίνει με πολλούς ανθρώπους αυτό. Είχε γενικώς ήσυχη μέρα. Ξυπνούσαμε το πρωί, πίναμε καφέ, πέφταμε με τα μούτρα στη δουλειά. Ο Νίκος, ενίοτε, περνούσε το πρωί στο τηλέφωνο, μιλώντας με συγγενείς και φίλους. Το μεσημέρι τρώγαμε κάπου έξω και το απόγευμα εκείνος επέστρεφε στα γραπτά του. Δούλευε, κυρίως, πάνω σε μελωδίες. Όταν κολλούσε σε ένα τραγούδι, δούλευε ένα άλλο που είχε αρχίσει και αργότερα επέστρεφε στο πρώτο. Ακούγεται χαοτικό, αλλά δεν ήταν. Είχε πάντοτε ένα στόχο, να χτίσει έναν συγκεκριμένο κόσμο. Και έμπαινε σ' αυτόν», διηγείται η Αγαθή Δημητρούκα.

TVONE

ενημέρωση

ΕΧΕΙΣ ΜΕΣΟΝ

ΕΧΕΙΣ ΜΕΣΟΝ

Κάθε Απόγευμα στις 15:00

Απλώς, «κάτσε να δεις» ενημέρωση στο TVONE.

f

t

@

s

in

tvone

tvone.com.cy

TVONE

ψυχαγωγία

MASTER CHEF 2

Δευτέρα - Παρασκευή στις 21:05

Απλώς, «κάτσε να δεις» ψυχαγωγία στο TVONE.

f

t

@

s

in

tvone

tvone.com.cy

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

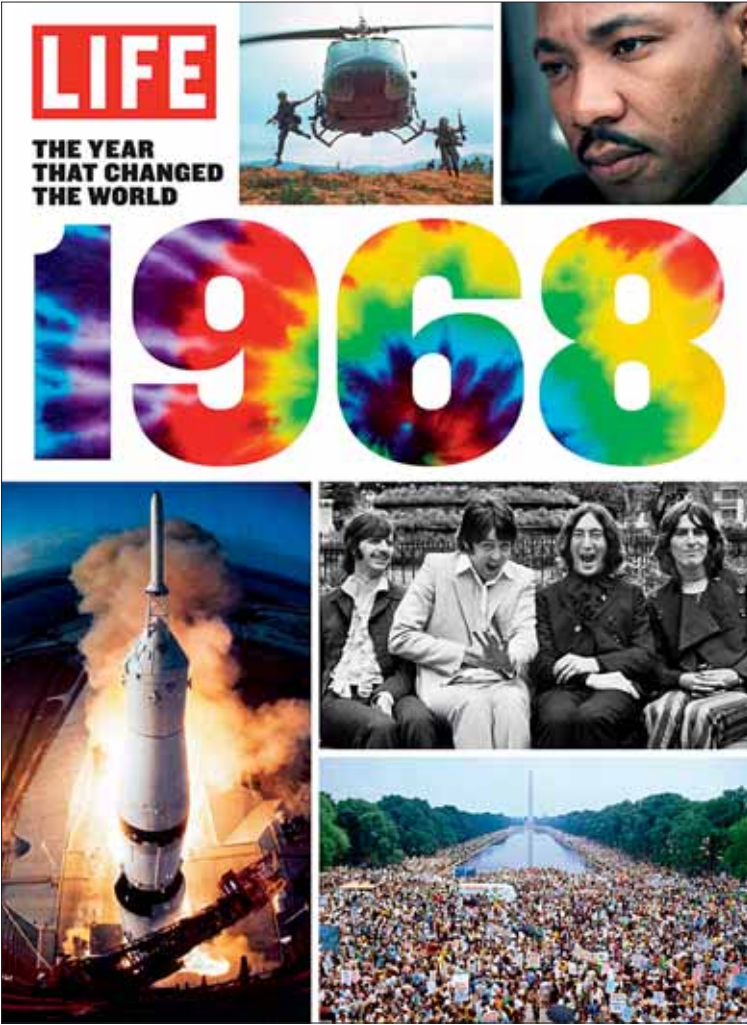
Του **ΚΩΣΤΑ Θ. ΚΑΛΦΟΠΟΥΛΟΥ**

1968, η χρονιά που άλλαξε τον κόσμο

«**Οποιος** το θυμάται, δεν ήταν εκεί»: αυτός ο σουρεαλιστικός και ανατρεπτικός συνάμα αφορισμός, σαν tweet από το παρελθόν, αφορά πρωτίστως το 1968, τη χρονιά που εκτοξεύεται η «Οδύσσεια του Διαστήματος», του Στάνλεϊ Κιούμπρικ στις αρχικά άδειες κινηματογραφικές αίθουσες των ΗΠΑ, όταν την ίδια περίοδο η νεολαία του δυτικού κόσμου ξεκινά, με την άγνοια κινδύνου που διαθέτουν τα νιάτα, τη δική της οδύσσεια στη «μεγάλη πορεία προς τους θεσμούς»: από τη διαμαρτυρία στην ένταξη, από τη σύγκρουση στη διαχείριση και από την απελευθέρωση στον (νεο)κομφορμισμό.

«Το να γράψεις Ιστορία σημαίνει να αποδώσεις φυσιογνωμία στις χρονολογίες», σημειώνει ο Βάλτερ Μπέν-γιαμιν, ο ίδιος μια ξεχωριστή φυσιογνωμία στις χρονολογίες του Μεσοπολέμου που ανακαλύφθηκε εκ νέου όχι μόνο χάρις στον Αντόρνο και στις εκδόσεις Suhrkamp, αλλά και στη διάρκεια των φοιτητικών κινητοποιήσεων στη Δ. Γερμανία πρωτίστως, κι αν κάτι χαρακτηρίζει το 1968 είναι οι φυσιογνωμίες του. Στο ομαδικό πορτρέτο εμφανίζονται πρόσωπα που θα μεταποιηθούν σύντομα σε pop εικόνες, θαρρείς βγαλμένες από τον Γουόρχολ: Τσε και Κον Μπέν-τιτ, Μπιτλς και Ρόλινγκ Στόουνς, Γιόχαν Κρόιφ και Τζορτζ Μπεστ, Ρόμπερτ Κένεντι και Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, Αλεξάντρ Ντούμπτσεκ και Ρουίντι Ντούτσκε, Ουλρίκε Μάινχοφ και Αντρέας Μπιάντερ, Τουίγκι και Μπομπ Μπίμον.

Παράλληλα, το 1968 παραμένει μέχρι τις μέρες μας η πιο ποπ χρονιά, γιατί ήταν έντονα χρώματα, τραγούδια που μένουν ανεξίτηλα στη μνήμη, αιματηρές συγκρούσεις, ψυχεδέλεια και ελευθεριότητα στη σύγχρονη ιστορία του δυτικού κόσμου: μια μαγική μυστηριώδης περιήγηση στις κοινωνίες, όπως το «Magical mystery tour» που τραγούδησαν τον Δεκέμβριο του 1967 οι Μπιτλς, ξέφρενη και συναρπαστική στο τελευταίο Λούνα παρκ της σύγχρονης Ιστορίας. Κι αν στο ζουκμποξ του '68 στοιβάζονται αμέτρητα δισκάκια και LP, συγκροτήματα και συναυλίες, μελωδίες και κραυγές (από το «Whiter shade of pale» των Procol Harum, στο «We want the world and we want it now!» του Τζιμ Μόρισον), που διαμόρφωσαν μουσικά τη νεολαία της εποχής, σήμερα απλά συνοδεύουν τις αναζητήσεις των νεολαίων και των γονέων τους στην τεχνολογική συνύπαρξή τους – τώρα πα κυρίως στο YouTube και στο vi-

Το 1968 έγινε και εξώφυλλο στο LIFE.

meo. Όμως, ως χρονολογία, το 1968 δεν σηματοδοτεί μόνο ή κυρίως τη νεανική εξέγερση, στο «Φρίσκο», στο Παρίσι, στο Βερολίνο, στην Πράγα. Νοηματοδοτεί και σκηνοθετεί μιντακά κάθε φορά εκ νέου την επέτειο: ο προσδιορισμός του (κάθε) έτους είναι η θεμελιώδης προϋπόθεση για την κοινωνική κατασκευή, την (ύστερη) αφήγηση και τις «Μυθολογίες» της. Ο Μπαρτ έχει ήδη μιλήσει για τον «μύθο από τα αριστερά» και τον «μύθο από τα δεξιά», προσδίδοντάς του τα χαρακτηριστικά του χρησμού: «Ο μύθος δεν είναι ούτε ένα ψέμα ούτε μια ομολογία: είναι μια απόκλιση».

Στον σκοτεινό θάλαμο της Ιστορίας, το 1968 μπορούμε να το κατανοήσουμε καλύτερα μόνο στο αντεστραμμένο είδωλό του, του «μαγικού αριθμού» –όπως πρόσφατα το πρόβαλε ευφύως η Frankfurter Allgemeine, στην απομαγευτική ανάλυσή του ιστορικού Axel Schildt, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου, στον αντίποδα του εκτενούς αφιρώματος του L' Obs, με τίτλο 68, Le

grand tourmant (Η μεγάλη στροφή)– αλλά και μέσα από τις διαθλάσεις του χρόνου που προηγήθηκε, του χρόνου που ακολουθούσε – ουσιαστικά μιας ολόκληρης δεκαετίας που κωδικοποιήθηκε ως «1968».

Ως χρονολογία, το 1968 συσσωρεύει, «σαν ηφαίστειο που ξυπνά», όλα τα εκρηκτικά υλικά, της αδημονής εξέγερσης και της ανοικτής σύγκρουσης, για την επόμενη «μεγάλη αφήγηση», ανανεώνοντας το οπλοστάσιο των ιδεών και, συνακόλουθα, των λέξεων: η γενιά της αμφισβήτησης κατά τις γενιάς της συντήρησης. Η ραγδαία μετάβαση από το πολιτικό (ανυπακοή και αντίσταση) στο κοινωνικό (χειραφέτηση και αυτονομία) και στο ιδεολογικό (παραδοσιακός μαρξισμός και Νέα Αριστερά) προκάλεσε πρωτόγνωρες ρήξεις στις δυτικές κοινωνίες μέχρι να προκύψει σειρά μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων και πρωτοβουλιών, καταδεικνύοντας τις ανεξάντλητες αντοχές του λεγόμενου «συστήματος». Ο καπιταλισμός ενσωμάτων ανατρεπτικές ιδέες και

προσάρμοσε δεδόντως αντισυμβατικές πρακτικές, διευρύνοντας ακροατήρια (audiences), ανανεώνοντας πηγές, ενέργειας και έμπνευσης, και, κυρίως, αγοράς σε πείσμα των πολέμιών του, επικυρώνοντας θριαμβικά την επικυριαρχία του το 1989, με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και τη συνακόλουθη προέλαση της παγκοσμιοποίησης.

Πενήντα χρόνια μετά, ιστορική και συλλογική μνήμη περιπίπτουν όλο και περισσότερο στη δίνη μιας «κουλτούρας της αναβίωσης» (culture of revival), στο πλαίσιο μιας συστημικής επετειακής «ρετρομανίας», όπως δείχνουν δύο τουλάχιστον αξιοσημείωτες προσεγγίσεις, της Elizabeth E. Guffrey («Retro. The Culture of Revival, Reaction Books»), ως προς τη βιομηχανία του πολιτισμού και την αέναν επιστροφή του ρετρό, και του Simon Reynolds («Retromania. Pop Culture's Addiction to its Own Past, Faber and Faber»), αναφορικά με τη μουσική νοσταλγία μέσα από τις νέες μουσικές και επικοινωνιακές πλατφόρμες.

Ουσιαστικά, και το «1968» εντάσσεται σε μια «πολιτική ρετρομανία», αρχίς γενομένης με την Επανάσταση των Μπολσεβίκων (1918), που περισσότερο «αποθηκεύει» τα δεδομένα παρά ενεργοποιεί τα υποκείμενα, ξανακαράζοντας στις αυλακώσεις του βινυλίου της μνήμης εικόνες και ήχους remastered. Ή, με τα λόγια του Σ. Ρέινολτς: «Ζούμε στο ψηφιακό μέλλον, αλλά εξακολουθούμε ακόμα να αισθανόμαστε υπνωτισμένοι από το αναλογικό παρελθόν μας».

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΥΠΕΡΟΓΡΑΦΟ: Από εκείνο το «τόσο μακρινό, τόσο κοντινό» 1968 η χώρα, απόμακρος συνοικισμός του ευρωπαϊκού άστεως μετά τον Πόλεμο, έχει ελάχιστα πράγματα να θυμάται. Πριν ακόμα συμπληρωθεί ένας χρόνος υπό το στρατιωτικό καθεστώς των Αθηνών, στο Βουκουρέστι οριστικοποιείται στο πλαίσιο της 12ης Πλατιάς Ολομέλειας του ΚΚΕ η διάσπαση του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος. Τον Απρίλιο, η ΑΕΚ κατακτά το ευρωπαϊκό Κύπελλο Κυπελλούχων στο μπάσκετ, νικώντας τη Σλάβια Πράγας στο κατάμεστο Καλλιμάρμαρο, στις 13 Αυγούστου (μία βδομάδα πριν από την εισβολή των τανκς στην Πράγα) ο Αλέξανδρος Παναγούλης αποτυγχάνει να γίνει τυραννοκτόνος και τον Νοέμβριο ο Γιάννης Πουλόπουλος τραγουδούσε για την «Ελένη του Μάνη», σε μουσική Γιάννη Γαζού και (αλληγορικούς) στίχους Κώστα Κινδύνη.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗ

Ο Γιάννης Ευσταθιάδης (Αθήνα, 1946) έχει εκδώσει ποιήματα, διηγήματα, μικρά πεζά, μουσικά δοκίμια και γαστρονομικά κείμενα (ως Απίκιος). Κρατικό Βραβείο Διηγήματος και Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών για τα «Μουσικά Δοκίμια» (2012). Είναι μουσικός παραγωγός στο Τρίτο Πρόγραμμα. Τελευταίο βιβλίο: «Κλεινόν», Μυθιστορίες για την Αθήνα (Μελάνι, 2017)

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Εχοντας από καιρό αντιστρέψει τον Προυστ και για χρόνια πλανιάζω αργά, δεν έχω ποτέ κανένα βιβλίο πλάι μου. Αντιθέτως, έχω πάντα ένα τρανζιστοράκι με το οποίο αναζητώ καμιά -μικρή, έστω- νυχτερινή μουσική.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο μαρμαρα-Γιαννιός, από τον «Ερως στα χιόνια» του Παπαδιαμάντη. Όχι μόνο γιατί λατρεύω τη θαλπωρή του λευκού («εις την χιόνα έπεσε χιών»), αλλά και, κυρίως, γιατί θέλω να με καλύψουν, ως άλλη χιών, μερικές από τις πιο μεγάλες σελίδες της λογοτεχνίας μας.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και θεωνέτες;
Θα καλούσα μόνο θεωνέτες, οι οποίοι είναι γενικώς ολιγοφάγοι, και μόνο Έλληνες, γιατί μπορώ να τους ζητήσω να φέρουν κάποια

καλούδια: ο Παλαμής τα «χρυσά τα χτένια», ο Σολωμός σολομό, ο Σαχτούρης τον «τρελό λαγό» του, ο Καρούζος την «έλαφον των άστρων», ο Ελύτης και ο Εμπειρίκος, για επιδόρπιο, καρπούς από «τρελή ροδιά» και «χειμερινά σταφύλια».

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Την κατάσταση στη Σοβιετική Ένωση από το βιβλίο «Η πίπα του Στάλιν και άλλα αντισοβιετικά ανέκδοτα». Μόνο που ποτέ το χιούμορ δεν είχε τόσο θλιμμένη αντιστοιχία και το γέλιο τέτοια αντίστιξη με το μαύρο.

Ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
«Η γυναίκα της Ζάκυθος», «Η κορομπιλιά» του Κοσμά Πολίτη, το «Για ένα φιλότιμο» του Ιωάννου, το «Μετάξι» του Μπαρίκο.

Η Αθήνα: σκηνικό, μύθος, ηρωίδα, τι ακριβώς;
Σκηνικό, σίγουρα. Μύθος, εν μέρει. Ηρωίδα, όχι. Ηρώες είναι οι άνθρωποι. Τι θα ήταν μια πόλη χωρίς τους ανθρώπους της. Προσπάθησα να λειπουργήσω ως αόρατος ηκολήπτης που καταγράφει αφηγήσεις τρίτων, συνταίριαζοντας διαφορετικές ιδιότητες προσώπων για να δώσω μια πολυρρισματική οπτική της πόλης.

Σε ποιο βαθμό οι ιστορίες στο τελευταίο σας βιβλίο ακροβατούν ανάμεσα στη μυθολογία και στη μαρτυρία; Και ποιος κερδίζει;
Όλα τα στοιχεία για τα πρόσωπα είναι πραγματικά και ακριβή (χρονολογίες, συμβάντα, βιογραφικά). Όμως, τα λόγια που βάζω στο στόμα τους είναι αυτό που θα ήθελα να μου, και κάποτε προσθέτω αναμνήσεις μου. Αρα, μαρτυρίες με μυθολογικές παρεμβάσεις. Πάντως, όποιος κι αν κερδίζει, πρόχει η πόλη που αγαπώ χωρίς βάσιμο λόγο. Θυμίζω τον Georges Braque: «Ερώτας είναι ό,τι αγαπάμε χωρίς βάσιμο λόγο».

Έχετε Facebook, Twitter κ.λπ.; Εάν ναι, εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;
Δεν έχω, κι αυτό για να εμπλουτίσω το γράψιμο και το διάβασμα.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ**

Στο παντοδύναμο βασίλειο του αναπότρεπτου

ΕΥΤΥΧΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΗ
Αλκυονίδες μέρες
εκδ. Ικαρος, σελ. 424

Η αστυνομική μυθολογία αγωνίζεται να χειραφετηθεί από τα στερεοτυπικά τεχνάσματα του παραλογοτεχνικού είδους από το οποίο γεννήθηκε, προκειμένου να εισέλθει στον χώρο της καλής ελληνικής λογοτεχνίας. Και αναμφίβολα έχει επιτύχει αξιολογότερες κατακτήσεις σε όλα τα πεδία: χαρακτήρες, θέματα, τόπους και τρόπους. Στο σώμα της γερής ελληνικής πεζογραφίας συγκαταλέγονται έτσι συγγραφείς και έργα αστυνομικής προέλευσης όπως ο Ανδρέας Αποστολίδης με το «Χαμένο παιχνίδι» (1995) και τη «Λοβοτομή» (2002)· ο Κώστας Καλφούπουλος με το «Καφέ Λούκατς- Budapest noir» (2008) και το «Ενα παράξενο καλοκαίρι» (2011)· ο Δημήτρης Μαμαλούκας με τη «Μοναξιά της ασφάλτου» (2008) και τον «Κρυφό πυρήνα των Ερυθρών Ταξιαρχιών» (2016)· ο Βασίλης Δανέλλης με το «Ένας άνθρωπος στο τρένο» (2016) ή ο Πέτρος Μάρκαρης της πρώτης περιόδου.

Κι ακόμα ωραίες αστυνομικής υφής αφηγήσεις αποτελούν το διήγημα «Συγγραφικά δικαιώματα» (1982) του Δημήτρη Νόλλα ή τα μυθιστορήματα «Η νοσταλγία των

δράκων» (2000) του Δημοσθένη Κούρτοβικ και «Η δεύτερη γυναίκα» (2005) της Ελιάνας Χουρμουζιάδου.

Και κατόπιν έχουμε αρκετούς συγγραφείς με επιμέρους δείγματα καλής λογοτεχνίας, που όμως τα έργα τους δεν κατορθώνουν τελικά να αυτονομηθούν από πολλά στερεοτυπικά κλισέ του είδους. Δεν μπορούμε, ωστόσο, να αγνοήσουμε τα κατωρθώματα τους, τις επιμέρους κατακτήσεις συγγραφέων όπως του Φίλιππου Φιλίππου, του Πέτρου Μαρτινίδη, της Μαργλένας Πολιτοπούλου, του Αργύρη Παυλιώτη, του Σέργιου Γκάκα, του Μάρκου Κρητικού, του Παναγιώτη Αγαππού ή του Τεύκρου Μιχαηλίδη. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, πως στις μέρες μας κυκλοφόρησε η πρώτη «Ιστορία της ελληνικής αστυνομικής λογοτεχνίας» του Φίλιππου Φιλίππου (Πατάκης, 2018) που μέσω της γραμματολογικής της σύνθεσης, συμβάλλει στην αυτογνωσία του είδους.

Στον αγώνα που δίδεται ανάμεσα

στον πρωτότυπο και στον στερεοτυπικό χειρισμό έρχονται να προστεθούν η Ευτυχία Γιαννάκη και «Οι Αλκυονίδες μέρες» της. Το πρώτο κεφάλαιο του μυθιστορήματος είναι καθολικό. Δεν μπορώ να φέρω στο νου μου αστυνομικό που ο αναγνώστης να ταυτίζεται τόσο απόλυτα με το θύμα την ώρα

του θανάτου του. Κατά κανόνα, στο αστυνομικό ο νεκρός συνιστά αντικείμενο, στοιχειώδες πρόσχημα, απλό αφηγηματικό τέχνασμα για την ανάπτυξη της υπόθεσης. Γι' αυτό ο φόνος του δεν θέτει ζητήματα υπαρξιακής τάξεως ούτε προξενεί λύπη. Στο έργο της Ευτυχίας Γιαννάκη σε μια τουαλέ-

τα παρακολουθούμε μια έφηβη καθώς βλέπει το αίμα της να φεύγει την ώρα που πεθαίνει. Ξέρει πως ήταν σφάλμα να αποκοπεί απ' τις φίλες της, με αποτέλεσμα να βρεθεί στο λάθος μέρος τη λάθος στιγμή. Καθώς την εγκαταλείπουν οι δυνάμεις της βρίσκειται πια –κι εμείς μαζί της– στο παντοδύναμο βασίλειο του αναπότρεπτου· τίποτα δεν μπορεί πια ν' αλλάξει, τίποτα

δεν μπορεί να γυρίσει πίσω, καθώς κυριαρχεί το δέος της ανικανοποίητης ευχής «Μακάρι να ήταν χθες». Εγχρωμη κοπελίτσα από την Γκάνα, η ηρωίδα μάς ακολουθεί σε ολόκληρο το έργο – και ύστερα από αυτό.

Μετά το συγκλονιστικό πρώτο κεφάλαιο, το μυθιστόρημα περιέχει, πιστεύω, σειρά δυνατότητων οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε άλλα βαρυσήμαντα κεφάλαια χωρίς όμως να το επιτυγχάνουν: Το γεγονός πως ο αστυνομικός ντετέκτιβ και ο οικονομικός μεγιστάνας-ιδιοκτήτης του εμπορικού κέντρου όπου γίνονται οι φόνοι, συνδέονται με δεσμούς εξ αγχιστείας συγγένειας, ως πρώην γαμπρός και πεθερός. Το ότι ο γιος του αστυνομικού ντετέκτιβ βρίσκεται έγκλειστος στις φυλακές κατηγορούμενος για ασέλγεια εις βάρος ανηλίκου. Το ότι παρακολουθούμε ταυτόχρονα μια ιστορία ανεπιτυχούς κοινωνικής αδικίας. Η μυθιστοριογράφος ξέρει, άλλωστε, να δημιουργεί πρόσωπα, όπως την τρομαγμένη μάνα από την Γκάνα ή την οικογένεια του τσακισμένου εργάτη. Ως εκεί όμως. Διότι οι συνιστώσες δεν κατορθώνουν δυστυχώς να συναρθρωθούν σε ενιαίο νοηματοδοτικό σύνολο που να υπερβαίνει τα μέρη.

Πρώτα σε πωλήσεις

- Αυτή την εβδομάδα
- Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες**
1 «10+1 ερωτήσεις & απαντήσεις για το Μακεδονικό» των Κωστή Καρατζόη και Δημήτρη Χριστόπουλου (Πόλις)
 - «Ελλάδα 1453-1821: Οι άγνωστοι αιώνες»**
του David Brewer (Πατάκη)
 - «Από πού κι ως πού όλοι οι αγώνες είναι δίκαιοι;» – Μια συζήτηση με τον Απόστολο Δοξιάδη για τη Δημοκρατία στην Ελλάδα της Μεταπολίτευσης»**
του Σταύρου Τσακυράκη (Μεταίχμιο)
 - «Η Ελλάδα του Θώνα»**
του Εντμόντ Αμπού (Μεταίχμιο)
 - «Παρέγκλισις: Ο Λουκρήτιος και οι απαρχές της νεωτερικότητας»**
του Stephen Greenblatt (Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης)

- Αυτή την εβδομάδα
- Λογοτεχνία**
1 «4 3 2 1» του Paul Auster (Μεταίχμιο)
 - «Κουτσό»**
του Χούλιο Κορτάσαρ (Opera)
 - «Η συνειδηση του Ζήνωνα»**
του Ιταλο Σβέβο (Αντίποδες)
 - «Μάκβεθ»**
του Jo Nesbo (Μεταίχμιο)
 - «Σεμινάρια φονικής γραφής»**
του Πέτρου Μάρκαρη (Γαβρινλίδης)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Πλειάδες, Σπύρου Μερκούρη 62, Παγκράτι.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

ΛΙΣΣΑΒΩΝΑ

Πορτογαλία - Βρετανία, 1965 - 1975

Με τίτλο «Post-Pop. Πέρα από τα προφανή», το Μουσείο Γκουλμπεκιάν στη Λισσαβώνα εγκαινιάζει τη νέα του έκθεση αφιερωμένη στη μοντέρνα τέχνη μετά το 1965, εστιάζοντας σε Πορτογάλους και Βρετανούς καλλιτέχνες. Ανάμεσα σε αυτούς και ο Πορτογάλος, ελληνικής καταγωγής, Νίκιας Σκαπινάκης (έργο του στη φωτογραφία). Τα έργα που παρουσιάζονται στην έκθεση είναι όσα αποκλίνουν από τον γενικευμένο κανόνα της ποπ αρτ και πειραματίζονται με τη μετεξέλιξη της μοντέρνας τέχνης.

ΝΑΣΒΙΛ

Νέο άλμπουμ του Τζέισον Αλνταν

Με τίτλο «Rearview», μόλις κυκλοφόρησε το νέο άλμπουμ του Αμερικανού ινδάλματος της κάντρι μουσικής Τζέισον Αλνταν. Είναι το όγδοο άλμπουμ του, το οποίο κυκλοφορεί επίσης και σε βινύλιο. Ο Τζέισον Αλνταν επιβεβαιώνει στα 41 του χρόνια την ηγετική θέση του στην κάντρι παράδοση της Αμερικής, που έχει βαθιές ρίζες σε ευρύτατα στρώματα του πληθυσμού και σημαντικούς εκπροσώπους, άνδρες και γυναίκες τραγουδιστές. Ο Αλνταν έχει ο ίδιος καταγωγή από το Νάσβιλ, την πατρίδα της κάντρι μουσικής.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Μεγάλη δημοπρασία του Sotheby's

Στις 16 Μαΐου θα γίνει στη Νέα Υόρκη η μεγάλη δημοπρασία του οίκου Sotheby's, κατά τη διάρκεια της οποίας θα δημοπρατηθεί μεγάλος αριθμός έργων με βαριές υπογραφές. Τα έργα τέχνης που θα διατεθούν προς πώληση προέρχονται από τα τμήματα σύγχρονης, μοντέρνας και ιμπρεσιονιστικής τέχνης - καλύπτουν δηλαδή μια μεγάλη χρονική περίοδο από τη δεκαετία του 1870 έως τις μέρες μας. Στη φωτογραφία, έργο του Γερμανού καλλιτέχνη Γκέρχαρντ Ρίχτερ, το οποίο περιλαμβάνεται στη δημοπρασία.

ΒΕΝΕΤΙΑ

Στη θέα 145 έργα τέχνης

Ενας επισκέπτης στη μεγάλη εικαστική έκθεση «Χορεύοντας με τον εαυτό μου» στέκεται μπροστά στο έργο του Ιταλού καλλιτέχνη Ρούντολφ Στίνγκελ («Unittled», 1976). Είναι η έκθεση που παρουσιάζεται έως το τέλος του χρόνου στο Παλάτσο Γκράσι της Βενετίας συγκεντρώνοντας περί τα 145 έργα τέχνης προερχόμενα από την Pinaulf Collection αλλά και το Folkwang Museum του Εσεν. Ανάμεσα στα εκθέματα υπάρχουν έργα του Μασουρίσιο Κατελάν, της Σίντι Σέρμαν, των Γκίλμπερτ και Τζορτζ κ.ά.

ΠΑΡΙΣΙ

Η επιστροφή της Φρανσουάζ Αρντί

Στα 74 της χρόνια η Φρανσουάζ Αρντί επανέρχεται στη δισκογραφία, εκπλήσσοντας πολλούς. Το νέο άλμπουμ με τίτλο «Personne d'autre» περιέχει 24 τραγούδια στο γνωστό ύφος της γαλλικής μπαλάντας. Η Φρανσουάζ Αρντί αφιερώνει εμμέσως το άλμπουμ στον τραγουδιστή και συνθέτη Ζακ Ντιπρόν, λένε τα δημοσιεύματα στη Γαλλία, τον επί σειρά ετών σύζυγό της, με τον οποίο είναι σε διάσταση. Η Φρανσουάζ Αρντί υπήρξε από τα κορυφαία ονόματα της γαλλικής μουσικής στις δεκαετίες του '60 και του '70.

Η αναγέννηση της Βασιλικής Ακαδημίας Τεχνών, 250 χρόνια ζωής

ΛΟΝΔΙΝΟ

Το φιλόδοξο σχέδιο της Βασιλικής Ακαδημίας Τεχνών για πλήρη αναγέννηση πλησιάζει τον στόχο του. Φέτος, συμπληρώνονται 250 χρόνια από την ίδρυση αυτού του ναού της τέχνης, που από τον 18ο αιώνα ενισχύει και προβάλλει καλλιτέχνες. Οι νεότεροι γνωρίζουμε τη Royal Academy of Arts, κυρίως λόγω των εξαιρετικών εκθέσεων, και συχνά υποτιμούμε την ιστορική διαδρομή της και το εκπαιδευτικό έργο της επί σειρά γενεών.

Χτισμένη στην καρδιά του Λονδίνου, στην Πικαντίλι Ρόουντ, απέναντι από το σχεδόν «συνομήλικο» βιβλιοπωλείο Hatchard's (από το 1797 στην ίδια θέση) και το θρυλικό κατάστημα Fortnum and Mason (με έτος ίδρυσης το 1707), η Βασιλική Ακαδημία Τεχνών στενίζει τη νέα εποχή με όραμα. Εδώ και καιρό έχει ανακοινώσει το σχέδιό της για ανανέωση όλου του κτιριακού συγκροτήματος, που κρατά τη θαυμάσια και κομψή αισθητική μιας βρετανικής εκδοχής ενός μετα-αναγεννησια-

κού παλλαδιανισμού. Τα σχέδια για την ανανέωση και την επέκταση υπογράφει ο φημισμένος Βρετανός αρχιτέκτων Ντέιβιντ Τσίπερφιλντ. Για τη νέα εποχή, με αφορμή τα 250 χρόνια της ακαδημίας, έχει ανοίξει λαϊκός κουμπάρας, με στόχο τη συγκέντρωση 3 εκατ. στερλνών που θα διοχετευθούν για την υποστήριξη των σκοπών της Royal Academy, δηλαδή την υποστήριξη των τεχνών. Εντυπωσιακό στοιχείο είναι ότι ήδη έχει συγκεντρωθεί το 85% του στόχου. Οποιο-

σδήποτε ποσόν άνω των 50 στερλνών θα δει το όνομά του στη λίστα των δωρητών στην ιστοσελίδα της ακαδημίας. Υπάρχει διαρκής υπενθύμιση ώστε να καλυφθεί το 100% του στόχου έως τις 19 Μαΐου, όταν θα αρχίσουν οι εκδηλώσεις για τα 250 χρόνια της Βασιλικής Ακαδημίας. Είναι το πιο θαρραλέο βήμα εκσυγχρονισμού στην ιστορία των 250 χρόνων και θεωρείται εξαιρετικά σημαντικό, καθώς με τη θωράκιση και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, την αρχιτεκτονική αναβάθ-

μιση και τη διασύνδεση εκπαίδευσης, έρευνας και εκθέσεων σταθεροποιείται η γραμμή που ενώνει τους ιστορικούς της τέχνης, τους ερευνητές, τους καλλιτέχνες και το κοινό. Η Βασιλική Ακαδημία Τεχνών πιστεύει ότι με αυτήν την επένδυση εγγυάται το μέλλον της, ώστε να συνεχίσει να προσφέρει υπηρεσίες σύμφωνα με τις αρχές της ίδρυσής της. Στα εγκαίνια, στις 19 Μαΐου, το κοινό θα έχει την ευκαιρία να περιηγηθεί στους νέους εκθεσιακούς χώρους.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Η Κάθοδος στον Αδη: το απόκρυφο ευαγγέλιο του Νικοδήμου

Μουσική για σήμερα. Και αυτό, επειδή ο κύριος Γκρι εμπνέεται από το θέμα στη σημερινή πρώτη σελίδα. «Πολύ μου άρεσε», λέει, «μου θύμισε και πολλές παλιές, αγαπημένες κινηματογραφικές μουσικές. Ίδου μερικές από αυτές στις οποίες έχω μεγάλη αδυναμία»:

1. Ο Αιμίλιος Χαρχμπς ορθός μνημονεύει το θέμα του πρώτου «Πολέμου των Αστρών» από τον Τζον Ουίλιαμς. Να προσθέσω εδώ τη μυστηριακή μουσική από τις «Στενές Επαφές Τρίτου Τύπου» (1977), όπου ο Ουίλιαμς αφομοιώνει υπέροχα τα αργά μέρη των κλασικών «Πλανητών» του Χολστ και το κλείσιμο των «Νυχτερινών» του Ντεμπισί – για να μη λησμονήσω το μουσικό μοτίβο που γίνεται γέφυρα επικοινωνίας με τους εξωγήινους. Επιβάλλεται να μνημονεύσω και το ανατριχιαστικό θέμα του Ουίλιαμς στα «Σαγόνια του καρκαρία» (1975).

Κρίμα που στο άλμπουμ δεν συμπεριλήφθηκε το αριστουργηματικό «You Can't Always Get What You Want».

2. Βλέποντας το «2001: Η Οδύσσεια του Διαστήματος» (1968) ανακάλυψα τον Γκιόργκι Λίγκετι, το «Ρέκβιεμ» και τις «Ατμόσφαιρές» του. Αν υπάρχει μουσική στο εσωτερικό μιας μαύρης τρύπας, πρέπει να είναι Λίγκετι. Και η σκονοθεσία, βέβαια, του Κιούμπρικ.

3. Λίγο τραγούδι τώρα. Η «Μεγάλη ανατριχίλα» (1982) του Λόρενς Κάσνταν είχε μερικά από τα ωραιότερα τραγούδια που γράφτηκαν τη δεκαετία του '60. Κρίμα που στο άλμπουμ δεν συμπεριλήφθηκε το αριστουργηματικό «You Can't Always

«Ζιλ και Ζιμ» (1962) του μεγάλου Φρανσουά Τριφό. Αλησμόνητη έχει μείνει η μουσική υπόκρουση του Georges Delerue.

Get What You Want» που ακούγεται στην κηδεία του Αλεξ.

4. Εκπληκτική είναι η μουσική υπόκρουση του «Ζιλ και Ζιμ» (1962) του Φρανσουά Τριφό από τον μεγάλο Georges Delerue (που μας έδωσε και το μελαγχολικό μουσικό θέμα της «Περιφρόνησης» του Γκοντάρ), αποτυπώνοντας μοναδικά την τρυφερότητα και τη συγκίνηση της περιπλοκής ερωτικής σχέσης που αφηγείται ο έξοχος Τριφό.

5. Ούτε μία από τις νότες που έγραψε ο Νίνο Ρότα για το αξεπέραστο «8½» (1962) του Φελίνι δεν περισσεύει. Το βινύλιο κόντεψε να λιώσει κάποτε πάνω στο πικάπ.

6. Δεν παραλείπω τη μουσική του Φίλιπ Γκλκας για τον «Μισίμα» (1985) του Πολ Σρέιντερ. Τα ήλιγιδν, επαναλαμβανόμενα αρπάζουν τη μανία του αυτόχειρα Μισίμα για μια «ποίηση γραμμένη με μια κηλίδα αίματος».

7. Τραγούδι, ξανά: Στις «Μέρες ρα-

διοφώνου» (1986), ο Γούντι Αλεν ντύνει μια μακρινή παιδική ηλικία στο Μπρούκλιν της δεκαετίας του '40 με ό,τι καλύτερο έβγαλαν οι Big Bands και το συνίγει εκείνης της εποχής.

8. Στο «Bals με τον Μπασίρ» (2008) ο Μαξ Ρίχτερ, αυτός ο ποιητής της απουσίας, δίνει ρεσιτάλ, ειδικά με το επαναλαμβανόμενο θέμα του «Στοιχειωμένου ωκεανού».

9. Στη «Λεπτή κόκκινη γραμμή» (1998) ο Μαξ Τσίμερ συνδυάζει περίτεχνα τον παραδοσιακό ήχο των Νήσων του Σολομώντος με τη μεταφυσική ατμόσφαιρα του Τέρενς Μάλικ. Πολεμική ταινία κι όμως ούτε ένα τόσο δα ταμπούρλο.

10. Πάντοτε αγαπούσα τις κινηματογραφικές μουσικές του Κλιφ Μαρτίνεζ, ήδη από το «Σεξ, ψέματα και βιντεοταινίες» (1989). Δίνει όμως τον καλύτερο εαυτό του στο «Σολάρις» (2002) του Σόντερμπεργκ. Ο ηλεκτρονικός ήχος ποτέ δεν ακούστηκε πιο φυσικός – και πιο υποβλητικός επίσης.

Η αναβάθμιση της Μονής του Σινά

Πώς έγινε η δύσκολη αποκατάσταση του ψηφιδωτού της «Μεταμορφώσεως του Σωτήρος» και η ανακαίνιση της βιβλιοθήκης

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Ήταν Νοέμβριος του 1995, όταν ο Πέτρος Κουφόπουλος έμαθε για τον σεισμό. Ο αρχιτέκτονας με ειδικευση στις αναστηλώσεις δούλεψε εκείνη την εποχή στα έργα της Ακρόπολης. Από την άλλη άκρη της τηλεφωνικής γραμμής άκουγε για τα 7,1 Ρίχτερ που χτύπησαν τον Κόλπο της Ακαμπα στην Ερυθρά Θάλασσα και προκάλεσαν ρωγμές στην ελληνορθόδοξη Ιερά Μονή Αγίας Αικατερίνης στο όρος Σινά. Σε δύο μέρες ήταν στο αεροπλάνο για Αίγυπτο.

«Η γνωριμία μας με το μοναστήρι ξεκίνησε πριν από τουλάχιστον 30 χρόνια, όταν πήγαμε εκεί στο πλαίσιο των σπουδών μας στην αρχιτεκτονική», λέει ο κ. Κουφόπουλος για τον ίδιο και τη σύζυγό του, επίσης αρχιτέκτονα, Μαρίνα Μυριανθέως. «Αργότερα λειτουργήσαμε ως μελετητές και σύμβουλοι αναστηλωτές». Ήταν μια σχέση που άρχισε με αφορμή τον μεγάλο σεισμό που προκάλεσε ζημιές σε όλη την Αίγυπτο και στο σημαντικότερο έργο τέχνης της Μονής του Σινά.

Οι μοναχοί ανησυχούσαν για τις ρωγμές που είδαν στο καθολικό της μονής, μέσα στο οποίο, και συγκεκριμένα στην κόγχη του Ιερού Βήματος, βρίσκεται το ψηφιδωτό της «Μεταμορφώσεως του Σωτήρος». Η παράσταση του ψηφιδωτού, που απεικονίζει τον Χριστό σε «γαλάζια δόξα» να εκπέμπει ακτίνες υπερβατικού φωτός με τους προφήτες Ηλία στα δεξιά και Μωυσή στα αριστερά του, θεωρείται το σημαντικότερο έργο τέχνης της μονής που φιλοτεχνήθηκε πριν από περίπου 15 αιώνες.

Η «Μεταμόρφωση του Σωτήρος» είχε δεχθεί δύο πρότερες αναστηλωτικές επεμβάσεις με τεχνικές που σήμερα θεωρούνται ξεπερασμένες. Από τότε και μέχρι τον σεισμό του '95 δεν είχε γίνει καμία επιθεώρηση της κατάστασής του. Η εισήγηση του κ. Κουφόπουλου ήταν να γίνει άμεσα ένας ενδελεχής έλεγχος του έργου. Η επιθεώρηση έγινε έπειτα από πέντε χρόνια με χρηματοδότηση του Ινστιτούτου Γκετί. «Επιβεβαίωσε ότι το ψηφιδωτό ήταν σχεδόν ετοιμόρροπο. Νωρίτερα μία άλλη μελέτη μας έδειξε την ανάγκη αναστήλωσης του καθολικού με επεμβάσεις στη στέγη και τους τοίχους, αλλά καμία εργασία δεν μπορούσε να προχωρήσει πριν στερεωθεί το ψηφιδωτό», σημειώνει.

Υποψήφιο για βραβείο

Το ψηφιδωτό παραδόθηκε αποκατεστημένο επισήμως τον Δεκέμβριο του 2017 από τον γνωστό Ιταλό συντηρητή Ρομπέρτο Νάρντι και την ομάδα του από την CCA (Centro di Conservazione Archeologica) και σήμερα είναι υποψήφιο για το Ευρωπαϊκό Βραβείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς Europa Nostra. Η Μονή του Σινά συγκαταλέγεται στο σύνολο της στον κατάλογο με τα μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO και όπως μας λένε οι αρχιτέκτονες το έργο της αποκατάστασης έχει όλες τις προϋποθέσεις για να διακριθεί και να γίνει το πρώτο έργο που παίρνει ευρωπαϊκό βραβείο και βρίσκεται εκτός της Ευρώπης. Μέχρι όμως ο Ρομπέρτο Νάρντι να συμπληρώσει

Φωτογραμμετρική απεικόνιση της «Μεταμορφώσεως του Σωτήρος», μετά τη συντήρηση από τους Δ. Γιαννούλη και Α. Καμπούρη.

Συμπληρώθηκαν όλα τα κατεστραμμένα τμήματα του ψηφιδωτού, περίπου 40.000 μέσα στον ωκεανό των 500.000 ψηφιδων.

τα κενά στο ψηφιδωτό με νέες ψηφίδες από βενετσιάνικο γυαλί Μουράνο, η επιτροπή αποκατάστασης έπρεπε να βρει τους αναγκαίους πόρους και να πάρει μία σημαντική απόφαση. «Έπρεπε να αποφασίσουμε εάν θα αφήναμε ανέπαφες τις παλαιότερες, ιστορικές, αναστηλώσεις. Η πρώτη του 1841 από τον μοναχό Σαμουήλ και η δεύτερη από αμερικανικές αρχαιολογικές αποστολές», σημειώνει η Μαρίνα Μυριανθέως. Τελικώς η επιτροπή αποφάσισε να συμπληρωθούν όλα τα κατεστραμμένα τμήματα, περίπου 40.000 μέσα στον ωκεανό των 500.000 ψηφιδών. Όταν βρέθηκαν οι αναγκαίοι πόροι, με ιδιωτική χορηγία, η επιτροπή έπρεπε να αντιμετωπίσει ορισμένα πιο πρακτικά προβλήματα. Πώς θα εργάζονταν οι συντηρητές στον άβατο χώρο του ιερού, όπου η εισοδος απαγορεύεται σε λαϊκούς και δη γυναίκες;

«Οι καλύτεροι συντηρητές είναι γυναίκες, οι άνδρες δεν έχουν την απαιτούμενη υπομονή», είχε δηλώσει ο Ιταλός συντηρητής στο

Το αποκατεστημένο ψηφιδωτό στο ιερό βήμα του καθολικού της μονής.

μοναστήρι και τελικά εφαρμόστηκε μια ασυνήθιστη αλλά πρακτική λύση κατά τη διάρκεια των πολύχρονων εργασιών. Ειδικά κατασκευή τοποθετήθηκε στο εσωτερικό του καθολικού της μονής και ένα λυό-

μενο εργαστήριο στο εξωτερικό της. «Ένα παράθυρο έγινε η είσοδος των συντηρητριών, οι οποίες δούλευαν αθόρυβα και κυρίως αθέατα πάνω από τους μοναχούς και τους επισκέπτες», μας λένε.

Για να μπορέσουν να εργαστούν οι συντηρητές στον άβατο χώρο του ιερού τοποθετήθηκαν μία ειδική κατασκευή και ένα λυόμενο εργαστήριο.

Παράλληλα με την αποκατάσταση του ψηφιδωτού ολοκληρώθηκε ένα εξίσου σπουδαίο έργο που θέτει τη Μονή του Σινά σε τροχιά εκσυγχρονισμού. Πρόκειται για την ανακαίνιση της βιβλιοθήκης του μοναστηριού, που αποτελεί τη δεύτερη πιο σημαντική βιβλιοθήκη στον κόσμο μετά του Βατικανού με χειρόγραφα που χρονολογούνται από τον 4ο αιώνα μ.Χ., η οποία υλοποιήθηκε με τη χρηματοδότηση του Ιδρύματος «Αγία Αικατερίνη» στο Λονδίνο και τα συνεργαζόμενα ιδρύματα της Νέας Υόρκης και της Γενεύης. Οι συζητήσεις για την ανακαίνιση ξεκίνησαν το 1998 και το πολυεπίπεδο έργο, που θυμίζει σε πολλά τη γνώριμη μετακόμιση της Εθνικής Βιβλιοθήκης, ολοκληρώθηκε μέσα σε 20 χρόνια. Έπειτα από αρκετές διαβουλεύσεις η μονή αποφάσισε να προχωρήσει στην ανακαίνιση του υφιστάμενου κτιρίου και στην ενεργειακή του αναβάθμιση. «Στην ουσία “ξεκοιλάσαμε” το κτίριο και το ξαναφτιάξαμε», τονίζουν οι αρχιτέκτονες.

Η βιβλιοθήκη της μονής κατασκευάστηκε μεταξύ του 1930-’50, αλλά οι συνθήκες φύλαξης της συλλογής ξεπεράστηκαν από την εποχή τους. Είναι ενδεικτικό ότι βιβλία με τις ευαίσθητες βυζαντινές «σταχώσεις» αποθηκεύονταν σε όρθια αντί σε οριζόντια θέση όπως γίνεται τώρα, ενώ οι νέες εγκαταστάσεις εξοπλήστηκαν με σύγχρονα συστήματα πυρόσβεσης και ασφαλείας.

Ο εσωτερικός σχεδιασμός της βιβλιοθήκης ακολούθησε τις προτάσεις του ψηφισμένου αρχιτέκτονα με έδρα το Λονδίνο Δημήτρη Πορφύριου, ενώ τη φροντίδα των βιβλίων ανέλαβε ο Βρετανός συντηρητής Νίκολας Πίγκουοντ. Η σπάνια συλλογή της βιβλιοθήκης τοποθετήθηκε προσωρινά σε ασφαλή κιβώτια, καταλογισμένη ηλεκτρονικά και έπειτα βρήκε τη θέση της στις νέες εγκαταστάσεις, ένα έργο που διήρκεσε έξι χρόνια. «Η κατάσταση των βιβλίων ήταν εξαιρετική. Η ξηρασία της περιοχής αποτρέπει την ανάπτυξη μικροοργανισμών οπότε τα βιβλία αν και “ξερά” στην υφή των σελίδων ήταν απαλλαγμένα από έντομα και υγρασία», σημειώνει ο κ. Κουφόπουλος. Το κτίριο απέκτησε έναν εσωτερικό φυσικό «θερμοστάτη», μας εξηγούν οι αρχιτέκτονες, που δεν βασίζεται στη δημιουργία τεχνητών ατμόσφαιρας. «Τα χειρόγραφα και τα πολύτιμα αρχέτυπα και παλαιότυπα φυλάσσονται πλέον σε ένα κτίριο που είναι ενεργειακά αδρανές, που δεν αντιδρά στις αλλαγές της εξωτερικής θερμοκρασίας και υγρασίας του περιβάλλοντος», τονίζει.

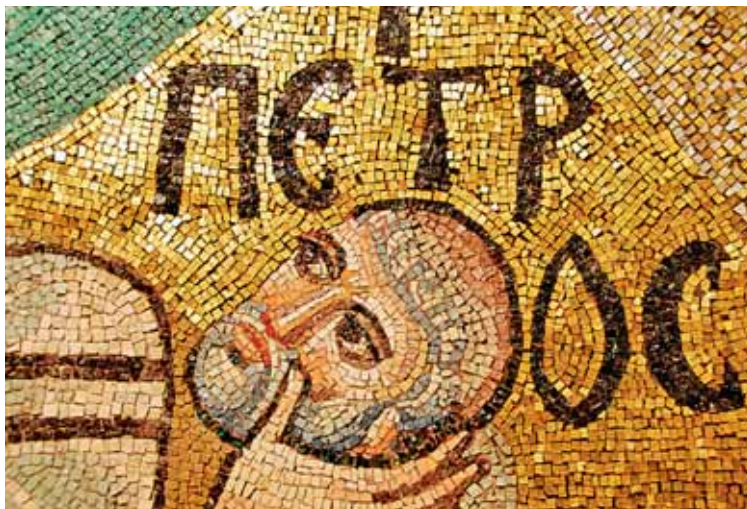
Επιστημονική έρευνα

Η ανακαίνιση της βιβλιοθήκης και η αποκατάσταση του ψηφιδωτού, δύο έργα που έγιναν σε συνεργασία με την Αιγυπτιακή Αρχαιολογική Υπηρεσία, όπως τονίζουν οι δύο αρχιτέκτονες, ωφέλησαν όχι μόνο την ίδια τη μονή αλλά και την ακαδημαϊκή έρευνα. Χάρη στο έργο της ανακαίνισης, στο οποίο συμμετείχαν ομάδες Ελλήνων μηχανικών και συντηρητών, γράφθηκαν διδακτορικές διατριβές, όπως του Νικόλα Σαρρή που ανακάλυψε στο μοναστήρι τα αρχαιότερα εργαλεία βιβλιοδεσίας (15ος-18ος αιώνας), ενώ το έργο της αναστήλωσης του ψηφιδωτού προχώρησε την έρευνα για τις τεχνικές των Βυζαντινών μαστόρων και τα υλικά που χρησιμοποιούσαν, στοιχεία που ενισχύουν τη θεωρία ότι πρόκειται για αυτοκρατορικό έργο και προσφορά του Αυτοκράτορα Ιουστινιανού στο μοναστήρι. Πρόσφατα το ίδιο το ψηφιδωτό αποτυπώθηκε σε μια τρισδιάστατη απεικόνιση για περισσότερη μελέτη.

Τα έργα εντάσσονται σε έναν στρατηγικό σχεδιασμό αναβάθμισης της μονής που έχει ξεκινήσει ο Αρχιεπίσκοπος Σινά Δαμιανός με επόμενο στόχο τη δημιουργία εργαστηρίων συντήρησης. Αν και η Μονή του Σινά βρέθηκε αρκετές φορές στο παρελθόν στη μέση πολιτικών αντιμαχιών και συγκρούσεων, η μακραίωνη αρμονική συνπαρξη του αρχαιότερου χριστιανικού μοναστηριού με το μουσουλμανικό στοιχείο αποδεικνύεται πιο δυνατή. Η ενδυνάμωσή του είναι βέβαιο ότι θα ωφεληθεί όλες τις πλευρές.

Οι συντηρητές της CCA επί το έργο. Με λογισμικό τεκμηρίωσης καταγράφονται ο συντηρητής, τα υλικά και η τεχνική συντήρησης για κάθε ψηφίδα.

Λεπτομέρεια από το συντηρημένο ψηφιδωτό, το οποίο πρόσφατα αποτυπώθηκε σε τρισδιάστατη απεικόνιση για περαιτέρω μελέτη.

Η κεντρική αίθουσα της βιβλιοθήκης της Μονής του Σινά μετά τη δομική και αισθητική της ανακαίνιση, που ολοκληρώθηκε μέσα σε 20 χρόνια.

Το «αηδόνι» με το πρόωρο και βίαιο τέλος

Σημαντική ιστορική ψηφίδα η πολιτική
βιογραφία του Δημητρίου Γούναρη

ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
Δημήτριος Γούναρης:
Πολιτική Βιογραφία
εκδ. Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για
τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία,
Αθήνα 2017, **σελ.** xii + 414.

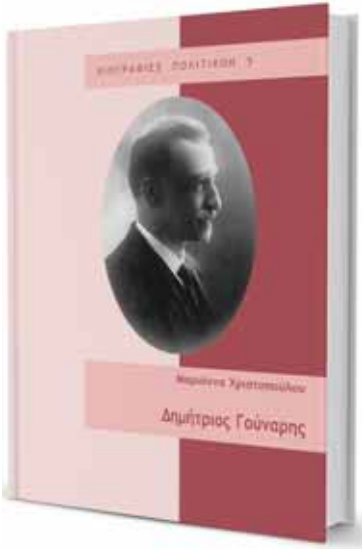
Του **ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗ**

Κυκλοφόρησε προσφάτως από το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία η πολιτική βιογραφία του Δημητρίου Γούναρη (1867-1922). Συγγραφέας είναι η Μαριάννα Χριστοπούλου, διδάκτωρ Ιστορίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Την επισημονική επιμέλεια πραγματοποίησε ο Ευάνθης Χατζηβασιλείου, και η επιμέλεια της έκδοσης και των κειμένων ανήκει στην Άννα Καραπάνου.

Η Μαριάννα Χριστοπούλου έρχεται να εμπλουτίσει τις γνώσεις μας για μια πολιτική προσωπικότητα non grata, που φέρει το στίγμα της Μικρασιατικής ήττας και Καταστροφής. Το έργο καλύπτει ιδιαιτέρως ένα μεγάλο κενό, που αφορά κυρίως στην πρώτη περίοδο της πολιτικής σταδιοδρομίας του Δ. Γούναρη, από την πρώτη εκλογή του στο Κοινοβούλιο το 1902 έως

την «εκτόξευσή» του στην πρωθυπουργία το 1915. Η μελέτη είναι επαρκώς τεκμηριωμένη και βασίζεται σε μια πλειάδα αρχειακών και έντυπων πηγών.

Η πρωτογενής έρευνα της συγγραφέως είναι πραγματικά εντυπωσιακή: Τα πεδία της περιλαμβάνουν τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Αρχείο Γραφείου Πρωθυπουργού, Αρχείο Ιωάννου Μεταξά), το Διπλωματικό και Ιστορικό Αρχείο του υπουργείου Εξωτερικών, τα Ιστορικά Αρχεία του Μουσείου Μπενάκη (Αρχείο Ελευθερίου Βενιζέλου, Αρχείο Γεωργίου Βεντάρη), το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (τα προσωπικά Αρχεία του Δημητρίου Γούναρη, του Αναστασίου Κανελλόπουλου, της οικογένειας Μελά, της οικογένειας Μερκάτη, του Στέφανου Σκουλούδη και του Γεωργίου Στρέιτ), το Αρχείο Αριστείδη Στεργιάδη (στην Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος), τα National Archives του Λονδίνου (τις σειρές 286, 371 και 800 του Foreign Office), το Πολιτικό Αρχείο του γερμανικού υπουργείου Εξωτερικών, το Αρχείο της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης στο Βερολίνο (Bundesarchiv Berlin), περισσότερους από 30 τίτλους ελληνικών εφημερίδων, την Εφημερίδα

Αθήνα, Οκτώβριος 1922: Στιγμιότυπο από τη «Δίκη των Εξ» - όπως έμεινε στην Ιστορία από τον αριθμό των εκτελεσθέντων, αν και οι κατηγορούμενοι ήταν οκτώ. Στην πρώτη σειρά, τέταρτος από αριστερά ο Δημήτριος Γούναρης (φωτ. Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο).

“

Η μελέτη καλύπτει με
μια πλειάδα πηγών και
την πρώτη, και λιγότερο
γνωστή, περίοδο
της σταδιοδρομίας
του Δημητρίου Γούναρη.

των Συζητήσεων της Βουλής κ.ά.

Η ανίχνευση της πολιτικής διαδρομής του Αχαιού πολιτικού ξεφεύγει από τα στενά βιογραφικά όρια και φωτίζει βασικές όψεις της πολιτικής και κομματικής ιστορίας της χώρας, σε μια περίοδο (την αυγή

του 20ού αιώνα) που το ελληνικό εθνικό ζήτημα βρισκόταν σε έξαρση. Πέρα από τα μεγάλα ηχηρά εθνικά ζητήματα (της εξόδου ή μη στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, το Μικρασιατικό κλπ.) που συνδέονται με το όνομά του, η βιογραφία του Δ. Γούναρη συμβάλλει ουσιαστικά στην κατανόηση του κομματικού φαινομένου στην Ελλάδα. Ο Δημήτριος Γούναρης δεν ανήκε (ως γνωστόν) σε ένα από τα πολιτικά τζάκια της Πελοποννήσου. Η είσοδος του νεαρού δικηγόρου στα βουλευτικά έδρανα προήλθε από την κοινωνική δικτύωσή του και την επιγαμία του με έναν ισχυρό εμπορικό οίκο της σταφίδας (του Καλαβρυτινού Νικολάου Σαγιά) στην Πάτρα.

Η μόρφωσή του («Ατλάντα» της νομικής επιστήμης τον αποκαλούσαν οι συνάδελφοί του), τα προσωπικά του χαρίσματα, ιδίως ο χει-

μαρρώδης λόγος του (ως «αηδόνι» τον παίνευαν οι οπαδοί του), το ρηξικέλευθο του χαρακτήρα του («Τα προσωπικά κόμματα πιπτουν ή μάλλον έπεσαν», έλεγε ο βιογραφούμενος το 1897), οι θυελλώδεις («ιαπωνικού» τύπου) κοινοβουλευτικές επιθέσεις του προς τον Γεώργιο Θεοτόκη και την παλαιά γενιά των πολιτικών (1906-1908), και το νεαρόν της ηλικίας του συνέβαλαν επίσης καθοριστικά στο να υποδειχθεί από τον Αλ. Ζαΐμη ως ο καταλληλότερος διάδοχος του Ελευθερίου Βενιζέλου (μετά την παραίτηση του αρχηγού των Φιλελευθέρων από την πρωθυπουργία τον Φεβρουάριο του 1915), και (με το χρίσμα πλέον του εκλεκτού των Ανακτόρων) στο να «απογειωθεί» κατόπιν στην ηγεσία της αντιβενιζελικής παράταξης στις μονόπλευρες εκλογές της 6ης Δεκεμ-

βρίου 1915. Ο αρχηγός των Εθνικοφρόνων (βλέπε: Βασιλοφρόνων) συσπείρωσε τάκιστα γύρω του όλον τον συντηρητικό πολιτικό κόσμο της χώρας, και, παρά το πρόωρο βίαιο τέλος του (ενώπιον του εκτελεστικού αποσπάσματος), δημιούργησε (ως σύμβολο) μια μακρά πολιτική παράδοση, που διήρκεσε σχεδόν τέσσερις δεκαετίες (έως την άνοδο στην εξουσία μιας νέας γενιάς ριζοσπαστών πολιτικών υπό τον στρατάρχη Αλέξανδρο Παπάγο το 1952). Μία ακόμη σημαντική ψηφίδα στο πολυσύνθετο παζλ της Ιστορίας της Ελλάδας του «μακρού» 19ου αιώνα μπαίνει επιτέλους στη θέση της.

Ο κ. Σπυρίδων Γ. Πλουμίδης είναι επίκουρος καθηγητής Νεώτερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ).

Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

ΦΟΥΣΤΑ ΜΠΛΟΥΖΑ

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - ΡΕΠΠΑ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

LOVE 100.7 FM 98.1 & 95.7 WIZ

ΧΟΡΗΓΟΙ: **αλφάμεγα**, **LOUNIS**, **Ερωςδός**, **REFAN**, **miEle**, **MARZANO**, **PERIPTEPO**, **TSANAKIDIS**, **ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ**: **MINDY**, **SHOEBOX**, **MIIRK**, **ANΔΡΕΑΣ ΖΑΝΝΕΤΙΩΣ**, **EYE SIGNS**

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ: **ZOFIAX**, **MITSIDES**, **Bakali**, **ZANETTOS**, **80**, **TSANAKIDIS**

ΞΕΝΕΣ ΣΕΙΡΕΣ

POLDARK

Δευτέρα - Παρασκευή, 10.00 μ.μ.

Η δραματική σειρά εποχής του BBC ONE βασισμένη στα μυθιστορήματα του Winston Graham, βραβευμένη με το «Βραβείο Κοινού» στα Bafta Awards, με πρωταγωνιστή τον Aidan Turner, καθημερινά στο ΠΙΚ1 στις 10.00 το βράδυ.

PIK1

www.riknews.com.cy

Συγγνώμη, το άλλο μονοπάτι

Υποψήφια για ξενόγλωσσο Οσκαρ
η «Προσβολή» του Ζιάντ Ντουεϊρί

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Οι πληγές που αφήνουν οι πόλεμοι –και ειδικά οι εμφύλιοι– είναι όπως γνωρίζουμε, από ίδια πείρα, βαθύτατες. Ακόμα καλύτερα το ξέρουν οι λαοί της Εγγύς Ανατολής, οι οποίοι εδώ και δεκαετίες περνούν τέτοιες δοκιμασίες, με το δηλητήριο που ποτίζει την κοινωνία να μοιάζει ανεξάντλητο. Υπάρχει όμως αντίδοτο στο μίσος; Υπάρχει ανθρώπινος τρόπος διαφυγής; Αυτά τα ερωτήματα μοιάζει να θέτει ο Λιβανέζος σκηνοθέτης Ζιάντ Ντουεϊρί, ο οποίος υπογράφει ένα υψηλής φόρτισης φιλμ, το οποίο βρέθηκε και στην τελική πεντάδα των υποψηφιστών για το ξενόγλωσσο Οσκαρ.

Πριν από την «Προσβολή» υπάρχει η πραγματικότητα: λόγω των διώξεων των Ισραηλινών, τα πιο

πρόσφατα αλλά και τα προηγούμενα χρόνια, κοντά στα δύο εκατομμύρια Παλαιστίνιοι έχουν καταφύγει και ζουν στον Λίβανο. Οι περισσότεροι σε τεράστια στρατόπεδα προσφύγων και υπό άσχημες συνθήκες, σε μια χώρα πάντως η οποία τουλάχιστον τους προσφέρει άσυλο. Η συμβίωση (γενικότερα), όμως, δεν είναι πάντα εύκολη υπόθεση και η φωτιά μπορεί να ανάψει ακόμα και για αμελητέα αφορμή.

Στο δικαστήριο

Ο Τόνι είναι ένας χριστιανός Λιβανέζος –και πιστός του χριστιανικού, δεξιού κόμματος– της Βηρυτού, ο οποίος περιμένει το πρώτο του παιδί. Μια μέρα, εξαιτίας μιας ασήμαντης διένεξης για τα...υδραυλικά, κοντράρεται άσχημα με τον Γιάσερ, έναν Παλαιστίνιο πρόσφυγα. Η προσβολή είναι βαριά και αφού τα πράγματα θα οδηγηθούν στα άκρα, τη λύση καλείται να δώσει το δικαστήριο. Σύντομα η αντιδικία μεταξύ των δύο ανδρών θα λάβει άλλες, απρόβλεπτες διαστάσεις, καθώς ο συμβολικός της χαρακτήρας ζωντανεύει τα πάθη της τελευταίας εμφύλιας σύρραξης (1975-1990) – εντός και εκτός δικαστικής αίθουσας.

Ο Ντουεϊρί και η συν-σενarioγράφος του Ζοελί Τούμα χρησιμοποιούν ιδανικά το σχήμα της κλιμάκωσης προκειμένου να καταδείξουν το μονοπάτι της καλλιέργειας του μίσους. Η λεκτική αντιπαράθεση γίνεται χειροδικία και στη συνέχεια μετατρέπεται σε ζήτημα

τιμής, που φτάνει μάλιστα να αφορά το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Ευφύεστατα δε, από ένα σημείο και έπειτα, η ταινία μετατρέπεται σε δικαστικό δράμα/θρίλερ, περιορίζοντας τον χώρο αλλά αυξάνοντας το βάθος της εστίασης. Μέσα στο δικαστήριο θα τεθούν αντιμέτωποι χριστιανοί και μουσουλμάνοι, νικητές και ηττημένοι της μάχης, αλλά και ένας πατέρας με την κόρη του, οι οποίοι, ως δικηγόροι, υπερασπίζονται τον καθένα από τους δύο αντιδίκους. Η κάμερα ακολουθεί εντατικά τις κινήσεις τους, σαν να κινηματογραφεί πιστολέρο σε γουέστερν που αναμετρώνται μέχρι τελικής πτώσης.

Βαδίζοντας προς το (δύσκολο) φινάλε, το φιλμ καλείται να απαντήσει στα επιτακτικά ερωτήματα που αναφέραμε στην αρχή. Ο ίδιος ο δημιουργός του, πάντως, το ορίζει ως εξής: «Αυτή η ταινία είναι απολύτως αισιόδοξη και ουμανιστική. Παρουσιάζει έναν εναλλακτικό δρόμο στην επίλυση των συγκρούσεων, ένα μονοπάτι που αναγνωρίζει τη δικαιοσύνη και τη συγγνώμη».

Ένας χριστιανός Λιβανέζος κι ένας Παλαιστίνιος κοντράρονται συμβολικά στην υποψήφια για ξενόγλωσσο Οσκαρ «Προσβολή».

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στην «Υπόσχεση της αυγής» παρακολουθούμε τη βιογραφία του σημαντικού Γάλλου συγγραφέα

Ρομέν Γκαρί (Πιερ Νινέ), επικεντρωμένη γύρω από τον πανίσχυρο δεσμό με τη μητέρα του (Σαρλότ Γκεϊνσμπούρ). Ο γεμάτος περιπέτειες, ταραχώδης βίος του Γκαρί περνά μπροστά από την κάμερα σαν δίνι, σε μια αρκετά πλούσια γαλλική παραγωγή, η οποία κέρδισε και το βραβείο κοινού στο πρόσφατο Φεστιβάλ Γαλλόφωνου Κινηματογράφου. Η ταινία μάς ξεναγεί σε 5 διαφορετικές χώρες ακολουθώντας την πορεία του συγγραφέα από την Πολωνία του 1920 μέχρι το Παρίσι, το Λονδίνο και το Μεξικό της δεκαετίας του '50.

Στη «Συνωμοσία», μια τρομοκρατική απειλή στέκεται πάνω από το Λονδίνο. Μία πρώην ανακρίτρια της CIA (Νούμι Ραπάς) θα επιστρατευθεί για να σώσει την κατάσταση, σύντομα ωστόσο θα αντιληφθεί ότι και η ίδια είναι θύμα συνωμοσίας. Περιπετειώδες θρίλερ, το οποίο δεν αποφεύγει τα κλισέ του είδους παρά το λαμπερό του καστ.

Στον «Ηλιο του Μεσονυκτίου» η 17χρονη Κέιτι (Μπέλα Θορν) είναι αναγκασμένη να περνάει τη

μέρα κλεισμένη στο σπίτι, μαζί με τον πατέρα της, λόγω μιας σπάνιας ασθένειας, η οποία της απαγορεύει την έκθεση στον ήλιο. Σε μία από τις νυχτερινές βόλτες της, η κοπέλα θα γνωρίσει τον Τσάρλι (Πάτρικ Σβαρτσενέγκερ) και οι δυο τους θα ερωτευθούν. Ο χρόνος της Κέιτι, όμως, είναι μετρημένος. Παρότι το αισθηματικό δράμα ξεκινά με μια σχετικά ενδιαφέρουσα ιδέα, η συνέχεια πνίγεται από το μελό και τις χιλιοσειωμένες στάκες που μοιάζουν κατευθείαν βγαλμένες από εφηβική κομεντί της δεκαετίας του '90 (και πίσω).

PIK1

ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Τετ-Α-Τετ

- 07.30** Θεία Λειτουργία
10.15 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Σειρά εποχής.
12.00 Κάμπος Ντοκιμαντέρ.
12.30 Λευκόονο - Το Κεφαλοχώρι της Μεσαορίας Αφιέρωμα.
13.30 Αμύνεσθαι περὶ Πάτρης
14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.15 ArtCafe - (Ε) Πολιτιστική εκπομπή.
15.15 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Σάββα Πούμπουρα.
15.45 Movie time - (Ε)
16.15 Η Αλίκη στο ναυτικό Κωμωδία, με τους Αλίκη Βουγιουκλάκη και Δημήτρη Παπαμικχαήλ.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.15 Το τυχερόν του καθανού - (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
18.45 Χωρίς αποσκευές, V Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
19.15 Η κυρά του μεταξογιού Σειρά εποχής, με τους Μαρίλια Γιαλλουρίδου, Βασιλή Μιχαήλ, κ.ά.
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.30 Τετ-Α-Τετ Talk show.
22.30 Απόψε τρώμε στις Ιοκάστεις Ελληνική κωμωδία.
23.15 Συνέχεια της ταινίας
23.30 Graham Norton Show Chat show.
00.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
02.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
03.45 Επαν. προγραμμάτων

PIK2

ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Graham Norton Show

- 07.30** Παιδική ζώνη
α. Χίθκλιφ
β. Γουίλ και Νιούιτ
γ. Ολίβια
δ. Η μικρή εξερευνητριά
ε. Μάγια η μέλισσα
στ. Γιούπι Γιούπι Για
ζ. Ταχυδρομικό τρενάκι
η. Παρέα με τον Ανδρέα
θ. Ντράκο
ι. Μπομπ ο μάστορας
κ. Ο ταχυδρόμος Πατ
λ. Στρουμφάκια
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη - (Ε)
α. Σούπερ Γουίνγκς
β. Ντεσέκτιβ Νάνα
γ. Τα σούπερ ζώακια
δ. Ο Ταχυδρόμος Πατ
13.40 Παιδική ζώνη - (Ε)
16.00 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) (Love Boat, II) Κλασική σειρά.
17.00 I.Q Ντοκιμαντέρ.
17.30 The Great Outdoors: Our National Parks Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.30 National Geographic: Expedition Mars Ντοκιμαντέρ.
19.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)**
19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)**
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
21.30 Graham Norton Show Chat show
22.30 Η ξυπόλυτη κόμισσα (The Barefoot Contessa). Δραματική ταινία, με τους Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ, Άβα Γκάρντνερ.
00.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
00.50 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

TVONE

ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Batman

- 07.00** Θεία Λειτουργία
09.40 Αντικλειδί - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τη Χριστίνα Ιακώβου.
10.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου και τον Ανδρέα Τέρλα.
11.00 Καθ' ημάς Ανατολή Θρησκευτική κοινωνική εκπομπή.
12.00 Ο τροχός της τύχης - (Ε)
13.00 FAKATΕτους (Best of) Σατιρική εκπομπή, με τους Χριστιάνα Αρτεμίου, Μιχάλη Σοφοκλέους, κ.ά.
14.00 Πάτρι στο χωριό - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.00 Money Drop - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τη Βίκυ Σταυροπούλου.
16.50 Friends Κωμική σειρά, με τους Τζέινιφερ Άνιστον, Κόρτνεϊ Κοξ.
17.45 Police Academy 3: Back in training Κωμωδία.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
18.10 Συνέχεια της ταινίας
19.30 Σαν την Κύπρο Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αλεξία Αναστασίου.
20.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.05 Batman Ταινία δράσης, με τους Μάικλ Κίτον, Τζακ Νικολσον, κ.ά.
23.05 Dorian Gray Δραματική ταινία.
01.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
01.05 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
02.05 DrSing For You - (Ε)

ANT1

ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Transformers

- 06.10** Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή.
06.30 40 κύματα - (Ε) Ελληνική σειρά.
07.20 Για την αγάπη σου - (Ε) Κυπριακή σειρά.
08.40 Mamma mia - (Ε) Κυπριακή σειρά.
09.40 Daddy cool - (Ε)
11.10 La Pasta Pomilwri - (Ε) Κυπριακή σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό - (Ε)
12.20 Παρθένα ζωή - (Ε) Αισθηματική σειρά.
14.00 Ο πόλεμος των άστρων - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
15.45 Ο κόσμος να χαλάσει - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Αντρέα Τσουρή, Χρήστο Γρηγοριάδη, κ.ά.
17.15 Follow, III Εκπομπή, με την Αφροδίτη Γεωργίου.
18.15 **Τα νέα του ANT1 σε 10'**
18.30 Celebrity Game Night (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Θόδωρο Αθερίδη.
20.20 **Τα νέα του ANT1**
21.20 Transformers Περιπέτεια, με τους Σία ΛεΜπουξ, Μέγκαν Φοξ.
00.00 **Τίτλοι ειδήσεων**
00.10 4xxx4 - (Ε) Ελληνική σειρά.
01.00 Εγκλήματα - (Ε) Ελληνική σειρά, με τους Χρήστο Χατζηπαγγιώτη, Γιώρ Μανέ, κ.ά.
02.00 Dr Ρούλης - (Ε) Ελληνική σειρά.
03.00 Το σόι μου μέσα - (Ε) Ελληνική σειρά.

ΣΙΓΜΑ

ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Survivor

- 06.15** Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
07.00 Masterclass - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής, με τον Βαγγέλη Δρίσκα.
08.00 Γαλάτεια - (Ε) Σειρά εποχής, με τους Δέσποινα Μπεμπεδέλη, Κώστα Δημητρίου, κ.ά.
09.00 Ooh La La! Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σάσα Σταμάτη.
11.00 Θέκλα μιλάμε ανοιχτά (Ε) Κοινωνική εκπομπή με τη Θέκλα Πετρίδου και τον Πέτρο Αθανασίου.
12.40 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άνγη Καραντώνη.
15.00 Power of Love - (Ε) Reality σχέσεων, με τη Μαρία Μπακοδήμου.
17.20 Power of Love Gala - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Μαρία Μπακοδήμου.
18.00 **Γεγονότα σε συντομία**
18.10 Power of Love Gala (Συνέχεια)
20.15 **Τομές στα γεγονότα**
21.15 Survivor Reality επιβίωσης, με τον Σάκη Τανιμανίδη.
00.10 **Γεγονότα σε τίτλους**
00.15 Scandal - (Ε) Δραματική σειρά, με τον Κέρι Ουάινγκτον, Τόνι Κόλντγουιν, κ.ά.
01.00 Ooh La La! - (Ε) Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο.
02.40 Επιστροφή - (Ε) Δραματική σειρά.
03.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Δραματική σειρά.
04.40 Survivor Panorama - (Ε)

ALPHA

ΤΗΛ.: 22212400

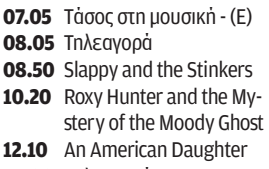

21.15 Λούις Night Show

- 06.00** Slam - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
07.15 Αστέρας Ραχούλας - (Ε) Κωμική σειρά.
07.45 Παραμύθι αλλιώς - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
08.30 Κάτι ψήνεται - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεσα Ενημερωτική εκπομπή με το Νίκο Μάνεσα.
13.00 Οικογενειακές ιστορίες Αυτοτελείς ιστορίες με επικεντρω τους οικογενειακές υποθέσεις.
13.45 Deal - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
14.30 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
16.00 Όσο υπάρχουν τραγούδια - (Ε) Μουσική εκπομπή, με τη Βασιλική Χατζηαδάμου.
17.30 Οικογενειακές ιστορίες (Συνέχεια)
17.55 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
18.00 Οικογενειακές ιστορίες (Συνέχεια)
18.45 Μην αρχίζεις τη μουρούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
19.30 Το σόι σου, IV Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένα Λουίζίδου.
20.15 **ALPHA NEWS**
21.15 Λούις Night Show Σατιρική εκπομπή, με τον Λούις Πατσάλιδη.
23.45 Νότα Μία βραδιάτικα Μουσικό τηλεπαιχνίδι.
01.15 Υπέροχα πλάσματα - (Ε)
03.30 Deal - (Ε)

CAPITAL

ΤΗΛ.: 25577577

- 07.05** Τάσος στη μουσική - (Ε)
08.05 Τηλεαγορά
08.50 Slappy and the Stinkers
10.20 Roxy Hunter and the Mystery of the Moody Ghost
12.10 An American Daughter
14.00 Τηλεαγορά
16.00 Πρόσωπα και γεγονότα Με τον Χρήστο Ιακώβου.
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Mandie and the Cherokee Treasure
21.00 Ξένν ταινία
23.00 Frantic
01.20 Firefight

TV PLUS

ΤΗΛ.: 22259000

- 06.30** Παιδική ζώνη
09.40 Επιτέλους Σ/Κ Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Νταλία Γερμανού.
13.40 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.10 Τηλεαγορά
19.30 Ειδική & Βοτανολογία
20.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Ξένν ταινία
23.30 Το ταξίδι της ζωής
00.35 Cold Case Αστυνομική σειρά.
01.30 Άστρα είναι

SMILE TV

ΤΗΛ.: 25715126

- 11.30** Glitter Force
12.00 Sissi The Young Empress
12.30 Puppy In My Pocket
13.00 Popples
13.30 Pacman
14.00 The Owl
14.30 Maya The Bee
15.00 Zig And Sharko
15.30 Rabbids, II
16.00 Popples
16.30 Oggy & The Cockroaches
17.00 Pacman
17.30 Digimon Fusion
18.00 Dragonball
19.00 Glitter Force
19.30 Heidi

MOVIES BEST

19.10 A Dark Reflection

- 07.05** Black Beauty
08.45 Les Souvenirs
10.30 Schapelle
12.15 Camp X-Ray
14.30 The Sinking Of The Laconia
17.35 Gone Missing
19.10 A Dark Reflection
21.00 Norman: The Moderate Rise And Tragic Fall Of A New York Fixer
23.00 The Trip To Bountiful
00.35 The Neon Demon
02.30 Queen Of Earth
04.00 The Shooting Of Thomas Hurndall
05.35 Paulette

GREEK CINEMA

22.00 Ραντεβού στον αέρα

- 06.05** Αστέρω
07.25 Έλα στο θείο
08.55 Η αδελφή μου θέλει ξύλο
10.10 Σταμάτης και Γρηγόρης
11.40 Ένας ντελικανής
13.20 Ένας μεγάλος έρωτας
15.15 Ο Μελέτης στην άμεσο δράση
16.50 Το τεμπελόσκυλο
18.30 Η ζούγκλα των πόλεων
20.20 Η γυναίκα μου τρελάθηκε
22.00 Ραντεβού στον αέρα
23.45 Εκείνο το καλοκαίρι

Η διεθνής γιορτή της μεγάλης οθόνης

Δέκα μέρες γεμάτες προβολές και δραστηριότητες στο 16ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογραφικές Μέρες - Κύπρος 2018

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Το σημαντικότερο ίσως κινηματογραφικό γεγονός της Κύπρου, το το 16ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογραφικές Μέρες - Κύπρος 2018, είναι προ των πυλών και ετοιμάζεται να εφορμήσει στη μεγάλη οθόνη του θεάτρου Ριάλτο στη Λεμεσό και στον Κινηματογράφο Ζήνα Πάλλας στη Λευκωσία. Φέτος το φεστιβάλ θα πραγματοποιηθεί από τις 19 μέχρι και τις 28 Απριλίου και όλες οι ταινίες θα προβληθούν σε παγκύπρια πρεμιέρα. Το φεστιβάλ θα έχει δύο βασικά προγράμματα, το Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα (Glocal Images) και το Viewfinder, Ματιές στον σύγχρονο διεθνή κινηματογράφο.

Η σκηνοθέτρια και παραγωγός

“

Στο 16ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογραφικές Μέρες - Κύπρος 2018 θα προβληθούν ταινίες αντιπροσωπευτικές των τάσεων που επικρατούν διεθνώς στον κινηματογράφο.

Τώνια Μισιαλή, μέλος της τριμελούς καλλιτεχνικής επιτροπής (τα άλλα δύο μέλη είναι ο ακαδημαϊκός δρ Κώστας Κωσταντινίδης και ο σκηνοθέτης και παραγωγός Μάριος Στυλιανού) είπε στην «Κ» ότι φέτος αυτό που έχει ιδιαίτερη αξία είναι ότι το φεστιβάλ έχει Εθνικό Διαγωνιστικό Τμήμα, κάτι που είναι πολύ σημαντικό για τους διοργανωτές. Επίσης, φέτος διαγωνίζονται

Ο αριθμός των κυπριακών συμμετοχών και η ποιότητα της δουλειάς που υπάρχει από πίσω δείχνει ότι ο εγχώριος κινηματογράφος είναι σε πολύ καλά επίπεδα.

και τρεις ταινίες για το Βραβείο Καλύτερης Ταινίας και το Ειδικό Βραβείο Κριτικής Επιτροπής και μία θα διαγωνιστεί για το Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας, «αυτό είναι πολύ σημαντικό, διότι δείχνει ότι ο κινηματογράφος μας έχει μια δυναμική, που μπορεί να ενισχυθεί περισσότερο. Τα χρήματα που δίνονται για το κυπριακό σινεμά δεν πάνε χαμένα», λέει η Τώνια.

Οι ταινίες που θα διαγωνιστούν στο Διαγωνιστικό Τμήμα Κυπριακών Ταινιών είναι το «Clementine» του Λογγίνου Παναγή, το «Chinatown - The Three Shelters» της Αλίκης Δανέζη Κνούτσεν, το «Sunrise in Kimmeria» του Σάιμον Φαρμακά, που θα συμμετάσχει και στο Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα. «Αυτές οι συμμετοχές μας κάνουν πολύ χαρούμενους. Δείχνουν μια τάση

του κυπριακού κινηματογράφου και δεν έχουν σε τίποτα να ζηλέψουν ξένες παραγωγές», λέει η Τώνια και προσθέτει «θα πρέπει όλοι μας να στηρίξουμε αυτές τις προσπάθειες, συμμετέχοντας στο φεστιβάλ». Η Τώνια Μισιαλή τονίζει ότι αυτές οι συμμετοχές είναι η απόδειξη ότι υπάρχει κυπριακός κινηματογράφος και μάλιστα με πολύ καλές δουλειές. Η ταινία του

Χρίστου Γεωργίου «Happy Birthday» (Χρόνια Πολλά), που διαγωνίζεται στο «Glocal Images» διαγωνίζεται και για το Βραβείο Καλύτερου Κύπριου Σκηνοθέτη που θα απονεμίει η Κριτική Επιτροπή.

Παράλληλα προγράμματα

Το φεστιβάλ δεν απευθύνεται στους σινεφίλ αποκλειστικά ή για να το θέσουμε καλύτερα δεν πρέπει

να το παρακολουθήσουν μόνο αυτοί που μπορεί να έχουν ένα ειδικό ενδιαφέρον και γι' αυτό και το φεστιβάλ έχει συμπεριλάβει στο πρόγραμμά του ένα ειδικό τμήμα για παιδιά και νέους. Το φεστιβάλ δίνει έτσι τη δυνατότητα σε παιδιά και νέους να παρακολουθήσουν βραβευμένες ταινίες από διάφορες χώρες, καθώς και παραγωγές μικρού μήκους που δημιούργησαν παιδιά από την Κύπρο και την Ελλάδα. Εκτός των προβολών έχουν προγραμματιστεί να γίνουν και δημιουργικά εργαστήρια για παιδιά που θα αφορούν την τέχνη του κινηματογράφου. Πολύ πλούσια και ενδιαφέροντα είναι επίσης και τα εργαστήρια και master classes που θα λάβουν χώρα, στο πλαίσιο του φεστιβάλ, στον Κινηματογράφο Ζήνα Πάλλας και στην Ένωση Σκηνοθετών Κύπρου στη Λευκωσία, όπου διεθνείς επαγγελματίες του χώρου θα συνομιλήσουν και θα δουλέψουν με ντόπιους σκηνοθέτες, ηθοποιούς, καθώς και με κάθε ρέκτη της έβδομης Τέχνης. Στα φετινά εργαστήρια θα συμμετάσχει ο Βρετανός τεχνικός χρωματικής επεξεργασίας Dado Valentice, η Alessia Sonaglioni, διευθύντρια του Ευρωπαϊκού Οπτικοακουστικού Δικτύου Γυναικών, ο Δημήτρης Γιατζουδάκης από το Mediterranean Film Institute, ο σκηνοθέτης Abel Ferrara και ο παγκοσμίως φήμης σκηνοθέτης Steven Bernstein.

Πολύ ενδιαφέρουσα ενέργεια είναι και η προβολή των ταινιών των μελών της Κριτικής Επιτροπής, έτσι το κοινό μπορεί να γνωρίσει τη δουλειά τους. Τα μέλη της Επιτροπής είναι σκηνοθέτης Abel Ferrara από τις ΗΠΑ, ο κριτικός κινηματογράφου Olivier Clinckart, οι πολυβραβευμένες σκηνοθέτριες Ralitza Petrova και Ελίνα Ψύκου, και ο επίσης βραβευμένος Κύπριος σκηνοθέτης Πέτρος Χαραλάμπους.

Η ταινία «Happy Birthday» του Χρίστου Γεωργίου, και είναι συμπαραγωγή Ελλάδας, Κύπρου, Γαλλίας και Γερμανίας.

«Sunrise in Kimmeria» του Σάιμον Φαρμακά. Η ταινία συμμετέχει και στο Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα.

Από την ταινία «The marriage» της Blerta Zeqiri. Συμπαραγωγή Κοσόβου και Αλβανίας.

Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογραφικές Μέρες - Κύπρος 2018: Το πρόγραμμα

Οι ταινίες που θα διαγωνιστούν στο φετινό πρόγραμμα «Glocal Images» είναι:

«Disappearance»

Του Ali Asgari, Ιράν / Κατάρ

Μια παγερή νύχτα στην Τεχεράνη, δύο νεαροί εραστές τριγυρνούν από νοσοκομείο σε νοσοκομείο αναζητώντας βοήθεια. Σύντομα θα αναγκαστούν να αντιμετωπίσουν τις τραγικές συνέπειες της νεανικής τους αθωότητας.

«The Forest (Les)»

Του Roman Zhigalov Ρωσία

Ο Danila είναι δεκαέξι. Η Katya έχει τα διπλάσια χρόνια του. Εκείνος, κρυμμένος σε μια παλιά καλύβα μέσα στο δάσος, περνάει ατελείωτες ώρες παρατηρώντας την με την άκρη του ματιού του.

«Happy Birthday»

Του Χρίστου Γεωργίου
Ελλάδα, Κύπρος, Γαλλία, Γερμανία

(Η ταινία διαγωνίζεται και για το Βραβείο Καλύτερου Κύπριου Σκηνοθέτη)

Βγαίνοντας από την αστυνομική κλούβα, ο Γιώργος έρχεται αντιμέτωπος με την έφηβη κόρη του, η οποία είναι ανά-

μεσα στους διαδηλωτές. Προκειμένου να βρουν τις χαμένες ισορροπίες μεταξύ τους, πατέρας και κόρη θα περάσουν μερικές μέρες μαζί στο εξοχικό τους.

«The marriage (Martesa)»

Της Blerta Zeqiri, Κόσοβο, Αλβανία

Η Anita και ο Bekim προετοιμάζονται για τον γάμο τους. Εκείνη όμως δεν γνωρίζει ότι ο μέλλοντας σύζυγός της είναι ακόμη ερωτευμένος με τον καλύτερό του φίλο, τον Nol.

«Respeto»

Του Treb Monteras II, Φιλιππίνες

Ο Hendrix ονειρεύεται να γίνει ράπερ. Είναι όμως παγιδευμένος σε μια κοινωνία εγκληματικότητας και φτώχειας. Μέχρι που γνωρίζει τον Doc, ένα γέρο-ποιντή στοιχειωμένο από τη βία του στρατιωτικού νόμου της χώρας.

«More» (Daha)

Του Onur Saylak, Τουρκία

Ο δεκαετράχρονος Gaza ζει στα βορειοανατολικά παράλια του Αιγαίου, στην Τουρκία. Μαζί με τον αυταρχικό πατέρα του, βοηθούν μετανάστες να εισέλθουν

λαθραία στην Ευρώπη, προσφέροντάς τους προσωρινά στέγη και φαγητό μέχρι να περάσουν τα ελληνoturκικά σύνορα.

«Alanis»

Της Anah Berneri, Αργεντινή

Μια νεαρή μπτέρα από το Μπουένος Άιρες βρίσκει δουλειά ως ιερόδουλη. Στην προσπάθειά της να επιβιώσει, αναγκάζεται να έρθει αντιμέτωπη με τους νόμους μιας κοινωνίας που κανονικά θα έπρεπε να της παρέχουν προστασία.

«Too much info clouding over my head»

Του Βασίλη Χριστοφιλάκη, Ελλάδα

Ένας φιλόδοξος τριαντάρης σκηνοθέτης, γεμάτος ψυχαναγκασμούς και σε υπαρξιακή κρίση, μπαίνει σε περιπέτειες προσπαθώντας να μαζέψει χρήματα για μια ταινία που δεν θέλει να κάνει.

«I am not a witch»

Της Rungano Nyoni
Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία

Ένα ασήμαντο καθημερινό περιστατικό στο χωριό της εννιάχρονης Shula έχει ως αποτέλεσμα τον εγκλεισμό της σε στρα-

τόπεδο συγκέντρωσης μαγισσών. Αν επιβιώσει να δραπέτεύσει, θα μεταμορφωθεί σε κατσίκι.

«Men don't cry» (Muskarci ne placu)

Του Alen Drljevic, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Σλοβενία, Κροατία, Γερμανία

Έχουν περάσει λιγότερο από δύο δεκαετίες από το τέλος του πολέμου στη Γιουγκοσλαβία. Όταν μια ομάδα βετεράνων συγκεντρώνεται σε ένα απομακρυσμένο ορεινό ξενοδοχείο για θεραπεία και αποκατάσταση, η απόλυτα αρμονική συμβίωσή τους φαντάζει ακατόρθωτη.

Διαγωνιστικό Τμήμα Κυπριακών Ταινιών

«Sunrise in Kimmeria»

Του Σάιμον Φαρμακά

(Η ταινία συμμετέχει και στο Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα), **Ένας φιλότιμος** χωρικός οδηγείται σε κωμικοτραγικές καταστάσεις όταν ένα παράξενο σφαιρικό αντικείμενο, που παρακολουθείται από διεθνή υπηρεσία πληροφοριών, προσγειώνεται στην πατατοφυτεία του.

«Clementine»

Του Λογγίνου Παναγή

Μια ταινία για ένα αγόρι, ένα κορίτσι, ένα βοσκό, ένα φωτογράφο, ένα διπλωμάτη, μια ηθοποιό. Μια ταινία για τον Μάρλον Μπράντο, τον Σαίξπηρ, για τον αγριόχορτο και τη θάλασσα.

«Chinatown - The Three Shelters»

Της Αλίκης Δανέζη Κνούτσεν

Η Κλειώ, από πατέρα Κινέζο και Κύπρια μπτέρα, έχει μεγαλώσει με αγάπη και φως σε ένα μικρό χωριό στους λόφους της Κύπρου. Τη μέρα που κλείνει τα 18 της χρόνια μαθαίνει ότι ο πατέρας της δεν έχει πεθάνει από φυσικά αίτια, αλλά έχει δολοφονηθεί από την κινεζική μαφία.

Το Φεστιβάλ πραγματοποιείται από τις 19 μέχρι και τις 28 Απριλίου, στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό και στον Κινηματογράφο Ζήνα Πάλλας στη Λευκωσία. Αναλυτικό πρόγραμμα του Φεστιβάλ στο: www.cypriusfilmdays.com και στη σελίδα του Φεστιβάλ στο facebook

KNOW YOUR NEWS

QUALITY JOURNALISM AND BREAKING NEWS
FROM THE NEWSROOM OF KATHIMERINI CYPRUS

ENGLISH LANGUAGE

